

HEVES

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

HEVES SZÍVE-JAVA

A kiadvány létrejöttéért köszönet illeti a benne szereplő települések polgármestereit, akik fontosnak érezték, hogy készüljön egy képes-szöveges kordokumentum gyűjtemény.

Köszönet a Heves Megyei Közgyűlés elnökének Juhász Attila Simonnak, Szabó Róbert és Tóth Csaba alelnök úrnak, Horváth László országgyűlési képviselő úrnak, az előkészítő munkában nyújtott támogatásért.

*Sári Andrea
szerző-szerkesztő*

HEVES SZÍVE-JAVA

HEVES

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

HEVES SZÍVE-JAVA

KEDVES OLVASÓ!

Heves Szíve-Java, Értékek, Szépségek és Élmények a megye településeiről című kiadványt tartja kezében. A kiadvány címe sokat sejtet, és szerencsére önmagában Heves megyéről szinte mindannyiunknak van valamilyen képe, emléke, benyomása. Ezek a képek a családi kötődések, osztálykirándulások, egyéni- vagy csoportos nyaralások, túrák kapcsán jutnak azok eszébe, akik – ahogy tréfásan szoktam mondani – nem olyan szerencsések, hogy Heves megyeinek vallhatják magukat.

Nekünk, akik itt élünk, szintén vannak ilyen emlékeink megyénk értékeiről, legyen szó turisztikai látványosságokról, épített vagy természeti örökségről, „tájakról, ízekről, emberekről.”

Vallom, hogy Heves megye nem más, mint a Kárpát-haza essenciája, hiszen javarészt itt van nálunk minden, ami miatt a történelmi, illetve a mai Magyarország kedves a szívünknek. Északról hegyek, a Mátra bércei és a Bükk vonulatai határolják szűkebb hazánkat, melyek a mátrai és az egri történelmi borvidék lankáin keresztül kötnek bele az Alföld síkjába. Az alföldi szikes pusztákon keresztül pedig lejutunk a Tiszához, a Tisza-tóhoz. Tehát vannak csodás hegyeink, páratlan természeti kincsekkel, az ország legmagasabb pontjával, a Kékessel, a Bükki és a Hortobágyi Nemzeti Park védett értékeivel.

Gyógyvizeink révén, legyen szó, Bükkszékről, Egerről, vagy a demjéni termálvizek völgyéről a gyógyulni vágyók ugyanúgy, mint a turisták ódákat zengenek, s egyedi a mátraderecskei mofetta valamint a Mátra, mint klimatikus gyógyhely is.

A legmagyarabb folyóink, a Tisza választ el keleten a Jászságtól úgy, hogy az ország legnagyobb természetes tava, a Tisza-tó javarészt megyénkben helyezkedik el, páratlan pihenési lehetőséget nyújtva az idelátogatóknak, emellett pedig a természeti kincsei révén az UNESCO Világörökség része is.

Dr. Juhász Attila Simon
Heves Megyei Közgyűlés
elnöke

Bor- és gasztronómiai kínálatunk messze földön híres, beszéljünk akár az egri, akár a mátrai borokról. Borászataink patinás hagyományait követve dolgoznak, s emellett természetesen fejlesztenek, megújulnak, az Egri Bikavér pedig mindenkinek ismerősen csengő márkánév.

Minden történelmi korszak itt hagyta nyomatát szűkebb pátriánkban, az Istállós-kő ősemberbarlangjától az államalapításon át a modern kori történelem eseményeiig. Megyeszerte szá-

mos ilyen emlékhely nyújthat terepet egy utazáshoz a történelemben.

Épített örökségünkre, történelmi hagyományainkra méltán büszkék lehetünk, hiszen a több mint ezeréves Egri Egyházmegye szent istváni örökségünk, az Egri vár pedig egy olyan nemzeti emlékhely, melynek falain belül nemzetükért harcoló hőseink szellemisége máig erőt ad a jelen küzdelmeiben.

Eger, a megyeszékhely iskolaváros, ahol érseki székhely lévén az ország második legnagyobb – jelenleg éppen megújuló – csodálatos bazilikája, az Eszterházi Károly Egyetem líceumi épülete harmóniában él együtt a barokk belváros hangulatos, macskaköves utcáival de az új létesítményekkel is.

A nagyobb városaink, Gyöngyös, Hatvan számos lehetőséget kínálnak az idelátogatóknak, legyen szó rendezvényekről, fesztiválokról, vagy akár a gyöngyösi Mátra Múzeum és a hatvani Grassalkovich-kastély nyújtotta tárlatok megtekintéséről.

Kistelepüléseink rendezettek, jobbnál-jobb programokkal, falusi vendéglátó- és szálláshelyekkel várják azon kikapcsolódni vágyókat, akik minket választanak. A természetjárók jelölt turista- és kerékpárutakon fedezhetik fel szinte az egész megyét, s széles a kínálat az aktív turizmus más ágai után érdeklődőknek is. A vadászati-, lovas-, horgász, bor és gasztro-, fesztivál- és bakancsos turizmus potenciális vendégköre is megtalálja nálunk a számítását.

Természetesen ezek csak szemelvények, nem egy rövid bevezetőben, egy nagyobb lélegzetű műben is nehéz bemutatni Heves megyét. Nekem nem is ez a célom, hanem az, hogy arra biztassam Önöket, hogy jöjjenek el, legyenek a vendégeink, járják be megyénket és ezt követően egy jó pohár mátrai vagy egri bor mellett elköltött vacsora után Önök is tudni fogják, hogy Heves megyét látni, érezni kell!

DEAR READER!

You're holding the publication titled „Heves Színe-Java”, Values, Beauties and Experiences about the Settlements of the County in your hands. The title of the publication suggests a lot, and fortunately almost all of us have some kind of image, memory, impression of Heves County.

These images may come to mind in connection with family ties, class field trips, individual or group vacations, tours, for those who – as I usually jokingly say – aren't so lucky that they can claim to be from Heves County.

We who live here also have such memories of the values of our county, be it tourist attractions, sites of built or natural heritage, "landscapes, cuisine, people."

I believe that Heves County is none other than the essence of the Carpathian homeland, as for the most part we have everything here that makes the historical and contemporary Hungary dear to our hearts. From the north, the ridges of the Mátra mountains and the ranges of the Bükk border our closer region, which connects to the Great Plain through the slopes of the historical wine regions of Mátra and Eger. Through the saline steppes of the Great Plain we reach the Tisza River and Lake Tisza. We have wonderful mountains, with unparalleled natural treasures, the highest point of the country, the Kékes, the protected values of the Bükk and Hortobágy National Parks.

Tourists and those who seek to recover praise our medicinal waters, be it Bükkszék, Eger, or the valley of the thermal waters of Demjén.

The mofetta of Mátraderecske and the Mátra are also unique as a climatic health resort.

Our most Hungarian river, the Tisza, separates us from the Jászság region to the east so that the country's largest natural lake, Lake Tisza, is mostly located in our county, providing unparalleled recreational opportunities for visitors, and it is also a UNESCO World Heritage Site due to its natural treasures.

Our wine and gastronomic selection is famous far and wide, be it either Eger or Mátra wines. Our wineries work according to their patinated traditions, but they also modernize and renew themselves of course, and the Eger Bull Blood is a brand that sounds familiar to everyone.

All historical eras have left their mark here, in our narrower region, from the Paleolithic man's cave of Istállós-kő, through the founding of the Hungarian state to the events of modern history. Many of these memorial sites throughout the county can provide terrain for a journey into history.

We can justifiably be proud of our built heritage and historical traditions, as our more than a thousand-year-old Diocese of Eger is a sacred heritage from King Saint Stephen himself, and Eger Castle is a national memorial, within the walls of which the spirit of our heroes fighting for their nation still gives strength in today's struggles.

Eger, the county seat, school town, the archbishop's seat, where the magnificent second largest basilica of the country – currently being

renovated – and the lyceum building of Károly Eszterházi University live in harmony with the cozy, cobbled streets of the baroque city center and also with new facilities.

Our larger cities, Gyöngyös, Hatvan, offer many opportunities for visitors, be it events, festivals, or even seeing the exhibitions provided by the Mátra Museum in Gyöngyös or the Grassalkovich Mansion in Hatvan.

Our small settlements are tidy, with better and better programs. Rural catering and accommodations await those who choose us for relaxation. Hikers can explore almost the entire county on marked hiking and cycling trails, and there is also a wide range on offer for those interested in other branches of active tourism. The potential guests of hunting, horseback riding, fishing, wine and culinary, festival and hiking tourism can all find what they are looking for in our county.

Of course, these are only excerpts. It's difficult to present Heves County in a larger piece of work, let alone in a short introduction. This is not my goal, but to encourage you to come, be our guests, discover our county and then after a good dinner with a glass of wine from Mátra or Eger you will know that you must see and feel Heves County!

dr. Attila Simon Juhász
President
Heves County Assembly

ELŐSZÓ

A Szíve-Java országos sorozat Heves megyei kötetét tartja kezében a Kedves Olvasó.

Esszenciáját mindannak, ami ez a hegyek-völgyekkel, erdőkkel, vizekkel gazdagon megáldott vidék, a hely, ahol éppúgy gyönyörködhetünk a Tisza hol békés, hol erejét mutató sodrásában, mint Magyarország legmagasabb pontjáról, a Kékesről nyíló kilátásban.

Heves azonban mindezeketől sokkal több.

Kár lenne, ha csak ennyit tudnánk róla, ha mindazok a rejtett értékek nem kerülhetnének felszínre, melyekkel szerkesztőként találkoztam a megye településein járva.

Nagyobbaktól a kisebbekig.

E sorozat újabb kötete éppen ezzel a céllal született.

Hogy kedvet adjon annak, aki kezébe fogja majd, ellátogatni a kevésbé ismert helyekre is, az apró, de annál barátságosabb emberek lakta Ivádra, a szép Hevesvezekénybe, Petőfibányára, Balatonba vagy Tenkre vagy épp Poroszlóra, a Tisza menti kis Sarudra, Tiszanánára, Kiskörére

Sári Andrea
szerkesztő

és tulajdonképpen valamennyi szegletébe ennek az igazán gazdag természeti és történelmi adottságokkal rendelkező megyének.

56 település kért helyet ebben a magyar, angol nyelvű ismertetővel és fotókkal tarkított kiadványban. Velük találkozhat az olvasó négy-négy oldalon, kordokumentum jelleggel. Minden településről a saját maga által megfogalmazott ismertető olvasható, ki hogyan értelmezte és szeretne volna megmutatni magát – ezért a kötet nem egysíkú, és nincs benne a stílust, a mondani-valót illető uniformizáltság.

2020 lenyomata, de értékét talán nem is a jelen, hanem a jövő adja majd.

Kívánom, hogy lapozzák ezt a kiadványt érdeklődéssel, s hogy ragadja el olvasóként Önöket az érzés: Heves Magyarország egyik legszebb megyéje, amit érdemes bejárni, és a szemnek, léleknek varázslatos élmények mellett megbizonyosodni arról is, hogy leírhatatlanul sokat fejlődött az elmúlt évek során.

FOREWORD

The Dear Reader holds the Heves County volume of the Színe-Java national series.

It's the essence of everything that is a region richly blessed with mountains, valleys, forests and waters, a place where we can enjoy the peaceful and powerful flow of the Tisza River as well as the view from the highest point of Hungary, the Kékes.

However, Heves is much more than these.

It would be a pity if we only knew this much about it, if all the hidden values I had come across as editor while visiting the settlements of this county could not come to the surface.

From bigger to the smaller ones.

The latest volume of this series was created for this very purpose.

To make those who will hold it in their hands

want to visit the lesser-known places, the tiny Ivád that is inhabited by friendly people, the beautiful Hevesvezekény, Petőfibánya, Balaton, Tenk, or Poroszló, the small Sarud by the Tisza, Tiszanána, Kisköre and in fact all corners of this county with its truly rich natural and historical qualities.

56 settlements requested a place for themselves in this publication with Hungarian and English language descriptions and decorative photographs. They can be found by the reader on four pages each, in the form of a document of the era. You can read the self-written description of each settlement, however they interpreted and wanted to present themselves - therefore the volume is not one-sided, and it does not contain uniformity in terms of style and message.

It is an Imprint of the year 2020, but its value may not be given by the present, but by the future.

I hope that you will flip through this publication with interest, and that you will be captivated as a reader by the feeling: Heves is one of the most beautiful counties of Hungary, which is worth visiting, and making sure through magical experiences for the eye and the soul, that the county has developed indescribably in recent years.

Andrea Sári
editor

TELEPÜLÉSEK

ABASÁR

Aki Abasárra látogat, rácsodálkozhat a természet bőkezűségére, amellyel az itt lakó embereket és környezetét megáldotta. Az, hogy itt élhetünk, isten kegyelme, és a gyermekeink után a legnagyobb áldás a sorsból. Nap mint nap átélhetjük mindazt a keserű élményt, amit a szőlőművelése, a meredek, köves, hegyi terep, az agyagos sár, az emberi kapcsolatok sokszínűsége jelent. Valószínűleg már ezer évvel ezelőtt is ezt élhette át az itt élő ember, mikor a mai Abasár területén letelepedett. Ennek az öröksége, az Abák öröksége, a mai napig elkísér bennünket, hiszen itt nyugszik harmadik magyar királyunk, Aba Sámuel. Egykori monostora, sírja ma is számos titkot rejt még. A jelenleg is zajló ásátások során feltárási munkák – szinte teljes méretében – nemzeti emlékhelyi központjának korai maradványai, benne egy kőkoporsós sírhely, melynek kőből készült fedlapján az Abák családi címere rajzolódik ki. Ez a lelet a koraközépkori magyarországi leletek között is egyedülálló. Kevés település büszkélkedhet azzal, hogy királyt adott az országnak.

Hisszük, hogy az idelátogató ember is megérez abból valamit, amit az itt élők birtokolnak: a természet szeretetét. Sokszínű és változatos természeti értékekben gyönyörködhetünk mindennapjaink során, hiszen a Mátrai Borvidék egyik legjellegesebb szőlőtermő vidéke szervesen kapcsolódik a Sár-hegy természetvédelmi területéhez. Az itt található füves sztyeppefennsíkon számtalan védett és fokozottan védett növény, rovar, madár és emlős faj található meg. Több olyan, amely hazánkban igen ritka előfordulással bír. Nem véletlenül lett ennyire népszerű a Sár-hegy egyik magaslati pontján található Szent Anna-kápolna, amely már több mint 500 éve búcsújáró és zarándoklati helyként szolgál Abasár lakóinak. A Mátra nyújtotta festői környezetben találkozunk a test, a lélek és a szellem. Mindezt átélni egy varázslatos kis tó partján közvetlenül a kápolna tövében, felbecsülhetetlen.

Az Abasárt körülölelő hegyoldalokon és völgyekben számtalan helyen

fedezhetőek fel bronzkori élet nyomai. Egyik legszebb kőszobor a Hajnászkőn található. Az előtte elterülő völgyben pedig európai szemmel nézve is nagyon ritka geológiai képződményben gyönyörködhetünk: a völgy fenekét több száz méter hosszúságban betöltő Kőtengerben.

Abasár különlegességét nemcsak a természeti értékek közelsége adja, hanem a különböző korosztályokról való gondoskodás megléte. Nagy hangsúlyt fektetünk a minőségi óvodai és iskolai életre. Rendkívül fontos, hogy a fiatalok megtalálják az elképzelésüket a településen. Az utóbbi években jelentősen megnövekedett az Abasárra beköltözők száma. Érződik a város közelségének előnye és a nagyszámú munkalehetőség megléte. Mindez úgy, hogy Abasár meg tudja őrizni fiatalos, lendületes, természetközeli értékeit falusias környezetben.

Az idősebb korosztály gazdag civilszervezeti programok és egyesületi tevékenységek közül választhat, vagy éppen csatlakozhat is hozzájuk. A településen működő Integrált Szociális Intézmény és Társulás közel 100 fős bentlakásos idősotthoni ellátása mellett teljes nappali és házi segítségnyújtással áll – többek között – a településen lakók rendelkezésére.

Az abasári emberek nagytöbbsége a mai napig szervesen kötődik a szőlőműveléshez, borkészítéshez. A falu felszínének jelentős része alatt boros pincék hálózata található. A település legnépszerűbb pincésora a közelmúltban hangulatos fejlesztésekkel újult meg. Itt található a világ egyetlen olyan borospincéje, amelyen zarándokút vezet át. Gazdag kulturális élet kötődik ezekhez a pincékhez. Egyik legjelentősebb rendezvénye a Szőlő Rügyfakadásának Ünnepe, melyet minden tavasszal a helyi Olaszrizling Borbarát Egyesület szervez az önkormányzattal karöltve.

Kedves vándor!

Barangold be az Abasárt körbevevő hegyeket, nyiss be pincénkbe, lépj be udvarunkba, kopogtass be házukba, ismerd meg lelkünk egy kicsit titkát, szeretettel várunk téged!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Dobóczy-lapos vihar után; Katolikus templom; Szent Anna kápolna; Kapásház; Régészeti lelet; Körmenet; Szent Anna-búcsú a Sárhegyen; Szőlősorok ködben; Pihenő szarvasbika; Pince Abasáron; Abasár télen.

ABASÁR

ABASÁR

ABASÁR

Anyone who visits Abasár can marvel at the generosity of nature with which he has blessed the people who live here and their surroundings. The fact that we can live here is the grace of God, and the greatest blessing from destiny after our children.

Every day we can experience all the bittersweet experience of cultivating grapes, steep, stony, mountainous terrain, clay mud, and the diversity of human relationships.

Probably the people living here may have experienced this a thousand years ago, when they settled in the territory of today's Abasár. The legacy of this, the legacy of the genus Aba, accompanies us to this day, because our third Hungarian king, Aba Sámuel, rests here. Its former monastery and tomb still contains many secrets. During the excavations that are still taking place, the early remains of the center of the head of the genus Aba almost completely have been excavated, including a stone coffin, on the cover of which the coat of arms of the Aba family can be seen.

This find is also unique among early medieval Hungarian finds. Few settlements can boast of giving a king to the country.

We believe that the person visiting here also feels something of what the people who live here have:

the love of nature. We can enjoy diverse and varied natural values in our everyday life, because one of the most significant wine-growing regions of the Mátra Wine Region is organically connected to the nature reserve of Sár Hill. The grassy steppe plateau here is home to numerous protected and highly protected plant, insect, bird and mammal species. Many of which are very rare in Hungary. It's no coincidence that the Chapel of St. Anne, located at one of the heights of Sár Hill, has become so popular, serving as a place of pilgrimage for the inhabitants of Abasár for more than 500 years. The body, soul and spirit meet in the picturesque environment provided by the Mátra. To experience all this on the shores of a magical little lake right at the foot of the chapel is invaluable.

Traces of Bronze Age life can be discovered in numerous places on the

hillsides and valleys surrounding Abasár. One of the most beautiful stone castles is located on Hajnácskő. In the valley in front of it, we can also admire a very rare on a European level geological formation: the Stone Sea, which fills the bottom of the valley hundreds of meters long.

The special feature of Abasar is given not only by the proximity of natural values, but also by the existence of care for different generations. We place great emphasis on quality preschool and school life. It is extremely important that young people find their expectations in the settlement. The number of people moving to Abasar has increased significantly in recent years. You can feel the advantage of being close to the city and having a large number of job opportunities. All this so that Abasár can preserve his youthful, dynamic, close-to-nature values in a rural environment.

Older people can choose from or join a wealth of NGO programs and association activities. The Integrated Social Institution and Association operating in the settlement, in addition to providing residential care for almost 100 people in a nursing home is available to the residents of the settlement with full day and home assistance, among other things.

To this day, the vast majority of the people of Abasár are organically connected with viticulture and winemaking. Below a significant part of the village is a network of wine cellars. The most popular row of cellars in the settlement has recently been renewed with charming developments. Here is the only wine cellar in the world through which a pilgrimage route leads. Rich cultural life is associated to these cellars. One of the most significant events is the Grape Bud Burst Festival, which is organized every spring by the local Italian Riesling Wine Friends Association together with the municipality.

Dear wanderer!

Wander the mountains surrounding Abasár, open our cellar, enter our yard, knock on our house, get to know a little secret of our souls, we look forward to seeing you!

ALDEBRŐ

Aldebrő község az Alföld északi peremén, a Mátra délkeleti lábánál fekszik, az egri borvidékben, a Tarna völgyében. Környezete kiváló települési hely volt az őskortól kezdve a földműves és állattartó népeknek egyaránt. Maga Aldebrő község csak az 1740-es évek elejétől jött létre ezen a néven, a középkori Csal falu helyén. A XIII. század folyamán Debrő az azonos nevű uradalom központjává vált. Az uradalom részét képezte Csal és Püspöki falu is. Az Aba nemzetségből származó „Debrey család” egyesítette azokat. A XI. század első harmadában épült itt a környék egyik legnagyobb és legjelentősebb temploma, az építője Aba Sámuel lehetett. Halála után (1044) ez a terület sokáig az Aba nemzetség birtokában volt.

1417-ben Zsigmond király engedelmével Debrő, Csal, Tófalú és Kál falvakat nánai Kompolti István foglalta el. Feltehetően a török pusztítások hatására Balpüspöki és Csal falvakat elhagyta a lakosság. Valószínűleg a jóval népesebb Debrőre költöztek. Debrő a török kor végéig lakott település volt. 1686-ban, az Eger várának visszafoglalásáért megkezdett blokád és kiürítés miatt Debrő is elnéptelenedett.

1747. augusztusában Grassalkovich Antal adománylevelet nyert Mária Teréziától a debrői vár és az egész uradalom királyi jogaira. Grassalkovich Antal, egy kiváló gazdasági szakember kezébe került az uradalom, akinek első ténykedései közé tartozott a telepítési akció. Ennek a terméke volt Aldebrő is. Az teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a hospesek egy része az Osztrák Örökös Tartományokból, más része a Német-Római Birodalom tartományaiból, és Poroszországból érkeztek. Fontos még megemlí-

teni, hogy 1950- 1958-ig Tódebrő néven egyesült Aldebrő és Tófalú. 1958-tól Aldebrő újra különvált Tófalutól és önálló tanácsú község lett.

Fontos említést tennünk Aldebrő építészeti értékeiről is. A községben nem pusztán a gazdaház épült a paraszt barokk sváb stílusában. Több épület is magán viseli a falualapítók korának építészeti jegyeit. Ezek nagyobb része lakóház, melyeket a tulajdonosok fáradságos munkájának köszönhetően kitűnő állapotban maradtak fenn.

Ezen épületeken kívül érdemes még megemlíteni a festői környezetben kialakított Horgász tanyát, melyen ugyan már meglátszik az idő, még a mai napig a közösségi élet fontos helyszíne. A falu kellemes sétát kínál az idelátogatóknak rendezett utcáival, szép zöld felületeivel.

A településen több park is található, melyek nemcsak a pihenést szolgálják, hanem emlékeket is őriznek. Aki szereti a természetet ne érje be a parkokkal. A település környéke ideális hely a barangolásra. A Szőlőhegyen, másnéven Magyaloson is egy kiadós sétát lehet tenni, körülvéve szőlőültetvényekkel, rálátva a környező településekre és a Mátra gyönyörű dombjaira. Itt található a Szent Donát-szobor is, a szőlő védőszentje.

Aldebrőt sokáig a szobrok falujaként tartották számon. Nem véletlenül. Habár ma már nincs akkora szerepe a vallásos hagyományoknak, a szobrok a mai napig tanúskodnak az elmúlt időkről. A község központjában épült Római Katolikus templom ma is szeretettel várja a híveket és a kíváncsi idegeneket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Történelmi emlékpark; Focipálya átadása; Aldebrő; Derelyefesztivál; Népház; Szkíta park; Rác Pál emlékszoba; Donátszobor; Templom; Gazdaház; Emlékpark; Horgásztó.

ALDEBRŐ

ALDEBRŐ

The village of Aldebrő is located on the northern edge of the Great Plain, at the southeastern foot of the Mátra mountain range, in the Eger wine region, in the Tarna Valley. Its region has been an excellent place of settlement since prehistoric times for peoples of both farming and animal husbandry. The village of Aldebrő itself was established under this name only in the early 1740s, on the site of the medieval village of Csal. During the 13th century, Debrő became the center of the estate of the same name. Csal and Püspöki villages were also part of the manor. They were united by the “Debrey family” from the genus Aba. One of the largest and most significant churches in the area was built here in the first third of the 11th century, and its builder may have been Sámuel Aba. After his death (1044), this area was owned by the genus Aba for a long time. In 1417, with the permission of King Sigismund, the villages of Debrő, Csal, Tófalú and Kál were acquired by István Kompolti de Nána. Presumably as a result of the Turkish devastation, the population of Balpüspöki and Csal left the villages. They probably moved to the much more populous Debrő. Debrő remained an inhabited settlement until the end of the Turkish era. In 1686, due to the blockade and evacuation started because of the recapture of Eger Castle, Debrő was also depopulated.

In August 1747, Antal Grassalkovich received a letter of donation from Maria Theresa for the royal rights of the castle of Debrő and the entire manor. The manor fell into the hands of Antal Grassalkovich, an excellent economist, whose first actions included a plan to resettle the area. Aldebrő was also the product of this. It can be stated with complete certainty that some of the hospes came from the Austrian Hereditary Lands, others from the provinces of the Holy-Roman Empire, and Prussia. It is also important

to mention that between 1950 and 1958, Aldebrő and Tófalú were united under the name Tódebrő. In 1958 Aldebrő separated from Tófalú and became a village with an independent council.

It's also important to mention the architectural values of Aldebrő. In the village, the farmhouse with the peasant baroque Swabian style wasn't the only type of building being constructed. Several buildings bear the architectural features of the age of the village founders. Most of these are residential houses, which have been kept in excellent condition thanks to the hard work of the owners.

In addition to these buildings, the Fisherman's Homestead is also worth mentioning. It was built in a picturesque environment. Time took its toll on the building, but it is still an important place for community life. The village offers a pleasant walk to its visitors with its organized streets and beautiful green surfaces.

There are several parks in the settlement, which not only serve relaxation, but also preserve memories. Those who love nature should not be satisfied with the parks. The area around the village is ideal for wandering. On Szőlőhegy, also known as Magyalos, you can take a long walk, surrounded by vineyards, overlooking the surrounding settlements and the beautiful hills of the Mátra. This is where the statue of St. Donatus, the patron saint of vineyards is located.

For a long time, Aldebrő was considered a village of statues, which is no accident. Although religious traditions no longer play such an important role today, the sculptures still bear witness to the past. The Roman Catholic Church, built in the center of the village, still welcomes believers and curious strangers.

ANDORNAKTÁLYA

„Andornaktálya Heves vármegye székhelyéhez, Egerhez vasúton 5, tengelyen mindössze 6 km távolságra van...” írta a belügyminiszterhez címzett levelében, 1945 májusában dr. Bartha István, Heves vármegye alispánja, és sorolta érveit tovább, annak alátámasztására, hogy a falunak miért is kelle-ne elszakadnia Borsod vármegyétől. Egy hónap se telt el, és az Ideiglenes Nemzeti Kormány rendeletével megoldódott a már jó ideje húzódo kérdés, és 1946-tól Andornaktálya Heves megyei település.

A történet persze nem ezzel kezdődött, és nem is akkor, amikor a két korábban különálló falu (Andornak és Kistálya) 1939-ben egyesült, hiszen a környéken talált régészeti leletek szerint a terület már az őskorban, majd ezt követően folyamatosan lakott volt. A török hódoltság korában a települések többször elnéptelenedtek, az épített környezetük elpusztult. A pusztítás viszont alig érintette a település környezetében meglévő természetes és mesterséges barlangokat, és az azokból kialakított pincéket és barlanglakásokat. A kortárs feljegyzések szerint a település lakossága ezeket használva rejtőzött el és menekítette magát.

Az Egertől délre fekvő Kistálya a XX. század közepéig a mindenkori egri kisrépóst javadalma, vagyis egyházi tulajdon volt. Andornak a Mocsári család birtokába került.

Az Eger-patak völgye és a Bükk-hegység legdélebbi nyúlványa a falu tájképi környezetét igazán vonzóvá teszi. A falut övező dombokról nemcsak a település völgyben meghúzódó házait láthatjuk, de távolabb tekintve a Mátra csúcsai, a Bükk vonulatai vagy déli irányba tekintve az alföldi tájba simuló vidék falvai is megfigyelhetők.

A tájat erdők és gondosan művelt szőlőtáblák tarkítják. Borászaink közül többen is elismert szakemberei az Egri borvidéknek. Boraik sikeresen szerepelnek a különböző megmérettetésekben. Néhol tájsebként a hajdani olajkitermelés nyomai, olajkutak emlékeztetnek a föld mélyében rejlő kincsre. Termálvizet is rejt a vidék, a környék rétegvíz és artézi vízkészlete jelentős.

A település kistályai részén áll a Sarlós Boldogasszony Római Katolikus Plébániatemplom. Az egyhajós rokokó templom építését 1767-ben Hubert Mátyás kisrépóst kezdte meg a korábbi összedőlt templom helyén, majd Androvics Miklós és Barta István folytatta. A befejezés és a belső díszítés Dobronyai Miklós kanonok nevéhez fűződik, 1779-ben lett kész. A bejárati kapuján és a sekrestye ajtaján látható kovácsoltvas keretek és szelvények Fazola Frigyes neves műhelyéből származnak.

Az andornaki településrész nevezetessége a Mocsári-kastély. A Mocsári család építtette 1836 és 1938 között. Az épület klasszicista stílusú, homlokzatát díszítő domborműveket az egri munkásságáról jól ismert Marco Casagrande velencei szobrász faragta. A kastélyban ma szociális intézmény működik. Legismertebb tulajdonosa Mocsári Lajos, Borsod vármegye alispánja, 1861 és 1892 között országgyűlési képviselő volt. A kastéllyal szemben a hajdani kastélypark tavának szigetén kör alakú alépítményen nyolc sudaras törzsű toszkán oszlopra támaszkodó félgömb kupolával fedett klasszicista gloriette áll. Környezete, a Nagykert természetvédelmi terület, sportpályával, pihenőparkkal, kiváló lehetőséget kínál a helyiek számára a szabadidejük eltöltésére, és helyszíne a település nagyobb rendezvényeinek is. A hagyományosan megrendezésre kerülő programok sorába újra visszatérő Földgyógyító Dobünnep is a Nagykertben lesz.

Az andornaki településrészen áll a Szent András Kápolna és Közösségi Ház. A korábbi iskola kápolna elbontása után 2020-ban emelték az impozáns épületet. Az adományozó szándéka szerint a helyi egyházközség kezeli, az itt élők szolgálatára.

A településen több egyesület is működik, magához vonzva a sportolni vágyókat, a nyugdíjasokat, a falu közbiztonságáért tenni akarókat és mindazokat, akiknek fontos a helyi kulturális értékek megőrzése, továbbadása.

Bár jelenleg jelentősebb vendégforgalomra nincs felkészülve a település, az itt élők többsége tisztában van lakókörnyezetének értékeivel, szereti ezt a vidéket, vallja, hogy jó itt élni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kilátás a szőlődombokról; Sarlós Boldogasszony római katolikus plébániatemplom; Szent András kápolna és Közösségi Ház; Mesevár Óvoda; Ady Endre Művelődési Ház; Andornaktályai pincesor; Gloriette a Nagykertben; Hősi emlékmű; Faluház; Százrejtekkü pince; Olajkút a település határában; Földgyógyító Dobünnep is a Nagykertben.

ANDORNAKTÁLYA

ANDORNAKTÁLYA

„*Andornaktálya is situated 5 kms on rails, and 6 kms on wheels from the centre of Heves county, Eger...*” as wrote István Bartha, the land-steward of Heves county in 1945 in his message to the Interior Minister, among his reasons to prove why the village should be separated from Borsod county.

Barely even a month had passed and with the Decree of the Temporary Government the old issue was suddenly solved in 1946 as Andornaktálya became a settlement of Heves county.

The story however does not begin here, and not even when the earlier separate two villages (Andornak and Kristályá) united in 1939, as the archeological evidence found around the settlement points to the area being inhabited from the prehistoric era onwards. During Turkish rule the settlement was emptied on multiple occasions and its constructed environment was completely destroyed. The destruction however barely, if at all, reached the natural and man-made caves and the cellars and cave-houses constructed within them in the surrounding area. According to records of the time this is where locals hid to escape the destruction that befell their homes.

Kristályá, which lied South of Eger, until the 20th century belonged to the provost of Eger and thus it also belonged to the church. Andornak came to be the possession of the Mocsáry family.

The valley of the Eger stream and the sight of the Southernmost point of the Bükk mountain is a truly marvelous sight to behold. From the hills of the village we can see, not only the buildings of the settlement hidden in the valleys, but the peaks of Mátra and Bükk and if we look to the South we can see the small towns lying in the Great Plains.

The area is made more fascinating by forests and vineyards in the area. Many of our oenologists are acknowledged experts of the vineyards of Eger. Their wines usually have great success in competitions. The scars on the land and the remains of the oil production reminds everyone here of the treasure hiding beneath this land. This earth also hides thermal water in it, and the artesian water of the area is quite significant.

In the Kristályá part of the settlement stands the Sarlós Boldogasszony Roman Catholic Church. The construction of the single body Rococo

church was initiated by provost Mátyás Hubert in 1767 at the spot where the previous church collapsed, then Miklós Androvics and István Barta continued the construction. The completion and interior decoration, finished in 1779, is connected to canon Miklós Dobronyai. The iron frames on the gate and the door of the parish-clerk was made in the famed workshop of Frigyes Fazola.

One of the attractions of the Andornak part of the settlement is the Mocsáry Castle. It was built between 1836 and 1938 by the Mocsári family. It is a classicistic building and its reliefs were made by the Venetian sculptor Marco Casagrande, who was famous for his work in Eger. These days a social institute functions within the castle. The most famous owner of the castle was Lajos Mocsáry, the land-steward of Borsod county and between 1861 and 1892: he was a member of the parliament. Opposite the castle on the island of the lake of the once existing castle park stands on a round shaped substructure on top of an eight branches Tuscan pillar a classicist gloriolite covered by a hemisphere dome. Its environment, the Nagykert Natural Reserve, with a sports-field and a recreational park offers a fantastic opportunity to the locals to spend their free time, not only that but it also gives place to the major events of the settlement. Among the many traditionally organized events the Földgyógyító Dombünnep (Earth-healing Hill festivity) will return to the Nagykert.

In the Andornak part of the settlement stands the St András Chapel and Community Centre. This stately building was constructed in 2020 after the previous School Chapel was torn down. As the doner wished, the local church is in charge of this place in service of the villagers.

In the settlement there are several associations which draw together all the sport-lovers, pensioners, those who wish to do something for the security of the village and those who believe the cultural heritages of the place to be important.

Despite the fact that the settlement isn't prepared for significant tourism most of the locals understand the treasures of their home, love this place, and believe that it is good to live here.

ATKÁR

Atkár a Mátraalja sík területén, Gyöngyöstől 8, Budapesttől 70 km-re fekvő település.

A legkorábbi írásos feljegyzés 1325-ből maradt fenn, de már évezredekkel ezelőtt laktak emberek a környéken. Szép leletek maradtak a fiatalabb kőkorból és a késő rézkorból. A népvándorlás idejéből szarmata és hun emlékek kerültek elő. Az 1500-as években a törökök többször feldúlták a települést. A szüntelen pusztítás ellenére a török hódoltság korában mindig újratelepült a lakossága. Később nyugalmasabb évek következtek, így a falu lakóházainak, lakóinak száma folyamatosan növekedett. A lakosság megélhetését évszázadokon át a földművelés biztosította. Atkáron mindig is jó minőségű szántók és legelők, szőlőültetvények voltak. Szőlőt 1486 óta termelnek Atkáron.

Jelenleg is sokan élnek földművelésből a településen, de a lakosság többsége a környékbeli városokban (Gyöngyös, Hatvan, Jászárokszállás) épült üzemekben dolgozik. Kisebb vállalkozások a faluban is letelepedtek, de egy-két kivételtől eltekintve ezek kevés embert foglalkoztatnak.

Közvetlenül a falu mellett halad el az M3 autópálya, amely a településről könnyedén elérhető. A település infrastruktúrája kiváló, így a lakosságszám folyamatosan növekszik. Az 1830 fős lakosság ellátását élelmiszerboltok, vegyesboltok, zöldségbolt, fagyizó, gyógyszertár, benzinkút, dohánybolt, termelői piac és az elmaradhatatlan „kocsmák” segítik. A lakos-

ság egészségügyi ellátását házi orvos, fogorvos, védőnő biztosítja. Atkáron kétszobás óvoda, és 8 osztályos általános iskola működik 60, illetve 150 fős gyereklétszámmal. Mindezek elősegítik a fiatalok letelepedését, helyben maradását. Az eladó házakat rövid időn belül értékesíteni tudják a tulajdonosok.

Az utóbbi 10 évben pályázati és saját forrásból megújultak az önkormányzat tulajdonában lévő épületek. Utak, járdák, játszótérek épültek. Nagyrészt pályázati forrásból 2021-ben elkezdődik az új egészségház építése, a főzőkonyha teljes, a művelődési ház energetikai felújítása.

Több civil szervezet működik a településen, akik szívesen látnak sorikban új tagokat. Örömeinkre szolgál, hogy a település új lakói is igyekeznek gyorsan beilleszkedni, és ötletekkel segítik a közösségi élet fejlesztését.

Atkár nem bővelkedik természeti kincsekben, a falu határában azonban van egy, a világon egyedülálló természeti képződmény, a periglaciális talajszelvény. Természeti értékeink közül a növény- és állatfajok, valamint a földtani szelvények védelme gyakori, viszont eddig kevés példa akadt talajok védelmére hazánkban és világszerte. A különleges képződmény bemutatására tanösvényt alakítottunk ki, mely bármikor, szabadon látogatható. Ha a kedves olvasó a környéken jár, érdemes egy kis időt szánnia az M3 autópályáról 2 perc alatt elérhető különlegesség megtekintésére.

Szeretettel várjuk!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Periglaciális talajszelvény; Szent István szobor; Címer; Rendezvény reklám; Pihenőpark; Földtani Tanösvény; Légifotó; Általános Iskola; Egészségház látványterve; Óvoda csoportszoba; Művelődési Ház; Óvoda.

ATKÁR

ATKÁR

ATKÁR

Atkár is a village in the Mátraalja plain, 8 kms from Gyöngyös and 70 kms from Budapest.

Its earliest written record dates from 1325, but people lived in the area thousands of years ago. Beautiful archaeological finds have survived from the Palaeolithic and the Late Copper Age. Sarmatian and Hun relics have emerged from the time of the migration. In the 1500s, the Turks ravaged the settlement several times. Despite the incessant destruction, its population always resettled during the Turkish occupation. Later, more peaceful years followed, so the number of residential houses and inhabitants of the village increased continuously. The livelihood of the population has been ensured by farming for centuries. Atkár has always had good quality arable land and pastures, vineyards. Grapes have been grown in Atkár since 1486.

Many people still live from farming in the settlement, but the majority of the population works in factories in the surrounding cities (Gyöngyös, Hatvan, Jászárokszallás). Smaller businesses have also settled in the village, but with one or two exceptions, they employ few people.

The M3 motorway passes right by the village and is easily accessible from here. The infrastructure of the settlement is excellent, so the population is constantly growing. The population of 1830 people is served by grocery stores, general stores, a grocery store, ice cream parlor, pharmacy, gas station, tobacco store, farmers market and the indispensable “pubs”. The health care of the population is provided by a family doctor,

dentist and nurse. Atkár has a two-group kindergarten and an 8-grade primary school with 60 and 150 children respectively. All this helps the young people to settle in and stay in place. The houses for sale can be sold by the owners in a short time.

In the last 10 years, the buildings owned by the municipality have been renovated from tenders and own resources. Roads, sidewalks, playgrounds were built. The construction of the new health house, the complete renovation of the kitchen and the energy modernization of the culture house will start in 2021, largely from tender sources.

There are several NGOs in the village who are happy to see new members in their ranks. We are pleased that the new residents of the settlement are also trying to integrate quickly and are helping to develop community life with their ideas.

Atkár does not abound in natural resources, but on the outskirts of the village there is a natural formation unique in the world, the periglacial soil profile. Among our natural values, the protection of plant and animal species, as well as geological sections, is common. So far there have been few examples of soil protection in Hungary and worldwide. To present the special formation, we have created a study trail that can be visited freely at any time. If the dear reader is in the area, it is worth taking a moment to see this specialty, which can be reached in 2 minutes from the M3 motorway. We look forward to seeing you!

BALATON

Ez a Balaton, nem az a Balaton!

A Bükk magas hegyei között, Egertől 25 kilométerre északra megbúvó kisközségnek csak annyi köze van világhíres névrokonához, hogy neve ugyanazt jelenti, mint a magyar tengeré, a honfoglalás előtt itt élt ósláv népség nyelvén: sáros, mocsaras terület. És valóban, a faluba érkezőt meglepő látvány fogadja: a magas hegyeket koszorúzó szépséges erdők közötti völgyben nádasokat ringat a szél. Sőt, több csörgedező felszíni forrásból ma is kristálytisza vizet ihatunk.

A Bükk-fennsík előterében elterülő, festői szépségű Balaton község a legújabb régészeti kutatások szerint már a kora vaskorban és az avarkorban is lakott terület volt, amit indokoltá is tesz a területén található és nevének eredetét is magyarázó számtalan, kiváló minőségű természetes vízforrás. Balaton egy kettős identitású település volt, részben barkó palócok lakta, részben kismemesi település. Ez utóbbit azért is érdemes kiemelni, mert a kismemesi családokban a legfontosabb érték a tanulás volt, a könyvek tisztelete. Köreikből tanult emberek kerültek ki, az elsők között voltak, akik diplomát szereztek. Építészeti szempontból is sajátos vonásokat mutatnak a kismemesi települések. Ezt hadas településszerkezetnek nevezzük, ami azt jelenti, hogy nagycsaládok éltek együtt, vagyis az egymással rokonságban álló, azonos nevet viselő családok. A kezdeti egy házból így az idők folyamán egy adott ház hosszú udvara válhatott kis utcává, ahol kis közök alakultak ki. Balaton kuriális falu, amely elnevezés azt jelenti, hogy 1848 előtt kizárólag nemesi jogállású vagy nemesi telekre telepített jobbágyok és nemesek vegyesen laktak. Az ilyen falvak igazgatását az ott lakó nemes birtokosok választott testülete intézte, a kuriális községek élén a meghatározott időre választott vezető állt.

A falu a török időkben sem néptelenedett el. A környező erdők védettséget biztosítottak az itt élőknek, és a második világháború idején ezek az erdők jelentettek menedéket a katonaszökevényeknek is. Még a híres világtur-

utazó, Evlia Cselebi is említést tett a településről az 1660-as évek közepén. Annak köszönhetően, hogy a település nem néptelenedett el, a mai napig színmagyar, római katolikus település, ahol a Kormos, Fodor, Bóta család-név a mai napig gyakori.

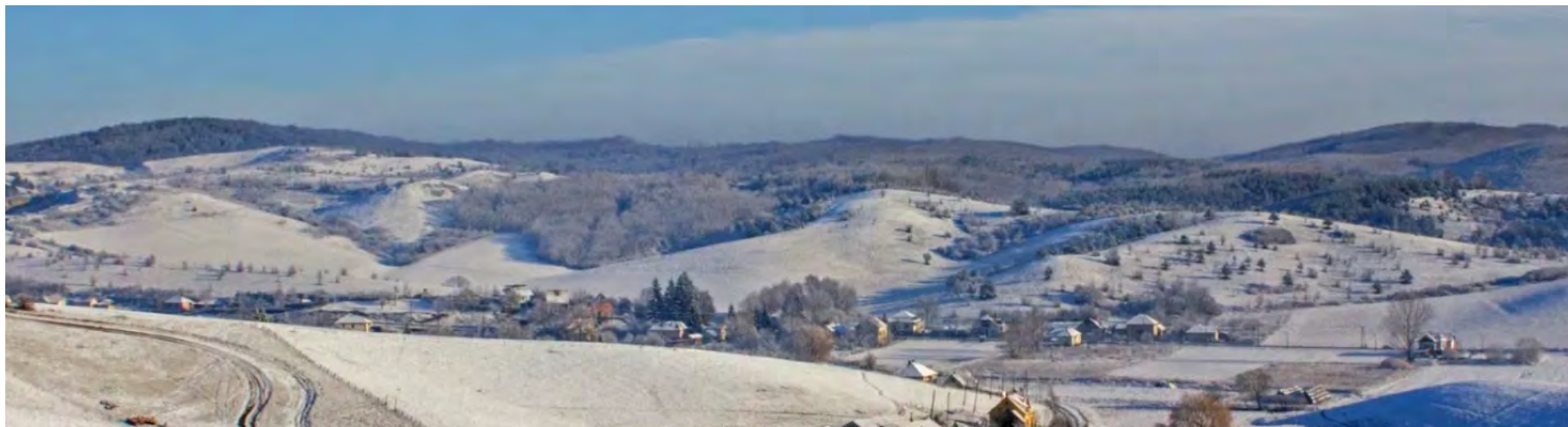
Érdekesség, hogy a Kormos család eredete az 1600-as évekig nyúlik vissza, aki anno lefejezte a szarvaskői vár kapitányát, bár utána őt is kivégezték, hőstette bekerült a település történetének érdekes lapjai közé. Sőt van olyan család, ahol a mai napig úgy rakják ki a szemetest az utcára, hogy ráírják a kukára gróf Kormos, utalva erre az ősökre.

A jelenlegi település az 1332-es pápai tizedjegyzékben bukkan fel az írásos adatokban először, alapítása a 13. század második felére tehető, a környéken birtokos Bél-nemzetségnek köszönhetően. Az azóta folyamatosan lakott, és a 17. században betelepülő kismemesi hadaknak köszönhetően a 18. századra kuriálissá váló község legfontosabb látnivalója – a természeti szépségeken túl – az 1775-re felépült későbarokk temploma és a mellette álló haranglábban található középkori nagyharangja.

A Heves megye északi részén fekvő Balaton infrastrukturális ellátottsága kiváló. A közelmúltban felújított úthálózatának köszönhetően egyaránt könnyen megközelíthető az Eger-Szilvásvárad közötti főútról és Borsodnádasd város irányából. Egertől 20 kilométerre, Szilvásvárad szomszédságában maga Balaton is kedvelt turistacélpont, elsősorban a falusi csendet és a vadászkalandokat kedvelők úticélja. A falu azon túl, hogy iskolai és közigazgatási központja több településnek is, orvosi rendelővel, gyógyszerházzal, postával, több bolttal és vendéglátóhellyel van ellátva. Igazi értéke azonban a palóc néphagyományokat őrző, jó kedélyű lakossága, amely hagyományőrző és sportegyesületeket is életben tart, miközben közösségi programokat és olyan kuriózumszámbe menő kezdeményezéseket is megvalósít önerőből, mint a tájház kialakítása, vagy éppen az országban is egyedülálló módon régészeti kutatások támogatása.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

*Téli látkép; Balaton madártávlatból; Római katolikus templom; Öreg harang; Visszatérők; Őrtűz a határban; Hősök emlékműve; Feszület;
– Mind érdemes látnivaló gyönyörű falunkban.*

BALATON

BALATON

BALATON

This Balaton is not that Balaton!

Hidden in the high mountains of Bükk, 25 kilometers north of Eger, the small village has only so much to do with its world-famous namesake that it shares its name with the Hungarian Sea in the language of the Old Slavic population living here before the Hungarian conquest: muddy, swampy area. And indeed, the visitor to the village is greeted by a surprising sight: in the valley between the beautiful forests crowned by high mountains, reeds are rocked by the wind. Moreover, we can still drink crystal clear water from several dripping surface sources.

According to the latest archaeological research, the picturesque village of Balaton in the foreground of the Bükk Plateau was inhabited as early as the Early Iron Age and the Avar Age, which is justified by the number of high-quality natural water springs in the area. Balaton was a settlement with a dual identity. Partly inhabited by Barkó Palóc people, partly a noble settlement. The latter is also worth highlighting because the most important value in noble families was studying and a respect for books. People from their circles were among the first to graduate. Architecturally, the noble settlements also show special features. In this kind of settlement structure large families lived together, meaning, related families with the same name. From the initial single house, over time, a long courtyard of a given house could turn into a small street where small alleys formed. Balaton is a curial village, meaning that before 1848 only serfs with aristocratic status or serfs settled on aristocratic lands and nobles lived mixed. The administration of such villages was conducted by an elected body of noble landlords living there, curial villages were led by a leader elected for a definite period of time.

The village was not depopulated in Turkish times either. The surrounding forests provided protection for the people living here, and during World War II, these forests also provided refuge for military deserters. Even the famous world traveler Evliya Celebi mentioned the

settlement in the mid-1660s. Due to the fact that the settlement was not depopulated, it is still a completely Hungarian, Roman Catholic settlement, where the family names Kormos, Fodor, Bóta are still common to this day.

It's a curiosity that the origins of the Kormos family date back to the 1600s, to someone who beheaded the captain of Szarvaskő Castle. Even though he was also executed afterwards, his feat was included in the interesting pages of the history of the settlement. Moreover, there are families where to this day the rubbish bin is put on the street with the writing Count Kormos on it, referring to these ancestors.

The present settlement first appears in written records in the papal tithe register of 1332, and its founding dates back to the second half of the 13th century, thanks to the genus Bél, which owned the area. The village has been continuously inhabited since then, settled by aristocratic families in the 17th century, and turned into a curial village in the 18th century. The most important attraction apart from its natural beauties is the late Baroque church completed in 1775 and its medieval bell in the bell tower next to it.

Infrastructure of Balaton, located in the northern part of Heves County, is excellent. Thanks to its recently renovated road network, it's easily accessible both from the main road between Eger and Szilvásvár and from the direction of the town of Borsodnádásd. 20 kilometers from Eger, in the vicinity of Szilvásvár, Balaton itself is a popular tourist destination, mainly for those who like village silence and hunting adventures. In addition to being a school and administrative center of several settlements, the village is equipped with a doctor's office, pharmacy, post office, several shops and restaurants. However, its real value is the good-humored population of Palóc people, who preserve folk traditions and keep both traditionalist and sports associations alive, while implementing community programs and initiatives, such as the establishment of a museum for the traditional houses of the region or uniquely in the country supporting archaeological research.

BEKÖLCE

Bekölce Heves megye északi részén, a Pétervásári-dombságon, a Bükk hegység lábánál, fő forgalmi úttól 2-4 km-re található kisközség. Egertől 25 km-re, Szilvásváradtól 12 km-re fekszik. Közúton közelíthető meg a 25-ös főúton.

Bekölce eredetileg a hevesi várbirtokhoz tartozott, de határának nyugedrésze belenyúlt Borsod vármegyébe. 1492-ben az egész falut Borsodhoz, 1546-ban pedig Heveshez csatolták, az 1550-es török adóösszeírásban nem szerepelt. Ezután a borsodi egynegyed rész kivételével 200 éven keresztül Heves megyéhez, majd 1786-tól ismét Borsod megyéhez tartozott, végül 1807-ben az akkori törvény az egész falut Heves megyéhez csatolta.

Állítólag a Bél nemzetségből származó II. Mikó telepítette a falut 1381-ben. Az e nemzetségből származó Bekölczey család birtoka volt, melynek kihaltával 1484-ben Mátyás király a Czobor és a Famosi családoknak adományozta. 1792-ben Bekewiche névalakban említették.

Kulturális emlékek, látnivalók:

Az 1777-ben használt községi pecsét címeralakja: vízszintesen fekvő ekevas, élével lefelé, alatta barázda, fölötté pedig csillag, körirata: Bekölcze. A községben lévő Benyicky-kúriát az 1950-es években lebontották. Bekölce jellege szerint a Bekölce-patak mindkét partján elterülő, a főforgalmi utaktól 2-4 km-re eső település, melynek utcás jellege a 20. században alakul ki. Római katolikus temploma 1800-ban épült, Mária tiszteletére. A falu fölött, dombon, fák között álló templom kőfallal kerített térségen álló, klasszicizáló, egyszerű építmény. Bekölcén a népi építkezés vonásai az 1960. évi felmérés szerint a Béke út 32., 83., 86., 134. sz. alatti és a Rákóczi u. 14. számú

lakóházak alapján ismerhetők meg (sajátos palóc népi építészet úgynevezett kontyos házak). Műemlék jellegű népi épületek a Béke út 58., 78. és 110. sz. lakóházai.

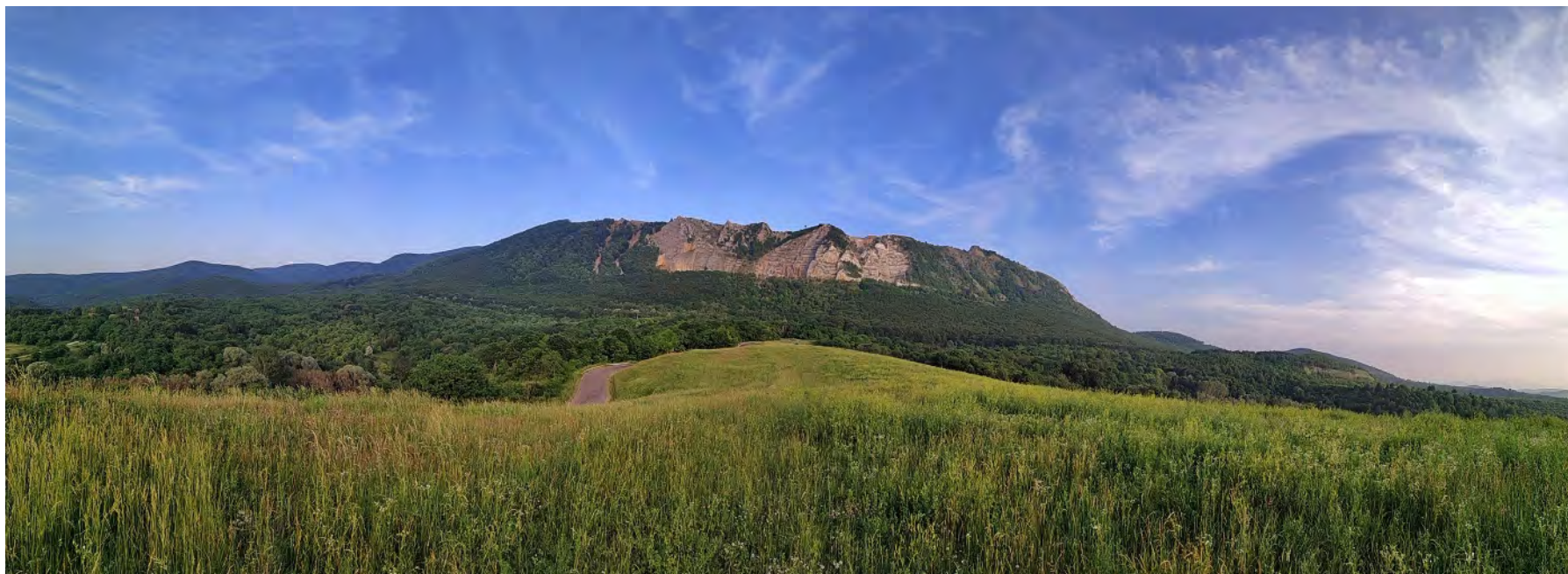
Infrastruktúra, gazdaság:

Bekölcén 7 utca és 260 lakott ingatlan található. A falukép az elmúlt években előnyére változott. A közintézmények állapota évről évre javul, folyamatos a felújítás. Orvos, gyógyszertár, posta, óvoda és önkormányzat által működtetett konyha működik a településen. A község vezetékes ivóvízhálózattal rendelkezik. A gázhálózatot 1994-ben építették ki, a lakások ellátottsága 85%. Telefonhálózat kiépítésre került, a mobil telefonszolgáltatás jónak modható. A szennyvízhálózat kiépítésére 2002-ben került sor. Mára a település teljes infrastruktúrával ellátott. Helybeli munkalehetőséget csak a mezőgazdasági ágazat biztosít. Jelenleg 10 egyéni vállalkozás működik a településen (mezőgazdasági, kereskedelmi és szolgáltató besorolású). A kereskedelmi ellátást 4 kiskereskedelmi bolt (ebből 2 élelmiszer jellegű) és 2 vendéglátóhely szolgálja.

Az idegenforgalom terén is folyamatos növekedés tapasztalható, bár Bekölce a nagy idegenforgalmat bonyolító Szilvásvár adáryékában él, mégis egyre többen keresik fel, a csodálatos természeti környezetben fekvő kis települést, a Falubíró vendégházat (ami Erdei Iskolai projekteknek ad otthont) és a lovas turizmusra szakosodott, főként külföldi vendégeket vonzó Western Lovas panziót, és a magánszálláshelyek száma is évről évre növekvő tendenciát mutat.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bekölce látkép háttérben a Bélkövel; Település részlet; Községi Színtér parkja; Községi Színtér és Könyvtár; Mini Manó Óvoda és az Önkormányzati Hivatal épülete; Kisboldogasszony templom; Béke út (részletek); Egészségház; Látkép a községről; Panorámakép Bekölcéről.

BEKÖLCE

BEKÖLCE

BEKÖLCE

Bekölce is a small village located in the northern part of Heves County, on the Pétervásár Hills, at the foot of the Bükk Mountains, 2-4 kms from the main road. It is 25 kms from Eger and 12 kms from Szilvásvárad. It can be reached by road on main road No. 25.

Bekölce originally belonged to the castle estate of Heves, but a quarter of its border reached into Borsod County. In 1492 the whole village was annexed to Borsod and in 1546 to Heves, it was not included in the Turkish tax census of 1550. Then, with the exception of the quarter in Borsod, it belonged to Heves County for 200 years, then again to Borsod County from 1786, and finally in 1807, the law of that time annexed the whole village to Heves County.

It is said that Mikó II from the genus Bél settled the village in 1381. It was the property of the Bekölczey family from this genus, which became extinct. In 1484 King Matthias donated it to the Czobor and Famosi families. In 1792 it was mentioned under the name Bekewiche.

Cultural monuments, sights:

The coat of arms of the village seal used in 1777: a horizontal plow, with its edge facing down, a furrow below it and a star above it, the circular inscription reads: Bekölcze. The Benyicky mansion in the village was demolished in the 1950s. Bekölce is a settlement on both banks of the Bekölce stream, 2 to 4 kms from the main roads. Its current street character developed in 20th century. Its Roman Catholic church was built in 1800 in honor of Mary. The church above the village, on a hill, among trees, is a classical style, simple structure standing in an area fenced with a stone wall.

According to the 1960 survey, the features of folk construction in

Bekölce could be located at 32, 83, 86, 134 Peace Road and at 14 Rákóczi Street residential houses. (unique Palóc folk architectural feature, called bun houses). Monument folk residential buildings are located at 58, 78 and 110 Peace Road.

Infrastructure, economy:

There are 7 streets and 260 inhabited properties in Bekölce. The look of the village has changed to its advantage in recent years. The condition of public institutions is improving year by year, and renovation is ongoing. There is a doctor, a pharmacy, a post office, a kindergarten and a kitchen run by the municipality. The village has a piped drinking water network. The gas network was built in 1994, the gas supply of the apartments is 85%. A telephone network has been set up, and cell service can be considered good. The sewage network was built in 2002. Today, the settlement has a complete infrastructure. Only the agricultural sector provides local employment opportunities. There are currently 10 sole proprietorships in the municipality (agricultural, commercial and service classification). Commercial supply is provided by 4 retail stores (2 of which are grocery stores) and 2 restaurants.

There is also a continuous growth in tourism. Although Bekölce lives in the shadow of Szilvásvárad, which is a major tourist destination, more and more people visit the small settlement in its wonderful natural environment, the Village Judge's guest house (home to Forest School projects) and the Western Lovas pension specializing in equestrian tourism, that mainly attracts foreign guests. The number of private accommodations is also growing year by year.

CSÁNY

Csány Heves megye délnyugati részén, a Gyöngyösi-síkon, Hatvantól keleti irányban 10 km-re fekvő település. A községen az Ágói-patak folyik keresztül, határában a Szarvagy folyása érdemei említést. Legrégibbi emlékei az újabb kőkor ún. tiszai kultúra idejéből valók. A bronzkor középső szakaszának a közepén kialakult hatvani kultúra szórványleleteivel bizonyítja az ember itteni megtelepedését. A népvándorlás első fázisából származó mozgásának vannak emléknymai. A falu neve, mely feltehetően a Csán személynévből származik, először az 1332. évi pápai tizedjegyzékben fordult elő. Csány a 20. század első felében, mint nagyközség szerepelt a hatvani járásban. Külterületei: a Batta Emánuel tanya, Halász Aladár-tanya (Ala-dár), Kuhália-tanya, Mócár Béla-tanya, Pethes-tanyák, Pusztacsány és az Agrária szőlőtelep.

Csányon az 1930-as évek közepén egy nagy-és öt középbirtok volt 2327 kat. hold nagyságban. A dinnyetermesztésnek itt évszázados hagyományai vannak, termesztéséről már 1544-ben írtak. Emellett a szőlő termelése is jelentős volt. A századfordulótól kezdve a csányi dinnyét, illetve dinnyéseket az egész országban ismerték.

Az 1930-as években ipari üzem volt a faluban a malom és a mezőgazdasági szeszgyár, később hét gyümölcseldolgozó is épült. A község fejlődéséhez hozzájárult a Budapest-Miskolc vasútvonal kialakítása. Az 1930-as évek kisiparosai közül 38 egyedül, 16 pedig egy alkalmazottal dolgozott.

1944-ben a visszavonuló németek felrobbantották a település katolikus templomát, a hatvani vasúti hidat, s elvitték a szeszgyár gépeit is. A Hatvan környéki harcok miatt a front sokáig állt a falu határában, s emiatt sok épület megrongálódott. A falu katonailag 1944. november 27-én szabadult.

A község lakóházainak uralkodó típusa a nyeregletes, vízvetős, szaru-

fás-gerendás ház, díszes faragású deszkaoromzattal.

A dinnyetermesztéséről híres Csány történelmének egy szeletjét mutatja be a falu központjában látható dinnyés gunyhó. Az egykori dinnyés családok tél végén útra keltek, szétrajzoltak az ország különböző részeibe, magukkal vitték a megélhetéshez, dinnyetermesztéshez szükséges felszerelést, eszközöket, és beköltöztek a férfiak által akkorra már megépített gunyhóba, mely életük színtere volt, míg ősszel haza nem költöztek.

A községnek már 1696-ban volt kőtemploma, melyet Szent György tiszteletére szenteltek. 1766-ban a templom omladozott, szűknek is bizonyult, így 1776-ban új templom építése kezdődött. Építője egy gyöngyösi építőmester, aki a jászberényi templomot is építette, Ráb Károly volt. A templom befejezése áthúzódott a XIX. sz. első felére. 1944-ben a németek felgyújtották; a régi templom helyén épült fel a jelenlegi, Magyarok Nagyszonyának szentelt templom. A templom mögött áll Nepomuki Szent János szobra, mely a XVIII. század végén készült, kétszáz éves műemlék.

A Kultúrház előtti parkban nyert elhelyezést az első világháborús emlékmű, melyet 2000-ben állítottak fel. A Halász Aladár tulajdonát képezett, egykor a Vayak építtette kastélyt a Halász család átalakította és megnagyobbította. Ma Idősek Otthona működik benne.

Csány, épített értékei mellett rendelkezik mindazon intézményekkel és létesítményekkel, melyek jó feltételeket biztosítanak a lakosság számára a megfelelő komfortérzethez. Óvoda, iskola, közösségi ház, szociális ellátó rendszer működik, s a község ápolja a hagyományokat, fontosnak tartja a közösségépítést, melyet az évente megtartott rendezvények, események is mutatnak.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Csányi Hagyományőrző Dinnyefesztivál; Halász-kastély; Hagyományőrök; Mária szobor; Csány címere; Temetőkápolna; Ünnepek; Csányi Szent György vértanú-templom; Kutya-verseny; Borház.

CSÁNY

CSÁNY

Csány is a settlement in the southwestern part of Heves County, on the Gyöngyös plain, 10 kms east of Hatvan. The Ágói stream flows through the village, on its outskirts the Szarvagy stream deserves a mention. Its oldest relics date back to the so-called Tisza culture of the new Stone Age. The scattered finds of the Hatvan culture formed in the middle of the Mid-Bronze Age prove the settlement of man in the area. There are traces of the movement of the Sarmatians from the first phase of the great migration period.

The name of the village, presumably derived from the personal name of the Csan, first appeared in the 1332 papal tithe register.

Csány was in the Hatvan district as a large village in the first half of the 20th century. Its outlying areas: the Batta Emánuel farm, the Halász Aladár farm (Aladár), the Kuhália farm, the Mócár Béla farm, the Pethes farms, the Pustacsány and the Agrária vineyards.

In Csány in the mid-1930s there was one large and five medium estates with the size of 2327 jugerum. Watermelon cultivation here has a centuries-old tradition, its cultivation was written as early as 1544. In addition to this, grape production was significant. From the turn of the century, melons and melon farmers of Csány were known throughout the country.

In the 1930s, there was an industrial plant in the village with a mill and an agricultural distillery, and later seven fruit processing plants were built. The development of the Budapest-Miskolc railway line contributed to the development of the village. Of the craftsmen in the 1930s, 38 worked alone and 16 with one employee.

In 1944, the retreating Germans blew up the settlement's Catholic church, the Hatvan railway bridge, and took away the machines of the distillery. Due to the fighting around Hatvan, the front stood on the outskirts of the village for a long time, and many buildings were damaged as a result. The village was liberated militarily on November 27, 1944.

The predominant type of residential houses in the village is the pitch-roofed, weathering, rafter-beamed house with ornate carved planks.

A slice of the history of Csány, famous for its melon cultivation, is presented by the melon hut in the center of the village.

The former watermelon farming families set off at the end of winter, scattered to different parts of the country, took with them the equipment and tools needed to make a living and grow melons, and moved into the hut built by the men, which was the scene of their lives until autumn, when they moved back home.

The village already had a stone church in 1696, which was dedicated to St. George. In 1766 the church started to crumble and proved to be small, so in 1776 the construction of a new church began. Its builder was Károly Ráb from Gyöngyös, who also built the church in Jászberény. The completion of the church dragged on to the first half of the 19th century. It was set on fire by the Germans in 1944; the current church dedicated to the Lady of the Hungarians was built on the site of the old church. Behind the church is a statue of St. John of Nepomuk, a two-hundred-year-old monument made in the late 18th century.

The memorial for the first World War, erected in the year 2000 is located in the park in front of the House of Culture. The castle, once owned by Aladár Halász, and built by Vayak was remodeled and expanded by the Halász family. Today it houses a Retirement Home.

In addition to its built values, Csány has all the institutions and facilities that provide good conditions for the population to have the right level of comfort. Kindergarten, school, community house, social care system are in operation, and the village cherishes its traditions, considers community building important, which is also shown by the events held every year.

DETK

Detk neve már az Árpád-korban is ismert volt. IV. Béla király adományozta ezt a területet az Aba nembéli Kompolti családnak.

A török pusztítás után a birtok a Tarródy, Gosztonyi, Oczy, Eszterházy és az Ullmann családok tulajdonába került. Később a Beökönyi és Károlyi családok is részesültek a földterületekből. A település egyik látványossága a barokk stílusú Tarródy-Gosztonyi kastély vagy más néven Beökönyi Viktor úrilak, melyet a XVII. században építtetett a Tarródy család. A község központjában álló barokk stílusú szentháromság szobrot szintén a Tarródy család készítette 1719-ben, mely jelenleg műemléki védelem alatt áll. A település kardinális építménye az 1794-ben épült, szabadon álló, egyhajós, késő barokk stílusú Detki Római Katolikus Templom. 1799-ben szentelték fel, majd 1800-ban került sor a községünk védőszentjét, sárkányölő Szent Györgyöt ábrázoló főoltárkép elkészítésére, mely Döringer nevéhez fűződik. A Faluház szomszédságában található a Detki Régészeti Múzeum, ahol számos lelet tekinthető meg egészen a paleolitikumtól a honfoglalásig. A múzeumban 30 hektáros régészeti területről származó, összesen 1400 őskőkori és új kőkori, bronzkori és rézkori (szkíta, kelta és szarmata), valamint honfoglalás kori régészeti objektum, település és temetkezési hely van kiállítva. A község egészségügyi alapellátása messzemenően fölülmúlja a szomszédos településeket, hiszen az Orvosi kombinátban egy helyen kapott helyet az általános orvosi rendelő, gyermekor-

vosi rendelő, fogorvosi rendelő, anya- és csecsemővédelmi rendelő, valamint a Panacea Gyógyszertár. Az 50 fő befogadására alkalmas Detki Benedek Elek Óvodában két csoportban készítik fel a kisgyermeket az iskolakezdesre az óvodapedagógusok a dajkák közreműködésével. Az 5 környező településről ideérkező közel 140 gyermek a 8 osztályos Detki Petőfi Sándor Általános Iskola falai között sajátítja el a kiválóan képzett pedagógusok tanait, és a jól felszerelt tornacsarnokban végezhetik a mindennapos testnevelést. A közoktatásban résztvevő gyermekek, a szociálisan rászorulóknak, a nyugdíjasok és dolgozók étkeztetését a 250 fős kapacitású Detki Központi Konyha látja el. A falu legnyugodtabb helysége, a Wass Albert Könyvtár tekintélyes könyvállománnyal rendelkezik, azonban a könyvkölcsönzésen és az olvasás örömein túl a könyvtárban és a Faluházban számos program, garázsvásár és táborozási lehetőség várja a kikapcsolódni vágyókat. A fő út házainak egyhangúságát egy tekintélyes faépítmény, egy székely kapu töri meg, mely mögött a Székelyház bújik meg. Az ingatlan 20 gyerek és 7 felnőtt befogadására alkalmas. A házhoz tartozó tekintélyes méretű kert sátrak felállítására, akadályversenyek és nagyobb kaliberű rendezvények lebonyolítására is alkalmas. Minden látogatót szeretettel várunk kicsiny, de annál szebb településünkön.

Dr. Vona-Túri Diána

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Trianoni emlékmű; Macipark; Katolikus templom; Szentháromság szobor; Bene híd; Tarródy-Gosztonyi kastély; Tájház; Időkapu; Tornacsarnok; Petőfi Sándor Általános Iskola; Tárlat a Régészeti múzeumban; Régészeti múzeum.

DETK

The name of Detk was known already in the Árpád-era as king Béla IV donated this area to the noble family known as the Kompolti family. After the Turkish raids the estate belonged to the Tarródy, Gosztonyi, Oczy, Eszterházy and the Ullmann families. Later on the Beökönyi and Károlyi families also took control of this land. One of the main sights of the settlement is the baroque style Tarródy-Gosztonyi castle or the Viktor Beökönyi nobleman's home, which was built in the 17th century by the Tarródy family. The baroque style holy trinity statue standing in the center of the parish was also made by the Tarródy family in 1719, and it is currently under heritage protection. The most important building of the settlement, the single body, late baroque style Derki Roman Catholic Church was built in 1794. It was consecrated in 1799 and then, in 1800 the altar-piece depicting our settlement's patron saint, Saint George the dragonslayer, which is connected to Döringer was finished. Neighbouring the village-house is the Detk Archeological Museum where many artifacts of the past can be found from the Palaeolithic all the way to the Conquest. The Museum has 1400 Archeological pieces, settlement and grave artifacts from several historic eras collected from the 30 hectar archeological area. The health-care of the village far outshines that of the surrounding settlements,

as within the Medical facility GP's office, a paediatric's office, a dentist's office, a mother- and newborn protection office and the Panacea Pharmacy all can be found. In the Detk Elek Benedek Kindergarten, capable of holding 50 people, kindergartners prepare for school with the help of the kindergarten teachers. The 140 students coming from the 5 surrounding settlements can receive proper academic- and physical education from the teachers of the 8 grade Sándor Petőfi Primary School. The catering of the students, pensioners and those in need is provided by the Detk Central Kitchen, which is capable of holding up to 250 people. The most peaceful place of the village, the Albert Wass Library possesses a respectable collection of books, but besides borrowing books, in the library and in the village hall, people can enjoy several superb programmes, garage sales and camp opportunities. The monotony of the main street is broken by an impressive wooden building, a Transylvanian gate and behind it a Transylvanian house. The estate is capable of holding 20 children and 7 adults. The rather sizeable garden, which belongs to the house is a good place for setting up tents and obstacle courses or even larger events. We await all visitors in our small but sweet settlement.

Dr Diána Vona-Túri

DOMOSZLÓ

Domoszló Árpád-kori település, mely eredetileg az újvári vár tartozéka, királyi várbirtok volt.

A falut 1263 körül királyi solymárok lakták. Nevét a Kompoltiak ősétől, az Árpád-házi Domoszló hercegről kapta, akinek nagy valószínűséggel Ábá Sámuel volt az édesapja. 1320 körül Kompolti Gergely volt a falu birtokosa, őt tekintik a Domoszlai család ősének.

A hegység kultúrtörténeti emlékei közé tartozik az egykori középkori vár: a 600 méter magasan fekvő Oroszlánkő vár, melyet a Kompolti család erős lovagvárrá tett. Vélhetően innen irányította uradalmát. A várat törökök rombolták le valamikor a 16. század végén. 1522-től az Országos család lett a birtokosa, majd II. Miksa király Domoszlót enyingi Török Ferencnek adományozta.

1741-ben a Nyáry család birtoka volt, majd a 19. század elején báró Baldacci, gróf Eszterházy és más családok birtoka.

Domoszló első pecsétjének dátuma 1727. Közepén egy szökellő szarvast ábrázol, egy tölgyfalevéllal, három szőlőszemmel és egy búzakalással. Körben latin nyelvű felirat: "DOMOSLOVIENSE 1727. SIGILUM"

A templom a falu legrégebbi kulturális és építészeti műemléke.

A falu védőszentje Szent Demeter. Templomát az 1332-37-es pápai tizedjegyzék említi. Mai alakjában 1739-ben építették újjá. Jellege: dombon álló, középkori toronyhoz épült, egyhajós, keletelt barokk templom, melyet gótikus rózsablak díszít. A templom alaprajza egy kereszt formát mutat: egy négyzet alakú torony, téglalap alakú hajó és trapéz alakú szentély. Az utóbbihoz kapcsolódik egy-egy négyzet alakú sekrestye.

A millicentenárium évében készült a település központjában található, kopjafákból álló emlékmű.

2014-ben Domoszló jelképét, egy szökellő szarvast ábrázoló fa szoborral, valamint szintén fából készült Életfával került átadásra a Pihenőpark.

A település Vitéz parkja a történelmi emlékműveknek ad otthont. Itt látható a trianoni, valamint az első világháborúban elhunytak tiszteletére állított emlékmű, a több mint 100 domoszlói hősi halott névsorával.

A falu határában található az ország egyik legtisztább vizű, 54 hektáros vízfelületű, háborítatlan környezetű mesterséges horgászó tava, melyet a hegyekben eredő Berek-patak vize táplál.

A kristálytisza vizű horgásztóba történő rendszeres haltelepítés és a halak számára rendkívül kedvező élettérnek köszönhetően kivételes mennyiségű és minőségű hal van a tóban. A horgásztóban élő halak kivétel nélkül sport halak, melyek természetes körülmények között nőttek fel, és ennek köszönhetően kifogásuk kivételes élményt jelent. A domoszlói horgásztavon van lehetőség csónakból is horgászni, de természetesen éjszakai horgászás is szerepel a szolgáltatások között.

Településünk különleges természeti képződménye a Tarjanka-szurdok, amely Domoszlótól É-NY-ra található. A völgy bejáratától andezitufát, benne lapilliket és vulkáni bombákat figyelhetünk meg.

A nyugati oldalon oldalazó erózió által kikoptatott kis barlang is látható, amely a Görgeteges-eresz nevet kapta. Árvizek esetén a megduzzadt víz a mai napig alakítja küllemét. A patak keleti oldalán láthatunk szemeskövet, melyet bekéregződött andezitből alkotott a természet. Feljebb haladva lávaközet padkákat láthatunk, majd elérjük a már nem működő kőbánya területét, és lassan eljutunk a szurdok bejáratához.

A szikla falából a salakos gyenge kötésű andezitet a szélsőséges időjárás, valamint a Tarjanka-patak eróziója kimosta és mélyítette, így alakult ki a szurdok. A kanyon hossza kb. 750 méter, és van, ahol a falmagassága a 15 métert is eléri. A mederbeli nagy sziklák a kimosódott köveket, valamint a csapadékvíz lezúduló hordalékát felfogják, így kisebb-nagyobb csobogókat, vízeséseket képeznek a mederben. Legszebb a kettős vízesés, ahol mindössze kb. 1 méter széles a sziklaaljazat, és alatta egy mély katlanban még aszályos időben is másfél méter víz áll. Felfelé haladva a szurdok kiszélesedik, és kisebb-nagyobb köveken, csobogókon keresztül eljuthatunk az alsó-tarjankai vadászház romjaihoz.

A Tarjanka-szurdok fokozottan védett tájvédelmi körzet, kizárólag a Bükk Nemzeti Park honlapján található feltételekkel látogatható.

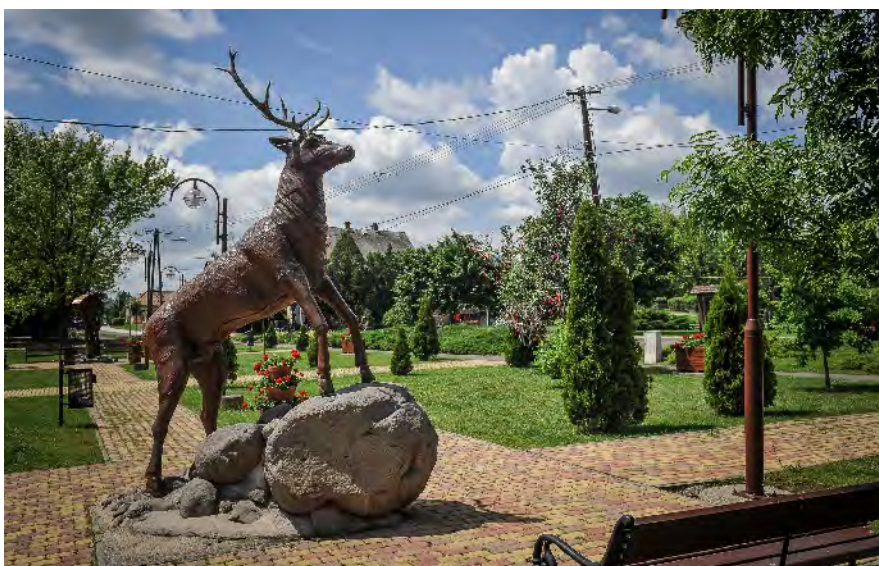
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Régi pecsét rajz; Templom belső; Domoszló címere; Domoszló madárnézetből; Pihenő park; Látkép a templommal; Domoszlói horgásztó; Vitéz park; Életfa; Tarjanka-szurdok; Domoszlói horgásztó őszi színekben; Tarjanka-szurdok télen.

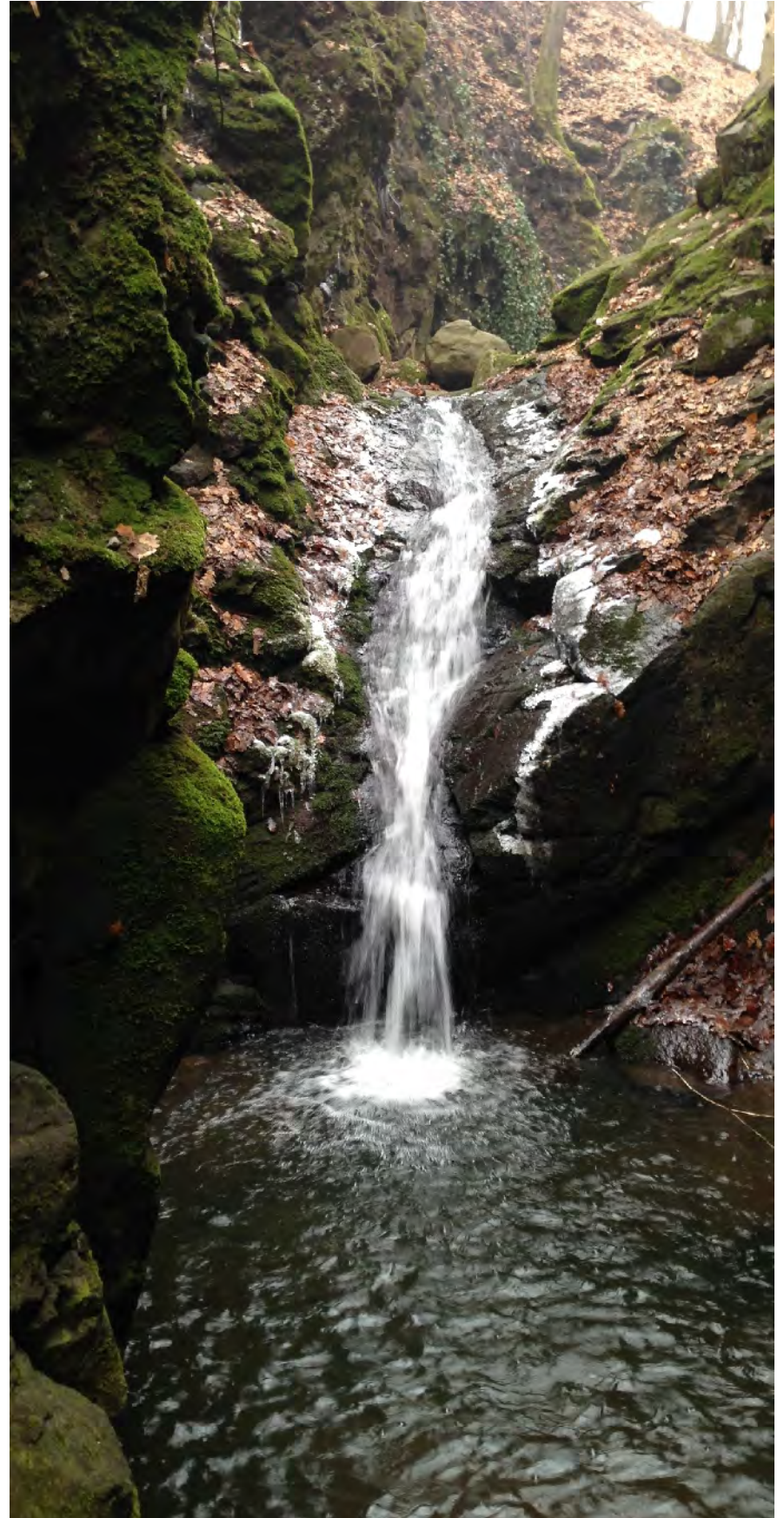

DOMOSZLÓ

DOMOSZLÓ

Domoszló is an Árpadian era settlement, which originally belonged to the castle of Újvár, was a royal castle estate. The village was inhabited by royal falconers around 1263. It was named after the ancestor of the Kompoltis, the Duke of Domoszló of the Árpád House, who was most likely the father of Aba Sámuel. Around 1320, Gergely Kompolti was the owner of the village, who is considered to be the ancestor of the Domoszlai family.

Cultural and historical monuments of the mountain include the former medieval castle: Oroszlánkő, 600 meters high, which the Kompolt family has turned a strong knight's castle. They presumably controlled their estate from here. The castle was destroyed by the Turks sometime in the late 16th century. In 1522 the Ország family became its owners, then King Maximilian II donated Domoszló to Ferenc Török from Enying. In 1741 it was the property of the Nyáry family, then at the beginning of the 19th century it was owned by Baron Baldacci, Count Eszterházy and other families.

The date of the first seal of Domoszló is from 1727. In the middle it depicts a jumping deer with an oak leaf, three vines and a wheat ear. The Latin circular inscription reads "DOMOSLOVIENSE 1727. SIGILUM" The church is the oldest cultural and architectural monument in the village.

The patron saint of the village is St. Demeter. His church is mentioned in the papal tithe list of 1332-37. It was rebuilt in its present form in 1739.

Description: a single-nave, East facing Baroque church built on a hill, next to a medieval tower, decorated with a Gothic rose window. The floor plan of the church shows the shape of a cross: a square shaped tower, a rectangular nave and a trapezoidal sanctuary. Attached to the latter is a square sacristy.

In the 1100 year anniversary of the Hungarian conquest, a monument was erected made of wooden grave markers in the center of the settlement.

In 2014, the Recreation Park was opened with a wooden statue depicting the symbol of Domoszló, a jumping deer, and also a wooden Tree of Life. The Vitéz Park of the settlement is home to historical monuments. Here you can see the monument of Trianon and a monument in honor of those who died in the First World War, with a list of more than 100 heroic dead from Domoszló.

On the outskirts of the village is one of the cleanest waters in the

country, with 54 hectares of water surface, an undisturbed artificial fishing lake, fed by the Berek stream flowing from the mountains. Due to the regular stocking of fish in the crystal clear water fishing lake and the extremely favorable living space for the fish, there is an exceptional quantity and quality of fish in the lake. The fish that live in the fishing lake, without exception, are sport fish that grew up under natural conditions, and as a result, their catch is an exceptional experience. It's possible to fish from a boat on the Domoszló fishing lake, but of course night fishing is also included in the services.

A special natural formation of our settlement is the Tarjanka Gorge, which is located north-west of Domoszló. From the entrance to the valley we can observe andesite tuff, inside it lapilli and volcanic bombs. On the west side, you can also see a small cave worn out by lateral erosion, which was named Görgeteges-eresz. In the event of floods, the raised water level continues to shape its appearance to this day. On the eastern side of the stream we can see eye stones formed by nature from shelled andesite. Going up, we can see lava rock benches, then we reach the area of the quarry, which is no longer functioning, and we slowly reach the entrance to the gorge. From the rock wall, the slaggy, weakly bound andesite was washed away and deepened by the extreme weather and the erosion of the Tarjanka stream, thus forming the gorge. The length of the canyon is approximately 750 meters and at some points its wall height reaches 15 meters. The large rocks in the stream bed catch the washed-out rocks as well as the precipitating sediment of the rainwater, thus forming smaller and larger ripples and waterfalls in the stream bed.

The most beautiful part is the double waterfall, where the rock base is only about 1 meter wide, and under it in a deep cauldron, even in drought, there is one and a half meters of water. Going upwards, the gorge widens, and we can get to the ruins of the Lower Tarjanka hunting lodge through the watercourse filled with smaller and larger stones and boulders.

The Tarjanka Gorge is a highly protected landscape protection area, which can only be visited under the conditions found on the website of the Bükk National Park.

DORMÁND

Dormánd a Hevesi-síkon, Füzesabonytól délre 3 kilométerre fekvő település. A község határában rézkori csákányt találtak, a Csörsz-árok közelében késő bronzkori és szarmata kori sírok kerültek elő. Hanyi-pusztán avar kori és honfoglalás kori temető, a Hanyihalmon pedig XI–XII. századi település maradványaira leltek. Első, Buger-Besenyő névalakban való említése 1291-ből való, míg 1399-ben már Dormán-háza néven szerepelt. 1552-ben a falu elpusztult, majd 1698-ban Sággy Pál és Polgár Gergely megvásárolta Dormándházapusztát. A XIX. században több család is birtokolta a falut, köztük a Remenyikek, melynek egyik tagja az itt született író, Remenyik Zsigmond volt. Római katolikus temploma műemlék, rokokó stílusban épült 1771 és 1773 között. A templomkertben álló késő barokk Mária-szobrot 1800 körül emeltette Sággy Mihály földesúr, s talapzatán is családja címere látható.

Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet: A védelem célja a szikes puszták (ürmös és cickafarkos pusztai gyepek) és elsősorban madárviláguk megőrzése. Kiemelten fontos a tűzok- és ugartyúk állomány fenntartása. Az 1993-ban létrehozott 8 406 hektáros tájvédelmi körzet magába foglalja a poroszlói és pélyi szikeseket, a Kömlő és Átány falvak fölötti Nagy-Fertőt, a jásziványi Templom-dűlőt és Csukást, a tizsanánai Magas-határt, a tarnaszent-miklósi Hamvasjárás-dűlőt, a sarudi Jánosi-gyepet, a Dormánd és Erdőtelek határában lévő Nagyhanyi-pusztát. A terület növényzete a mezőgazdálkodás következményeként nagyobb részben másodlagos. A síkság eredeti állapotát reprezentáló szikesek és a folyamszabályozás után kialakult másodlagos szikesek növényzetére az ürömös és cickafarkos pusztai gyepek jellemzőek, mozaikosan váltakozva nedves sziki rétekkel és löszgyepfoltokkal. A tájvédelmi körzet kiemelkedő értéke az itt élő tűzok- és a

nappali ragadozómadár-állomány. Szaporodásukat egy aktív védelmi program segíti. Ezen természeti értékek megővésénél sokszor fontos lehet a hagyományos gazdálkodási módok előtérbe állítása, a megfelelő vetésforgó kialakítása és a mérsékelt legeltetés fenntartása.

Római katolikus templom (Kisboldogasszony): A középkori, fatornyos kőtemplom helyén 1771-73-ban épült a díszes, rokokó templom. Főoltára barokk stílusú, a XVIII. századi mellékoltár. Giacomo Adami műve; a padok és a szószék is rokokó stílusú.

Római katolikus kápolna (Szent Anna): A kápolna 1719-ben épült barokk stílusban, majd 1814-ben átalakították. A hanyi kápolna ma is sokak által látogatott zarándokhely. Július utolsó vasárnapján minden évben ezrek érkeznek ide, hogy imádkozzanak Szent Annához és Joachimhoz, Szűz Mária szüleihez, az idős emberek, a nagyszülők védőszentjéhez. A hagyomány szerint a pusztában lévő kápolnát valamelyik erdőtelki Buttler gróf emeltette, mert egyszer csak hullani kezdtek az állatai, és úgy hitte, Isten haragja miatt éri ez a sorscsapás. A búcsújáró helynek járó kiváltságokat 1791-ben Pius pápa adományozta a kápolnának. Az itteni búcsú nagyon sokáig a pusztai emberek legnagyobb nyári eseménye volt. A szocializmus évtizedei alatt pusztulásnak indult az épület, és megszűnt a búcsújárás is. Ez a hagyomány csak 1990-ben, a kápolna restaurálásának befejezése után éledt fel.

Településünk szülötte Remenyik Zsigmond regény- és drámaíró. 1900. július 19-én született itt, Dormádon. A szülőfalujában berendezett múzeum segítségével az író életéről és munkásságáról adunk áttekintést. A múzeumban az író egykori használati tárgyai mellett művei és levelei is megtekinthetők. A múzeumot segítségével élők is tudják látogatni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Latinovits Kastély; 1848-49. és 1956. évi emlékoszlopok; Templomkertben található kőkereszt; I. Világháborús emlékmű; Remenyik Zsigmond emlékmű; Önkormányzat Épülete; Remenyik Zsigmond Emlékház; Templomkert Mária Szobor; Római Katolikus templom; Általános Iskola és Óvoda; Nádfeleles ház; Hanyi pusztá- Anna kápolna.

DORMÁND

DORMÁND

DORMÁND

Dormánd is a settlement on the Heves plain, 3 kms south of Füzesabony. A Copper Age pickaxe was found on the outskirts of the village, and late Bronze Age and Sarmatian graves were found near the Csörsz Trench. A cemetery from the Avar period and the time of the Hungarian conquest were found at Hanyi-puszta, and at Hanyihalom 11-12th century remains of a settlement were unearthed. Its first mention in the name Buger-Besenyő dates from 1291, while in 1399 it was already mentioned as Dormán-háza. In 1552 the village was destroyed, then in 1698 Pál Sággy and Gergely Polgár bought Dormándházapuszta. In the 19th century, several families owned the village, including the Remenyiks, one of whose members was the writer Zsigmond Remenyik. It's Roman Catholic church is a monument, built in Rococo style between 1771 and 1773. The late Baroque statue of Mary in the church garden was erected around 1800 by landowner Mihály Sággy, and the coat of arms of his family can be seen on the pedestal.

Heves Grasslands Landscape Protection Area: The aim of the protection is to preserve the saline steppes (Artemisia and yarrow-steppe grasslands) and, above all, their birdlife. It's extremely important to maintain the stock of bustards and Eurasian stone-curlews. The 8,406-hectare landscape protection area established in 1993 includes the saline areas of Poroszló and Pély, Nagy-Fertő above the villages of Kömlő and Átány, the Templom-dűlő and Csukás in Jászivány, the Magas-határ in Tiszanána, the Hamvasjárásidűlő in Tarnaszent-Miklós the Jánosi grassland in Sarud, the Nagyhanyi-plain on the border of Dormánd and Erdőtelek. The vegetation of the area is largely secondary as a result of agriculture. The vegetation of the saline areas, which represents the original state of the plain and the secondary saline areas formed after the river regulation, is characterized by Artemisia and yarrow-steppe steppe grasslands, alternating between wet saline meadows and loess grass patches like a mosaic. The outstanding value of

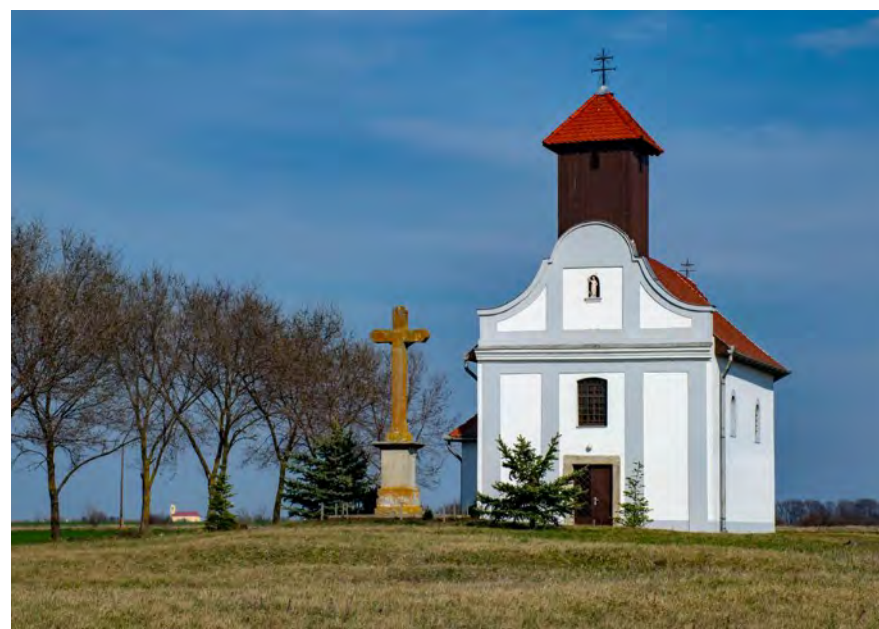
the landscape protection area is the population of bustards and daytime birds of prey living here. Their reproduction is aided by an active protection program.

In order to preserve these natural values, it can often be important to give priority to traditional farming methods, to establish a proper crop rotation and to maintain moderate grazing.

Roman Catholic Church (Assumption): The ornate Rococo church was built in 1771-73 on the site of a medieval stone church with a wooden tower. Its main altar is in Baroque style, and the side altar is from of the 18th century. The works of Giacomo Adami; the benches and pulpit are also in Rococo style.

Roman Catholic Chapel (St. Anne's): The chapel was built in 1719 in Baroque style and then remodeled in 1814. The Hanyi Chapel is still a place of pilgrimage frequented by many. On the last Sunday of July, thousands come here every year to pray to St. Anne and Joachim, the parents of the Virgin Mary, the patron saint of the elderly, the grandparents. Tradition has it that the chapel in the steppe was erected by one of Counts of the Buttler family of Erdőtelek, because his animals had suddenly begun to die, and he believed that this plague was due to the wrath of God. The privileges of a pilgrimage site were granted to the chapel in 1791 by Pope Pius. The fair here was for a very long time the biggest summer event of the steppe people. During the decades of socialism, the building began to decay and the pilgrimage also ceased. This tradition only came to life in 1990, and after the restoration of the chapel was revived.

Zsigmond Remenyik, a novelist and playwright, was born in Dormánd on July 19, 1900. With the help of a museum in his home village, we give an overview of the writer's life and work. In addition to the writer's former objects of use, his works and letters can also be viewed in the museum. The museum is barrier-free and open to the public.

EGERFARMOS

A települést Fornos névalakban említette először egy oklevél 1261-ben. A család birtokos familiáját Fornosinak hívták. A falu egy része 1405-ben a Koronára szállott. 1545-ben ismét köznemeseké lett a község. Az évszázadok során a falu birtokosai többször cserélődtek. Az 1930-as években a jelenleginél sokkal népesebb volt a település, 1360-an lakták. Jelenleg 698 a lakosság száma.

A falu első római katolikus temploma, mely Szent Adalbertől kapta a nevét, a XIII. század első felében épült. Az épületet 1866-ban tatarozták, s ekkor készült el a szentély keleti falának románkori ablaka is.

Településünket északról a Rima-patak, délről pedig a Laskó-patak fogja közre, középen pedig az Eger-főcsatorna szeli ketté, melyet a 70-es évek elején újjítottak fel és szabályoztak építőtáborban tartózkodó fiatalok.

Egerfarmos Heves megye délkeleti határán helyezkedik el, szomszédos Borsod-Abaúj-Zemplén megyével. A településen az Észak-Magyarország régióin belül Füzesabony város vonzása érvényesül. E vonzásközpont jelentősége évtizedek óta tapasztalható, és szerepe napjainkban növekszik.

Egerfarmost a megye központjától, Egertől 35 km választja el. Közlekedési szempontból fontos megemlíteni az M3-as autópálya közelségét. Miskolc felé felhajtási lehetőség Mezőkövesd városnál, településunktől 15 km-re található, míg Budapest felé Füzesabony városnál van felhajtási lehetőség, mely településunktől 13 km-re található. Lényeges és fontos, hogy településünk saját vasúti megállóval rendelkezik a Füzesabony-Debrecen vasútvonalon. A 3-as számú főútvonal Szihalom felé 9 kilométerre húzódik a községtől. Füzesabony tőlünk 10 kilométerre található, mely település közúti és vasúti csomóponttal is rendelkezik.

A településről észak-keleti irányban 13 km-re található a Zsóry-fürdő, mely gyógyvizeről híres, míg délkeletre 25 km távolságban elérhető a Tisza-tó. A település természeti adottságainak köszönhetően kalászos gabona, olajos magvak, kukorica, valamint zöldség termesztésére alkalmas sík területekkel rendelkezik. A szántóterületek jelentős része mély fekvésű, magas talajvízszint esetén nem, vagy nehezen művelhető. Több helyen jelen van a szikesedés is.

Az utóbbi időben jelentősen javult a közúthálózat úgy bel-, mint külterületen. Épületeink felújítása jelentős. Közmű ellátottság a szennyvízhálózat kiépítésével, mely folyamatban van, teljes lesz. A község híres leszármazottja a „villanymozdonyos” Egerfarmosy Kandó Kálmán. A Gondozási Központ falában található Nepumuki Szent János szobra, mely védelem alatt áll.

2015-ben testvértelepülési megállapodást kötöttünk a Székelyudvarhelyhez közeli Vágás nevű településsel, mely kapcsolatot azóta is ápoljuk, bővítjük, járunk egymáshoz. A búcsú Egerfarmoson április 23-át követő vasárnap van. A családi napot július 4. hétvégéjén szoktuk tartani.

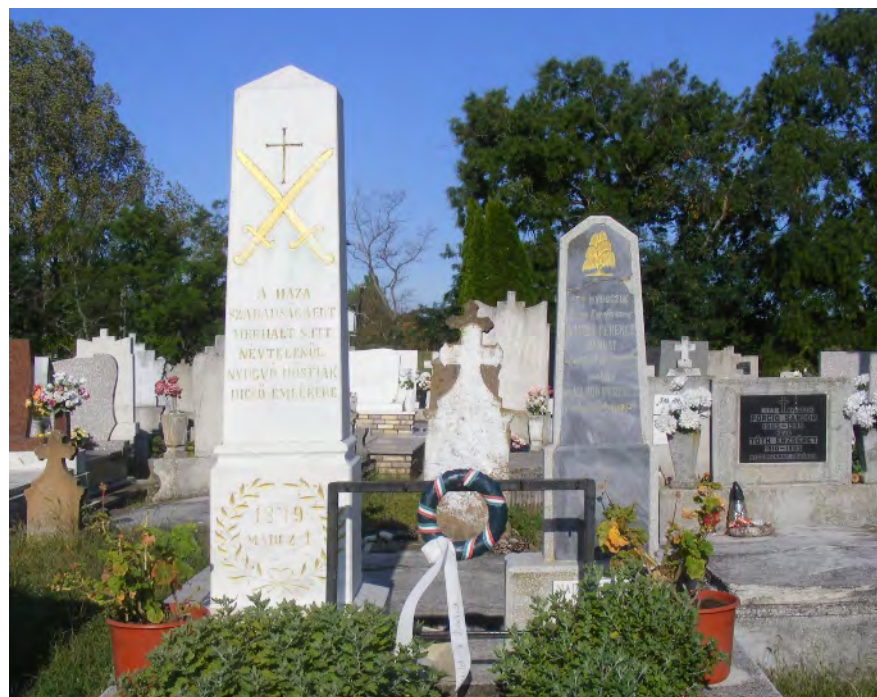
Munkalehetőségek:

A községre a mezőgazdasági termelés volt a jellemző, sajnos napjainkra azonban egyre kevesebb ember számára nyújt megélhetési lehetőséget ez az ágazat. Lehetőséget kell biztosítani, hogy a lakosság megismerhesse, újra tanulhassa az önellátás folyamatát, és belássa ennek fontosságát. Nagyobb munkalehetőség Füzesabonyban, Mezőkövesden és Egerben van.

Civil szervezetek: Kandó Kálmán Alapítvány, Egerfarmos Községi Polgárőr Egyesület, „Őszirozsa” Nyugdíjas Szervezet, Vöröskereszt.

Látványosságok:

- Római katolikus templom
- Nepumuki Szent János szobor
- 1848-49-es emlékmű (temetőben)
- A II. világháborúban elesett 7 székely-magyar és 6 magyar katona emlékére állított emléktábla (temetőben)
- A temelőkertben felállított '56-os emlékoszlop és trianoni emléktábla
- I-II. világháborús emlékmű, benne a hősök neveivel (Kandó kertben)
- Kandó Kálmán mellszobra (Kandó kertben)
- Mária szobor (Dózsa György út); Mária és Jézus szobor, melyet egy édesanya állítottatott gyermeke elvesztése emlékére (Vasút út)
- Játsszótér és BMX pálya
- Rózsakert
- Tájház
- Oláh-kúria védett tölgyfával (Petőfi út)
- Mesterségesen kialakított agyaggödörrendszer, mely mint egy tájsebként kettészeli a települést.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

1848-49-es emlékmű; Anya síratja gyermekét szobor; Nepumuki Szent János szobra; Római Katolikus templom; I-II. világháborús emlékmű; Kandó Kálmán mellszobor; Mária szobor; Játsszótér; Oláh kúria; Emléktábla; Rózsakert; Tájház.

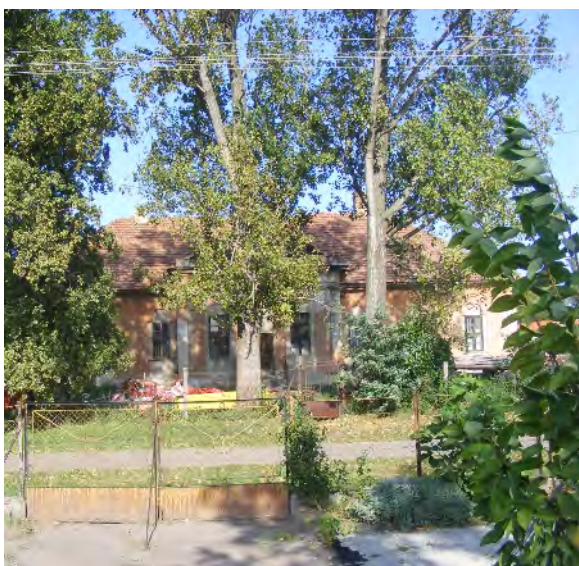

EGERFARMOS

EGERFARMOS

EGERFARMOS

The settlement was first mentioned as Fornos by a certificate in 1261. The owner part of the family was called Fornosi. A part of the village was inherited by the Crown in 1405. In 1545 however the settlement returned to the hands of the gentries. Throughout the centuries the owners of the settlement were changed on several occasions. In the 1930s the population of the village was a lot larger than currently as back then 1360 people lived there while now, there are only 698 inhabitants.

The first Roman Catholic church of the village, which was named after St Adalbert, was built in the first half of the 13th century. The building was renovated in 1866 and this was when the Roman style window of the church on the East wall of the sanctuary was completed.

Our settlement is surrounded from the North and South by rivers Rima and Laskó, and through the middle of it flows the Eger-Main Channel, which was renewed in the early 70s and which was adjusted by the youth in the construction camp.

Egerfarmos lies in the South-Eastern border of Heves county, right by Borsod-Abaúj-Zemplén county. The settlement is in the agglomeration of Füzesabony, which has been significant in the area for decades and its importance still is rising up to this day.

Egerfarmos is 35 kilometers away from the county center, Eger.

It is important to mention the M3 motorway, due to its proximity to the settlement. A way to Miskolc can be found by Mezőkövesd, which is 15 kms away from our village, while the way to Budapest is accessible from Füzesabony, which is 13 kms away from our settlement. It is significant and important that our settlement has its own train station as a part of the Füzesabony-Debrecen railway system. Main road 3 is 9 kilometers away from our village in the direction of Szihalom.

Füzesabony lies 10 kilometers away from us, and it is both a public road and railway junction.

13 kms from the settlement to the North-East is the Zsóry spa, which is famous for its thermal water, while 25 kms to the South-East lies lake Tisza.

Thanks to the good natural capabilities of the settlement it possesses soil that allows the cultivation of wheat, corn, oilseeds and even vegetables. Most of the plow-fields are on lowground, which means, that during floods they become nearly unusable. In many places there is also a large risk of salinization.

In recent times the public roads were massively improved both inside and outside of the settlement. Renovations of our buildings are rather significant. Public services will be completed once the currently ongoing construction of the sewage system is finished. A famous person of the parish was „electric locomotive” Kálmán Kandó Egerfarmosy. By the Care Center there is a statue of St John of Nepomuk, which is under protection.

In 2015 we made a town-twinning agreement with Vágás, a settlement near Székelyudvarhely, and we still improve and cultivate this bond as best as we can. The saint's-day in Egerfarmos takes place on the Sunday following the 23rd of April. The family day is at the 4th weekend of July.

Work opportunities:

The parish used to give work to its community via farming however nowadays this sector can no longer provide the folks with a living. It is a necessity for the people here to learn once again how to be self-sufficient and to understand its importance. There are more work opportunities in Füzesabony, Mezőkövesd and Eger.

Civil movements:

- Kandó Kálmány Foundation
- Egerfarmos Parish Private Security Association
- „Őszirózsa” (Autumn-rose) Pensioner Organization
- Red Cross

Sights:

- Roman Catholic Church
- St John of Nepumuk statue
- The memorial of 1848-49 (in the cemetery)
- The memorial tablet of the 7 Transylvanian and 6 Hungarian soldiers who died in World War II (in the cemetery)
- The 1956 memorial and the Trianon memorial tablet in the church-yard
- The memorial of World Wars I-II with the names of the heroes on it (Kandó yard)
- The bust of Kálmán Kandó (Kandó yard)
- The statue of Mary (Dózsa György street); The statue of Mary and Jesus, which was placed there by a mother after losing her child (Vasút street)
- The Playground and BMX track
- The Rose-garden
- The Country-house
- The protected oak-trees of the Oláh-manor (Petőfi street)
- The man-made clay-pit system, which as a wound on the land slices the settlement in half

EGERSZALÓK

A GYÓGYVIZEK VÖLGYÉBEN

Egerszalók közel 2000 lelket számláló kis község a Mátra és a Bükk között, „Mária kötényében”.

Egerszalók igazi nevezetessége a Sódomb, amelyet az 1961-ben fúrt kút hévízforrása épített. Ez a természeti látványosság Európában egyedülálló. 1992-ben a 68 °C-os vizet gyógyvízzé minősítették. A 27.000 éves gyógyvízre alapozva 2007-ben gyógyfürdő, majd gyógyszálloda nyílt a település határában. 2016-ban a gyógyfürdő környéke minősített gyógyhely címet nyert. A szálloda és fürdő magas színvonalú gyógyászati és wellness szolgáltatásaival vonzza a vendégeket. Az itt feltörő gyógyvíz ízületi, gerinc, csont és kötőszöveti betegségek, mozgásszervi elváltozások, sportsérülések utáni rehabilitációra ajánlott. A víz kéntartalma kedvező hatással van a bőrre. A szállodához tartozó fürdőben a gyógyulás mellett a medencéből gyönyörködhetnek a Sódomb látványában is. A csendes elvonulásra, pihenésre vágyóknak ajánljuk a 3 szabadtéri medencével rendelkező kisebb fürdőt, ahol még éjszakai fürdőzésre is nyílik lehetőség.

A település a gyógyvíz mellett számos programlehetőséget, látnivalót, természeti csodát kínál a vendégeknek.

A Sáfrány utca összefüggő barlangháza hűen őrzik Egerszalók és a környék helytörténeti építészeti emlékeit, a paraszti kultúra letűnt hagyományait, ránk maradt tárgyi darabkait. Az önkormányzatnak sikerült megmenteni néhány riolittufába vágott barlanglakást, és pályázati forrásból felújítani, ma már helytörténeti kiállítóhelyként látogathatók. A Tarnavölgyétől Miskolcig terjedő Bükkalja vidékének felső rétegét képező vulkáni tufakő könnyen vágható, jól faragható, természetes állapotában jó vízzáró és hőszigetelő, kiválóan alkalmas lakhatásra. A Bükkalján ma 18 barlanglakásos település ismert. Egerszalókon a 19. sz. közepén 33 barlanglakás volt, némelyiket még a 60-as években is lakták, vannak, amiket ma is használnak pl. nyári konyhának. A Sáfrány utca végében található barlanglakások ma már népi bemutató helyiségnek, kézműves műhelynek és 3D mozinak adnak helyet. A mellettük lévő Sáfránykertben szabadtéri színpad, jurttábor, közösségi kert, bemutató pince várja a látogatókat. A bátor jelentkezőket hétpróbára hívjuk a Mesebarlangba. A barlanglakások és a Sáfránykert kiváló rendezvényhelyszíneként szolgál, különleges napokon kemencében sülnék a finomságok.

A település nevezetes a környéken található kaptárkövekről is. A különleges kőformák között akadnak fülkések, de olyanok is, amibe kunyhót vágtak kő fekhellyel és polcokkal. 2016-ban a „kaptárkövek és a bükkaljai kőkultúra” egyedülálló természeti jellege miatt megkapta a Hungarikum címet. Egerszalók legismertebb kaptárköve a Betyárbújó kaptárkö, melyet egy könnyed sétával felkereshetnek.

A falu igazi különlegessége a barokk templom, mely 1738-ban épült. A különálló harangtorony építésére több legenda is ismert. Itt található a Csodatévő Mária-kegykép, ma a Mária Út egyik állomása. Zarándokok százai

keresik fel évente. A település 2019-ben református templommal is gazdagodott.

A faluközpontban, a Turisztikai Információs Irodában tájszobával, népi babakiállításal és helyi termékek ajándékboltjával várják az ide érkezőket. Innen indul nyári szezonban a Tücsökbusz, amelynek segítségével könnyedén megismerhetik a falu nevezetességeit.

Egerszalók megújult főterén pihenhetnek egyet a kirándulások között, és fogyaszthatnak egy finom kávé, süteményt, miközben élvezik a helyiek vendégszeretetét. A gyerekek közben felfedezhetik a patakparti játszótér.

Kedvelt kirándulóhely a Laskó-patakon felduzzasztott horgászto, mint az Egri Bükkalja legnagyobb felszíni vize, amely élő- és madárvilágával jelentős természetvédelmi értéket jelent.

Az Egri borvidék részeként számos családi pincészetben fogadják a vendégeket. Az egyedi riolittufa pincében a finom fehér, rozé és vörösborokat kedvükre kóstolhatják.

Egész évben számos kulturális, gasztronómiai és hagyományörző program várja az érdeklődőket.

Ismerjék meg Egerszalókot, fedezzék fel a település kincseit!

<http://www.gyogyvizekvolgye.hu/>

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Betyárbújó kaptárkö; Fürdő; Sáfránykert- gyógynövény és fűszerbemutató; Sódomb; Egerszalók légifelvételen; Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel; Szőlősorok; Barlanglakás bemutatás; Barlanglakás; Tufába vajt boros pincék; Rendezvény; Gyógyvizek Völgye.

EGERSZALÓK

EGERSZALÓK

EGERSZALÓK

IN THE VALLEY OF HEALING WATERS

Egerszalók is a small parish of nearly 2000 people, between the Mátra and the Bükk, in „Mária kötényében (Mary's apron)”.

The real attraction of Egerszalók is the Salt-hill, which was formed in 1961 by the well's thermal spring. It is a natural sight, unique in Europe. In 1992 the 68 °C water qualified as healing water. In 2007 a spa and later a spa hotel opened based around the 27000 year old thermal water. In 2016 the area surrounding the spa was granted the title of prized health resort. The spa and the hotel invites its guests with high quality health and wellness services. The water here is recommended for joint-, spinal-, bone-, and sport injuries along with other along with other physical ailments. The sulfur content of the water has positive effects on the skin. Besides healing, guests of the hotel can marvel at the sight of the Salt-hill from the pools. To those who wish for a more quiet time, we can recommend the other, smaller spa, which has 3 outdoors pools and where even nighttime bathing is an option.

The settlement other than its spas offers numerous programmes, sights, and natural attractions to its visitors.

The Sáfrány street cave-houses preserve the memories of the local history of Egerszalók and the traditions left to us by the folks of the past. The local council managed to save a cave-house dug into rhyolite tuff and renovated it using funds received via contracts and nowadays it serves as an exhibition hall. The volcanic tuff covering most of the Bükkalja region is easy to cut, sculpt and in its natural state it's excellent for keeping water and the cold out, thereby an fantastic material for one's home. Today we know of 18 cave-house settlements. In the mid 19th century there were 33 cave-houses in Egerszalók, some of which were lived in until the 60s, and there are some that are even used today as summer kitchens for example. The cave-houses of Sáfrány street now give home to folk exhibitions, workshops and a 3D cinema. The Sáfránykert (Saffron-garden) outdoor stage, yurt-camp, community yard and an exhibition cellar awaits visitors next to the cave-houses. The brave volunteers will be invited to the seven trials in the Mesebarland (Talecave). The cave-houses and the Saffron-

garden provide an excellent place for programmes and on special days they even cook some tasty stuff in the ovens. The settlement is known for its beehive stones. There are many rocks that have cabins carved into them, but there are ones that were carved into tiny homes, with carved beds and shelves within the special rock formation. In 2016 due to the unique nature of the „beehive stones and the Bükkalja stone culture” it was granted the title of Hungaricum. The most famous beehive stone of Egerszalók is the Betyárbújó (Bandit hiding) beehive stone, which you can visit during a relaxing walk.

The real speciality of the village is its baroque church built in 1738. There are several legends surrounding the construction of its separate bell-tower. This is where we can find the image of Mary the miracle worker, which today is one of the stops of the Mary Pilgrimage. Hundreds of pilgrims seek it out. The settlement was enriched by a Reformed church in 2019.

The village center awaits visitors with the Tourist Agency, the folks' doll exhibition and a shop selling local goods. This is where the Tücsökbusz departs from in the Summer season, with which everyone can get to know the local attractions very easily.

In the main square of Egerszalók you can rest between trips and have a delicious coffee or cake, while enjoying the locals' hospitality. Meanwhile the children can explore the playground by the lake.

The Laskó river fed fishing lake is a popular tourist destination as it is the largest body of water in the Eger Bükkalja, and with its significant wildlife it is an important conservationist area.

As a part of the Eger vineyard many wineries await their guests here. Inside the unique rhyolite cave-cellars you can taste delicious white wines, rose wines and red wines to your heart's content. Throughout the whole year numerous cultural, gastronomic and traditionalist events await those who are interested.

Learn about Egerszalók and find all the treasures the settlement offers!

<http://www.gyogyvizekvolgye.hu/>

ERDŐKÖVESD

Erdőkövesd első fellelhető említése 1255-ből való *Kues* alakban. Mai lakossága 640 körüli. Ősidők óta lakott hely. Leletek igazolják, hogy a kőkör, bronzkor ősembere is élt itt. A honfoglaláskor az Aba nemzetség kabarjai szállták meg vidékünket. Utánuk jeles főurak: az Ákosok, Szécsényi Tamás erdélyi vajda és a Pálócziak birtokolták a Felső-Tarna vidéket. A török kor nagy pusztítást végzett a Mátra északi vidékén, már 1552-ben hódoltatta a falvakat. A másfél száz év alatt a falu lakossága teljesen kicserélődött. Az emberek elmenekültek vagy elpusztultak. A török kiűzése után lassan éledt a falu, új emberek jöttek a Felvidékről. A Habsburgok a felszabadított országrészt saját tulajdonuknak tekintették, és idegen katonai vezetőket jutalmaztak birtokokkal. Majd 1737-ben Orczy István Petrovay Zsuzsanna kezével megszerzi Erdőkövesd nagy részét, és megalapozza az erdőkövesdi uradalmát. Kastélyt, templomot, klasszicista parókiát emeltet, boltot nyit, serfözdét és csárdát, szentet égettet, hamuzsirt főzet. A búzát két malom is őrli az uradalomban. Az építkezésekhez sok téglára volt szükség. Ezt két tégláégető is szolgálta, ahol zsindeycserepet is égettek. A falu legértékesebb épített öröksége a templom. A házak fölé emelkedő hegyet koronázza egy őskori település helyén, amelyet sáncárok övez. Ma is Várnak nevezik a helyet.

Az 1848-49-es szabadságharc talán egyik első mártírja br. Orczy István, aki életét adta a délvidéki Szenttamás ostrománál 1848. szeptember 21-én. Emlékét tábla őrzi az egyház falán. A templomot a régi alapjaiból I. Orczy István újíttotta meg. Az építészeti jegyek: szentélyzáródás, befalazott gótikus ablakok, emelt oltár, alatta kriptá vagy altemplom, amelynek két bejárata a szentély lépcső oldalain nyíltak, mind azt bizonyítják, hogy román-gót stílus jegyeket hordozott a régi templom. Az értékes arany keretes oltárképet Michael József festette. Szent Istvánt, a védőszentet ábrázolja, amint felajánlja a koronát Szűz Máriának. A jelenlévő vitézek egyike a hagyomány szerint maga a kuruc ruhás kegyúr, Orczy István. A térdeplő

ifjú a fia, Lőrinc. A templomot nemrég pályázati pénzből felújították, az oltárképet magánadományból restaurálták. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban itteni nemzetőrök is kivették a részüket. Már 48 augusztusában elvonultak Délvidékre. A szenttamási sáncok sikertelen ostroma után hazarendelték őket. Schlik császári altábornagy itt, a Tarna-völgyön vonul 10 ezres seregével Kápolna felé. A kövesdi kastélyban tölti az éjszakát. Álmat azonban megzavarják, mert február 24-én hajnalban Máriássy alezredes kis csapatával rajtaüt a császári seregen, majd veszteség nélkül Egerbe vonul. Orczy Irma leánya kezével Erdőkövesd a francia származású br. Piret Bihain család kezébe kerül. Övék egészen 1945-ig.

A dolgos itt élő emberek a vészterhes évtizedek után még megszenvedték a két világháború borzalmaival. Az áldozatok neveit turulos emlékmű őrzi a falu központjában, a posta előtti téren. A közelben működik két vegyesbolt, a szépen gondozott park, melyet a falu védőszentjének, Szent Istvánnak a szobra ékesít. A templom felé menet a kisdedek paradicsoma működik. Tovább haladva szép kirándulóhelyekre juthatunk. Balra letérve kék turista jelzést követve s furcsa nevű Tíszán-völgyön jó illatú borókáson át Dudar-tetőre juthatunk. Innen gyönyörű a kilátás a Karancs, Mátra, Bükk felé. Az óvodától jobbra menet a faluból kijutva elérjük a kövesdiek kedvelt pihenő helyét, a Büdös-kúti-tavat. Értékes a flórája, rovarvilága, állatvilága. A madarak, rágcsálók, kis ragadozók és a nagyvadak mindegyike előfordul, még a hiúz, farkas és a medve is.

Erdőkövesd társadalmi élete mozgalmas. Évente tartunk falunapot a szokásos kellékekkel, árusokkal, ugrálóvárral, büfével. A szomszéd falvak amatőr együttesei és felvidéki csoportok is fellépnek a szabadtéri színpadon. Az állami és egyházi ünnepeket megtartjuk, ahol az óvodások és az asszonykórus adnak kedves műsorokat. Nemrég adtuk át a faluházat, amelyben a régmúlt paraszti élet tárgyi emlékeit mutatjuk be. Ide is várjuk szeretettel az érdeklődőket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Majális a tónál; Br. Orczy István; Erdőkövesd címere; Orczy síremléke; Világháborús emlékmű; Oltárkép; Római katolikus templom; Faluház; Fiatalok ünnepi műsora; Légifelvétel a római katolikus templomról; Mária és József; Pihenő tó.

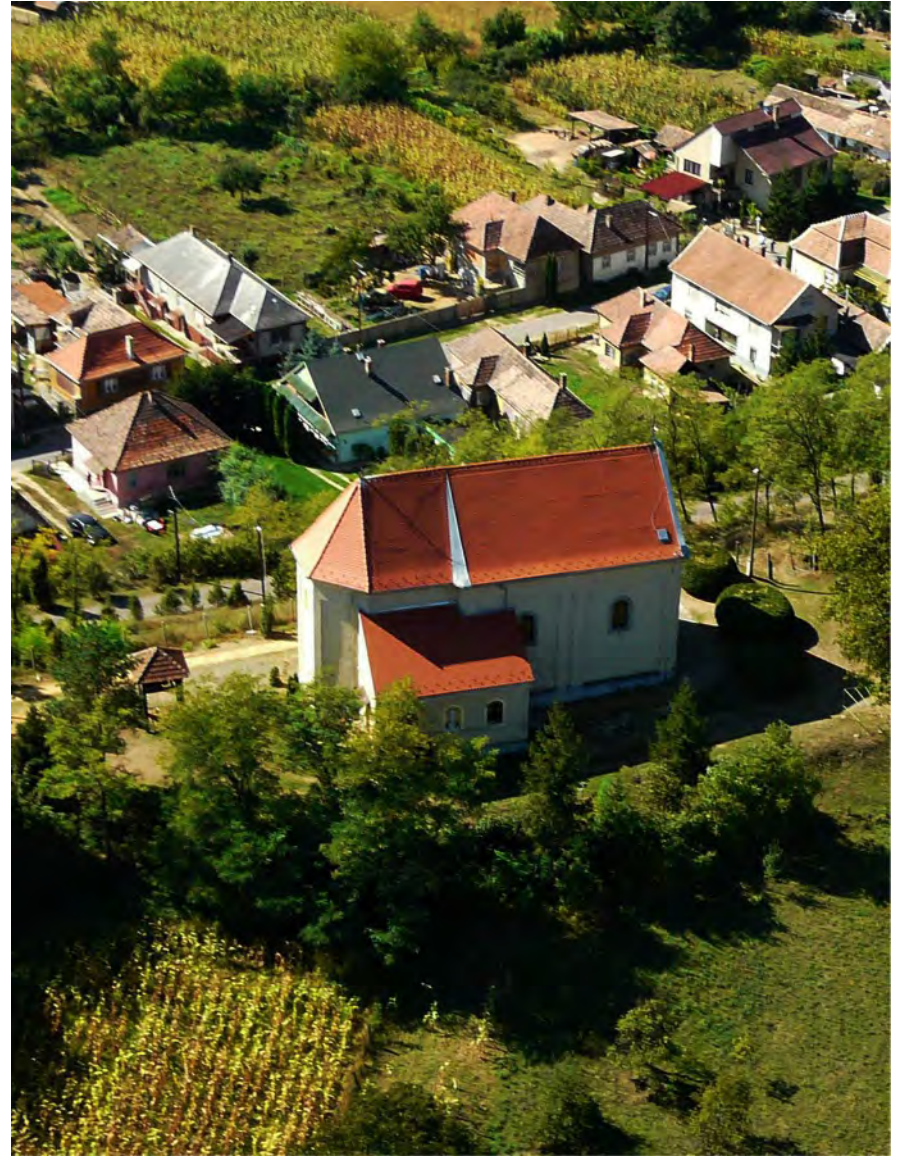

ERDŐKÖVESD

ERDŐKÖVESD

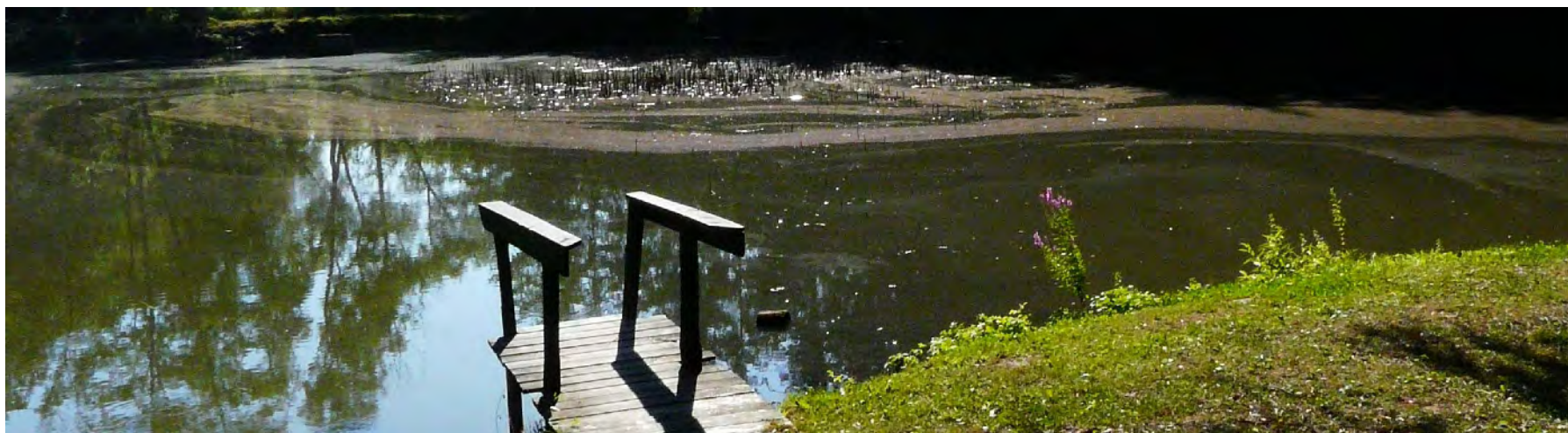
The first mention of Erdőkövesd can be found in the form of Kues from 1255. Its population today is around 640. It has been inhabited since ancient times. Finds confirm that the prehistoric people of the Stone Age and Bronze Age also lived here. At the time of the Hungarian conquest, our region was occupied by the Kabars of genus Aba. After them, prominent lords: the Ákos', the Transylvanian voivod Tamás Szécsényi and the Pálócziak owned the Upper Tarna region. The Turkish era wreaked havoc in the northern part of the Mátra, conquering the villages as early as 1552. In a period of a hundred and fifty years, the population of the village was completely replaced. People fled or perished. After the expulsion of the Turks, the village slowly came to life, new people came from Upper Hungary. The Habsburgs considered the liberated part of the country their own property and rewarded foreign military leaders with estates. Then in 1737, István Orczy acquired most of Erdőkövesd by marrying Zsuzsanna Petrovay and he founded the manor of Erdőkövesd. He built a castle, a church, a classicist parish, opened a shop, a brewery and an inn, burned coal, and cooked potassium carbonate. Wheat is also milled in the estate by two mills. Construction required a lot of bricks. This was also served by two brick burners where shingles were also burned. The most valuable built heritage of the village is the church. It crowns a hill rising above the houses on the site of a prehistoric settlement surrounded by ramparts. The place is still called Castle today.

Perhaps one of the first martyrs of the War of Independence in 1848-49 was Baron István Orczy, who gave his life at the siege of Szenttamás in the south on September 21, 1848. His memory is preserved by a plaque on the wall of the church. The church was renovated from its old foundations by István Orczy I. Architectural features: sanctuary closure, walled-up Gothic windows, a raised altar, a crypt or a sub-church beneath it, with two entrances opening on the sides of the sanctuary stairs, all prove that the old church used to bears Romanesque-Gothic styles. The precious gold-framed altarpiece was painted by Michael Joseph. It depicts St. Stephen, the patron saint, as he offers the crown of Hungary to the Virgin Mary. According to tradition, one of the knights present is the patron István Orczy himself in

Kuruc clothes. The kneeling young man is his son, Lőrinc. The church was recently renovated with tender money, and the altarpiece was restored thanks to a private donation. The National Guards here also played a part in the Revolution and War of Independence of 1848-49. As early as August 48, they marched to the South. After the unsuccessful siege of the ramparts of Szenttamás, they were ordered home. Imperial Lieutenant General Schlik marched here in the Tarna Valley with his army of 10,000 to Kápolna. He spent the night in the castle of Kövesd. However, his dream was disturbed, because at dawn on February 24, Lieutenant Colonel Máriássy raided the imperial army with his small team and then marched to Eger without any losses. With the hand of Irma Orczy's daughter, Erdőkövesd fell into the hands of the French-born Baron Piret Bihain. It remains theirs until 1945.

The busy people living here still suffered the horrors of the two world wars after catastrophic decades. The names of the victims are preserved in a Turul monument in the center of the village, in the square in front of the post office. There are two general stores nearby, and a well-kept park, which is decorated with a statue of the patron saint of the village, St. Stephen. On the way to the church, there is a paradise for little ones. Going further we can get to nice excursion places. Turning to the left, following a blue tourist sign, we can get to the Dudar roof through the strangely named Tiszán Valley. From here the view towards the Karancs, Mátra and Bükk Mountains is beautiful. On the way to the right from the kindergarten, we get out of the village and reach the popular resting place of the people of Kövesd, the Büdös-kúti Lake. Its flora, insect world and fauna are valuable. Birds, rodents, small predators, and big game all occur, even lynx, wolf, and bear.

The social life of Erdőkövesd is busy. We hold a village day every year with the usual accessories, vendors, a bouncy castle and a buffet. Amateur groups from neighboring villages and formations from Slovakia perform on the open-air stage. We celebrate public and church holidays where preschoolers and the women's choir give nice shows. We recently opened the village house, in which we present the material memories of the past peasant life. We look forward to seeing you here as well.

ERDŐTELEK

Első írásos említése 1215-ben történik Erdev névalakban, a hozzá tartozó Hanyipuszta pedig 1278-ban Honi alakban. A falu és Hanyi a török hódoltság idején a gyakori járványok, főként a kolera és a pestis pusztítása következtében többször elnéptelenedik, s Erdőtelek csak 1464-ben kezd felépülni. 1765 után a dézsmáosszeírásokban már mint kuriális falu szerepel. A területnek több birtokosa volt. Butler János egri várparancsnok több kisebb részből vásárolta meg, és 1697-ben megtörténik Butler birtokba iktatása. A falu népes jobbágyfaluvá fejlődött, és a Butlerék kizárólagos tulajdonában volt. Az időközben grófi címet nyert Butler nevét a Ludovika Akadémiára, azaz a magyar tisztképzés céljaira tett alapítvány is megörököltette, de a legtöbben Mikszáth Kálmán Különös házasság című regényének főszereplőjeként ismerik.

1845-ben a birtokot, azzal együtt a kastélyt és a hozzátartozó kertet idősebb dr. Kovács József sebésztanár vásárolta meg. Halála után ifjabb dr. Kovács József létesített a kertből gazdag dendrológiai gyűjteményt, ami mára országos hírű arborétummá vált. A II. világháború után a birtokot államosították. A kastély, a kerttel együtt egy állami gazdasághoz került, a földek pedig az 1949-től működő Mezőgazdasági Termelőszövetkezet kezelésébe kerültek.

A falu 1950-ig nagyközség, 1950-től 1990-ig önálló tanácsú község, ettől kezdve pedig független polgármester és önkormányzati képviselő-testület irányítja a 3215 lelket számláló falu életét.

Erdőtelek valamennyi útja portalanított. Társulás nélkül, önállóan valósult meg a szennyvízhálózat kiépítése. Az óvoda épülete újjáépítésre, illetve bővítésre került. Energetikai beruházást hajtottunk végre a házi orvosi rendelőkön, felújítottuk a gondozási központot. Teljesen akadálymentes művelődési ház és több mint tízezer kötetes könyvtár várja a látogatókat. Megnyílt a helyi termelői értékesítésnek is helyt adó piac. A régi, felvizesedett épület helyén új polgármesteri hivatal várja az ügyfeleket, és

2020 szeptemberétől családi bölcsőde várja a legkisebbeket.

A település egykor erős mezőgazdasági jellege egyre inkább háttérbe szorul. Az M3 autópálya 8 km-es közelsége az építőiparban történő elhelyezkedést könnyíti meg, magas a naponta ingázók száma. Az ipari park önkormányzati beruházás keretében valósul meg, melyben már jelen van a hegesztett szerkezeteket, alvázakat, gémekeket és egyéb gépalkatrészeket gyártó SBS Kft. és a vasbetonelem előregyártással foglalkozó PreBeton Zrt. új munkahelyeket teremtve a helyi és a környező települések lakóinak. Pályázati pénzből épül meg a kerékpárút, amely része lesz a Tisza-tó elérhetőségét biztosító kerékpárútnak.

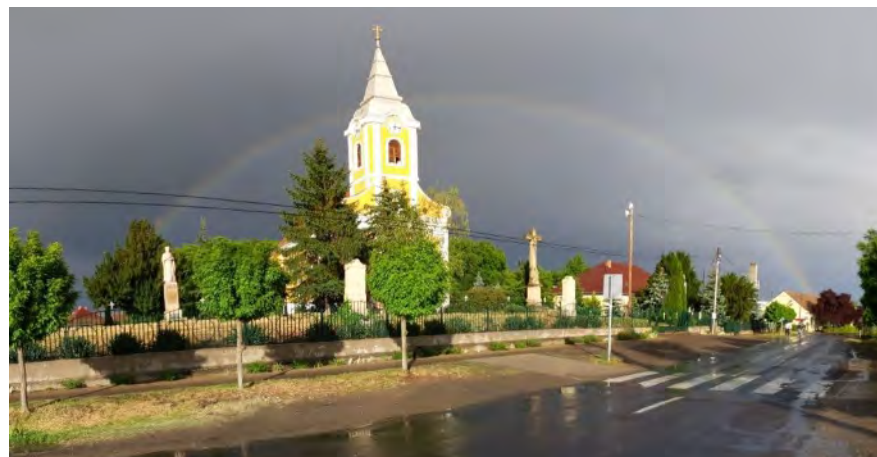
Erdőtelek igen színes kulturális programokkal várja a lakosságot. Júliusban a Butler kastély ad helyet a családi napnak, ahol a fellépők mellett kiállításokkal, minden korosztályt felölelő programokkal várják az érdeklődőket. Szeptemberben a Szent Kereszt Felmagasztalása Templom búcsújával egyidőben megtartott falunapon a fellépőkön kívül teret kapnak a helyi csoportok, tehetségeknél is a bemutatkozásra. A húsvéti és karácsonyi vásárokon az intézmények, a népdalkör, a kreatív klub, ügyes kezű magánszemélyek és civil szervezetek kínálják portékáikat.

Erdőtelek község és a lengyelországi Perzów település 2004-ben partneri együttműködési megállapodást kötött, hogy elősegítsék mindkét régió fejlődését a közös Európában. E partnerség együttműködést és információcserét jelent társadalmi, kulturális, gazdasági, valamint civil területen.

Országos hírű arborétumunk, a szomszédságában álló Butler kastély, a XVIII. században épült templomunk, a település központjában található tájház, az Égerláp természetvédelmi terület, vagy a település külterületén számos horgászto kiváló lehetőséget kínál a pihenni, feltöltődni kívánó látogatók számára. Esküvői fotózások kedvelt helyszíne a kastély régi istálló épülete és az arborétum, s az itt készült képek is azt üzenik, hogy jöjjenek, látogassanak meg, ismerjenek meg bennünket!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Gondozási Központ felújított épülete; Szent Kereszt felmagasztalása templom; Erdőtelek madártávlatból; Esküvői fotózások kedvelt helyszíne a kastély istállóépülete; Az arborétum télen; Plgármesteri Hivatal; Testvértelepülésünkön Perzowban; Bemutatkozik a település; Családi nap; Erdőteleki Mikszáth Kálmán Általános Iskola; Erdőtelki Kerekerdő Óvoda és Manócska Családi Bölcsőde; Őszi színek az arborétumban.

ERDŐTELEK

ERDŐTELEK

ERDŐTELEK

Its first written mention is from 1215 in the form „Erdev”, and the associated Hanyipuszta's is from 1278 in the form „Honi”. The village and Hanyi became depopulated several times during the Turkish occupation due to frequent epidemics, mainly the destruction of cholera and plague, and Erdőtelek only began to rebuild in 1464. After 1765, it was already listed in the tithe censuses as a curial village. The area had several owners. It was bought by János Butler, the commander of Eger Castle, in several smaller parts, and in 1697 Butler's ownership of the estate was registered. The village developed into a populous serf village and it was in the exclusive ownership of the Butlers. Butler, who meanwhile won the title of count, was also immortalized by the foundation for the Ludovika Academy for the purposes of Hungarian officer training, but most people, he is known as known as the protagonist of Kálmán Mikszáth's novel 'A Strange Marriage'.

In 1845 the estate, together with the castle and adjoining garden, was bought by dr. József Kovács Sr, surgery teacher. After his death, dr. József Kovács Jr established a rich dendrological collection from the garden, which since then has become a nationally renowned arboretum.

After the Second World War, the estate was nationalized. The castle, together with the garden, was transferred to a state-owned farm, and the lands were taken over by the Collective Farm, which had been operating since 1949. The settlement was a large village until 1950, it had an independent council from 1950 to 1990, and since then an independent mayor and municipal government has been managing the life of the village, which numbered 3215 inhabitants.

All roads in Erdőtelek are paved. The construction of the sewage network was carried out independently without any association. The kindergarten was rebuilt and expanded. We made an energy modernization investment in the GP's office and renovated the care center. A completely barrier-free house of culture and a library with more than ten thousand volumes await visitors. A market has opened up for local produce sales. On the site of the old, watered-out building, a new mayor's office awaits customers, and from September 2020, a family nursery awaits the little ones.

The once strong agricultural character of the settlement is increasingly taking a background seat. The 8 km proximity of the M3 motorway facilitates employment in the construction industry, with a high number of daily commuters. The industrial park will be implemented within the framework of a municipal investment, in which SBS Kft., A manufacturer of welded structures, chassis, booms and other machine parts, and PreBeton Zrt. which deals with the prefabrication of reinforced concrete elements, thereby creating new jobs for locals and the residents of surrounding settlements.

The bicycle path will be built with tender money. It will be part of the bicycle path providing access to Lake Tisza.

Erdőtelek awaits people with colorful cultural programs. In July, the Butler Castle hosts the family day, where in addition to performers and exhibitions, programs for all ages are held. In September, the village day held at the same time as the fair of the Church of Exaltation of the Holy Cross. In addition to the performers, there is also an opportunity for local groups and talents to introduce themselves. At the Easter and Christmas fairs, institutions, the Folk Singing Circle, the creative club, skilled individuals and non-governmental organizations offer their merchandise.

The municipality of Erdőtelek and the municipality of Perzów, Poland signed a partnership agreement in 2004 to promote the development of both regions in a shared Europe. This partnership involves cooperation and the exchange of information in the social, cultural, economic and civil fields.

Our nationally famous arboretum, the neighboring Butler Castle, our church, built in the 18th century, the country house in the center of the settlement, the Égerláp nature reserve, or the many fishing lakes on the outskirts of the settlement offer excellent opportunities for visitors who want to relax and recharge. The old stable of the castle and the arboretum are popular venues for wedding photography. The pictures taken here also tell you to come, visit us and get to know us!

ERK

Erk község Heves megye déli részén, a Tarna folyó mentén helyezkedik el, Jász-Nagykun-Szolnok megyével határos.

Területe már az őskorban is lakott volt. A honfoglalás után Árpád törzséhez tartozó népcsoport telepedett le. A települést először írásban 1331-ben említik, majd 1391-ben, ekkor Ewrk néven. A falu birtokosa 1435-ben Berzeviczki Pohárnok István volt. Halála után a Rozgonyi család kapta meg adományként. A 16. században nem érte jelentősebb pusztítás. 1526-ig a megye egyik legnépesebb települése volt. A török uralom alatt fokozatosan elnéptelenedett, 1687-re elpusztult, s csak 1710 után népesült be újra. Kisnemesek népesítették be. A Baratnaky család birtoka lesz, majd a 18. század első felétől a Orczy István, majd Orczy Lőrinc lett az egész település tulajdonosa. A falu lakossága 1786-ban 705 fő volt, az 1900-as évek elején már 1328 fő. Lakói növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkoztak.

A község lakosainak száma az utóbbi években közel ezer fő körül mozog. A közlekedés jónak mondható, a Jászság közelségének köszönhetően a munkavállalóknak van lehetőségük elhelyezkedni.

A Fő téren található a római katolikus templom. 1796-ban épült késő barokk stílusban, Szent István király tiszteletére felszentelt. Báró Orczy Lőrinc adományából épült. A templom egyhajós, homlokzati órahelyes párkányú tornyos. A templom bejáratánál található az I., valamint a II. világháborús emlékmű, utóbbi Győrfi Sándor Kossuth-díjas szobrászművész alkotása. A település központjában található Matúz András művész úr alkotása, Szent István király szobra.

A falu határában üzemel az ország egyik legnagyobb szélerőműve, mely elektromos energiát termel, és képes ellátni mintegy 700 háztartást.

A település központja az 1920-as években alakult ki, az akkori vezetésnek köszönhetően, nagyon praktikusán, szinte minden szolgáltatás könnyen elérhető.

Ezekhez az évekhez hasonlóan az utóbbi időben és napjainkban is nagy fejlesztések történnek a településen.

Helytörténeti kiállítást rendeztünk be, ahol a lakosság által gyűjtött régi tárgyakat állítottuk ki.

2007-ben átadtuk a két csoportszobával, tornaszobával bővített új óvodát, melyet 2017-ben újabb csoportszobával bővítettünk.

A település legnagyobb beruházása az új négy tantermes iskola és tornaterem, mely közösségi térként is szolgálja a lakosságot, méreteivel a környék legnagyobb sportolásra alkalmas épülete. Sokunkat örömmel tölt el, hogy az iskola átadásakor felvette legendás igazgatónk, Nagy Zoltán nevét.

Az önkormányzat által üzemeltetett főzőkonyhát – mely az óvodai, iskolai és a szociális étkezést biztosítja a településen – bővítettük, és a konyhatechnológia is teljesen megújult. Új orvosi rendelőt adtunk át, és itt kapott helyet a védőnői szolgálat is. A település útjai szinte teljes egészében aszfaltozva vannak. Megújult a temetőben a ravatalozó, és urnafalat építettünk. Megvalósult a községháza energetikai korszerűsítése.

Jelentősebb programok a településen:

- Falunap, melyet a falu védőszentjének, Szent Istvánnak napján tartunk, délelőtt főzőversennyel, délutántól estig kulturális és szórakoztató műso- rokkal várjuk az érdeklődőket. A napot tűzijáték zárja.

- Szépkorúak találkozója, ahol ajándékkal és szórakoztató műsorral köszöntjük a résztvevőket.

- Falukarácsony, ahol az iskolások és az óvodások műsorral készülnek, majd forralt borral, kürtös kaláccsal látjuk vendégül a jelenlévőket.

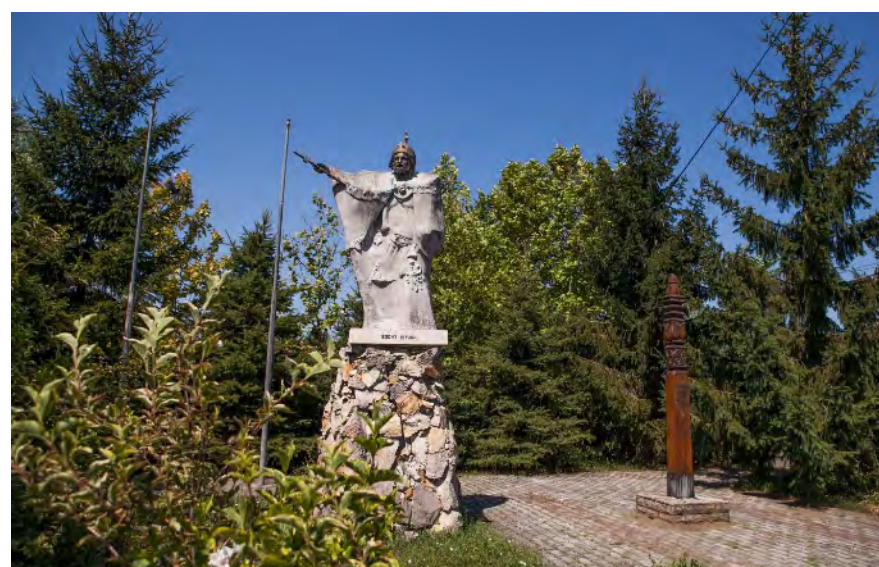
A település vezetése azon dolgozik, hogy egy nyugodt, fejlődő, élhető település maradjon Erk a továbbiakban is.

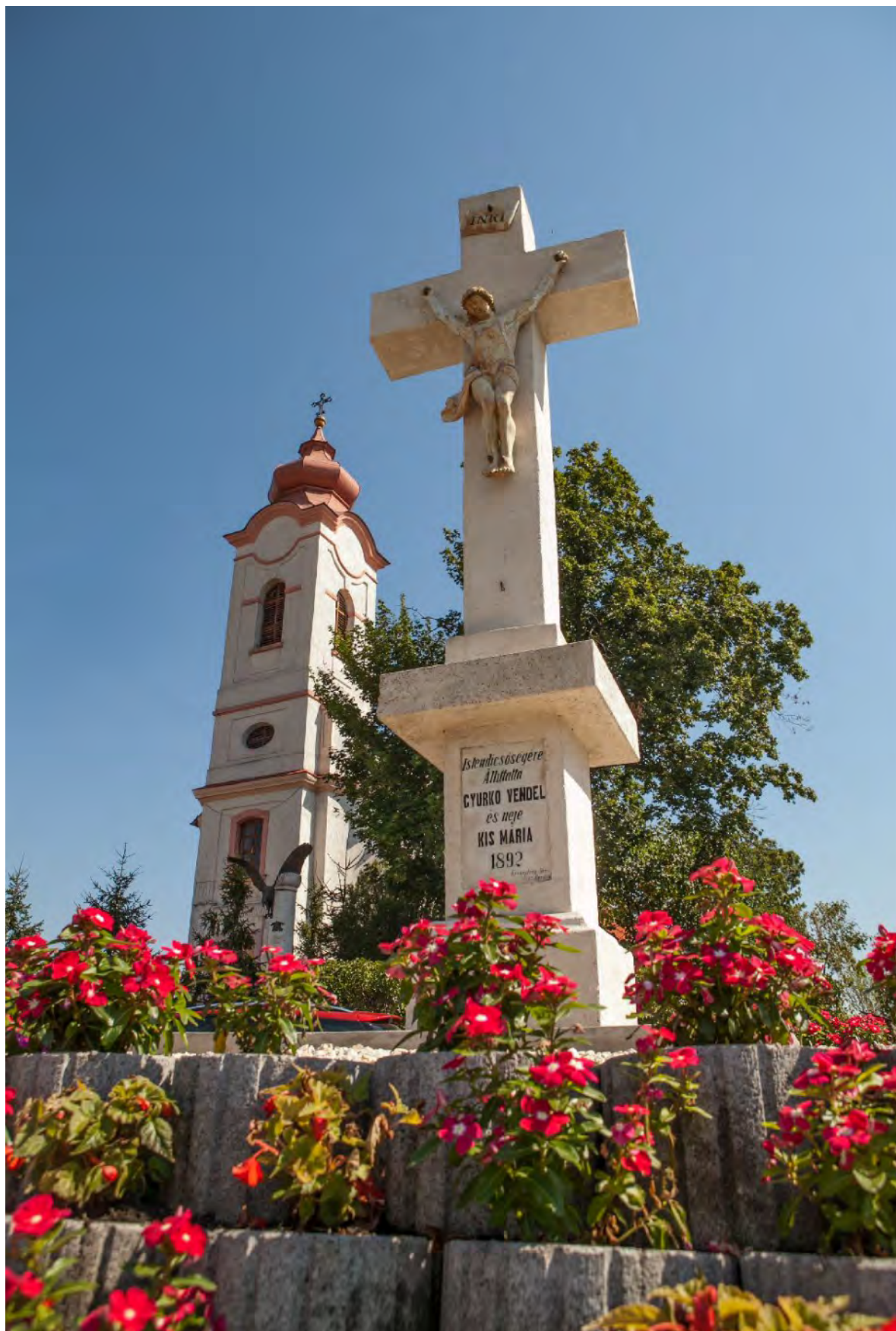
A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Helytörténeti kiállítóhely; Községháza; Iskola és tornaterem átadás; Orvosi rendelő; Szent István szobor; Tornaterem; Nagy Zoltán Általános Iskola; Templom; Templombelső; Kökereszt; II. világháborús emlékmű; Szélerőmű.

ERK

The village of Erk is located in the southern part of Heves County, along the Tarna River, bordering Jász-Nagykun-Szolnok County.

Its territory was already inhabited in prehistoric times. After the Hungarian conquest, a group of people belonging to the Árpád tribe settled here. It is first mentioned in writing in 1331 and then again in 1391 as Ewrk. The owner of the village in 1435 was István Pohárnok Berzeviczki. After his death, the Rozgonyi family received it as a donation. It did not suffer significant destruction in the 16th century. Until 1526 it was one of the most populous settlements in the county. It gradually depopulated during Turkish rule, it was destroyed by 1687, and only repopulated after 1710 by lower nobles. It became property of the Baratnaky family. Later, from the first half of the 18th century István Orczy and then Lőrinc Orczy became the owners of the whole settlement. The population of the village was 705 in 1786, and 1328 in the early 1900s. Its inhabitants were engaged in agriculture and animal husbandry.

The population of the village has been around one thousand in recent years. Transport can be said to be good. Thanks to the proximity of Jászság, the inhabitants have the opportunity to find employment.

The Roman Catholic Church is located on the Main Square. Built in 1796 in late Baroque style, it was consecrated in honor of King St. Stephen. It was built with the donation of Baron Lőrinc Orczy. The church has a single-nave and the tower has a place for the clock face on the facade. At the entrance to the church is the First World War memorial. The Second World War memorial in front of the church is by Kossuth Prize-winning sculptor Sándor Györfi. The statue of King St. Stephen by artist András Matúz, is located in the center of the settlement.

One of the largest wind turbines in the country operates on the outskirts of the village, generating enough electricity to supply about 700 households. The center of the settlement was formed in the 1920s, thanks to the management at that time, very practically, almost all services are easily accessible.

Just like in those years, major developments have taken place in the village recently and nowadays. We set up a local history exhibition, where we put old objects collected by the population on display.

In 2007 we opened the new kindergarten, which was expanded with two group rooms and a gymnasium. It was expanded in 2017 with another group room.

The largest investment of the settlement is the new four-class school and gym, which also serves the population as a community space. With its dimensions it is the largest building in the area suitable for sporting activities. Many of us are happy that the school took on the name of our legendary principal, Zoltán Nagy upon dedication. The kitchen is operated by the municipality. It provides the kindergarten and the school with meals and it provides social meals to the settlement. It's been expanded, and the kitchen appliances have also been completely renewed. We opened a new doctor's office, and the nursing service was also placed here. The roads of the settlement are almost entirely paved. The funeral home in the cemetery was renovated and an urn wall was built. The energy modernization of the village hall has been completed.

Major programs in the settlement:

Village Day, which we hold on the day of St. Stephen, the patron saint of the village. It awaits those interested with a cooking competition in the morning and cultural and entertainment programs from afternoon to evening. The day is closed by fireworks.

A meeting for the elderly, where we greet the participants with a gift and some entertainment.

Village Christmas, where schoolchildren and preschoolers perform a show, and then we greet those present with mulled wine and a chimney cake.

The administration of the settlement is working to keep Erk a calm, developing, livable settlement in the future.

FÜZESABONY

A mai Füzesabony területén a tartós megtelepedés régészeti leletei egészen az újkőkorig visszamenőleg megtalálhatók. A hazánkban máshol is előkerült Alföldi Vonaldíszes Kultúra gazdag leletanyaga jellemzi ezt a korszakot. Külön említést érdemel a – településünk nevét viselő – Középső Bronzkori Füzesabonyi Kultúra. Ennek pompás leletanyaga a mükénéi-civilizációt megelőző évszázadokból való. Az ezt követő évszázadok során, a történelem viharai idesorodtak többek között keltákat, szarmatákat, avarokat jelenkori városunk területére, – végül a honfoglalás korában magyar őseink is megtelepedtek itt. Első írásos említése településünk ősnének IV. Béla király korából való „Obon” néven. A középkori falu az Egri Érsekiség fennhatósága alá tartozott. A pusztító török háborúk kétszer néptelenítették el a települést, ami végül a XVIII. században indult rohamos fejlődésnek. A „centrum” városrészen található római katolikus templom mai épülete is ebből a korszakból való, 1732 és 1735 között épült a korábbi, elpusztult templom helyén, Giovanni Battista Carlone tervei alapján. A mai város határában áll egy – szintén ebből a korból való –, az eredetileg Barkóczy Ferenc érsek által építtetett kápolna, amit 1844-ben újítottak fel Szent Vendel tiszteletére.

Füzesabony XIX. századi történelmének legfontosabb eleme a leendő város szempontjából oly fontos vasúti közlekedés helyi kiépítése a század utolsó harmadában. Ennek megkoronázása volt a – ma már műemlék – vasútállomás épületének átadása 1893-ban, mely a híres mérnök, Pfaff Ferenc tervei alapján épült, és máig ellátja feladatát. A XX. század vérvizataros évtizedei Füzesabonyt sem kímélték. Mindkét világháborúban harcoltak és estek el a hazáért füzesabonyi honvédek. A hősi emlékművek mellett nekik állít emléket Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész 1927-ben felállí-

tott első világháborús katonaszobra. A település a század második felében indult el közigazgatási szempontból is rohamos fejlődésnek. 1950-ben emelkedett – a megyerendezés során – járási székhely rangra, 1970-től nagyközség lett. Az infrastrukturális fejlődés és a lakossági igény végeredményeként 1989. március 1-jén városi rangra emelkedett.

A modern Füzesabony jelenleg egy 7800 fő lakosú város, az Észak-Alföld és az Északi-középhegység határán. A földrajzi adottságainak köszönhetően összekötő szerepet tölt be két nagy magyar tájegység és a főváros között. Ez a szerep jelenlegi fejlődésének is egyik fő motorja. A település történetéről és az itt talált több ezer esztendő leletekből állandó - ingyenesen látogatható - kiállítást rendeztek be a vasútállomás területén. A közösségi élet és a civil kezdeményezések támogatása kiemelten fontos a város közéleti szempontjából, ennek egyik példája a 2015 óta rendszeresen megrendezésre kerülő „Legyen Tánc” nyárázó városi fesztivál, valamint a téli időszakban, idény jellegűen üzemeltetett műjégpálya is.

Említést érdemel még a szintén rendszeresen megtartott Füzesabonyi Civil Expó sokszínű rendezvénye. Füzesabonyban két országos jelentőségű csomagolóanyag gyár működik: Pickopack Zrt. és a DS Smith Packaging Füzesabony Kft.

Településünkön két óvoda, két általános iskola és egy technikum szolgálja az iskolarendszerű oktatásban tanuló fiatalság igényeit.

A város elkötelezett a „zöld” jövő és az élhető modern városfejlődés irányában, nagy hangsúlyt fektet a szelektív szemétyűjtésre, a városképzésre. Ebben a tevékenységben civil szervezetek szorgalmas önkénteseire is számíthat a közösség.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kolumbán kastély; Vasútállomás; Légifelvétel Füzesabonyról; Víztorony; Városi Sportcsarnok; Művelődési ház; Teleki Blanka Általános Iskola; Katolikus templom; Református templom; I. világháborús emlékmű (Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása); Artézi kút; Szt. Vendel kápolna.

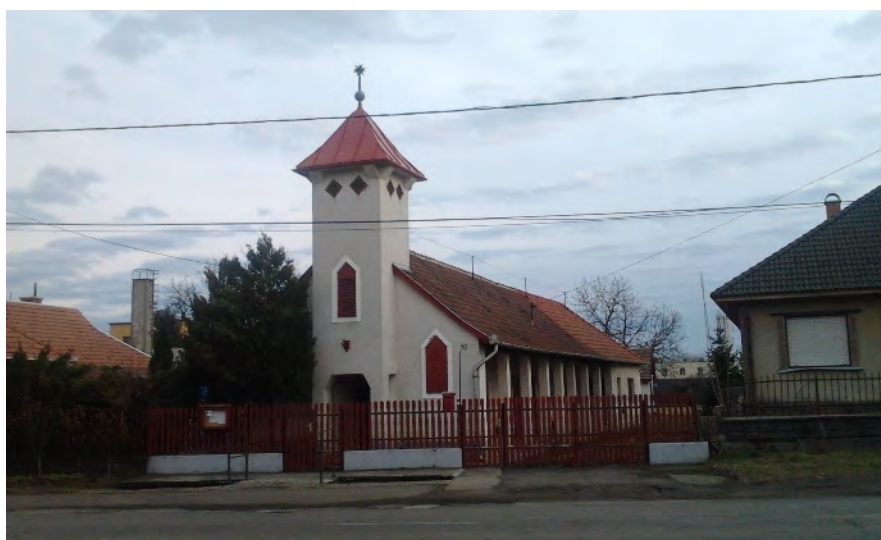

FÜZESABONY

FÜZESABONY

FÜZESABONY

In the area where Füzesabony stands many archeological relics can be found all the way from the Neolithic era. This era is represented by the relics of the Great Plain Linear Culture which can be found in many other places in our country. The Middle Bronze Age Füzesabony Culture also deserves being mentioned. These marvelous relics are from the centuries before the Mycanean Civilization. In the following centuries several people were drifted here by the tides of history, among them were the Celts, the Sarmatians, Avars and naturally our Hungarian ancestors as well. The first mention of our town's predecessor, then called „Obon”, is from the times of king Béla IV. The medieval village was under the authority of the Eger Archidocese. The destructive Turkish wars emptied the village twice, which eventually began rapidly developping in the 18th century. The current building of the Roman Catholic church in the „centrum” area of the town is from that era as well. It was built between 1732 and 1735 in the spot of the previous church based on the plans of Giovanni Battista Carlone. In the borderlands of the current town stands a chapel –from the same era as the church- built by archbishop Ferenc Barkóczy, and which was renovated in honour of St Wendelin. The most important part of the 19th century history of Füzesabony was the construction of the railway system in the final third of the century. Capping this effort off the –now monument- railway station was opened in 1893 which was done based on the design of Ferenc Pfaff, and it still functions as it used to. The horrific decades of the 20th century did not spare Füzesabony. Soldiers from Füzesabony fought and fell in both World Wars to serve the country. Besides the memorials of the heroes the soldier statue made by the sculptor Zsigmond Strobl Kisfaludi in 1927 also serves to commemorate the sacrifice of these heroes.

The settlement saw rapid improvements in regards to public

administration in the second half of the century. In 1950 it became a walk center –after the county sortings- and in 1970 it became a major municipality. Due to its infrastructural improvements and popular demand on the 1st of March 1989 it was granted the town rank.

The modern Füzesabony is a town of 7800 people on the border between the Northern Plains and the Northern Mountains. Thanks to its geography it plays a role in connecting the two major regions and the capital city. This role is one of the main things that allow current developmens. There is a permanent – and free – exhibition of the thousand year old relics in the area of the train station. Community life is very important for the town and one of the main examples as to how it tries to support it is the „Legyen Tánc” end of Summer festival that has been organized each year since 2015 but the town also runs an ice rink during the Winter season.

The frequently organised Füzesabony Civil Expo also bears mentioning with its several events. There are two very significant packaging material factories in Füzesabony: the Pickopack Zrt and the DS Smith Packaging Füzesabony Kft.

In our settlement there are two kindergartens, two primary schools and a technical school which all aim to provide the locals with proper education.

The town is set on the idea of a green and livable, modern future, therefore there is a large emphasis on selective collection of garbage, and cleanup. This effort is supported by the volunteers of the local civilian associations.

GYÖNGYÖS

A csend és a jó levegő, maga a Mátra, de annál sokkal több! Az év minden szakában érdekes és izgalmas attrakciók várják a vendégeket Gyöngyösön és a Mátrában. Legyen szó extrém sportokról, természetjárásról vagy kulturális kalandozásról, esetleg borokról és gasztronómiai barangolásról. Sokan a Mátrába tartva csak átutaznak Gyöngyösön, így kihagyva sok különleges és történelmi látnivalót.

A Fő téren, a Szent Korona Házban található a Szent Bertalan-templom Kincstára, amely Magyarország egyik legjelentősebb egyházi gyűjteménye. A barokk épületben három alkalommal őrizték a koronát. Az impozáns Szent Bertalan-templom déli tornyában látványlift és kilátó épült, ahonnan elénk tárul a torony belseje, és a zsalus ablakokon keresztül a város és a Mátra látképe. Innen pár perc sétára található a városi könyvtár Hermann Lipót-kiállítása és a Huszár Lajos Éremtár.

A hangulatos belvárosban több különleges étterem, kávézó, cukrászda található. Megújult a borok háza, heti rendszerességgel borkóstolók, borsuli és más izgalmas rendezvények várják az érdeklődőket. A Fő téren rendeznek meg több országosan is ismert fesztivált és tematikus rendezvényt.

A Barátok terén áll a Ferences Plébániatemplom és Kolostor impozáns épületegyüttese. Itt található a Magyar Ferencesek Gyöngyösi Műemlék-könyvtára, az ország legrégebbi ferences kolostori könyvtára.

A klasszicista stílusban épült Orczy-kastély kőoroszlánjai már a 19. századtól őrzik a parkba vezető utat. Az utcai vaskerítést a napóleoni háborúkban zsákmányolt puskacsövekből rakták össze. Az épület 1957 óta a Mátra Múzeumnak ad otthont, ami Magyarország egyik legnagyobb természettudományi gyűjteményével rendelkezik. Az Orczy-kastélyt Európa Nostra Díjjal jutalmazták. A Mátra Múzeumban látható az ország egyetlen megmaradt mamutcsontváza.

Gyerekeknek kihagyhatatlan program a város határában lévő kisállatkert, valamint az Orczy-kastély mellől induló kisvasút, mellyel Mátrafüredre érve meglátogathatjuk a Palóc Néprajzi Magángyűjteményt. Ha a másik

szárnyon, a Szalajka-ház felé indulunk el, onnan kedvünkre túrázhatunk a Mátra erdeiben.

Gyöngyöst hátrahagyva, ha a Mátra felé vesszük az irányt, akkor jól tesszük, ha még Mátrafüred előtt letérünk a farkasmályi pincékhez. Ott ugyanis remek mátrai borok és vendégszerető borosgazdák várnak minden szomjas turistát. Az elsősorban „fehérboros” borvidék friss, illatos, gyümölcsös borairól híres, emellett azonban a kékszőlőfajták is egyre dominánsabban megjelennek: kékfrankos, cabernet sauvignon, zweigelt és a cabernet franc. A borvidékhez tartozó települések nemcsak a szüreti napok alkalmával nyújtanak turisztikai, idegenforgalmi látványosságot, hanem az év minden napján.

A mátrai természetjárás nagy múltra tekint vissza: jelenleg több mint 600 kilométer hosszú turistaút-hálózat vezet a kirándulókat. Az utak, jelzések és erdei létesítmények karbantartása folyamatos, sőt a modern kori igényekhez igazodva már működik egy – a www.gyongyos-matra.hu oldalról elérhető – online túrakereső is, amely segítségével mindenki megtalálhatja a maga számára tökéletes utat. Nyári forróságban igazi felüdülés az árnyat adó erdőben kirándulni. A túrák kiváló kiindulópontja lehet a mátrafüredi High-Tech Sportok Bázisa, ahol többek közt vezetett segway-, mountaintour- vagy épp monsterroller-túrákra lehet jelentkezni. Az igénybe vehető több mint 300 program remekül ötvözi a high-tech extrém, továbbá környezettudatos sportolási lehetőségeket, és tartalmas szórakozást kínálnak az év minden napján a Mátrában. Mátrafüredről könnyű séta nyomán érhetünk el a megszőpült Sástóra, ahol csónakázással, tanösvényen tett kirándulással és a kilátóból elénk táruló mátrai panorámával tehetjük színesebbé napunkat. Sástóról a Mátra legújabb attrakciójával, a közel 500 méter hosszú libegővel 7 perc alatt tehetünk egy lélegzetelállító „repülést” az Oxygen Adrenalin Parkban, ahol nyári bobbályán, függőhídon, kalandparkban tesztelhetik bátorságukat a kirándulók. A Mátrában 130 kilométeres kerékpárút és több sípálya nyújt kikapcsolódási lehetőséget.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mamutcsontváz a Mátra Múzeumban; Kékestetői tévétorony; Szent Bertalan-templom; Kékestető; Adrenalinpark; Sástó; Egyházi kincstár; Főtér; Zsinagoga –városmakett; Mátra; Kisvona.

GYÖNGYÖS

The peace, the good air, the Mátra itself, and so much more! Every part of the year there are many interesting and exciting attractions awaiting visitors in Gyöngyös and in the Mátra, be it extreme sports, hiking, cultural adventure, or maybe even wine and gastronomic exploration.

Many people who go to the Mátra just pass through Gyöngyös missing out on many special historic sights.

In the main square in the Holy Crown Building we can find the treasury of the St Bartholomew-church, which is one of the most significant religious collections of Hungary. The Crown was held in this baroque building on three occasions.

On the Southern tower of the impressive St Batholomew-church is an elevator and exhibition hall, where the interior of the tower is showcased and through the windows we can see the sights of the town and of the Mátra. Only minutes away from here is the local library, the exhibition of Lipót Hermann and the Lajos Huszár Coin collection.

In the atmospheric little town there are several special restaurants, cafés and confectioneries. The House of Wines has been renewed, there are weekly wine tastings, wine schools and many many more exciting events awaiting those who are interested. In the main square many well renowned festivals and thematic events take place. On the square of Monks stand the impressive Franciscan Parish Church and the Monastery. This is where the relic of the Hungarian Franciscan Gyöngyös Relic Library is, the oldest Fransiscan library of the country.

The stone pillars of the classicist castle Orczy have been guarding the path to the park since the 19th century. The street fence was put together from gun barrels collected during the Napoleonic Wars. The building gives home to the to the Mátra Museum since 1957, which is one of the largest Natural History collections of the country. The Orczy castle has been awarded with the Europe Nosta Award. The Mátra Museum is the only place where we can see the last remaining mammoth skeleton of Hungary.

For children the mini-zoo in the border of the town is a must-see, as well as the mini-railway departing from castle Orczy, with which arriving at Mátrafüred we can see the Paloc National History Collection. If we go the other way, towards the Szalajka-house, we can hike to our hearts' content in the forests of the Mátra.

Leaving Gyöngyös behind, if we go towards the Mátra then we really should stop to visit the Farkasmály Cellars before reaching Mátrafüred. Because there excellent Mátra wines and hospitable hosts await the thirsty tourists. The mainly „white wine” region is famous for its fruity wines with pleasant aromas, however recently red grapes have started showing up: the blue franc, cabernet sauvignon, zweigelt and the cabernet franc. The wineyard's settlements don't only provide interesting tourist attractions during harvest but throughout the whole year.

Hiking in the Mátra has a long history: currently an over 600 kilometer long hiking trail system leads the tourists. The maintenance of the trails, signs and forest facilities is constant, moreover providing for modern needs there is an online tour-browser – www.gyongyos-matra.hu – which can help everyone find the hiking trail that best suits their needs. In the summer heat it is really refreshing to hike under the shades provided by the trees. An excellent point of departure of tours can be the High-Tech Sorts Base in Mátrafüred, where you can even sign up to segway-, mountaintart- or even monsteroler-trips. The more than 300 available programmes combine high-tech extreme sports with green and fulfilling entertainment all year long in the Mátra. From Mátrafüred we can get to Sástó on foot, where we can spend our time boating, hiking, and enjoying the views from the lookouts. Using the newest attraction of Mátra, the nearly 500 meter long chairlift in only seven minutes we can get to the Oxygen Adrenalin Park, where visitors can test their courage on the bobsleigh track, suspension bridge, and the rope course. In the Matra mountain over 130 km long bicycle road and numerous ski slopes offer recreational possibilities.

GYÖNGYÖSPATA

Gyöngyöspata a Mátra lábánál alig pár kilométerre fekszik az M3-as autópályától vagy a 21-es főúttól. Így nem csak könnyű a főváros vagy Eger felől megközelíteni, de felettébb érdemes is, hiszen sok olyan egyedi látnivalóval rendelkezik, amelyet érdemes személyesen szemügyre venni.

A néhány éve újra várossá lett település látképét a hegyek ölelésében messziről látható, különleges varázsú Kisboldogasszony-templom határozza meg, benne az Európa-szerte egyedülálló Jessze-oltárral, gótikus elemekkel, eredeti középkori feliratokkal, elcsendesedésre méltó, zöld, virágos kerttel. A templom szentélyében a XVII. században faragott lenyűgöző barokk oltár nyolc méter magas, dél-lengyelországi mesterek műve. Felépítése szerint az oltáron fekvő Jessze életnagyságú törzséből fa sarjad, ágain bibliai királyok és próféták dús aranyozású, festett szobrai felett koronás Mária trónol, karján a kiseddel. A fa törzsén iratszalagok kígyóznak az Énekek énekéből vett idézetekkel, az ágakon szőlőlevelek díszlenek. A kétoldalt felnyúló ágak koszorúként ölelik át a Mária születésének oltárképét a fa közepén. A fa törzse ezüstszínű, az ágak aranyozottak. A mennyezetet gótikus bordák tartják, közöttük leheletfinom ritmusban feszül a boltozás, a szentély északi falában gótikus szentségházat takar a kovácsoltvas rács és fog körül a korabeli kőkeret.

A templom további nevezetessége a Patai Graduálé, amely az egyik XV. századi patai kántor kottáit és feljegyzéseit tartalmazza, csakúgy, mint a Hertul mester motívumaival gazdagon díszített Nekcei Biblia, melynek eredetijét a washingtoni kongresszusi könyvtárban őrzik. A könyv Nekcei Demeter – Károly Róbert tárnokmestere –, a település birtokosa megrendelésére készült, ma nevét a város felújított iskolája őrzi.

A templomból kilépve a háttérben látható a komoly turisztikai fejlesztésre érett hétsoros pincefalú is, amelynek felsőbb szintjeire sétálva gyönyörű panorámára lelhetünk. Gyöngyöspata egyre több kiemelkedő bo-

rászt tudhat közösségében, a vulkanikus borokra már külön gasztrfesztivált alapoztak. A főtéren látható egy eredeti ágyúmasolat, a Csóka-ágyúé, a város művelődési háza, polgármesteri hivatala, óvodája az elmúlt években vált korszerűbbé.

A falu felett emelkedő Vár-hegyen már nem áll erődítés, egy lentről is látható nemzetiszínű zászló határozza meg a helyét, és emlékeztet az Anonymus által is említett várra. A X. században épült vár 1460-ban pusztult el, amikor Mátyás király vívott csatát Patán a cseh husziták ellen, a király első csatáját épp itt harcolta meg. A harcokban való helytállásért Mátyás adómentességet biztosított a településnek. Az adománylevelé másolata ma is megtalálható a templomban, csakúgy, mint az a bőrtűs kehely, melyet a győzelem emlékére kapott a település. A vár mellett 1010 körül épített Szent Péter főesperességi templom saját korában negyven település egyházi központjául szolgált, ám a tatárjáráskor szinte elpusztult. Helyét emlékpark őrzi.

A Danka-patakon háromlyukú műemlékhíd ível át, Nepomuki Szent János őrző szobra díszíti. A tájházban kiállított történelmi emlékek között szerepel az impozáns patai palóc népviselet is, szemet gyönyörködtető kellekekkel. Szerencsére több, mint a régmúlt, hiszen ma is gyakran felveszik az asszonyok, lányok, s nem csak nagyobb ünnepekre: ez a helyi Pávákör fellépőruhája is, amelyet minden vendégfellépésen megcsodálnak a hagyományok kedvelői.

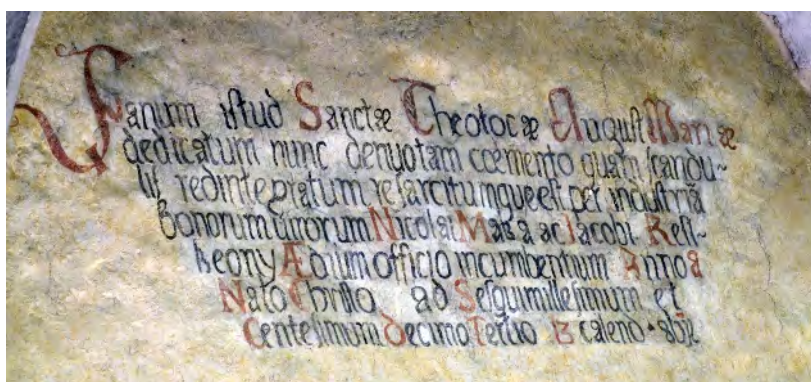
Nem csak a népi, de a középkori hagyományokra is igyekszik gondot fordítani a város, néhány éve Középkori Napot rendeztek bajvívókkal, középkori muzsikákkal, lovagi tornával, s ezt az új hagyományt királyi gyökerű település révén a következő években is követni szeretnék. A város környéke vadászatra, horgászatra, kirándulásra, futásra, kerékpározásra egyaránt kiváló terep.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A Kisboldogasszony templom; Híd a Danka patak felett, Molnár László festő kiállítása; Középkori felirat a templomban; Virágos ablak a főtéren; A patai népviselet; Festőtábor; Mária-szobor a templomkertben; Advent; A templom belül; Csóka-ágyú; Szüreti felvonulás; Panoráma a Várhegyről.

GYÖNGYÖSPATA

GYÖNGYÖSPATA

Gyöngyöspata is located at the foot of the Mátra, only a few kilometers from the M3 motorway or main road 21. Thus, not only is it easy to approach from the capital or Eger, but it is also extremely worthwhile, as it has many unique sights that are worth seeing in person.

Gyöngyöspata has regained its town status a few years ago. Its landscape is defined by the Church of the Virgin Mary, which can be seen from the distant mountains, with the unique Jesse altar, Gothic elements, original medieval inscriptions and a quiet green flower garden. The impressive baroque altar, carved in the 17th century in the sanctuary of the church, is the work of masters from southern Poland, and it's eight meters tall. According to its structure, from the life-sized Jesse on the altar, a tree sprouts, on its branches a crowned Mary sits with the baby Jesus in her arms, over richly gilded, painted statues of biblical kings and prophets. On the tree trunk, there are ribbons with quotes from the Song of Songs, and vine leaves adorn the branches. The branches extending on both sides like a wreath embrace the altarpiece picturing the birth of Mary in the middle of the tree. The trunk of the tree is silver, the branches are gilded. The ceiling is held in place by Gothic ribs, the vaulting between them stretches in a breathtaking rhythm, in the north wall of the sanctuary a gothic tabernacle is covered by a wrought-iron lattice and a period stone frame surrounds it.

Another attraction of the church is the Pata Graduálé, which contains the sheet music and records of one of the 15th-century Pata cantors, as well as the Nékse Bible, richly decorated with Master Hertul's motifs. Its original is kept in the Washington Library of Congress. The book was commissioned by Demeter Néksei, master of treasury for King Róbert Károly, and the owner of the settlement. Today his name is preserved in the name of the renovated school of the town.

Leaving the church, you can see the seven-row cellar village, which is ripe for serious tourism development, and you can find a beautiful pano-

rama by walking to its upper levels. Gyöngyöspata has more and more prominent winemakers in its community, a special gastrofestival has already been founded on volcanic wines. On the main square you can see a copy of the original Csóka cannon. The town's house of culture, the mayor's office, and its kindergarten have become more modern in recent years.

There is no fortification on the Castle Hill rising above the town anymore. A national flag can be seen from below, reminiscent of the castle also mentioned by Anonymus. The castle, built in the 10th century, was destroyed in 1460, when King Matthias fought the battle of Pata against the Czech Hussites. The king fought his first battle right here. For standing up in the fighting, Matthias granted a tax exemption to the settlement. A copy of the donation letter can still be found in the church today, as well as the goblet the town received in memory of the victory. The Archdeacon Church of St. Peter, built next to the castle around 1010, served as the ecclesiastical center of forty settlements in its time, but was almost destroyed during the Mongol invasion. Its location is preserved by a memorial park.

A three-hole monumental bridge spans the Danka stream, decorated by the guarding statue of St. John of Nepomuk. The historical monuments exhibited in the country house also include the impressive Palóc folk costume of Pata, with eye-catching accessories. Fortunately, it's more than just the past, as it is still often worn by women and girls today, and not just for bigger holidays: it is also the performance dress of the local Peacock Circle, which is admired by tradition lovers at every guest performance.

The town tries to take care of not only its folk traditions but also the medieval traditions. A few years ago a Medieval Day was organized with jousting, medieval music, knightly tournaments, and we would like to follow this new tradition in the coming years as a settlement with royal roots. The surroundings of the town are excellent terrain for hunting, fishing, hiking, running and cycling.

HALMAJUGRA

Halmajugra település 1950-ben jött létre Gyöngyöshalmaj és Hevesugra egyesítéséből. A település a Kelet-Mátraalja kistájon fekszik. Gyöngyöstől 10 kilométerre, a 3-as főúttól 5 kilométerre északra található, Környező települések: Detk, Ludas és Visonta. A települést keletről a Benezpatak, északról a Borhy-völgyi-patak határolja.

A település közigazgatási területe 2168 ha, belterülete 123 ha.

„A község munkaképes lakossága egyre inkább a városokba való költözést választja abban a reményben, hogy ott könnyebb, jobb, biztosabb megélhetési lehetőséget talál. A folyamat eredményeként, illetve mivel a városinál jóval olcsóbbak itt az ingatlanárak, a lakosság összetétele megváltozott, de a fiatal iskolázott réteget igyekszik megtartani a település, ennek érdekében mindent megtesznek.”

A visontai bányában a közeli településekről, így Halmajugráról is, sokan dolgoznak. Egyrészt az emberek bizonyos százalékának a megélhetését biztosítja, ugyanakkor egyéb problémákat is okoz a településnek ez a közelség. A terület alatt húzódó szénvagyon miatt sok földet kisajátított a bánya a külszíni fejtésbe történő bevonás miatt.

A település közigazgatási területén működő gazdasági társaságok által befizetett iparüzési adó megfelelő forrást biztosít a kötelező feladatok ellátásához, illetve az intézmények fenntartásához. Az önkormányzat állami normatív támogatásban nem részesül, a helyi adóerő-képesség magas szintje miatt, ezért kiemelt feladatként kezeli a település önkormányzata a vállalkozásokkal való kapcsolattartást, illetve a más ipari üzemek betelepüléséhez szükséges feltételek megteremtésére irányuló projektek kialakítását. Az önkormányzat bevételei nagyrészt helyi adókból, egyéb működési és támogatás értékű bevételekből, esetleg előző évről áthozott költségvetési maradványokból állnak. A kiadások elsősorban a személyi juttatásokból és kapcsolódó adó járulékokból, dologi kiadásokból és egyéb felújítási, beruházási kiadásokból, céltartalékok képzéséből tevődnek össze. Az önkor-

mányzat ipari parkkal és 100 főnél több foglalkoztatottal rendelkező vállalkozással nem rendelkezik.

A település jó infrastrukturális ellátottsággal bír, közlekedési szempontból jól megközelíthető. Jellemző a fiatalok elköltözése, több önkormányzati kezdeményezés fut a helyben tartásukra. A helyi és környékbeli munkalehetőségek száma növekszik. Az önkormányzat tulajdonában álló épületek Halmajugra épített és természeti környezetének fontos részei, ezért azok fejlesztése, tisztántartása, megóvása kiemelt feladat az település-vezetés számára.

A település jövője:

Halmajugra életében a 2019. október 13-i választás nagy változást hozott, hiszen közel 17 év után került új lakos a falu élére, s a képviselőtestületi tagok nagy része is új szint hozott a vezetésbe. Célunk, hogy a település a jelenleg még magas iparüzési adóbevételt ne kizárólag szociális segélyekre fordítsa, hanem a gyermekek és fiatalok jövőjét megalapozva s a lakosok hagyományait is szem előtt tartva munkahelyteremtésre, tanuló-ösztönző programokra, ösztöndíjakra, a településképet magasabb értékre növelő beruházásokra, a fiatalok számára helyi szórakozási lehetőségek megteremtésére, valamint helyi piacok, gazdaságok létrehozására.

A település lakossága az önkormányzati támogatások segítségével folyamatosan képzzi magát olyan szakmákra összpontosítva, melyek a környező gazdasági társaságok számára kiemelt fontossággal bírnak.

Kulturális értékeink újbóli felszínre hozása ismét egyik fontos feladatunk a jövőben, hiszen a település korábban híres volt cigányzenészeiről, akiknek tehetségét és zeneszeretetét mára már nagyon kevesen birtokolják. Az önkormányzat és helyi civilek összefogásával bízunk benne, hogy a gyermekeket ösztönözni tudjuk arra, hogy a zene – legfőképp a hagyományos cigányzene – életük részévé váljon.

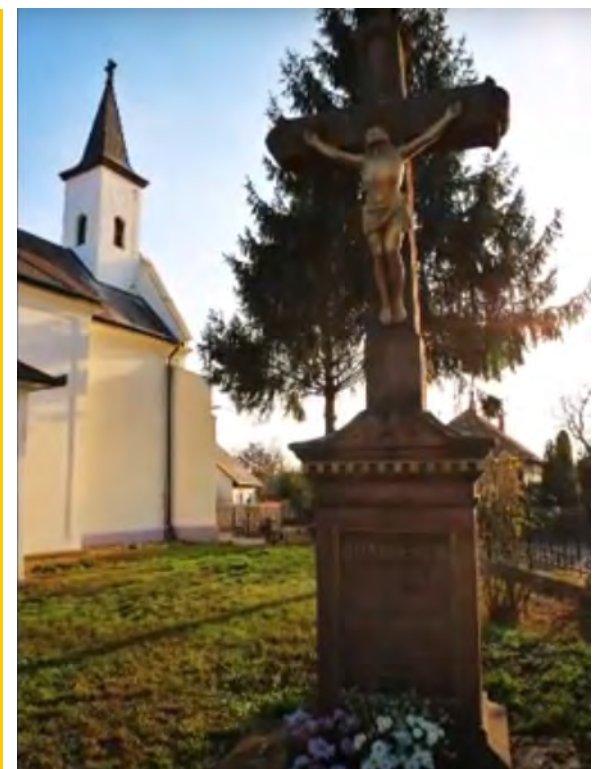
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Egészségház; Önkormányzati hivatal; Látkép; I-IIvilágháborúban elesett áldozatok emlékműve; Halmaji templom; Ugrai Szent Imre templom; Látkép erőművel; Víztorony;Lakatos Alajos emléktábla; Arany János Általános iskola; Főzőverseny; Virágosztás kérelmek begyűjtése.

HALMAJUGRA

HALMAJUGRA

HALMAJUGRA

The village of Halmajugra was established in 1950 from the unification of Gyöngyöshalmaj and Hevesugra. The settlement is located in the Eastern Mátraalja micro-region. It's located 10 kms from Gyöngyös and 5 kms north of main road No. 3. Surrounding settlements are Detk, Ludas and Visonta. The settlement is bordered on the east by the Bene stream and on the north by the Borhy valley stream.

The administrative area of the settlement is 2168 hectares, its inner area is 123 hectares.

The working population of the village is increasingly choosing to move to the cities in the hope that they will find an easier, better, more secure livelihood there. As a result of the process, and because real estate prices are much lower than in the city, the settlement is an attraction mainly for the poorer social strata. Thus, people who move away from the village are being replaced by less educated, poorer and unemployed residents.

Many people work in the Visonta mine from nearby settlements, including Halmajugra. On one hand, it provides a livelihood for a certain percentage of the people, but at the same time, this proximity causes other problems for the settlement. Due to the coal wealth beneath the area, much land was expropriated by the mine due to its involvement in opencast mining. The business tax paid by the companies operating in the administrative territory of the vilage provides an adequate source for the performance of the obligatory tasks and for the maintenance of the institutions. The municipal government does not receive state normative support due to the high level of local tax capacity, therefore the local government treats the contact with enterprises and the development of projects aimed at creating the conditions necessary for the establishment of other industrial plants as a priority task.

The revenues of the municipality mainly consist of local taxes, other operating and support revenues, and possibly budget balances carried over from the previous year. Expenses mainly consist of personal benefits and related tax contributions, material expenses and other renovation and investment expenses, and the creation of provisions. The municipality does not have an industrial park and any businesses with more than 100 employees.

The settlement has a good infrastructural supply and is easily accessible in terms of transport. The relocation of young people is typical, several municipal initiatives are running to keep them in the village. The number of local and surrounding job opportunities is increasing. The buildings owned by the municipality are important parts of the built and natural environment of Halmajugra, therefore their development, maintenance and preservation is a priority task for the administration of the settlement.

The future of the village:

The election of 13 October 2019 brought a big change to the life of Halmajugra, as after almost 17 years a new resident became the head of the village, and most of the members of the representative body also brought a new color to the leadership. Our goal is for the municipality to spend the currently high business tax revenue not only on social benefits, but also on the future of children and young people and on the traditions of residents, job creation, learning incentive programs, scholarships, investments to increase the image of the settlement, local entertainment for young people. to create opportunities and to create local markets and economies.

HERÉD

Heréd község Heves megye nyugati csücskében, a Mátra- és a Cserhát-alján, Hatvantól 6 km-re északnyugatra található. Családias hangulatú ősi település az Északi-középhegység és az Alföld találkozásánál. A Palóc vidék déli határa ez. A szó Heréd, maga is palóc név, ami a régi népszólásban valami foglalkozási ágat vagy foglalkozási eszközt jelenthetett.

A község lakói ruházatukban, szokásaikban és nyelvükben még napjainkban is sok palóc hagyományt őriznek. Népviseletükre jellemző a fehér gyolcs, a rakott és keményítéssel formált színes ruhadarabok. Napjainkban a napi használatból már mindenütt eltűnőfélben a népviselet. A község - több országos díjjal is elismert - népdalköre viszont megőrizte és fellépő ruhaként új funkcióval töltötte meg a hagyományos helyi ünnepi öltözetet. A régi életforma tárgyi emlékeit a helyi falumúzeum őrzi.

A falu központja – a korábbi kastélyból kialakított iskola és az azt övező tágas park – sajátos, egyedi hangulatú. Játszótér, pihenő pavilon, a régi vidéki élet hangulatát felidéző szekér dekoráció hangulatos kedvelt pihenőhelye az itt élőknek. Az iskola szomszédságában található az óvoda és a művelődési ház is. Ideális így a faluközpont, kiegészülve élelmiszer áruházal, helyi piaccal, kisboltokkal és gyógyszertárral.

A sportot, a labdarúgást helyben a 90 éves múltjára méltán büszke klub képviseli. Rendezett, jól karbantartott pályájuk, műfüves pálya és edzőpálya is biztosítja több korosztálynak a mérkőzések lebonyolítását, az edzést, a felkészülést.

A község minden utcája teljes mértékben közművesített (villany, gáz, víz és csatorna) és szilárd burkolatú. Folyamatban van a község szennyvízkezelő telepének korszerűsítése. Korábbi szeméttelépük rekultivációja után napelenem farm létesült ezen a területen.

Fontosabb megőrzött értékei, nevezetességei:

1. Római katolikus templom. A mai templom hajója 1777-80 között épült fel a régi szentély újjáépítésével. Jellege szabadon álló, egyhajós, homlokzati tornyos barokk épület a 18. század végéről. Toronysisakja a II.

világháborúban megsérült. Az ideiglenes palával fedett torony a 90-es években kapott új, a régivel egyező formájú bronzsisakot.

2. Hősök szobra. 1948 januárjában a községben elhatározták, hogy a bombázások következtében romba dőlt római katolikus elemi iskola helyén felépítik a hősök szobrát. Ezt 1948. március 15-ére, az 1848-as pesti forradalom 100. évfordulójára meg is valósították.

3. Kápolna és kálvária. Mária Terézia idejében itt volt a község temetője. Rendezett parkjában egy német katonaorvos síremléke található.

4. Kastély épület. Az egykori, 1901-ben újjáépített – barokk jellegű báró Podmaniczky-kastély – később Brüll Henrik Géza és örökösei tulajdonában volt. A helyi hagyomány azt is feltételezi, hogy járhatott itt vendégségben Ady Endre is – Brüll Adél (Léda) társaságában.

5. Evangélikus templom és iskola. A kecses kis templomot a Radvánszky család építtette. A templomban levő „bárópad” felett emléktábla, az országban egyedüli, mely őrzi Radvánszky Albert koronaőr emlékét.

6. Nepomuki szent János szobor. A hidak védőszentje. Jelenleg egy Kápolna utcai magánház kertjében áll, korábban a megismert községtörténet alapján a közeli patakon átívelő kőhídnál volt,

7. Tájház (Hatvani út 19.) A palóc építési szokásokat őrző kis épület őrzi a korábbi vidéki életforma tárgyi emlékeit.

Minden településnek vannak saját „jeles” napjai: Hagyományosan legtöbb érdeklődőt a több évtizede minden nyár végén megrendezett falunap/őszköszöntő vonz, melynek programját sokszor főzőverseny is kíséri. Hasonló fontos közösségi alkalom a keresztény farsangi bál. Hagyományos a júliusban tartott, több vendég fellépő együttest vonzó népdalkör találkozó is.

10 éves hagyománya van a községet érintő Mária-út fenntartásának. Ez a jelölt zarándok/turista útvonal Mázizelltől vezet Csíksomlyóig. Egyéniben bármikor járható, de pünkösöd előtt minden évben nagyobb csoportot látunk itt vendégül.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

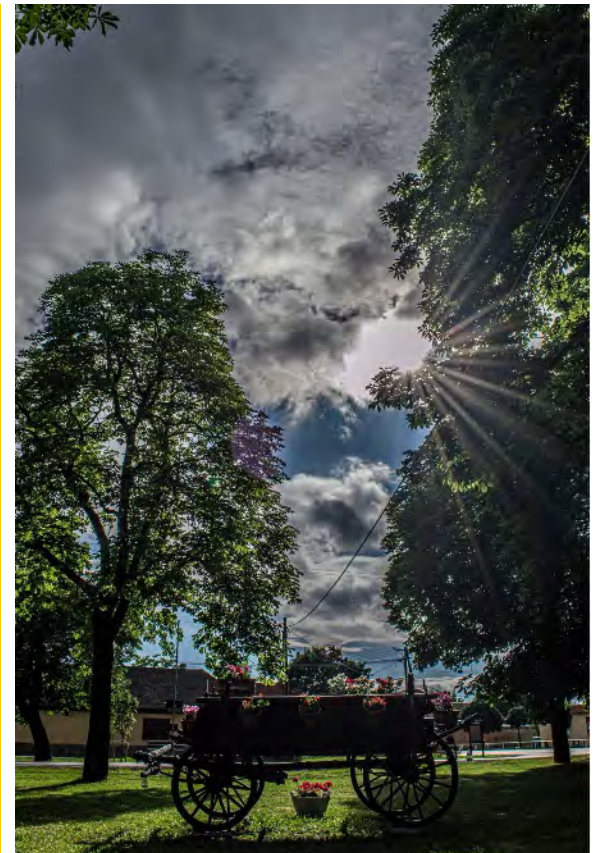
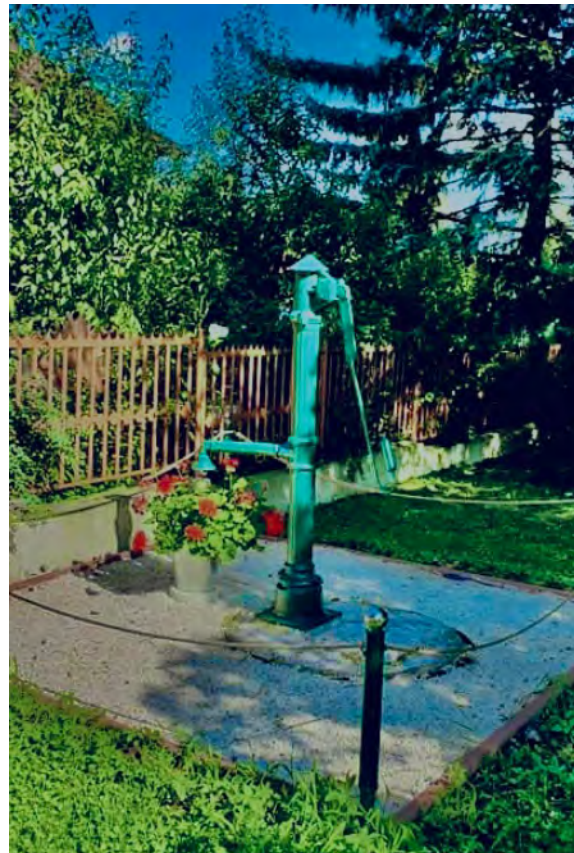
Buszmegálló, Heréd térkép; Herédi Általános Iskola; Evangélikus templom; Hősök szobra; Tájház; Herédi Óvoda; Katolikus templom; Kápolna; Játszótér; Norton-kút; Szekér a gesztenyésben.

HERÉD

Heréd is situated in the Western corner of Heves county, at the foot of Mátra and Cserhát, 6 kms North-West of Hatvan. It is a familiar ancient settlement at the convergence of the Northern-Mountains and the Great Plain. This is the Southern border of the Paloc region. The word Heréd is a Paloc name which could have been a profession's or a tool's name spoken in Paloc dialect.

The locals in their clothing, habits and dialect still carry on many Paloc traditions. Their traditional costume is typically white linen and layered, hardened colourful. These days the everyday use of these costumes is uncommon. The local – prized – folk song group however conserved these clothes as performing costumes, thereby granting these traditional dresses new purpose. The relics of the old life are held at the village hall.

The center of the village – the castle turned to school and the large park surrounding it – has a unique atmosphere. The playground, the pavilion, the carriage, recalling the old life in the village, all contribute to this place being a beloved place for the locals. Next to the school we can find the kindergarten and the cultural center as well. This is an ideal place to be a village center, with its grocery store, marketplace, small shops and a pharmacy.

The sport here is covered by the local football club, which can be proud of its 90 year history. Their well organised pitch, is a grass court, which provides all age-groups the chance to play and to train.

Every street of the village is developed and covered. Currently the renewal of the local sewage-system is ongoing. After the recultivation of their junkyard a solar cell farm has been established in its place.

The important attractions of the settlement:

1. *The Roman Catholic church.* The body of the current church was built between 1777-80 when the old sanctuary was reconstructed. It's a single body, front tower, baroque building from the late 18th century. During World War II the tower was damaged. The temporary wooden cover of the tower was replaced by bronze in the 90s.

2. *Statue of the heroes.* In January of 1948 the locals decided to place the

monument in place of the Roman Catholic elementary school which was destroyed as a result of the bombings. This was completed on the 15th of March 1948 on the 100th anniversary of the revolution in Pest.

3. *The Chapel and the Calvary.* In the age of Maria Theresia this is where the cemetery of the settlement was. Inside its organised park the memorial of a military surgeon can be found.

4. *The castle.* The once existing – baroque castle Podmaniczky –, rebuilt in 1901, which later came to be owned by Henrik Géza Brüll and his heirs. According to local legend Endre Ady visited this place with Adél Brüll (Léda).

5. *Evangelic church and school.* The pretty little church was built by the Radvánszky family. The memorial tablet above the „baron desk” is the only memorial in the country dedicated to Albert Radvánszky, guardian of the crown.

6. *Statue of St John of Nepomuk.* The patron saint of bridges. Currently it stands in the yard of a home in Kápolna (Chapel) street, before however it was by the bridge of the nearby river.

7. *Country-house.* 19 Hatvani street. The small building holds both the structural and material traditions of the Paloc people and the country life.

Every settlement has their significant days:

Traditionally the decade old annual event, organised at the end of each Summer, the village day whose programmes are followed by a cooking competition, draws in the most visitors. A similarly important event is the Christian carnival ball.

The folk song group meeting, inviting many guest performers, held in July is also a tradition.

The maintenance of the Mary track has a 10 year tradition in the village. This pilgrims' trail leads from Máriazell to Csíksomlyó. It can be undertaken individually any time but before every Pentecost we entertain larger groups here.

HEVESVEZEKÉNY

Hevesvezekény a Tisza jobb partján, a Hanyi-ér vízgyűjtő területén létesült, középkori eredetű, Heves várostól mintegy 7 km-re fekvő település.

Hevesvezekény története régi időkre nyúlik vissza. A település a Tisza jobb partján, kötött, illetve homokos agyagtalajon fekszik. Határában bronzkori telepet, római kori pénzeket és szarmata telepet találtak. A középkor elején eredetileg besenyők lakták. Első okleveles említése 1234-ből való, ekkor Wesequen (Yesequen) névalakban említik Pély határjárásával kapcsolatban. A tatárjárás elején a falu népe a Hanyi-ér nádasaiban keresett menedéket. A török hódoltság előtt a mai falutól nyugatra (Nagytelek) állt a középkori község. Nagytelek a Hevesről érkező műút jobb oldalán terül el, a század harmincas éveiben még állt az a halom, amely romokat és egy régi temető csontemlékeit rejtette magában. A település középkori temploma a Nagydombon (Halom), a temető pedig a Kistelekdőlöben volt.

Vezevényen a XVIII. században nagy építkezések folytak. 1770-ben Szalgháry János Quadri Kristóf gyöngyösi kőművessel felépítteti kastélyát, és hozzákezd a templom építtetéséhez. Az előbb Heveshez tartozó Pusztavezekény 1780-ban lett Tarnaszentmiklós fiókegyházává. Egyháza építését ekkor tehát Szalgháry János kezdte meg. Halála után özvegye, Kozma Mária (meghalt: 1793) folytatta az építkezést, de csak fia, Szalgháry József fejezteti be 1796-ban. Az elkészült új templom harangja az 1567-ben elpusztult régi templomból származott. 1796-ban áldotta meg Pál András kanonok a boldogságos Szűz neve tiszteletére a nyilvános istentiszteletnek átadott templomot, melynek kegyura a Szalgháry család lett.

A Mária nevet viselő templomban 1810-ben istentiszteletet még nem tartanak. Az építkezés után nemsokára, 1813-ban már repedezések mutatkoztak a falakon, összedőlés-veszélyes. 1825-ben pedig az istentiszteletet a szabad ég alatt, temetőben tartják meg. Az említett Szalgháry József halála után fia, Ignác bírta még az összvagyonnal együtt a patronátust. Erre halála után a Szalgháry birtok több kézbe került, s az érsekek lemondtak igényükről a patronátus iránt olyképpen, hogy a főörökös részére vagyoni kedvezményeket tettek, név szerint a gazdasági épületekből illető részről lemondtak javára abból a célból, hogy egyedül viselje a kegyuraságot. Így maradt meg a patronátus Szalgháry Ernő kezében. Az egyház felszerelése a fent megjelölt időből való. Oltára Feleicinus és Jucudus vértanúk ereklyéit őrzi. A templom alá épült a patrónus család sírboltja, külső bejárattal. Ebből az időből való az egyház 3 harangja is. Eleinte szabadon, haranglábon voltak elhelyezve, később harangtorony épült.

A második világháborút követő időszak új korszaka kezdődött az 1949-ben elfogadott Alkotmánnyal, Magyarország Népköztársaság lett. A szocialista államszervezet keretein belül új típusú helyi területi szervek alakultak. Így vált lehetővé Hevesvezekény első önálló közigazgatásának megteremtése az 1950 októberi községi tanács megválasztásával. Hevesvezekény 1950. október 22-től önálló község volt a hevesi járásban, majd 1984. január 1-től Heves városkörnyéki községe.

A településen több kúria is van, ezek egyikében, egy 1840 körül készült, azóta átalakított, klasszicista épületben kapott helyet a község háza. A falu központjában található az 1770 körül Szalgháry János megbízásából Quadri Kristóf által épített barokk stílusú kiskastély, amely magánkézben van. A Szűz Mária nevének tiszteletére szentelt templom számos értéket rejt: rokokó padokat, fából készült szószéket és keresztelőkutat, Immaculata faszobrot, ezenkívül több értékes régi síremléket is láthatunk a XIX. századból.

Az 1929-ben épült Mlinkó kastély ad helyet a község postájának, valamint az egyik vendéglátóipari egységnek.

Hevesvezekényen az 1990-es években több olyan rendezvény is „gyökeret vert”, melyet azóta már hagyományként tartunk számon.

Hevesvezekénynek nagyon sokáig nem volt címere. Mivel a múltat kutatók sem találtak rá utalást, hosszas előkészítés és tervező munka után - a község millenniumi napján - 2000. szeptember 9-én szentelték föl a település új címerét és zászlaját.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Óvoda bejárata; Község háza; Toldi Községi Ház; Nepomuki Szent János szobor; Templom zöldben; Ragó kereszt; Mlinkó kastély; Szalgháry kastély hátsó oldala; Szalgháry kastély oldalról; Fittnes park; Szabadság tér park; Világháborús emlékmű - hősök.

HEVESVEZEKÉNY

HEVESVEZEKÉNY

HEVESVEZEKÉNY

Hevesvezekény is a medieval settlement on the right bank of the Tisza River, in the drainage basin of the Hanyi River, about 7 km from the town of Heves.

The history of Hevesvezekény dates back to ancient times. The settlement is located on the right bank of the Tisza, on bound and sandy clay soils. A Bronze Age settlement, Roman coins and a Sarmatian settlement were found in its area. It was originally inhabited by Pechenegs in the early Middle Ages. Its first documented mention dates from 1234, when it was mentioned in the name Wesequen (Yesequen) in connection with the border survey of Pély. At the beginning of the Mongol invasion, the people of the village sought refuge in the reeds of the Hanyi River. Before the Turkish conquest, the medieval village stood west of today's village (Nagytelek). Nagytelek is located on the right side of the road from Heves. In the 30s there was still a mound that hid ruins and the bone monuments of an old cemetery. The medieval church of the settlement was on Nagydomb (Halom), and the cemetery was in Kistelekdűlő.

There were large constructions in Vezekény in the 18th century. In 1770, János Szalgpáry had his castle built with Kristóf Quadri, a mason from Gyöngyös, and began the construction of the church.

Pusztá-Vezekény, formerly part of Heves, became the filial church of Tarnaszentmiklós in 1780. The construction of his church was then started by János Szalghary. After his death, his widow, Mária Kozma (died: 1793), continued the construction, but only her son, József Szalghary, completed it in 1796. The bell of the completed new church came from the old church, which was destroyed in 1567. In 1796, canons András Pál consecrated the church and handed it over to public worship in honor of the name of the Blessed Virgin. Its patron became the Szalghary family.

Worship in 1810 was not yet held in the church named after Mary. Shortly after construction, in 1813, cracks appeared on the walls, it was in danger of collapsing. In 1825, worship was held in the open air in a cemetery. After the death of the aforementioned József Szalgpáry, his son Ignác still managed the patronage with all of the family assets. After his death, the Szalghary estate fell into several hands, and the archbishops relinquished their need for the patronage by granting property benefits to the heir. Namely they relinquished some of the farm buildings in favor of him in order for him to bear the patronage alone. This is how the patronage remained in the hands of Ernő Szalghary. The equipment of the church is from the time indicated above. Its altar preserves the relics of martyrs Feleicinus and Jucudus. The tomb of the patron family was built under the church, with an external entrance. Three bells of the church are also from this time. At first they were placed freely on a belfry, later a bell tower was built.

A new era began in the post-World War II period with the Constitution adopted in 1949 as Hungary became a People's Republic. Within the framework of the socialist state organization, new types of local territorial bodies were formed. Thus, it became possible to establish the first independent administration of Hevesvezekény by electing village council in October 1950. Hevesvezekény became an independent village in the district of Heves on October 22, 1950, then from January 1, 1984 it became a village in the Heves municipality.

There are several mansions in the settlement, in one of them, the village hall is located in a classicist building constructed around 1840, which has since been remodeled. In the center of the village there is a small baroque style castle built by Kristóf Quadri on behalf of János Szalghary around 1770, which today serves public cultural purposes. The church dedicated to the name of the Virgin Mary was built by the Szalghary family in 1796. The building features many values: rococo benches, a wooden pulpit and a baptismal font, a wooden statue of the Immaculata, as well as several valuable old tombs from the 19th century. Today, this castle houses the village post office as well as one of the catering units.

In Hevesvezekény, in the 1990s, several events "took their roots", which have been considered a tradition ever since. Hevesvezekény did not have a coat of arms for a very long time. Because researchers of the past did not find any reference to it either, after a long time of preparation and planning work - on the millennium of the village - on September 9, 2000, the new coat of arms and flag of the settlement were consecrated.

ISTENMEZEJE

Istenmezeje és környéke már a bronzkorban is lakott hely volt, az itt talált leletek szerint. A falu határában 1865-ben késő bronzkori, a pilinyi kultúra korából származó leleteket találtak. Az itt feltárt sírban eltemetett előkelő férfi sírjába beletették a rangját jelző fejdíszét, egy nagyon szép bronzdiadémot is. A koronaszerű főveg az eltemetett férfi csontvázának koponyáján volt, míg a nyak körül az ostreféle kagylóból szépen faragva és simára csiszolva készült ujjnyi vastagságú gyöngyfüzér-szemek feküdtek. Istenmezeje nevét Istenmezey néven 1311-ben említi az első oklevés forrás.

A gyönyörű fekvésű Istenmezeje hazánk legszebb nevű települése, melyet a jó Isten jó kedvében teremtett, amely a Mátra és Bükk-hegység találkozásánál található.

Legfőbb nevezetessége a Noé szőlője nevű sziklaképződmény, ahonnan csodás kilátás nyílik a községre. A falu közepén hatalmas kopár homokkőfal áll, gömb alakú formákkal, amelyek szőlőfürtszerű képződményt alkotnak. Ezt nevezik Noé szőlőjének. A legenda szerint Jézus és Péter apostol járt ott, és megszemjázva szőlőt kértek a szüretelő asszonyoktól, akik ezt megtagadták. Ekkor Jézus kővé változtatta a szőlőskosarakat. A képződmény alatt található az ismeretlen eredetű Szent László sziklakápolna.

2015. március 15-ei ünnepen felavattak és megszenteltek egy áldást osztó Jézus-szobrot, valamint egy apostoli kettős keresztet a Szent László sziklakápolna felett. Két zászlórúdon a sziklán található gólyaitatónál az ország és a település zászlója lobog. A szikla lábánál a település ivókúttal

gazdagodott, mely kút a szikla alól táplálkozik forrásvízzel, és egy több mint százéves felújított tűzoltókocsi is éke a falunak. Településünk forrás-vizekben gazdag, a malomnál kiépítésre került a vízelvezetésre szolgáló kifolyó, melyhez járdát és parkolót alakítottunk ki.

2015-től minden évben megrendezzük a „Noé szőlője bográcfszesztival”, melyen a településünk apraja nagyja részt vesz. A falunap megrendezésére minden évben elengedhetetlen programként tekintünk.

Megszépítettük a posta melletti parkot, ahová az 1956-os emlékmű került. Településünk ékessége a fájdalmas Szent Szűz -templom 1854-ban épült, klasszicista stílusban.

A szociális étkeztetés biztosításának megvalósításához, pályázati forrásból felújításra került az óvodában található konyha, amely 2017-től biztosítja a rászorulóknak szociális étkeztetését.

2018-ban megalakult az Istenmezejei Nyugdíjas Klub, azon belül az Istenmezeje Bokréta asszonykórus.

A település egyik legnagyobb beruházása a községháza energetikai felújítása, majd ezt követte a 2019-ben felavatott hivatal előtti parkban található I. világháborús emlékmű, melyekre pályázati úton érkeztek a források.

„Áldassék a fényesség a Földön, s az Égben emberek közt legyen örök békesség” – ezen idézet Nagy-Szű Péter polgármestertől ered, amely az apostoli kettőskeresztben található.

Források: Wikipédia, Hekeli Sándor: Noé szőlőhegye alatt Istenmezeje című könyv

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Titokzatos Istenmezeje; Áldó Jézus és apostoli kereszt; Szent László emléknep; Katolikus templom temetővel; Szent László barlangkápolna; Huszárok a palóc vágván; Turul emlékmű; Panoráma Istenmezejéről; Őszi színek; Községháza; Harangláb;

ISTENMEZEJE

ISTENMEZEJE

ISTENMEZEJE

Istenmezeje and its surroundings were already inhabited in the Bronze Age, according to the archaeological discoveries found here. Late Bronze Age finds from the age of Pilinyi culture were found on the outskirts of the village in 1865. In the grave of a noble man buried here, a headdress indicating his rank and a beautiful bronze diadem were found. The crown-like head-gear was on the skull of the buried man's skeleton, and a finger-thick string of pearls made of oyster shells, beautifully carved and polished smoothly was around his neck.

The name of Istenmezeje in the form of Istenmezey is first mentioned in 1311 by a diploma source. The wonderfully situated Istenmezeje is the most beautifully named settlement in Hungary, created by God when in a good mood. It is located at the meeting of the Mátra and Bükk Mountains.

Its main attraction is a rock formation called Noah's Vine, which offers a wonderful view of the village. In the middle of the village stands a huge barren sandstone wall with spherical shapes that form a bunch of grapes. This is called Noah's Vine. According to legend, Jesus and Peter the Apostle came by there, they were thirsty, and asked for grapes from the harvesting women, who refused to give them. Then Jesus turned the grape baskets into stones. Below the formation is the rock chapel of St. Ladislaus of unknown origin.

On March 15, 2015, a statue of blessing Jesus and an apostolic double cross over St. Ladislaus Rock Chapel were inaugurated and consecrated. The flag of the country and the settlement are flown on two flagpoles at the stork drinking trough on the rock. At the foot of the cliff, the settlement was

enriched with a drinking well, which feeds on spring water under the cliff, and a more than a hundred-year-old renovated fire truck is also the ornament of the village. Our settlement is rich in spring waters, drainage was built at the mill, for which we built a sidewalk and a parking lot.

Every year since 2015, we have been organizing the "Noah's Vine Cauldron Festival", in which many from our settlement take part. We consider the organizing the village day as an essential program every year.

We beautified the park next to the post office, where the 1956 revolution monument was placed.

The jewel of our settlement is the Church of the Sorrowful Holy Virgin, built in 1854 in a classicist style.

In order to ensure the provision of social catering, the kitchen in the kindergarten has been renovated using tender money. It's been providing social catering to those in need since 2017.

In 2018, the Elderly Club of Istenmezeje was formed, including the Women's Choir of Istenmezeje.

One of the biggest investments of the settlement is the energy modernization of the village hall, followed by the erection of a World War I memorial in the park in front of the office in 2019, for which the funds were received through tenders.

"Blessed be the brightness of the Earth, and in Heaven may there be eternal peace among men" this quote comes from Mayor Péter Nagy-Szű, and it's written on the Apostolic Double Cross.

Sources: Wikipedia; Noé szőlőhegye alatt - Istenmezeje by Sándor Hekeli

IVÁD

Az első írásos említése a térség többi településéhez hasonlóan 1311-ből való, possessio Ivand néven. (Ez valószínűleg Ivánd településre vonatkozik, hiszen a mai Ivád annak idején Ivagy-puszta néven szerepelt, és évszázadokig Ivagy családról beszélünk.) 1321 - Ivád község "Ivagy-puszta" néven a levéltári adatok szerint ekkor már létezett. 1456-ban Iwagh, később Ivágy néven is szerepel. A 15-17. század elejéig az Ivády család birtokában volt. Írott emlékeink a 18. századig minden ivágyiról mint pétérvásárai lakosról szólnak. Ivádon mégis valami majorság, esetleg néhány jobbágyszállás lehetett. 1748-ban jelent meg először az egyik okiraton az Ivády vezetéknev. Ettől kezdve a települést is Ivádnak nevezték. 1778-ban a férfiágon az Ivády-nemzetség már 34 tagot számlált, és a hagyományos kisparaszti-gazdálkodó életmód keretei között élt.

Ma is igen gyakori a településen az Ivády-Ivádi családnév. A közel 400 lelkes község 70%-ának megegyezik a vezetékneve. Nem véletlen, hogy rokonházasságról híres a falu. Nemeskéri János antropológus sokat foglalkozott a faluval, 1936-tól kezdve mindennapos látogatójának számított.

A Ivády családfára vonatkozó számos érdekességet tudhatunk meg a település honlapjáról.

Polgármesterei

- 1990–1994: Bacsó István (független)
- 1994–1998: Bacsó István (független)

- 1998–2002: Forgó István (MSZP)
- 2002–2006: Ivády Gábor (független)
- 2006–2010: Ivády Gábor (MDF)
- 2010–2014: Ivády Gábor (LMP, 2010 októberétől független)
- 2014–2019: Valyon László (Fidesz-KDNP)
- 2019-től: Valyon László (Fidesz-KDNP)

Nevezetességei

- Homokkőkopár
- Késő barokk temploma 1803-ban épült.
- A hajdan szép Ivády kastély ma magánkézben van.
- A nevezetességek megtekinthetők a településről készített panorámaképeken is.

Túraútvonal:

Piros túraútvonal vezet végig a település nevezetességein keresztül, a Heves-Borsodi dombságba.

A településen 2014 decembere óta működik egy savanyító üzem, ami kezdetben közfoglalkoztatási programban működött, de 2020. 05. 01-től már 100%-ban az önkormányzati tulajdonú Ivád Nonprofit Kft. üzemelteti, és a környékbeli közétkeztetésbe szállít, valamint a környékbeli kiskereskedelmi egységekbe is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

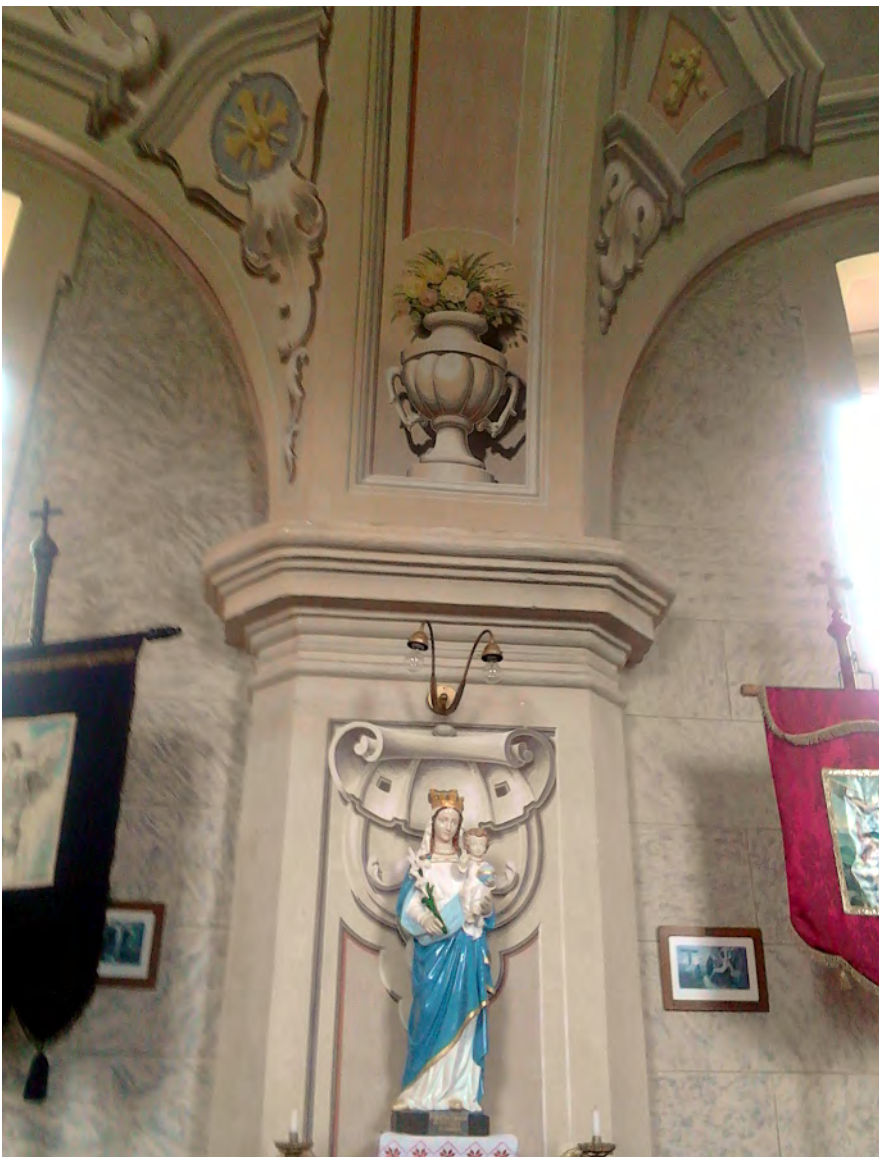
Utcakép Ivádról és a késő barokk templom; Kőfeszület Amerikai emlékül állítatva 1914.; Ivád látkép; Nagy Lyukaskői homokkő szikláról látkép; Templom belső; Nagy Lyukaskői barlangból látkép; 56-os emlékmű; Ivády kastély; Temetői kapu; Templom belső kép; Savanyító üzem; Ivádi finomságok.

IVÁD

Ivád's first written mention, like the other settlements in the area, dates back to 1311 as *possessio Ivand*. (This probably refers to the settlement of Ivánd, as today's Ivád was called *Ivagy-puszta* at that time, and for centuries there is *Ivagy* family to talk about.) 1321 – According to archival data, the village of Ivád already existed under the name "*Ivagy-puszta*". In 1456 it was also referred to as *Iwagh*, later *Ivagy*. In the 15th to early 17th centuries it was owned by the *Ivány* family. Until the 18th century all of our written records about *Ivagy* residents are as residents of *Pétervására*. In Ivád, however, there may have been some manor, possibly some serf houses. In 1748, the surname *Ivány* first appeared on one of the documents. From then on, the settlement was also called *Ivád*. By 1778, the genus *Ivány* already had 34 members on the male branch and lived a traditional peasant farming way of life.

The *Ivány-Ivádi* family name is still very common in the settlement today. 70% of the total population of 400 in the village share same last name. It's no coincidence that the village is famous for marriages to relatives. Anthropologist *János Nemeskéri* dealt with the village a lot, and from 1936 he was an everyday visitor. You can find many interesting things about the *Ivány* family tree on the website of the village.

Mayors

- 1990–1994: *István Bacsó* (independent)

- 1994–1998: *István Bacsó* (independent)
- 1998–2002: *István Forgó* (MSZP)
- 2002–2006: *Gábor Ivády* (independent)
- 2006–2010: *Gábor Ivády* (MDF)
- 2010–2014: *Gábor Ivády* (LMP, independent after October 2010)
- 2014–2019: *László Vályon* (Fidesz-KDNP)
- From 2019: *László Vályon* (Fidesz-KDNP)

Sights

- Sandstone landscape
- Its late Baroque church was built in 1803.
- The once beautiful *Ivády Castle* is now privately owned.
- Landmarks can also be viewed in panoramic photos of the village.

Hiking route:

A red hiking trail passes by the sights of the settlement, to the *Heves-Borsod hills*.

An acidification plant has been operating in the settlement since December 2014. It initially operated in a public employment program, but as of 1 May 2020 it is 100% operated by the municipally owned *Ivád Nonprofit Kft.*, and delivers to mass caterers in the area, as well as to nearby retail units.

KARÁCSOND

Karácsond község Heves megye délnyugati részén helyezkedik el, Gyöngyöstől mintegy 10 km-re. Karácsond a megye egyik legváltozatosabb felszínével rendelkező települése. Az északi rész a domborzati viszonyok miatt kiváló szőlőtermesztő tulajdonságokkal bír, az alföldi területek pedig a gabona és mezőgazdasági termények termesztésére ad lehetőséget.

Az első hiteles oklevél 1323-ban említi Karachund névalakban. A településnek jelentős folyóvize nincs, kisebb vízvezetető árkok szelik át.

Karácsond település közel 3000 fős lakosságával a csendes, nyugodt és dolgos települések közé sorolható. 2010 évtől látványos fejlődésnek indult.

A település óvodája és iskolája teljes külső felújításon esett át fiataljaink és az ott dolgozó pedagógusok legnagyobb örömeire. Felújított, korszerű orvosi rendelők és védőnői szolgálat várja a lakosokat. A település könyvtára 2019 év végén egy teljesen felújított épületbe költözött a római katolikus templom szomszédságába. A 18 fő befogadóképességű idősek otthona és a polgármesteri hivatal külső felújítása idén valósult meg. Nyertes pályázatának köszönhetően a közeljövőben kialakításra kerül a Szociális Alapszolgáltatási Központ, valamint megépül egy mini bölcsőde is a lakossági igényeknek megfelelően. A településre látogatók megcsodálhatják a megújult közparkokat, valamint az itt elhelyezett szobrainkat, emlékműveinket is. Számos – a település kiemelt pontjain elhelyezett – faragott szobor egy helyi fafaragó mester kiváló munkájának ékes bizonyítéka. A település központjában, közvetlenül a helyi termelői piac mellett található egy újonnan létrehozott játszótér. Persze a felnőttek sem maradhatnak aktív kikapcsolódási forma, „játszótér” nélkül, hisz a falu központjában helyezkedik el a település új sportparkja is.

A településen két műemléki épület található. A késői barokk stílusú római katolikus műemlék templom egyhajós, keletelt, nyugati homlokzati tornyos, védőszentje Szent Miklós püspök. A másik műemléképület egy

szabadon álló, nyújtott téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregvetős földszintes vidéki kúriaépület, a XIX. század első felében épült, jelenleg művelődési házként funkcionál.

Az idősek otthona udvarán kapott helyet az Ave Maria Római Katolikus Kápolna, amelyet az otthon lakói és a katolikus általános iskolánk tanulói is előszeretettel látogatnak akár egy hittanóra keretében is. A 2012-ben épült és felszentelt kápolnát egy nagylelkű helyi lakos felajánlásának köszönheti a település.

Karácsond számos civil szervezettel rendelkezik, a kimagasló eredményt végző polgárőrség, valamint az asztalitenisz csapatot megyei és országos szintű elismeréssel rendelkezik. A település két népdalköre, tűzoltó egyesülete, sportegyesülete számos versenyen képviselte már községünket, igen szép eredményekkel. Két egyesületünk az önkormányzat munkáját segítve építi és szépíti a településünket.

Hiszünk a rendezvények, programok közösségteremtő erejében, ezért változatos, minden korosztály számára elérhető programokkal igyekszünk színesíteni a dolgos hétköznapokat. Minden évben szervezünk színházi estéket, újévi koncerteket, gyermeknapot, népzenei találkozót, Mikulás házat, adventi gyertyagyújtásokat. Két nagyszabású rendezvényünk a Karácsondi Nyár, valamint a Szüreti fesztivál megyei szinten is vonzza a látogatókat, a résztvevőket.

Karácsond község infrastrukturális fejlődése minden ide látogató számára is vitathatatlan. Legnagyobb örömünkre az elmúlt 4 évben 8 kilométer hosszan 24 db belterületi utat újított fel az önkormányzat pályázati és önerős forrásból egyaránt.

Karácsond folyamatosan fejlődik, és ha a település vezetőin múlik, akkor a jövőben sem áll meg ez a lendület. Célunk, hogy a lakosok szeressék, magukénak érezzék és egy életre szívükbe zárják községünket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Művelődési Ház; Ave Maria kápolna; Római katolikus templom; Hősök tere - I. világháborús szobor; Hősök tere - Szent István szobor; Karácsondi Nyár 2019; Sportpark átadó; Gönczy Pál Katolikus Általános Iskola; Mikulás ház; Játszótér; Hunyadi Park; Karácsond látkép.

KARÁCSOND

KARÁCSOND

KARÁCSOND

The village of Karácsond is located in the southwestern part of Heves County, about 10 kms from Gyöngyös. Karácsond has one of the most diverse landscapes in the county. Due to the topographic conditions, the northern part has excellent viticultural properties, and the lowland areas provide opportunities for growing cereals and crops.

The first authentic diploma mentioned it in 1323 in the form Karachund. The settlement has no significant watercourses, it is crossed by smaller drainage ditches.

With a population of nearly 3,000, Karácsond is one of the quiet, peaceful and hard-working settlements. It has made spectacular developments since 2010. The kindergarten and the school have undergone a complete exterior renovation to the greatest delight of our youngsters and the teachers working there. Renovated, state-of-the-art medical offices and a nurse service await residents. At the end of 2019, the village library moved into a completely renovated building next to the Roman Catholic Church. The exterior renovation of the home for 18 elderly people and the mayor's office was completed this year. Thanks to winning tenders, a Social Basic Services Center will be established in the near future, as well as a mini nursery to meet the needs of the population.

Visitors to the settlement may also admire the renewed public parks, as well as our statues and monuments placed there. Many of the carved sculptures, located at prominent points in the town, are a testament to the excellent work of a local woodcarving master.

In the center of the village, right next to the local farmers market, there's a newly created playground. Of course, adults cannot be left without an active form of recreation, a "playground", as the new sports park of the village is located in the center of the settlement.

There are two monument buildings in the settlement. The late Baroque-style Roman Catholic church is a single-nave, east-facing building, with a tower on the western façade, Its patron saint of Bishop St.

Nicholas. The other listed building is a free-standing, elongated rectangular shaped, span-roofed one-storey rural mansion built in the first half of the 19th century. It currently functions as a house of culture.

The Roman Catholic Chapel of Ave Maria is located in the yard of the nursing home, which is visited by residents of the home and students of our Catholic primary school, even as part of a religious class. The chapel, was built and consecrated in 2012, thanks to the offer of a generous local resident.

Karácsond has a number of NGOs. The Civil Guard, which performs outstanding work, and the table tennis team has countywide and nationwide recognition. The two folk songs singing circles of the settlement, the firefighters' association and the sports association have already represented our village in many competitions, with very great results. Our two associations help the local government build and beautify our settlement.

We believe in the community-building power of events and programs, therefore we try to make busy everyday lives more colorful with various programs available for all ages. Every year we organize theater evenings, New Year's concerts, children's day, folk music meetings, Santa's house, Advent candle lighting. Our two large-scale events, the Karácsond Summer and the Harvest Festival, also attract visitors and participants from all over the county.

The infrastructural development of Karácsond is indisputable for all visitors. To our greatest pleasure, in the last 4 years, the local government has renovated 8 kilometers of roads from both tenders and self-financed sources.

Karácsond is a settlement that's constantly developing, and if it depends on the leaders of the village, then this momentum will not stop in the future either. Our goal is for the residents to love, feel at home and lock our village in their hearts for a lifetime.

KISKÖRE

Kisköre régi álma, hogy a város – túljutva a korábbi ciklusban középületei sorozatos, sikeres megújításán, beleértve a templomot, közösségi házat, könyvtárat, iskolát és óvodát is – kiemelkedő adottságait jól hasznosítva a turisztikai fejlesztéseire is koncentrálhasson. Most ennek is itt van az ideje az uniós és hazai források segítségével, aki erre jár, láthatja, hogyan lesz a kisváros a Tisza-tó egyik legkomolyabb turisztikai kulcspontja.

Az első ütemben az immár önkormányzati kézbe került kikötő bővítése valósult meg, a hajósokat már bő egy éve modern szolgáltatásokkal várják. Ezután lett a kiskörei kikötő a magyarországi nyaralóhajózás egyik fontos alapbázisa, itt építi fel tárolópontját a MAHART is, a nyaralóhajózás szakmai lebonyolítója. Ettől a szabadidő-eltöltési formától azt várják a hajóstársaságnál és a városvezetésnél is, hogy kiemelt szolgáltatásként minél módosabb turistákat vonz a környékre.

A hangulatos kikötő a helyszíne a Tisza-tó egyik új látványosságának is, a nádházak közepén álló kilátótoronynak, amely jövőre már vendégeket is fogad majd a tervek szerint. Nem messze innen korszerűsítették az ország egyetlen közúti-vasúti közös hidját, s napelempark, erőműkorszerűsítés is látható.

Maradjunk még a vízén: sokan mosolyogtak, amikor először felmerült az első hazai síkvidéki raftingpálya gondolata, ám ez mára több, mint kósza ötlet. A kormány is támogatja a pálya előkészítését, épp a népszerű – és egykor ugyancsak először megmosolygott – hallépcső szomszédságában épülhet meg a beruházás, amely még olimpiai felkészítésre is alkalmas lesz.

A színvonalas rendezvénytér és a strand a folklórfesztiváltól a „tom-bolós” élő nagykoncertekig sok programra használatos, gasztrofesztiváljaink hal-, vad- és csülökétkekre egyaránt koncentrálnak.

A konferenciaturizmusra is gondoltak Kiskörén, amikor egy barnamezős pályázat jóvoltából az egykori munkásszállóból inkubátorházat varázsoltak, korszerű rendezvénytechnikai berendezésekkel, s mivel stratégiai helyen fekszik a vízpart irányába, ildomos volt odaköltöztetni át a Tourinform-irodát is. Így azok a kerékpárosok, akik a Tisza-tó körül tekernek – s a kör ideji teljessé válása után láthatóan többen vannak, mint valaha –, meg tudnak állni egy frissítőre, egy tájékoztatásra, egy jó beszélgetésre.

Ahogy a biciklisták a gáton tovább tekernek Dinnyéshát felé, nem csak a vízimadarak változatossága jelent számukra látnivalót, hanem a több nyertes pályázatból folyamatosan fejlődő szabadvízű strand is. A vízi élmények jövőre újra várják a strandolókat megújult infrastruktúrával, csendes, családbarát kikapcsolódási lehetőséggel.

A következő lépés a nagyberuházások elérése és megvalósítása után a minőségi vendéglátás és a megfelelő szállások biztosítása lesz, ez már persze túlmutat az önkormányzat feladatain, amely igyekezett a fejlesztéseket elősegíteni, és kiállt a település vasúti megközelítésének megmentéséért is. A vállalkozóknak kell csalhatatlan érzékkel felismerniük, hogy a Tisza-tó épp most válik az ország egyik új turisztikai kedvencévé, aki most itt befektet, az hosszú időre megalapozhatja szolgáltatói sikerét.

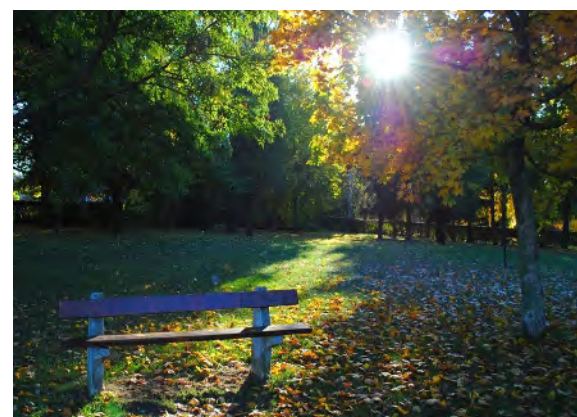
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Tisza-tó nyáron; Játékos parti hangulat; Virágözön; A templom; Épül a kilátótorony; Tavasz; Ősz; A víziflotta; Nyaralóhajó a nyílt vízén; Strand;

KISKÖRE

KISKÖRE

KISKÖRE

An old dream of Kisköre is to –after the successful renovation of the church, community center, library, school and kindergarten as well– properly use its capabilities and focus on the development of tourism. And now this has been made possible with the help of Hungarian and European funds, and so those who visit can witness how a small town will become one of the key pieces of the lake Tisza tourism.

First, the now council owned port has been improved, boatmen could find modern services here for a year now. After this the port of Kisköre has become one of the main centers of Hungarian holiday boating, and this is where the MAHART set its storage point up as well. The shipping company and the council hope that this will draw in higher-end clients to the area.

The atmospheric port also is the place of one of the newest attractions of lake Tisza, the lookout tower, which by next year will accept visitors if all goes according to plan. Not far from here is where the only public road-railroad bridge of the country is, there is also a solar cell park and we can see improvements on the power station as well.

Let us stay on water for a little longer: many laughed at the idea of the first plain rafting track, but now it is more than just an idea. The preparation of the track is supported by the government as well, and it will be right beside the popular – first also laughed at – fishladder, and it will also provide the possibility of preparing for the Olympics.

The high-quality event square and the beach all give place to the folklore festival, large live concerts, and many other programmes among

which are our gastro-festival, where people can try fish-, game- and trotter meals.

But the council also considered conference tourism a viable option in Kisköre, and decided to turn the workers' hostel into an incubator unit, using contract funds, with modern equipment, and as it lies in a strategically advantageous position, near the lake, it seemed a good idea to move the Tourinform agency near it. This way bikers who ride around the lake –whose numbers have grown since the bikeroad around lake Tisza was completed- can stop to have some refreshments, to learn some new things, and to have a nice chat.

As bikers ride across the dam towards Dinnyéshát, they can marvel at not only the many wonderful water birds, but the ever improving beach which uses many won contracts to keep on developing. The lake awaits its visitors openly next year with improved infrastructure, and peaceful, family-friendly recreational opportunities.

The next step will be the creation of proper accommodation and entertainment after the completion of major investments, this however is beyond the capacity of the council, which has always endeavored to help the development of the town, and has always stuck up for the improvement of the local railway system. Businessmen need to realize how lake Tisza is becoming one of the most popular tourist attractions of Hungary and by investing now they can become very successful in the long-run.

KÖMLŐ

Egy kedves kis település Heves-megye déli részén, a Tisza-tó közelségében. Egy település, mely az elmúlt időszakban hatalmas változásokon ment keresztül. Első okleveles említése 1261-ben *Kumleud* névalakban történt.

A falu az 1600-as évek elején pusztult el, és pusztta maradt egészen 1770-ig. Ulrich János, a püspök jószágigazgatója a betelepülők számára építkezésre, egymást derékszögben metsző, nyílegyenes utcásokat mért ki, meghatározva ezzel a település mai arculatát. A házakat vályogból, téglakémmennel, nádtetővel és nádkerítéssel kellett felépíteni. A jószágigazgató 6 évvel később már teljesen beépült utcahálózatról tudósít, és megállapítja, hogy messze földön nem látni ilyen rendezett települést. Az újratelepített község népessége fokozatosan növekedett (1775: 989 fő, 1799: 1430 fő, 1816: 1628 fő, 1849: 1988 fő, 1869: 2155 fő), és a 19. század végére meghaladta a 2900 főt, akik 516 házban laktak. A 19. század végén és a 20. század elején az itt lakók fogyasztási- és hitelszövetkezetet tartottak fenn.

A világháborúk jelentős áldozatokat követeltek Kömlőn is. Az első világháborúban 106 katona esett el. A második világháború idején, 1944. november elején foglalták el a községet a szovjet csapatok, de a település többször is gazdát cserélt, aminek következtében sok volt a polgári áldozat is.

1949-ben 3294 fő lakott Kömlőn. 1950-től 1990-ig önálló tanácsú köz-

ség, majd az 1990-es és a későbbi önkormányzati választásokon főként független képviselőkből álló testület alakult, amelyet 1994-ben Cigány Kisebbségi Önkormányzat megalakulása követett.

A rendszerváltás után a település szép lassan hanyatlásnak indult, melyet a 2014-es választások kimeneteleként, az újonnan megválasztott polgármester tört meg. Új célokat tűzött ki az önkormányzat, melyet szépen aprólékosan a tettek is követték. Kömlő mai szemmel nézve visszatért történelméhez, és ismét egy dinamikus fejlődő település lett. Teljesen megújult művelődési házzal, faluképpel, viacolor járdákkal, teljes egészében felújított közintézményekkel, közparkkal, emlékművekkel, új szolgáltatásokkal, színes rendezvényekkel, fesztiválokkal. Egyik legnagyobb rendezvényük a több ezer fős tömeget is vonzó Kömlői Fesztivál-majális. De bárki, aki a település programtervét végigtekinti, korosztálytól függetlenül talál magának programot. Legyen szó akár kulturális, sport vagy bármely más egyéb időtöltésről.

A Tisza-tó és az M3 autópálya közelsége révén számtalan lehetőség adódik befektetők számára, melyhez a jelenlegi önkormányzat maximális partnerséget és lehetőséget biztosít, többek között a helyi iparüzési adó 0,5%-ra való csökkentésével.

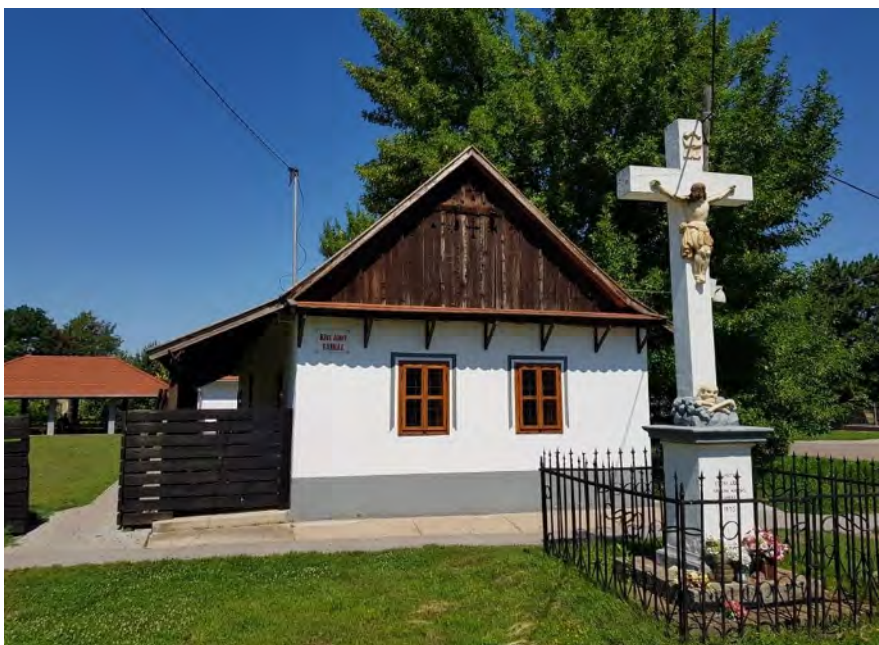
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Védőnői épület; Ártézi kút; Művelődési ház; Kiss Ábel tájház; Napközi konyha; Közpark; Római Katolikus templom; Hősök emlékműve; Légifelvétel Kömlőről; 56-os emlékmű; Játsszótér az Óvoda udvarán; Fő utca.

KÖMLŐ

KÖMLŐ

A nice little settlement on the Southern part of Heves county, near lake Tisza. It is a settlement which in recent times has gone through huge changes. It was first mentioned in a certificate in 1261 as Kumleud.

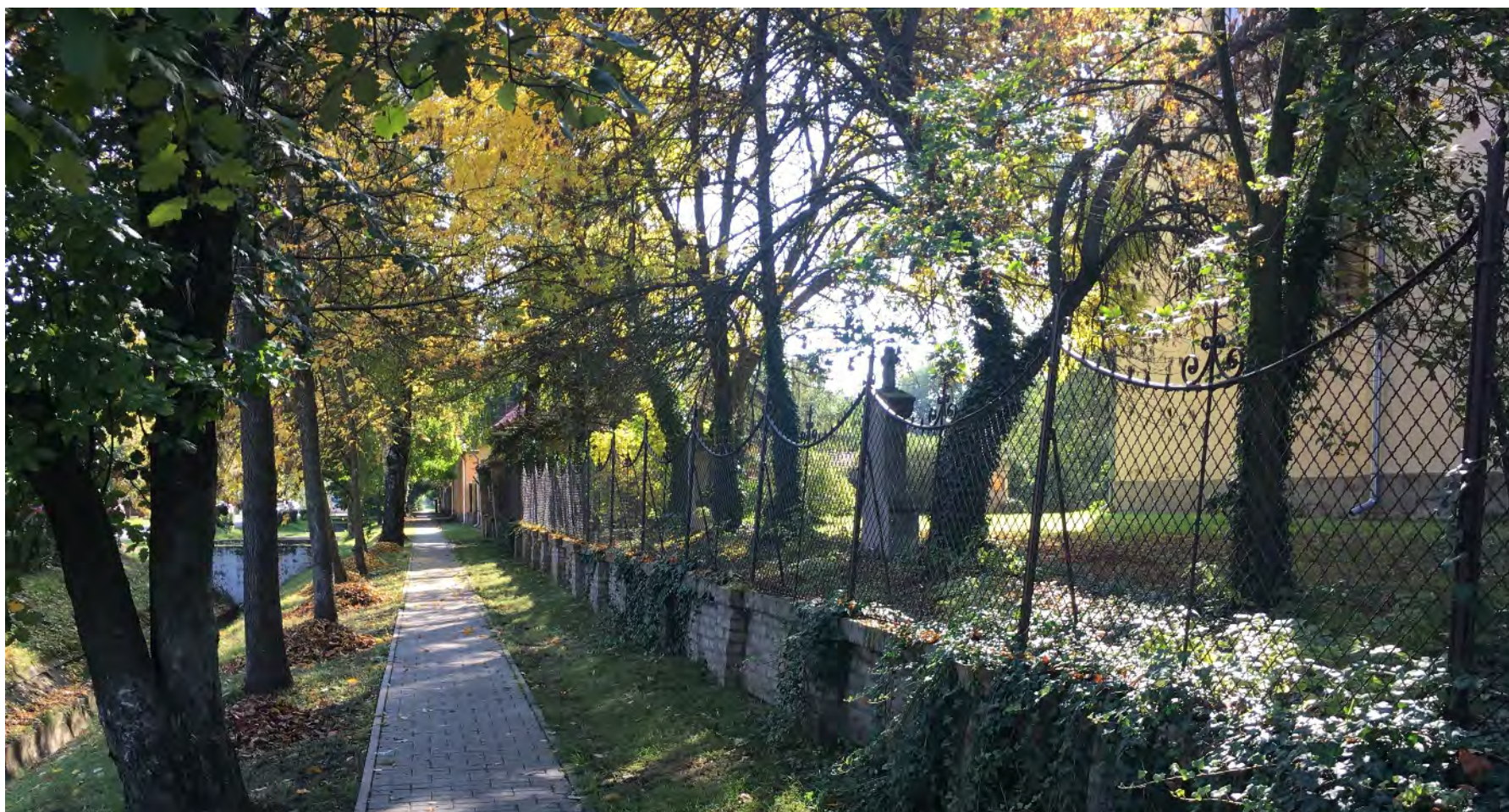
The village was destroyed in the early 1600s and remained barren until 1770. János Ulrich the steward of the bishop set up completely straight, right-angle streets for the settlers' constructions, shaping the modern face of the settlement. The houses were built from adobe, they were covered with thatched roofs and had brick chimneys. The steward recorded 6 years later that the streets were completely built in, and that he had never seen a settlement this well organised before. The population of the rebuilt settlement started to grow steadily (1775: 989 people, 1799: 1430 people, 1816: 1628 people, 1849: 1988 people, 1869: 2155 people), and by the end of the 19th century its population exceeded 2900 who lived in 516 houses. At the end of the 19th and at the beginning of the 20th century the locals maintained a consumer and credit society.

The World Wars took their toll on Kömlő as well. In World War I 106 soldiers fell. During World War II, in the November of 1944 Soviet troops took over the settlement, which swapped owners on multiple occasions, this of course came with civilian casualties.

In 1949, 3294 people lived in Kömlő. From 1950 to 1990 it was a settlement with an independent council, then in 1990s a completely independent body was democratically elected, which was followed by the 1994 forming of the Rom Minority Council.

After the transition the settlement slowly started to go on the decline which was halted by the mayor, elected in 2014. This new mayor gave the council new goals, which they began to follow. Kömlő has returned to form and it is a dynamically developing settlement. The settlement has completely renewed its community center, its image, it got colorful walkways, completely renovated public institutions, a public park, memorials and new services, events and festivals. One of their biggest event is the Kömlő Festival-Majális, which draws in thousands of people. Anyone from any age-group can find an event that fits them well here, be it cultural, sport or any other type of entertainment.

Due to the proximity of lake Tisza and the M3 motorway there are countless opportunities for investors to make some business, which the council supports with full-force, and provides all the necessities for businesses to flourish. An excellent example for this would be the reduction of trade taxes to 0,5%.

LŐRINCI

Egy város olyan, mint egy veretes könyv, amelyből olvasni lehet. Lapjai a házak, az utcák és a terek, a parkokkal, a szobrokkal, az emléktáblákkal díszítve. Lőrinci város vezetése maga előtt tartja ezt a veretes könyvet, és tudása legjava szerint írja tele az új lapokat.

Büszkék vagyunk rá, hogy három évvel ezelőtt ünnepeltük településünk 750 éves alapításának és 25 évvel ezelőtti várossá nyilvánításának évfordulóját.

Lőrinci nevét 1267-ben említi egy okleveles forrás templomával együtt, ecclesia de Laurenció alakban. Lőrinci a XVI. században a kis jobbágyfaluból már jelentős településsé vált. 1730-tól gróf Grassalkovich Antal lett Lőrinci földesura. A XVIII. század végén kincstári sóhivatal és sóelosztó működött a faluban.

Az 1880-as években báró Tornyay-Schlossberger Rezső és családja iparosította a települést, és építette fel a vörösmajori kastélyt. Megépült a cukorgyár, a Zsófia malom, a Magyar Vulkan Cementgyár és 1940-ben a Mátravidéki Erőmű. A Mátravidéki Erőműhöz tartozó tórendszer körül a 80-as években rendezett üdülő-, pihenő- és horgászcentrumot alakítottak ki. A település a térség fontos foglalkoztatási központjává vált. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1992-ben emelte városi rangra a települést.

Azóta dinamikusan fejlődik településünk. Annak idején több új kis- és nagyvállalkozás jelent meg. A városban szakközépiskola, körzeti zeneiskola és tájház alakult. 2000-től okmányiroda is létesült. Elkészült a Szociális Ellátó- és Gyermekevédelmi Intézmény új épülete. 2004-ben került átadásra az a felújított és átalakított kúriaépület, melyben a városi könyvtár kapott helyet. 2005 nyarán elkezdődött városunkban a szennyvízberuházás.

Az elmúlt évek is sok változást és sok sikeres, látványos beruházást és fejlesztést hoztak városunk életébe. Újabb parkolók kialakításával tettük biztonságosabbá a Lőrinciben történő közlekedést. Erőnkhez mérten folyamatosan újítjuk, javítjuk útjainkat, járdáinkat, kerékpárutunkat. Óvodán-

kat, iskolánkat, művelődési házunkat, az idősek otthona épületét szerkezetileg és energetikailag is korszerűsítettük.

Mindhárom városrészünkben megújultak a játszóterek, a kondiparkok, hogy a kicsiknek is jó legyen Lőrinciben lakni.

Felújítottuk városunk közkönyháját az ellátás színvonalának növelése érdekében. Átadtuk a korszerű kormányablakot, ahol helyben intézhetik minden ügyüket a városlakók és a környéken lakó emberek egyaránt.

Fontos célnak tekintjük a kikapcsolódási és sportolási lehetőségek biztosítását a fiatalok és idősek számára egyaránt. A sportot szerető emberek nagy öröme az idén ősszel adtuk át a konditermet, megújult a sportpálya épülete és lelátója, de rendelkezünk fedett és szabadtéri műfüves pályával is. Fontos szerepet szánunk a színvonalas kultúra közvetítésének is. Városi művelődési házunk rendelkezik a környéken legkorszerűbben felszerelt színházteremmel. Jól működő civil szervezeteink programjai a szabadidő értelmes és hasznos eltöltésére adnak módot úgy, hogy ezzel együtt a valahova tartozás érzését nyújtják. Sokaknak nyújt kikapcsolódást a horgászto adta lehetőség is. Színvonalas kulturális és ismeretterjesztő programokkal várjuk a város lakóit.

Az idei évben a pályázati lehetőségeket megvalósítva több átadásra is sor került városunkban. Büszkék vagyunk a városközpont kapcsán kialakításra került új főterünkre, városunk legszebb játszóterére és egyetlen szabadtéri multifunkciós sportpályájára. Az itt élők álma vált valóra azzal, hogy helyi piac kialakítására is sor került, a közösségi ház teljes felújításával és hozzáépítésével. A Mátravidéki Erőmű központi tere is megújult az ott lakók nagy örömeire. Bizakodva látjuk, hogy végre templomunk felújítása is elkezdődhetett.

Mindezeket azonban valódi tartalommal a lőrinciek töltik meg, hiszen a város legnagyobb értéke az ember... A veretes könyvben még vannak megkezdett lapok, amelyek kitöltésével előbbre juthat városunk.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Közösségi Ház - Lőrinci Árkád; Főtér átadó Lőrinciben; Mátravidéki Erőmű - Főtér átadó; Polgármesteri Hivatal; Templom felújítás az új főtéren; Városi Művelődési Ház; Játszóter; Napsugár Óvoda és Bölcsőde; Idősek Otthona; Tájház; Városi Könyvtár; Erőműi tó.

LŐRINCI

LŐRINCI

A city is like an old book, which you can read from. Its pages are houses, streets and squares, decorated with parks, statues, memorial plaques. The administration of the city of Lőrinci keeps this old book in front of them and write the new pages to the best of their knowledge.

We are proud that three years ago we celebrated the 750th anniversary of the founding of our settlement and its promotion to city status 25 years ago.

Lőrinci's name is mentioned in 1267 together with the church in a diploma, in the form of ecclesia de Laurenció. In the 16th century, Lőrinci became a significant settlement from a small serf village. In 1730, Count Antal Grassalkovich became the landlord of Lőrinci. At the end of the 18th century, there was a treasury salt office and salt distribution center in the village. In the 1880s, Baron Rezső Tornyay-Schlossberger and his family industrialized the settlement and built the castle of Vörösmajor. The sugar factory, the Zsófia mill, the Hungarian Vulcan Cement Factory, and in 1940 the Mátravidék Power Plant were built. A recreation and fishing center was set up in the 1980s around the lake system belonging to the Mátravidék Power Plant. The settlement has become an important employment center in the region. In 1992, Lőrinci was given the rank of a city. Since then, our settlement has been developing dynamically. At that time, several new small and large businesses emerged. A vocational high school, a district music school and a country house were established in the city. From 2000, a document office was also established. The new building of the Institution of Social Welfare and Child Protection has been completed. The renovated and remodeled mansion building, in which the city library was located, was handed over in 2004. In the summer of 2005, the sewage investment started in our city.

Recent years have also brought many changes and many successful, spectacular investments and developments to the life of our city. We made the traffic in Lőrinci safer by creating new car parks. We are constantly innovating and improving our roads, sidewalks and bicycle paths, to the best of our ability. We have modernized our kindergarten, school, house of

culture, and the building of the nursing home both structurally and energetically. In all three parts of our city, the playgrounds and outdoor gyms have been renewed, so that it would be good for the little ones to live in Lőrinci as well. We renovated the public kitchen of our city in order to increase the standard of care.

We opened the state-of-the-art government window where city dwellers and people living in the area can take care of all their affairs on the spot.

We consider it an important goal to provide opportunities for recreation and sports for young and old alike. To the great delight of people who love sports, we opened the gym this autumn, the building and stands of the sports field have been renewed, but we also have indoor and outdoor artificial turf pitches. We also intend to give an important role to conveying a quality culture. Our house of culture has the most state-of-the-art theater in the area. The programs of our well-functioning non-governmental organizations provide a way to spend your free time meaningfully and usefully, while at the same time providing a sense of belonging somewhere. For many, the opportunity provided by the fishing lake also provides relaxation. We await the residents of the city with high-quality cultural and educational programs.

This year, implementing the tender opportunities, several dedications took place in our city. We are proud of our new main square in the city center, the most beautiful playground in our city and the only outdoor multifunctional sports field. The dream of the people living here came true with the creation of a local market with the complete renovation of and addition to the community house. The central square of the Mátravidék Power Plant has also been renewed to the great delight of the residents. We see with confidence that the renovation of our church has finally begun.

However, all of this is filled with real content by the people of Lőrinc, as the greatest value of the city is man ... There are still pages in the old book to be filled thus moving our city forward.

LUDAS

Heves megye éghajlatát jelentékeny mértékben befolyásolja a hegyvidéki és az alföldi terület közötti szintkülönbség. Ludas e két tájegység találkozásánál fekszik, éghajlata alacsony fekvése és a Mátra által védett helyzete miatt kedvező. Ludas nevének első írásos említésekor, 1464-ben az Aba nemzetségből származott nánai Kompolti család volt a birtokosa a falunak, amely nem kerülhette el az ország nagy részén ekkor már uralomra törő törököket. Buda megszállása után, 1544-ben a hatvani vár elfoglalásával kezdték uralmukat kiterjeszteni Heves megye területére a törökök. A Hatvanban berendezkedő Mohamed pasa fegyveres ereje még 1544-ben sorra hódoltatta, vagyis adófizetésre kényszerítette a Hatvantól északra, a Zagyva mentén fekvő falvak népét, 1546-ban pedig Tarnaleleszig végigpusztította a megyének mátrai és bükki településeit. Így 1544 és 1549 között Heves megye egész területe – Eger várát leszámítva – török hódoltságálgá lett. Ludas 1549-ben pusztult el a törökök által, s 1556-ig néptelen is maradt. Egyes források szerint ekkor (1549-1552) Országgh Kristófnak a tulajdona volt, de az 1549-es, 1552-es, 1554-es és az 1556-os években készült adóösszeírások is mind néptelen, pusztá falunak tüntetik fel, mindössze az 1578-as évről tudni biztosan, hogy ekkor hét zsellércsalád lakta Ludast.

A település címere álló, csücsköstalpú tárcsapajzs. A felső kék színű mezőben zöld színű domb. A domb szimbolizálja a Keleti-Mátra vonulatát. A dombon balfelé néző ezüstsínű lúd, amely jobb lábánál a dombon áll, bal lábában babérleveles ágat tart. A pajzsfőben lebegő aranyszínű szalagdísz, amelyben vörös színű "Curialis Ludasi" felirat látható. A zöld szín szimbolizálja az itt élő emberek mezőgazdasági tevékenységét, a kék a remény színe. A címet a történetiség és a heraldika szabályainak betartásával Bartók Sándor művésztanár készítette.

A község egyik legjelentősebb műemléke a római katolikus templom, melynek jellege rövid és tömör jellemzéssel úgy adható meg, hogy utcasorban álló, keletelt, későbarokk homlokzatú, toronnyal ellátott, egyhajós barokk templom. Ezt a mostani templomot valószínűleg Tarródy István kezdte el felépíttetni, a teljesen boltozott, kőkarzatos templomnak 1766-ban két oltára és külön haranglába van.

A hajdan a detki út és az országút keresztezésénél álló Nepomuki Szent János emlékművet, melyet a bánya megnyitása után, az új hármás főút megépítésekor helyeztek át mostani helyére a templomkertbe, a Tarródy-család állította 1781-ben, később 1904-ben és 1945-ben restaurálták. A Kolozsvári utca és a Fő út találkozásánál lévő kis utcaöbölben található a szépen gondozott első és második világháborús emlékmű. Csiffáry Gergely még azt írja Történelmi emlékhelyek Heves megyében c. könyvében, hogy az első világháborús emlékmű az 1914-18-as elesett ludasiak emlékére állított emlékoszlop, neveikkel az oldalán. E könyv írásakor mind az első, mind a második világháború áldozatainak neve egy emlékművön, a középső, kettőskereszt tetejűn kapott helyet. Felül, zöld babérkoszorúban, felülről kardmarkolattal díszítve áll az első világháborúban elesett ludasiak emléktáblája.

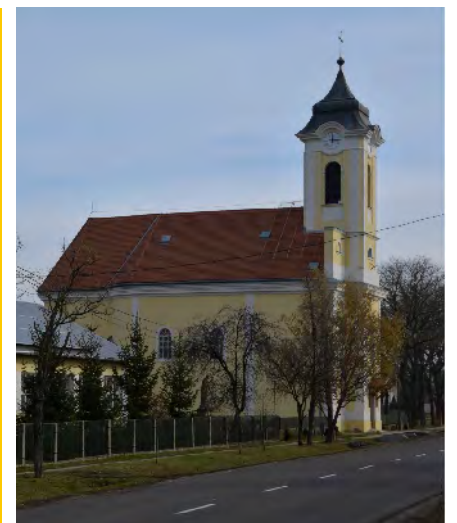
A 3-as úttól pár száz méternyire, egy park fái mögött megbúvó, eredeti tetőszerkezetétől évtizedekkel ezelőtt megfosztott nemesi lakot, a Ludasi-kastélyt valószínűleg a II. világháború idején fosztották ki. Ma már csak sejteni lehet e kastély hajdani szépségét, vagy régi képeslapon megcsodálni azt az épületet, amelyet egyébként a Tarródy család építtetett 1780 körül, később a Gosztonyi, majd a Beökönyi családé volt, akik aztán 1890-ben átalakításokat végeztek rajta.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

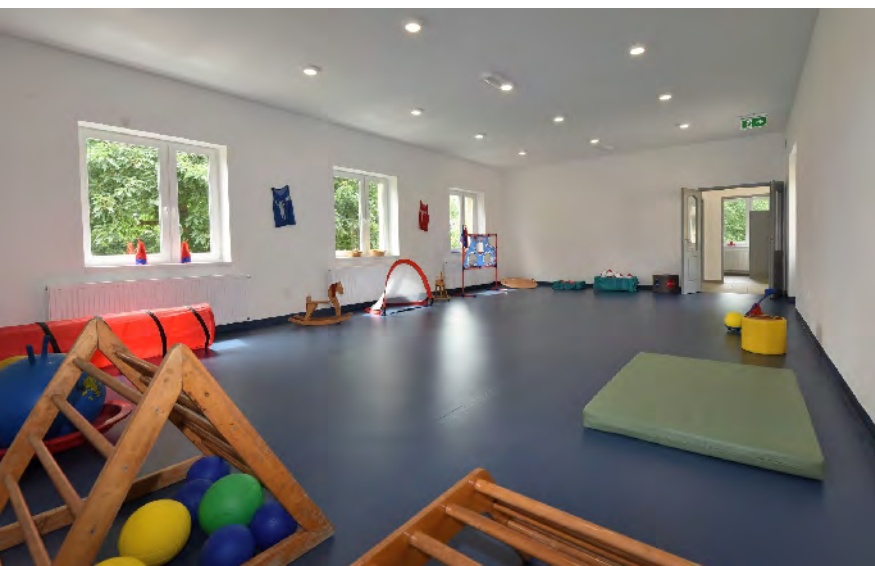
Óvoda-kert; Látkép; Szentháromság-templom; Templombelső; Emlékmű; Általános iskola; Hangulat és életképek; Felújított tornaterem; Téli hangulat; Polgármesteri Hivatal; Ludasi Napok-fesztivál hangulat.

LUDAS

The climate of Heves County is significantly influenced by the level difference between the mountainous and the lowland area. Ludas is located at the meeting of these two regions, due to its low climate and protected position in the Mátra mountain range. At the first written mention of Ludas' name, in 1464, the Kompolt family from Nána of the genus Aba was the owner of the village, which could not escape the Turks who were already in control of much of the country at that time. After the occupation of Buda, in 1544, the Turks began to extend their rule to the territory of Heves County with the occupation of the castle of Hatvan. The armed forces of Pasha Mohamed, who settled in Hatvan, conquered people of the villages north of Hatvan, along the Zagyva River in 1544, and forced them to pay taxes. In 1546 he destroyed the settlements of the Mátra and the Bükk in the county to all the way to Tarnaleesz. Thus, between 1544 and 1549, the whole area of Heves County - except for the castle of Eger – fell into Turkish hands.

Ludas was destroyed by the Turks in 1549 and remained depopulated until 1556. According to some sources, it was owned by Kristóf Országgh at that time (1549-1552), but the tax censuses of 1549, 1552, 1554 and 1556 show it to be an uninhabited village, it's only certain that in 1578 seven families of cottars inhabited Ludas.

The coat of arms of the settlement is a standing, apex-shaped disc shield. In the upper blue field is a green hill. The hill symbolizes the line of the Eastern Mátra. On the hill facing left, is a silver goose standing on the hill on its right foot and holds a bay leaf branch in its left foot. A gold ribbon ornament floating in the shield with a red "Curialis Ludasi" inscription. The color green symbolizes the agricultural activity of the people living here, blue is the color of hope. The coat of arms was made by art teacher Sándor Bartók in accordance with the rules of historicity and heraldry.

One of the most significant monuments of the village is the Roman Catholic church, the character of which can be given by a short and concise description as a single-nave Baroque church with a tower, standing in the street line, with a late Baroque facade. The construction of the current church was probably started by István Tarródy. The fully vaulted, stone-porched church, had two altars and a separate belfry in 1766.

The monument to St. John of Nepomuk, once at the crossroads of the road to Detk and the main road. It was moved to its present location in the churchyard after the opening of the mine, when the new motorway No 3 was built. It was erected by the Tarródy family in 1781, later in 1904 and 1945 it was restored.

In the small street bay at the junction of Kolozsvári Street and Main Street is the well-kept World War I and World War II Memorial. Gergely Csiffáry writes in his book „Historical Monuments in Heves County”, that the First World War Memorial is a memorial column erected in memory of the fallen people of Ludas of 1914-18, with their names on the side. At the time of writing this book, the names of the victims of both World War I and World War II were located on a monument at the top of the middle double cross. At the top, in a wreath of green laurels, adorned with sword handles from above, stands a memorial plaque to the Ludas people who fell in the First World War.

Ludasi Castle, a few hundred meters from road No. 3, hidden behind the trees of a park and deprived of its original roof structure for decades, was probably looted during World War II. Today, one can only guess the former beauty of this castle, or admire it on old postcards of the building. It was built by the Tarródy family around 1780, later owned by the Gosztonyi and then the Beököny families, who then remodeled it in 1890.

MARKAZ

A falu, amiről a festők álmodnak, ahol az Alföld és a Mátra összeér.

Markaz a Mátraalja egyik legszebb fekvésű faluja, Eger és Gyöngyös között található félúton. A Markaz név eredetének legvalószínűbb magyarázata, hogy Aba Sámuel Márk nevű unokatestvére volt a névadó.

A falu nevével először az 1332-37-ben kelt pápai tizedjegyzékben találunk, első birtokosai a Kompolyak voltak. A török hódoltság után az egész környék elnéptelenedett, az újraneépítés 1742-ben zajlott, a 40 betelepülő család döntő többsége szlovák volt. A hajdani ősök leszármazottjai ragadvány- és családnevükben őrzik a beköltözők emlékét (Hacsavec, Hatalyák, Hadobás, Zaja, Tresó). A falu mikroklímája kiválóan alkalmas szőlőművelésre, melyre már az 1400-as évekből találunk adatokat, s mely a mai napig is több markazi család megélhetését egészíti ki. Kiváló borok készülnek a helyi pincészetekben, melyek több hazai és nemzetközi borversenyen is igen szép eredményeket érnek el.

Természeti és épített értékek egész tárháza fedezhető fel a településen és annak közigazgatási területén. Markazon található Magyarország településen belüli legnagyobb szintkülönbsége, illetve az ország legnagyobb Szent Korona Emlékműve.

Épített értékei közül a Markazi vár a legrégebbi, melyet a falu első tulajdonosai, a Kompolyak építettek a Hegyes-tető nyugati nyergében, ahol napjainkra már romként figyeli faluja életét. Kor szerint az 1890-es években épült Markazi Tájház követi, mely két lakásból álló főépületében kékre festett búboskemence őrzi a szlovák ősök emlékét.

Markaz első temploma a Pusztá-templom napjainkban már nem látható, a tó víztükre alatt pihen, melynek falait a ritka alacsony vízálláskor még megpillanthatjuk. A település szívében áll a Szeplőtelen Fogantatás temploma,

mely Markaz díszje és egyben szimbóluma is. A falu szélén álló kápolnát Boldogasszony tiszteletére szentelték fel, és körülötte az I. világháború frontkatonáinak emlékére „Hősök ligetét” hoztak létre. A falu központjától nem messze található a Meleg-víz, melyet egy igen bővizű, télen-nyáron 16C°-os forrás táplál, s melynél az asszonyok régen mostak. Mára szépen kiépítették, de a mosó kövek láthatóak maradtak. A falu határában, a Szent István Szabadidő Parkban látható a már említett Szent Korona Emlékmű, mely Gyórfy Lajos szobrászművész munkája. A Koronát skíta, hun, avar és honfoglalás kori emlékek andezitbe vésett domborművei veszik körül. A templommal szemben a közelmúltban Trianon Park került kialakításra, mely pihenésre, kikapcsolódásra alkalmas, és élmények szerzését célozza meg. Ezt hivatott szolgálni a Felnőtt Fitness Park, a Markazi Kincsek Háza, a Kézműves Ház épülete és a szépen kialakított park emlékművei is.

A legnagyobb vonzerőt a Markazi-tó látványa jelenti, mely a Mátrai Erőmű Zrt. tulajdonában van. A 154 ha-os víztükör egész évben alkalmas horgászatra, nyáron vízi sportolásra, és minden évszakban lenyűgöző panorámát nyújt a faluba érkező vendégeknek akár a gát felől, akár a falu feletti keresztől tekintünk rá.

Markazi művészek és népi iparművészek is otthonuknak választották, emelve falunk kulturális és társadalmi értékét, s akikre méltán büszkék lehetünk. Számos civil szervezet működik a faluban, akik rendszeres programjaikkal, összejöveteleikkel éltetik a falu közösségét, és fogadják a településre látogatókat.

Markaz a közelmúltban töretlen lendületet vett a fejlődés útján, épül, folyamatosan megújul, így célja, hogy az itt élőknek stabil alapot biztosítson, a fiataloknak biztos jövőképet mutasson.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Markazi Vár; Szeplőtelen Fogantatás Temploma; Szent Korona emlékmű; Trianon Park; Markazi vendégszeretet; Tájház; Markazi szőlők; Markaz madártávlatból; Pusztá templom romjai a tóban; Kézműves Ház; Tour De Hongrie 2020; Markazi tó a Mátrával a háttérben.

MARKAZ

MARKAZ

MARKAZ

The village that painters dream of, where the Great Plain and the Mátra mountain range meet. Markaz is located halfway between Eger and Gyöngyös, one of the most beautifully situated villages in Mátraalja. The most likely explanation for the origin of the name Markaz was that Aba Samuel had a cousin named Márk.

The name of the village is first found in the papal tithe list dated 1332-37, its first owner was the Kompoly family. After the Turkish conquest, the whole area was depopulated. Repopulation took place in 1742, and the vast majority of the 40 settling families were Slovak. Descendants of the former ancestors preserve the memory of the immigrants in their nicknames and surnames (Hacsavec, Hatalyák, Hadobás, Zaja, Tresó). The microclimate of the village is excellent for viticulture, for which data can be found from the 1400s, and which still complements the livelihoods of several Markaz families to this day. Excellent wines are made in the local wineries, which achieve very nice results in several domestic and international wine competitions.

A whole range of natural and built values can be discovered in the settlement and its administrative area. Markaz is home to the largest level difference of a settlement within Hungary and the largest Holy Crown Monument in the country.

The oldest of its built values is the Markaz Castle, built by the first owners of the village, the Kompoly family, in the western hogback of the Hegyes-tető, where it now observes the life of its village as a ruin. According to its age, it's followed by the Markaz Country House, built in the 1890s. The memory of the Slovak ancestors is preserved by the blue-painted beehive oven in the two-apartment main building.

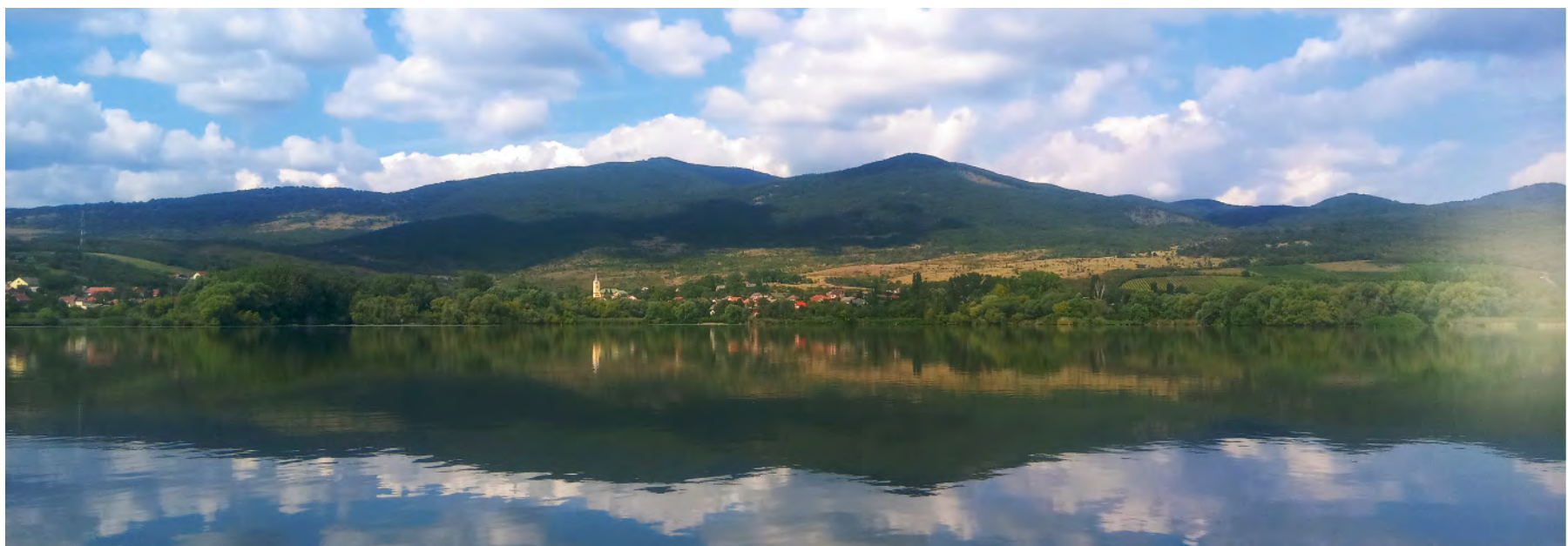
The first church of Markaz, the Puszta church, is no longer visible today, it rests under the water surface of the lake. Its walls can still be seen at the rare low water level. In the heart of the settlement is the Church of the

Immaculate Conception, which is the ornament and symbol of Markaz. The chapel on the outskirts of the village was dedicated in honor of the Blessed Virgin, and a "Grove of Heroes" was created around it to commemorate the front soldiers of World War I. Not far from the center of the village is the Hot Water, which is fed by a very abundant 16C spring, in winter and summer, and where the women used to do their washing. Today it has been beautifully built up, but the washing stones have remained visible. On the outskirts of the village, in the Szent István Leisure Park, here you can see the already mentioned Holy Crown Monument, which is the work of the sculptor Lajos Györfy. The Crown is surrounded by andesite-engraved reliefs of Scythian, Hun, Avar and Hungarian Conquest-era relics. Opposite the church a Trianon Park has recently been established, which is suitable for rest, relaxation and gaining experiences. The Adult Fitness Park, the House of Treasures of Markaz, the building of the House of Crafts and the monuments of the beautifully designed park are also intended to serve this.

The biggest attraction is the view of Lake Markaz, which is owned by Mátrai Erőmű Zrt. The 154-hectare water surface area is suitable for fishing all year round, for water sports in summer, and offers a stunning panorama to visitors to the village in all seasons, either from the dam or from the cross above the village.

Markaz was also been chosen as a home by artists and folk craftsmen, raising the cultural and social value of our village and of whom we can be justifiably proud. There are a number of non-governmental organizations in the village who bring the community to life with their regular programs and gatherings and welcome visitors to the village.

Markaz has recently gained an unbroken momentum on the path of development, it is being built, it is constantly being renewed. Its goal is to provide a stable foundation for those who live here, to show young people a secure vision for the future.

MÁTRADERECSCKE

A falu a Mátra északi peremén Budapesttől mintegy 120 km-re Heves megyében helyezkedik el. Neve az 1332/37. évi pápai tizedjegyzékben De Recske alakban, majd egy 1479. évi oklevélben merül fel. Az évszázadok alatt több nemesi család birtokolta, illetve bérelte területét. Lakói palócok, akiket már csak ízes beszédjükéről lehet felismerni. Mátraderecske közkedvelt kiránduló- és gyógyfürdőhely. A község természeti kincsekben gazdag, fekvése szemet gyönyörködtető, levegője tiszta. Állandó lakóinak száma: 1796 fő

A községbe érkezőknek először a Kanácsvár romja tűnik fel, amely az 1300-as években épült, a tatárjárás után. Nevét a várkapitányról, Kanácsvár Istvánról kapta.

A település központjában elhelyezkedő több mint 200 éves barokk stílusú templomot 1804-ben a Fájdalmas Szűz tiszteletére szentelték fel. Helyi védettséget élvez.

A Hősök parkja azoknak a volt mátraderecskei katonáknak állít emléket, akik az első vagy a második világháborúban hősi halált haltak. Az utóbbi évtizedekben több híres ember látogatott el Mátraderecskére, akik segítettek a település fejlődését, és a parkban emléktáblát helyeztek el, illetve fát ültettek. A teljesség igénye nélkül Teller Ede világhírű atomfizikus, Gajdusek Dániel Nobel-díjas orvosprofesszor és Jan S. Nilsson, a Svéd Királyi Akadémia elnöke is eltöltött rövidebb-hosszabb időt a faluban.

A község nemzetközi versenyek lebonyolítására is alkalmas sportcsarnokkal rendelkezik. A sportcsarnok használatát vonzóvá teszik egyéb szolgáltatásai, mint a szauna, valamint az 1996 nyaratól kialakított 29 férőhelyes tetőtéri szálláshely.

A palóc hagyományok őrzése jellemző a településre, az ide érkező vendégeknek érdemes betérni a Népművészeti Házba, ahol a Hevesi Népművészeti és Háziipari Szövetkezet kihelyezett szövőműhelye működik. A szövőműhely mellett található mintaboltban a háziipar által készített, Euró-

pában is híres termékek megvásárolhatóak. A Palóc szobában megismerhetik a múltunkat idéző textiliákat, bútorokat, tárgyakat. A kiállítás másik részében a Dr. Tóth Eszter fizikus által összegyűjtött, s a radon-kutatáshoz kapcsolódó anyagok szolgálnak érdekes információkkal.

Minden évben megrendezzük a Palóc Párnafesztivált. A rendezvényen palóc felvonulás, különleges palóc ételek, hagyományörző néptáncgyűtéseket, ételkóstolásokat is elérhetők a színes programkavalkádban.

A községben működő Hagyományörző Népdalkör összegyűjtötte és máig hűen őrzi a település és a palóc vidék régi dalait, öltözetük ma is az eredeti viseletet tükrözi. A Mátraderecskei Önkormányzat munkájuk elismeréseként 2018-ban Díszpolgári címmel jutalmazta a népdalkört.

Községünkben az 1800-as évek végétől tégláégetés folyik, melyre téglagyár épült. Első tulajdonosa Bell Miklós volt, aki bőkezűen támogatta a települést, a plébánia és az elemi iskola megépítésével. Ma a gyár a LEIER cégcsoport tulajdonában áll.

Érdekességként említést érdemel, hogy a községben történt régészeti kutatások során a talajból mamut lelet is előkerült, mely ma a gyöngyösi Mátra Múzeumban látható.

1965-ben bányászati kutatás során 38 °C hőmérsékletű termálvíz tört föl, melyre 1970-ben lakossági összefogással egy kis fürdő épült. Idény jelleggel 2016-ig működött, amikor beomlott a kút. 2011-ben vizét az OTH (21-2/OTH/2011; VII./626) gyógyvízzé nyilvánította.

A község legújabb nevezetessége a Magyarországon egyedülálló széndioxid szárazfürdő (Mofetta), mely jelentősen hozzájárul az ország érbetegének, egyes reumatológiai kórosoknak színvonalas ellátásához, rehabilitációjához. A gyógyhelyé nyilvánításhoz elvégzett egy éves levegőminőség vizsgálat alapján a település klímáját is gyógyító tényezőnek fogadta el az OTH. 2017-ben a Mofetta és környéke az OTH (KEF-1375-9/2017; VI./32) határozata alapján Magyarország 32. gyógyhelye lett.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mátraderecske Strand; Palóc Párnafesztivál – felvonulás; Kanácsvár; Templom; Felújított óvoda átadása; Hagyományörző Népdalkör a Palócgálán; Mofetta-kezelés; Hősök parkja; Népművészeti ház – szövőszék; Palóc babák; Mofetta - háttérben a Kékési tv torony; Téglagyár.

MÁTRADERESKE

MÁTRADERESKE

MÁTRADERESKE

The village is located on the northern edge of the Mátra in Heves county, about 120 kms from Budapest. Its name is mentioned in a papal title list from 1332/37 in the form of De Recske, and later in a charter dating back to 1479. Over the centuries, several noble families owned and rented its territory. Its inhabitants are ethnic Palóc people, who can only be recognized by their unique speech. Mátradereske is a popular excursion and spa destination. The village is rich in natural resources, its location is eye-catching, its air is clean. The number of its permanent residents is 1796 people.

Visitors to the village first notice the ruins of Kanászvár, which was built in the 1300s after the Mongol invasion. It got its name from the castle captain, István Kanászvár.

Located in the center of the village, the more than 200-year-old Baroque church was consecrated in 1804 in honor of the Sorrowful Virgin. It enjoys local protection.

The Heroes' Park commemorates the former soldiers of Mátradereske who died a heroic death in the First or Second World War. In recent decades, several famous people have visited Mátradereske, who helped the development of the settlement, and placed a memorial plaque and planted a tree in the park. People who spent some time in the village include but are not limited to Edward Teller, a world-renowned nuclear physicist, Nobel Prize-winning professor of medicine Dániel Gajdusek, and Jan S. Nilsson, President of the Royal Swedish Academy.

The village has a sports hall suitable for international competitions. Use of the sports hall is made more attractive by its other facilities, such as the sauna and the 29-bed rooftop accommodation, which has been open since the summer of 1996.

The preservation of the Palóc traditions is typical of the settlement. It's worth visiting the House of Folk Art, where the outsourced weaving workshop of the Heves Folk Art and Home Industry Cooperative operates. In the sample shop next to the weaving workshop, you can buy products made by home industry, which are also famous across Europe. In the Palóc room you can get to know the textiles, furniture and objects reminiscent of

our past. In the other part of the exhibition, the material collected by the physicist Dr. Eszter Tóth provides interesting information about radon research.

Every year we organize the Palóc Pillow Festival. At the event, a Palóc parade, special Palóc dishes, traditional folk dance ensembles and food tastings are available in the colorful cavalcade of programs.

The Traditional Folk Song Circle operating in the village has collected and still faithfully preserves the old songs of the settlement and the Palóc region, and their clothing still reflects the original wear. In recognition of their work, the Municipality of Mátradereske awarded the folk song circle with the title of Honorary Citizen in 2018.

Our village has been burning bricks since the late 1800s. Based on this activity a brick factory was built. Its first owner was Miklós Bell, who generously supported the settlement by building a parish and an elementary school. Today, the factory is owned by the LEIER Group.

It is worth mentioning that during the archeological research in the village, a mammoth find was discovered in the soil, which can be seen today in the Mátra Museum in Gyöngyös.

In 1965, in the course of mining research, thermal water with a temperature of 38 °C broke out, on which a small spa was built in 1970 with the cooperation of the population. It operated seasonally until 2016, when the well collapsed. In 2011, its water was declared medicinal water by OTH (21-2/OTH/2011; VII./626).

The latest attraction of the village is the unique carbon dioxide dry bath (Mofetta) in Hungary, which significantly contributes to the quality care and rehabilitation of Hungarians suffering from vascular disease and to curing some certain rheumatological diseases. Based on a one-year air quality survey carried out for the designation of the spa, the OTH also accepted the climate of the settlement as a healing factor. In 2017, the mofetta and its surroundings became the 32nd health resort in Hungary by the decision of the OTH (KEF-1375-9/2017; VI./32).

MÁTRASZENTIMRE

A Felső-Mátra vidék hét települést foglal magába; Ágasvár, Bagolyirtás, Fallóskút, Galyatető, Mátraszentimre, Mátraszentistván és Mátraszentlászló.

„Mátraszentimre, csepp falu,
Pirostetős házkoszorú
Cserzőldhajú hegyhomlokon.
Eperszemként szopogatom
Az édesillatú nevet,
Mely bújócskázva rámnevet
A kacskaringós utakon,
Hová lábam szeszélye von,
Mikor fel-fepillant reám
Egy-egy szemérmes encián.”

(Sík Sándor: Mátra, részlet)

A kis hegyi falvak eredetéről a mai napig megoszlanak a vélemények, az egyik nézet szerint német, a másik szerint döntően szlovák eredetű népesség élt itt. Vélhetően mind a két népcsoportból érkeztek ide betelepülők, és ez a szlovák konyha ízeken érződik igazán. Az itt letelepedő első lakosok üvegfüvással kezdtek foglalkozni, amelyhez a környező erdők biztosították az alapanyagot.

A települések központja Mátraszentimre, amit a 21-es főútról Pásztónál letérve Mátrakeresztes irányából, vagy a 24-es főút Mátraháza és Parászasvár közötti elágazásától induló úton közelíthetünk meg.

„Ha a Kékes a Mátra feje, úgy Galya annak dereka.” – írta az 1909-ben megjelent gyöngyösi kalauz. Kodály Zoltán is hosszú időket töltött itt, ennek emlékére kapta a híres zeneszerző után a nevét az itt található Kodály kápolna. A Felső-Mátra régió legmagasabban fekvő települése Galyatető, mely régebbi nevén Nagy-Galya volt. A szlovák eredetű „galya” szó jelentése: fátlan, füves hegy. Itt található a csodás Galyai-kilátó (Péter-hegyese

kilátó) ami 1934-ben épült, és a tetejéről tiszta napokon egészen a Tátráig is ellátni! A kilátó fontos helyet tölt be nemcsak a mátrai turizmusban, hanem szervesen illeszkedik az Országos Kéktúra mozgalomba is, hiszen hazánk második legmagasabb pontján áll.

Bagolyirtás nevezetessége a Názáret üdülőtelep temploma, melyet 1994-ben építettek. A település tengerszint feletti magassága: 780-820 m, és a Pásztó-Galyatető műút mellett fekszik Mátraszentimrétől 2 km-re Pásztó irányában. Számos vendégház várja a vendégeket egész évben. Bagolyirtás egyetlen nevezetessége a Názáret üdülőtelep temploma, melyet 1994-ben emeltek.

Fallóskút fontos zarándokhely, melynek története 1947-ig nyúlik vissza, amikor is Sánta Lászlónénak (Klára asszonynak) többször megjelent a Szűzanya. A látomások idején Klára asszony férjével együtt útra kelt és közösen lelték meg a forrást, amely mellé hamarosan kápolna épült. A kis kápolna építése 1948. szeptemberének első napján kezdődött meg.

Mátraszentlászló és Mátraszentistván közelében található a Három falu temploma, amelyet 1942-ben szenteltek fel, mára pedig a Felső-Mátra egyik jelképévé vált, védőszentje maga Szent István király.

Ágasvár jellegzetes, 789 m magas csúcsa távolról is jól látható, a csúcs alatti turistaház és fogadó épületével együtt. A hajdani 13-14. századi várma már csak a hegy neve emlékeztet.

A Felső-Mátra vidéke nem csupán a változatos épületeivel, izgalmas történelmével, de jellegzetes hangulatával és csodálatos természeti szépségeivel is elvarázsolja az ide látogatókat. Aki szeret kirándulni, felfedezni, túrázni, – nem csak gyalog, hanem biciklivel is – annak rengeteg kalandot, szépséget rejt ez a mesébe illő, évszakonként változó csodás vidék.

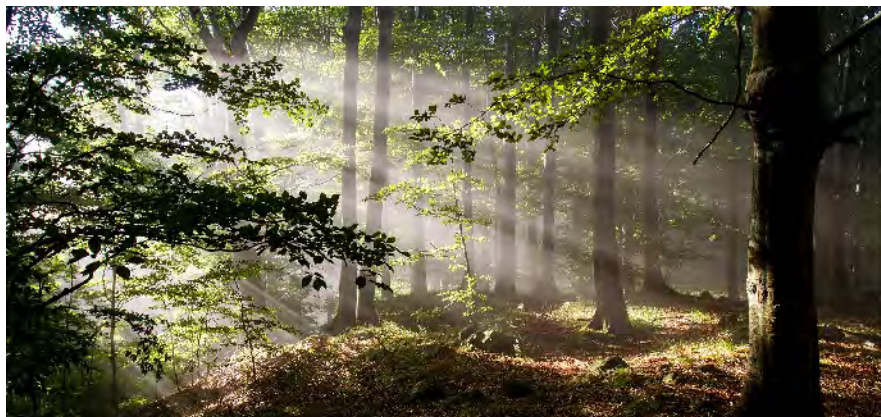
A téli sportok szerelmeseinek a Mátraszentistvánban található Síparkba mindenképp érdemes ellátogatniuk, hiszen a sielés vagy snowboardozás mellett, egy 60 méteres Hócsúszdaparkot is kialakítottak a csúszkálni vágyók számára.

Vár a Hegyvilág!

Fényképek: Varró János

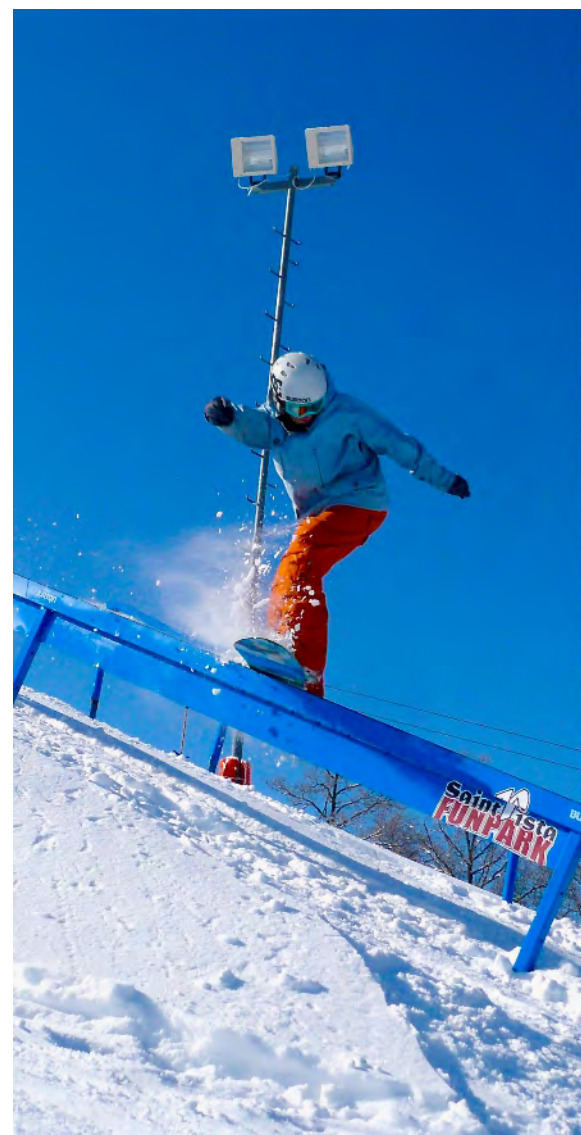
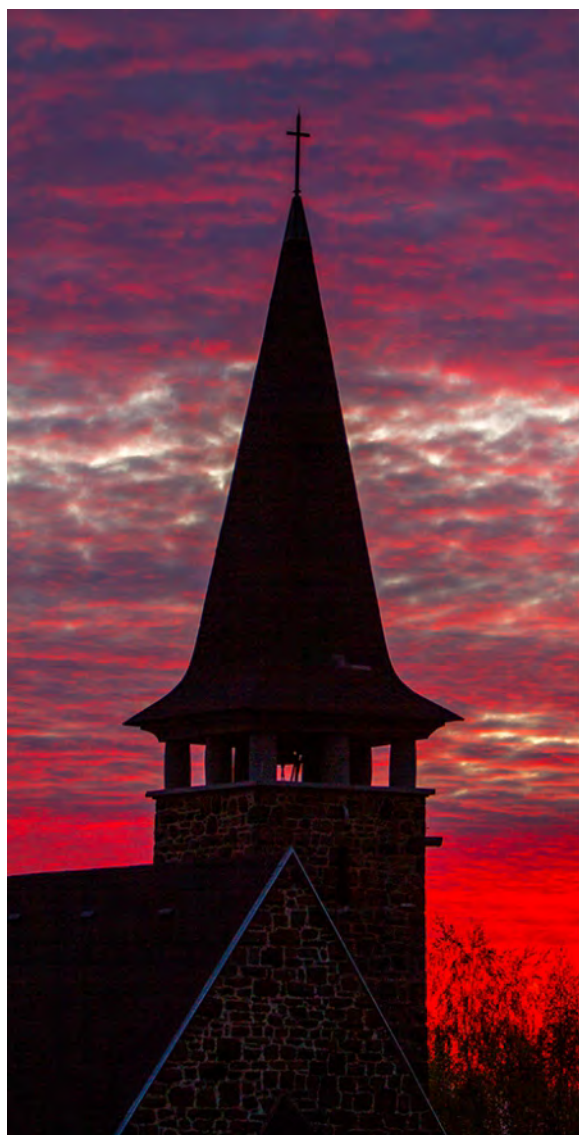
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Erdőben nyáron és télen; Téli és nyári látkép; Galya-kilátó; Templomtorony alkonyatban; Sípark; Sípálya őszi színekben; Csodás kilátás a Galya-tetőről; Sípálya éjjel; Kékes; Felvonó a sípályán.

MÁTRASZENTIMRE

MÁTRASZENTIMRE

MÁTRASZENTIMRE

The Upper Mátra region includes seven settlements; Ágasvár, Bagolyirtás, Fallóskút, Galyatető, Mátraszentimre, Mátraszentistván and Mátraszentlászló.

„Mátraszentimre, a tiny village,
A wreath of red-roofed houses
On oak-green mountain fronts.
I suckle it like strawberries
Its sweet-smelling name,
Laughs at me while playing hide-and-peek
On winding roads,
Where the whim of my feet take me
When it looks up on me
A shy gentian.”

(Sándor Sík: Mátra, excerpt)

Opinions on the origins of small mountain villages are still divided, with one view being of German origin and the other being predominantly of Slovak origin. Presumably settlers came from both ethnic groups, as it is shown from Slovak cuisine. The first inhabitants to settle here began to engage in glassblowing, for which the surrounding forests provided the raw material.

The center of the settlements is Mátraszentimre, which can be approached by deviating from main road 21 at Pásztó from the direction of Mátrakeresztes, or on the road starting from the road junction on main road 24 between Mátraháza and Parádsasvár.

„If Kékes is the head of the Mátra, then Galya is its waist,” wrote the Gyöngyös guide, published in 1909. Zoltán Kodály spent a long time here, and the local Kodály Chapel was named after the famous composer. The highest settlement in the Mátra region is Galyatető, formerly known as Nagy-Galya. The word “galya” is of Slovak origin, and it means: woodless, grassy hill. Here you will find the magnificent Galya Lookout Tower (Péter-

hegyese Lookout Tower) which was built in 1934, and from its top you can see all the way to the Tatras on clear days! The lookout tower occupies an important place not only in the tourism of the Mátra, but it also fits organically into the National Blue Trail movement, as it stands on the second highest point of Hungary.

The only landmark of Bagolyirtás is the church of the Nazareth holiday resort, which was built in 1994. The altitude of the settlement is 780-820 m above sea level, and it lies next to the Pásztó-Galyatető motorway, 2 kms from Mátraszentimre in the direction of Pásztó. Many guest houses are open all year round for the visitors.

Fallóskút is an important place of pilgrimage. Its history dates back to 1947, when the Virgin Mary appeared several times to Lászlóné Sánta (Mrs. Klára). At the time of the visions, she set out with her husband and they found the spring together, next to which a chapel was soon built. Construction of the small chapel began on the first day of September 1948.

Near Mátraszentlászló and Mátraszentistván is the Church of the Three Villages, which was consecrated in 1942, and has now become one of the symbols of the Upper Mátra, its patron saint being King St. Stephen himself.

The characteristic 789 m high peak of Ágasvár can be seen from a long distance, together with the tourist house and inn building below the peak. Today, only the name of the mountain reminds us of the 13th-14th century former castle.

The region of the Upper Mátra enchants visitors not only with its diverse buildings and exciting history, but also with its characteristic atmosphere and wonderful natural beauties. For those who like exploring, hiking, - not only on foot, but also by bike - there are many adventures and beauties in this wonderful fairy tale region that changes from season to season.

Lovers of winter sports should definitely visit the Ski Park in Mátraszentistván, because in addition to skiing or snowboarding, a 60-meter Snow Slide Park has been created for those wishing to go for a slide.

The Mountain World is waiting for you!

Photos by János Varró

MEZŐSZEMERE

Mezőszemere Heves megye keleti határán, a Borsodi Mezőségben fekvő, majd 1200 lelket számláló település. Mezőszemere nevét első ízben 1261-ben említi az Egri Püspökség birtokairól szóló oklevél. Mai nevét 1950-ben kapta, régi elnevezése Borsodszemere volt, mivel az 1950-es megyerendezésig Borsod vármegyéhez tartozott.

Földrajzi elhelyezkedése kiváló, hiszen a két közelebbi város – Füzesabony és Mezőkövesd – csak néhány kilométerre található, valamint Heves megye székhelye, Eger is csak félóránnyira van közúton. A községben óvoda és általános iskola, orvosi rendelő, fiókgyógyszertár és idősek otthona is működik, ellátva a falu lakosságának igényeit. A sokszínű kulturális programoknak a faluház ad otthont. Legnagyobb éves rendezvény a Görhe-nap, mely hagyományosan a Sarlós Boldogasszony búcsú előtti szombaton szokott megrendezésre kerülni. Nevét a helyi ételspecialitásról, a görhéről kapta, melyet régen a szegények eledelének hívtak.

Mezőszemere legfontosabb látnivalói közé tartozik a római katolikus műemlék, a Sarlós Boldogasszony Templom. Számos szobor és emlékmű gazdagítja a község arculatát, úgy mint a Mária szobor, Árpád-házi Szent Erzsébet szobra, a Faültető című millenniumi szobor, az 1948/49-es szabadságharc emlékműve, valamint az 1956-os emlékmű, melyhez a falu összefogásával egy gyönyörűen kialakított emlékpark is épült. Mezőszemere értékeit képezi továbbá a rendkívül jó minőségű, 80 méterről feltörő artézi víz is. A falu belterületén 4 db működő, folyamatosan folyó kút található, ebből kettő az elmúlt években kútházat is kapott, megvédve a kút és a vízért jövő embereket az időjárás viszontagságaitól.

A település önkormányzata 2012-től működtet Startmunka minta-programokat. A mezőgazdasági projektben kukoricát, gyümölcsöket és zöldségeket művelnek a közfoglalkoztatottak. A Házi Tészta Manufaktúra 2015-ben indult el a közfoglalkoztatási program keretében. A tésztahoz való tojásokat az önkormányzat állattenyésztésében szabad tartásban nevelt, több mint 200 tojótyúk adja.

Mezőszemere kulturális és közösségi életében fontos szerepet töltenek be az egyesületek, civil szervezetek. Több mint 40 éve alakult a Mezőszemerei Kéknefejejcs Hagyományörző Népdalkör, mely ma már egyesületként működik. Tagjai sokszor és szívesen működnek közre a falu programjaiban, valamint részt vesznek baráti összejöveteleken, jubileumi pávaköri találkozón, nyugdíjas ünnepeken. Szintén az idősebb generáció közösségépítésében vállal szerepet a Kéknefejejcs Nyugdíjas Klub. Mezőszemere biztonságáról a Polgárőr Egyesület gondoskodik, a Civil Egyesület célkitűzése pedig a kultúra népszerűsítése, a falusi innováció elősegítése.

Mezőszemerén a népesség arányát tekintve talán a legmagasabb Magyarországon az egy főre jutó Munkácsy-díjas képzőművészek száma, úgy mint Bukta Imre, Kopasz Tamás, Kótai Tamás, Szurcsik József, Wahorn András. De képzőművészként tevékenykedik még a faluban Szelley Lellé, Töttös Kata, Bandis Barbara, Gulyás Andrea Katalin, Ferenczy Zsolt és Mízsák Gergő is, akik országos és nemzetközi kiállításokkal tovább öregbítik Mezőszemere hírnevét. Jelenleg két művésztelep működik a településen, ahová az ország számos régiójából, illetve külföldről is érkeznek képzőművészek, hogy idilli, autentikus környezetben, a természet közelségében együtt alkotassanak.

Húszéves múltat tekint vissza a Nyílt Tér Művésztelep, melynek szakmai vezetője Bukta Imre. A telepre minden évben 10 művészt hívnak meg, fiatal pályakezdőtől a „befutott” művészekig, akik a képzőművészet különböző területén alkotnak. Az évek során már több mint 150 képzőművész vett részt a táborban, a meghívottak között minden évben határon túli művészek is helyet kapnak.

Mezőszemere hírességeinek számát gyarapítja Kollár Lajos hegymászó is. Expedícióvezetője a „Magyarok a világ nyolcvezresein” expedíciósorozatnak, 17 éve vezet vállalkozásokat a világ legmagasabb hegyeire. Médiamegjelenései kapcsán sosem felejtí el megemlíteni Mezőszemerét

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

1956-os emlékpark; Sarlós Boldogasszony templom; 1956-os emlékmű; Árpád-házi Szent Erzsébet szobra; Mezőszemere látképe; 1848-as emlékmű; Görhe-napi képek; Faluház; A faültető szobra; Felhő a mező fölött.

MEZŐSZEMERE

MEZŐSZEMERE

MEZŐSZEMERE

Mezőszemere is a settlement of 1200 people, on the Eastern border of Heves county, on the Borsod grasslands. Mezőszemere was first mentioned in 1261 in a certificate of the Eger Bishopric. It got its current name in 1950, its old name was Borsodszemere, as until 1950 it belonged to Borsod county.

Its geography is excellent, as there are two towns – Füzesabony and Mezőkövesd – in close proximity and the center of Heves county, Eger is only a half hour's drive away. The settlement provides its inhabitants with a primary school, a doctor's office, a pharmacy and an old folks' home in the village. The many cultural programmes take place in the village hall. The biggest event is the Görhe-day, which is traditionally organised on the Saturday before Virgin Mary's saint's day. Its name comes from the local food speciality, the görhe, which used to be called the food of the poor.

Among the most important attractions of Mezőszemere is the Roman Catholic Relic, the Virgin Mary Church. There are many statues and monuments enriching the village, such as the Mary statue, the Árpád-házi St Elizabeth statue, the Treeplanter millenium statue, the 1848/49 monument and the 1956 monument around which the village built a wonderful memorial-park. A very important possession of Mezőszemere is the artesian water which comes from 80 meters bellow the ground. There are 4 constantly flowing wells in the village among which two have recently recieved a well house, which protects them and the people from the weather.

The council has been running „Startmunka” (startwork) programmes since 2012. As part of the aggricultural project, public workers cultivate corn, fruits and vegetables. The Házi Tészta Manufaktúra (Home-made Pasta Manufactory) started in 2015 as part of the public employment programme. The egg for the pasta comes from the 200 hens kept in the open by the council.

In the cultural and community life of Mezőszemere, civil movements

and associations play a major role. It has been nearly 40 years since the Mezőszemere Kéknefelejcs (blue forget-me-not) Traditionalist Folk Band was founded, and it still functions to this very day as an association. Its members often take part in the programmes of the village, or in reunions, such as the Anniversary reunion of the Pávakör, or even in pensioner celebrations. The Kéknefelejcs Pensioners' Club also plays a role in the community life of the local elderly people. The public safety in Mezőszemere is provided by the Security Association and the goal of the Civilian Association is to revitalise the local cultural life and innovation.

In Mezőszemerd proportionately to its population perhaps there are the most artists awarded the Munkácsy prize, such as Imre Bukta, Tamás Kopasz, Tamás Kótai, József Szurcsik, András Wahorn. But Lellé Szellej, Kata Töttös, Barbara Bandis, Andrea Katalin Gulyás, Zsolt Ferenczy and Gergő Mizsák all work here as artists, and with their national and international exhibitions they make Mezőszemere more and more renowned. There are two artists' colonies here, where people from every region of the country and even from abroad can creat art in an authentic natural environment.

The Open Air Artists' Colony, whose current supervisor is Imre Bukta, looks back at twenty years. Each year 10 artists are invited to the Artists' Colony from begginers to successful artists. Over the years more than 150 artists have taken part in the camp and among the guests each year there are some foreign artists as well.

Lajos Kollár, mountain climber, is also a famous person from Mezőszemere. He is the leader of the „Hungarians on the world's eight-thousands” expedition project, and has been leading trips to the highest mountains of the world for 17 years now. When he appears in media he never forgets to mention Mezőszemere.

MEZŐTÁRKÁNY

Mezőtárkány az ország északi részén, Heves megyében található hangulatos kis község. Területe 4061 hektár, lakosainak száma 1618 fő, lakások száma 701.

Az első okleveles forrás 1261-ben említi először a települést Tottarkan néven. 1353-ban jelenik meg az okiratokban Mezőtárkány alakban. Táji adottságainak és első osztályú földjének köszönhetően kezdettől fogva földművelő-állattenyésztő nép lakta. Az egrri káptalan birtokában lévő település 1423-ban országos vásártartási jogot kapott, és mezővárosi jelleget öltött. 1773-ban a hívek hálából emelték Olajbanfőtt Szent János tiszteletére szentelt római katolikus templomukat, mely azóta is a hitélet központja. Festményeit Johann Lucas Kracker készítette.

Mezőtárkány csendes, nyugodt, barátságos, kedves kis falu. Legnagyobb értékük az itt élők vendégszeretete, közvetlensége és segítőkészsége. A község életképességét ma is a mezőgazdaság és az arra épülő kereskedelem garantálja. A modern kor igényeinek megfelelően a szolgáltató szektor is kiépült, s a település nyitni kíván az idegenforgalom irányába. Nyugodt, barátságos légköre, bájos vidéki arculata elfeledteti a nagyvárosi nyüzsgés fáradalmait. Külterületükön, az apróvadban bővelkedő tepélypusztai részen a Fauna szálloda, étterem és vadászházak fogadják a látogatókat. A település határában fekvő bányató mára vonzó horgászsparadicsommá fejlődött.

A település intézményhálózata megfelelő, jó színvonalú. A faluvezetés fontosnak tartja, hogy a község lakosságának helyben biztosítsa jó színvonalon a nevelést, oktatást, az egészségügyi és idősellátást, munkalehetőséget, kulturált szórakozást kínáljon annak érdekében, hogy szeressenek itt élni az emberek, szívesen telepedjenek le a fiatalok.

A közmunkaprogram keretében többféle üzemet alakítottak ki az el-

mult néhány évben értékteremtő foglalkoztatásra törekedve. Így jött létre az asztalosüzem, brikettáló csarnok, varroda, kosárfonó, szőnyegszövő kézműves foglalkoztató üzem, 100 db sertés tenyésztésére alkalmas mélyalmos sertésólak, valamint a drótfonatkészítő és cirokseprű gyártó mini üzem. A kézműves termékeiket saját boltjukban árúsítják.

A dinamikusan fejlődő község az intenzív pályázati munkának és példaértékű közösségi összefogásnak köszönhetően a közelmúltban több új épületet épített, új intézményeket hozott létre. Építettek új óvodát, játszóteret, tájházat, közösségi házat, szolgáltató pontokat, hét szociális bér-lakást. Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatás jött létre infrastruktúra kialakításával, frekvenciált faluközpont létesült, épült sportpálya, sportöltöző, rekortán kézilabdapálya, valamint akadálymentesítésre és energetikai korszerűsítésre került sor valamennyi önkormányzati intézményben.

Elnyert és folyamatban lévő beruházások: a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, bölcsőde, tornaszoba építése, Szent István tér és óvodai rekortán sportpálya kialakítása.

A községben aktív civil élet működik, a mindennapokat színes kulturális élet jellemzi. Mezőtárkány változatos, hagyományteremtő programokat kínál az itt élőknek és a településre látogatóknak. A helyiek összefogását, a közösség erejét példázzák a községi rendezvények: a falunap, a majális, a vasárnapi focimeccsek, a felnőtt- és gyerekfarsang, a tavaszkiöszöntő templomi hangverseny, a jeles napok hagyományörző programjai, fogathajtó verseny, az idősek világnapi köszöntése, a falusi disznótoros, a falu karácsonya rendezvény, az önkormányzati szilveszter, valamint a Tárkány nevű testvérközségek nemzetközi találkozója. Községi szintű ünnepeinken szívélyes vendégfogadást tapasztalhat meg a kedves látogató.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Légifotó; Mezőtárkány címere; Nemzeti összetartozás emlékműve; Halmaztelepülés; Római katolikus templom; Harangláb; Időkapu; Polgármesteri Hivatal átadása; Mesevár Óvoda; Emlékoszlop; Főtér; Fogathajtó verseny.

MEZŐTÁRKÁNY

MEZŐTÁRKÁNY

Mezőtárkány is a charming little village in the northern part of Hungary, in Heves County.

It covers an area of 4061 hectares, has a population of 1618 people and 701 dwellings. The first documented mention of the settlement is from 1261 as Tottarkan. In 1353 it appears in documents in the form of Mezőtárkány. Due to its landscape features and first-class soil, it has been inhabited since the beginning by people engaged in farming and animal husbandry. In 1423, the settlement owned by the Eger chapter was granted the right to hold national fairs and took on the characteristics of a market town. In 1773, thanks to believers, they erected a Roman Catholic church dedicated to St. John the Boiled in Oil, which has been the center of the faith ever since. Its paintings were made by Johann Lucas Kracker.

Mezőtárkány is a quiet, calm, friendly, lovely little village. Their greatest value is the hospitality, directness and helpfulness of the people who live here. The viability of the village is still guaranteed by agriculture and the trade based on it. In accordance with the needs of the modern age, the service sector has also been developed, and the settlement intends to open up to tourism. Its calm, friendly atmosphere and charming rural image make you forget the hustle and bustle of the big city. On its outskirts, Tepélypuszta is rich in small game, and the Fauna Hotel, restaurant and hunting lodges welcome visitors. The mining pond on the outskirts of the settlement has now developed into an attractive fishing paradise.

The institutional network of the settlement is adequate and of good quality. The village administration considers it important to provide the population of the village with a good standard of education, health and elderly care, job opportunities, cultural entertainment in order to make people love living here, and to welcome young people to settle down.

As part of the public works program, several plants have been set up in

the last few years in pursuit of value-creating employment. Thus was established the carpentry plant, briquette storage hall, sewing shop, basket weaver, carpet weaving craft plant, a pig farm suitable for breeding 100 pigs, and the mini plant producing wire mesh and sorghum brooms. They sell their craft products in their own shop.

The dynamically developing village has recently built several new buildings and created new institutions thanks to intensive tender work and exemplary community collaboration. They built a new kindergarten, a playground, a building showcasing the traditional houses of the region, community house, service points, seven social rental apartments. The Safe Start Children's Home service was created by developing infrastructure. A frequented village center was established, a sports field, a sports locker room, a handball court, and accessibility and energy modernization took place in all municipal institutions.

Completed and ongoing investments: construction of the sewerage network, a nursery, gym, construction of Saint Stephen's Square and a sports field in the kindergarten.

There is an active civil life in the village, the days are characterized by a colorful cultural life. Mezőtárkány offers a variety of tradition-establishing programs for those living here and visitors to the settlement. The community events exemplify the unity of the locals and the strength of the community: the village day, May Day, the Sunday football matches, the adult and children's carnival, the spring church concert, the traditional programs of the holidays, the carriage racing competition, the greeting of the elderly on World Day, the village day, the Christmas of the village, the municipal New Year 's Eve and the international meeting of the sister villages called Tárkány. At our village-level celebrations, the dear visitor can experience a warm welcome.

MIKÓFALVA

Heves megyében, a Bükk hegységben, az Eger patak felső folyásánál szétterülő kisebb medence nyugati szélén, Egertől 23 km-re fekszik. Három völgy torkollik ide, mind a háromból idetörő patakokkal, melyek itt egyesülve az Eger patak nevet viselik. A község az Eger patak két oldalán a három fakeszttel koronázott, meredek Kálváriadomb tövében terül el. A falu déli részét, az Alvéget a templom választja el az északra fekvő Felvégtől. A falu keleti részét a lakosok Szelesnek hívják. A község lélekszáma 698 fő.

Mikófalva lakossága – mint a többi környező település is – a palóc népcsoporthoz tartozik. Jeles ünnepeit a helyi hagyományoknak megfelelően a palóc néphagyomány szerint ünnepli meg a mai napig. 1972-ben szerveződött meg a Mikófalvi Néptáncgyűttes, Nemes Józsefné vezetésével. Az együttes a helyi hagyományokat gyűjtve feldolgozta a Mikófalvi Palóc Lakodalmast. Az 1846-ban épült Göbölly Gergely egykori tulajdonos házában, a Kovácsmúzeumban megtekinthetők a Mikófalván összegyűjtött, egy kori használati tárgyak, a kovácsműhely és az 1922-es Passió játékok kiállítása.

Mikófalva betelepülésének ideje pontosan nem határozható meg. A benépesülés minden valószínűség szerint a Bél nemzetség történetével függ össze, mely oklevelekben, 1246-ban tűnik fel először. A lakosság törzsgyökös legrégebbi családjainak a Kelemen, Kovács, Farkas és a Baranyi famíliákat tartják. A Kovácsok csaknem mindegyike, a Kelemenek kisebb hányada nemes volt.

A török megszállás elől a falu lakosságának egy része elmenekült. A visszatelepülés 1700-1701-ben kezdődött. A török hódoltság alatt a falu lakossága keresztény maradt, és Béalpátfalvához tartozott.

A falu 1720-ban fatemplommal rendelkezett. 1746-ban szilárd anyagból, a falu közepén, lévő dombon új templomot építtetett a nemes Kovács nemzetség. A falu 1808 áprilisában leégett, a templom is a fatornyával együtt, s az olvadó, lezuhanó harangoktól a kórus boltozata is megsérült. 1824-ben a már helyre állított templomot a falu egy részével együtt újra tűzvész rongálta meg. 1830-ban építették újjá.

1919-ben a népgyűlés határozata alapján a hitoktatás teendőinek ellátására római katolikus lelkészt hoztak a faluba. 1922-ben a segédjegyző ötlete alapján, a plébános és a kántortanító segítségével, budapesti rendező és díszlettervező közreműködésével, helyi szereplőkkel rendezték meg a Mikófalvi Passiójátékot, melyet a nyár folyamán 25 alkalommal adtak elő. A helyi adottságok kitűnő környezetet biztosítottak a szabadtéri előadás-hoz. A látogatók száma 25 ezerre tehető.

1936-37-ben új iskolát építenek a meglévő helyett. 1943-ban épült a kultúrház, melynek köveit a lakosság hordta össze Obedá Endre plébános irányításával. Szintén az ő nevéhez fűződik a templom felújítása, és a vasúti megálló épületének megépítése.

1945 után a környék ipari fejlődése felgyorsult, így a lakosság egyre növekvő számban ipari munkásként helyezkedett el.

A falu fejlődése infrastrukturális vonatkozásban is számottevő volt az utóbbi néhány évtizedben. 1960-ban bevezették a villanyt. A főbb utakat

portalanították. 1980-ban vízvezetékekkel látták el a falut. 1994-ben kiépítették a gázvezetéket. 1990-től folyamatosan új burkolattal látják el a mellékutcákat is. 2001-ben átadásra került a szennyvízközmű hálózat, melynek kialakításával a településen megvalósult a teljes közmű infrastruktúra kiépítése.

Civil szervezetek:

- Mikófalvi Hagyományőrző Népi Együttes Egyesülete
- Mikófalvai Labdarúgó Club
- Mikófalvai Polgárőrség
- Gyermekeinkért-Falunkért Közalapítvány
- Mikófalvi Asszonykórus

Látnivalók és nevezetességek:

- Római katolikus templom
- Kálváriadomb a stációkkal
- Kovácsmúzeum és csűr
- A falu főterén álló I. és II. világháborús emlékmű a háborúban elhunytak neveivel
- Játsszótér és park az erdélyi Mikóújfalva testvértelepüléstől kapott és együtt állított kopjafával
- Kitelepítettek emlékműve a befogadó és kitelepített családok neveivel

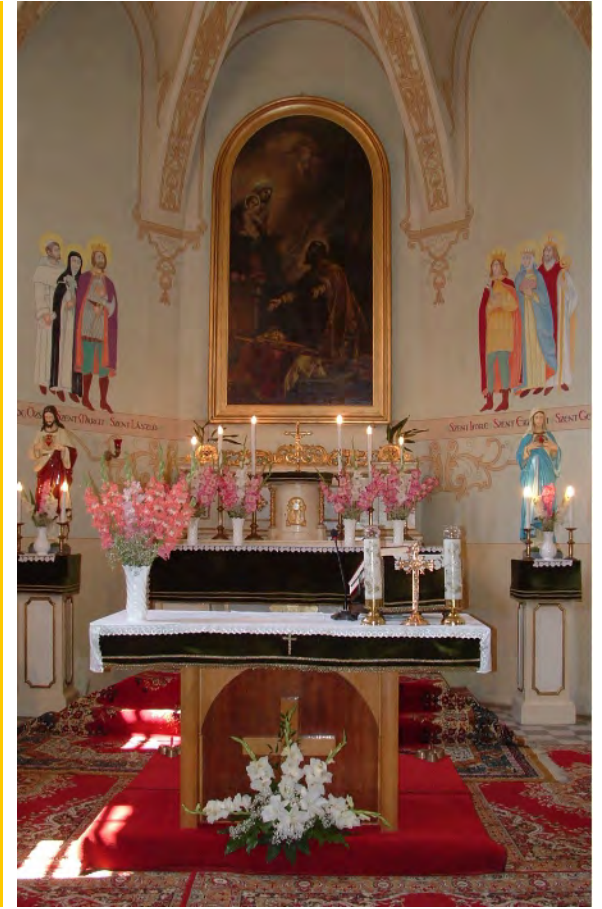

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Stációk; Templom; Kálváriadomb; Templom oltár; Kovácsmúzeum; Kitelepítettek emlékmű; Látkép; Polgármesteri Hivatal; Könyvtár; Park kopjafával; Főtéri világháborús emlékmű; Látkép a Kálvária dombról.

MIKÓFALVA

MIKÓFALVA

MIKÓFALVA

Mikófalva is located in Heves County, in the Bükk Mountains, on the western edge of a smaller basin at the upper reaches of the Eger stream, 23 kms from the City of Eger. Three valleys meet here, all with three streams flowing and uniting here and from this point it's called the Eger stream. The village is located on both sides of the Eger stream at the foot of the steep Calvary Hill, crowned with three wooden crosses. The southern part of the village, the Alvég, is separated from the northern Felvég part by the church. The eastern part of the village is called Szeles by the residents. The population of the village is 698 people.

Mikófalva – like the other surrounding settlements – belongs to the Palóc ethnic group. The village celebrates its famous holidays according to Palóc folk traditions to this day. The Mikófalva Folk Dance Ensemble was organized in 1972 by Józsefné Nemes. The ensemble gathered the local traditions and orchestrated the Mikófalvi Palóc Wedding music. The Blacksmith Museum is located in the house of the former owner Gergely Göböly, built in 1846. You can see former household objects collected in Mikófalva, the blacksmith's workshop and the exhibition of the 1922 passion play.

The time of Mikófalva's settlement cannot be determined precisely. Its population is most likely related to the history of the genus Bél, which first appears in diplomas in 1246. The families of Kelemen, Kovács, Farkas and Baranyi are considered to be the oldest families of its population. Almost all of the Kovács, and a small proportion of the Kelemens were nobles. Some of the village's population fled the Turkish occupation. Resettlement began in 1700-1701. During the Turkish occupation, the population of the village remained Christian and belonged to BÉlapátfalva.

The village had a wooden church in 1720. In 1746, the noble Kovács family had a new church built of solid material on a hill in the middle of the village. The village burned down in April 1808, the church and its wooden tower, and the vault of the choir was damaged by the melting and falling bells. In 1824, the already restored church, along with part of the village, was again damaged by fire. It was rebuilt in 1830.

In 1919, based on a resolution of the National Assembly, a Roman Catholic pastor was brought to the village to perform the duties of religious education. In 1922, based on the idea of the assistant notary, with the help of the parish priest and the choir-master teacher, with the assistance of a

Budapest director and set designer, the Mikófalva Passion Play was organized with local actors, which was performed 25 times during the summer. The local conditions provided an excellent environment for the outdoor performance. The number of visitors was about 25 thousand.

In 1936-37, a new school was built to replace the existing one. The house of culture was built in 1943, the stones of which were collected by the population under the direction of the parish priest Endre Obeda. Also associated with him is the renovation of the church and the construction of the railway stop building.

After 1945, the industrial development of the area accelerated, so the population became industrial workers in growing numbers.

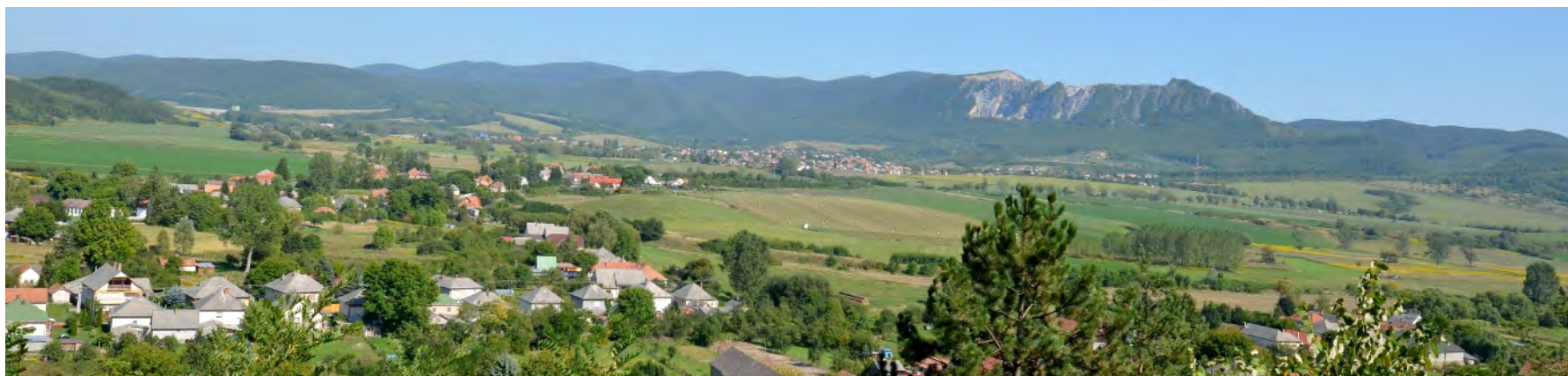
The development of the village has also been significant in terms of infrastructure in the last few decades. In 1960, electricity was introduced. The main roads were paved. In 1980, the village was supplied with plumbing. In 1994 the gas pipeline was built. Since 1990 the side streets have also been continuously paved. In 2001 the sewage network was built, and the entire utility infrastructure was completed in the settlement.

Non-governmental organizations:

- Mikófalva Traditional Folk Ensemble Association
- Mikófalva Football Club
- Mikófalva Civil Guard
- Public Foundation for Our Children-For Our Village
- Mikófalva Women's Choir

Sights and attractions:

- Roman Catholic Church
- Calvary Hill with the stations
- Blacksmith Museum and barn
- On the main square, a World War I and II memorial with the names of those who died in the wars
- Playground and park with the headstone received from the Mikóújfalú sister settlement in Transylvania, which we and erected together
- Monument to the deported with the names of the host and displaced families

MÓNOSBÉL

A község a Bükk-hegység délnyugati lejtőjén a Bükki Nemzeti Park határán, az Eger-patak kiszélesedő völgyében helyezkedik el. A falu keleti oldalán hirtelen emelkedő erdő borította hegyek – János-hegy 543m, Hár-sas-tető 548m, Kis-szoros tető 570m – szinte alpesi táj látványát és klímáját adják.

A település első okleveles említése 1261-ben történik Beel alakban, míg az 1332-37. évi pápai tizedjegyzék a Molnosbeel névalakot említi. A szállás-birtokos Bél nemzetség ősi birtokainak egyike volt, malmairól nevezték el Molnosbélné, de Albél néven is emlegették. A Bél törzs emlékét még két település őrzi. Hajdan középbél néven ismert, ma Béalapátfalva, felbél pedig ma Bükkszentmártonként ismert. 1552-ben, Eger ostroma idején a törökök teljesen elpusztították. A XVII. században néhány család lakta, a század végén a Béky család birtokolta, de 1687-ben a török kiverésekor ismét elpusztult, s ettől kezdve két évszázadon keresztül csak pusztta volt. A pusztai birtok szántóföldjeit, rétjeit, sertéshízlalásra alkalmas makkos erdeit, számos malmát a közbirtokosok a török időktől kezdve béalapátfalvi gazdáknak adták bérbe, heteddézsma ellenében.

A XVIII. század elején Mónosbél-pusztta néven ismert a Szabó család birtoka, a kevés számú lakosság pedig urasági cseléd. A család sírkertje ma is megtalálható a település temetőjében.

Mónosbél völgyi területe miocén üledék, déli lejtője homokkő, tűzköves mészkő, bővizű forrásokkal. Ez a karsztos Bükk magába fogadja a csa padékot, felszín alatti úton halad a karszt forrásokig, majd a kis erek egyesülnek, és a községen keresztül csörgedezik kisebb-nagyobb vízhozammal, befogadójához, az Eger-patakhoz. Ez a neve szerint korábban Mónos-patak a régi időkben fontos energiahordozó volt. Vízimalmokat, darálókat, kendertöröket hajtott. A II. világháború után a régi malmok sorra megszűntek. Mónosbél fontos építőanyagának és munkalehetőségnek számított az édesvízi mészkő. Nagy tömegben bányászták a település fölött lévő kőbá-

nyában, amit ma Sas-hegyként is emlegetnek. A bányászat megszüntetésében fontos szerepe volt a víznek, ugyanis nagy mennyiség található a hegy alatt és a környékén, ezért veszélyessé váltak a robbantásos kitermelések. A környék vízellátását is ez a terület látja el. A mónosbéli Vízfőre telepített vízgyűjtő forrásainak átlagos vízhozama 1200 liter/perc. A kitermelt mészkő – vagy ahogy a helyiek nevezik: darázkő – könnyen munkálható, jó hőszigetelő építőanyag volt, egyetlen hátránya, hogy nem tűri a vakolatot. Mónosbélben és a közeli településeken ma is találni szép számban ebből épült házakat. A mónosbéli Béke út is ilyen, melyet régen Kősornak neveztek.

Ebből épült a község római katolikus temploma is 1785-ben, melyet a Szervita rend építtetett copf stílusban. Gazdasági birtoka volt itt a rendnek a XVIII. századtól. Vendégházat építettek a faluba érkező atyáknak, és még gyümölcsöskertet is létesítettek. Az épület (Dózsa György út 9.) és a gyümölcsös ma is megtekinthető.

A XX. század elején a község mai területe még pusztta volt. Báró Wessely Károly tőkebefektetése nyomán kezdett megépülni az Eger - Putnok vasútvonal. Vele egyidőben a béalapátfalvi cementgyár, az egercsehi szénbánya mónosbéli szénosztályozója, a tardosi kőbánya. Ezek által ipari munkalehetőség keletkezett. Ezek a létesítmények biztosították a lassan gyarapodó község lakóinak a megélhetést. Korábban állattartással is foglalkozott a település azon része, akik nem az iparban dolgoztak. Mára a kőbánya, a szénosztályozó, a cementgyár is megszűnt. A falu képe is megváltozott, a régi épületeket fokozatosan felváltották az aktuális kor építészeti megoldásaival épült újszerű lakóházak.

Aki manapság Mónosbélbe látogat, az a Bükk lábánál egy igazi gyöngyszemre bukkan: alpesi klíma, csend, nyugalom, sokszínű növény- és állatvilág, vendégszerető emberek.

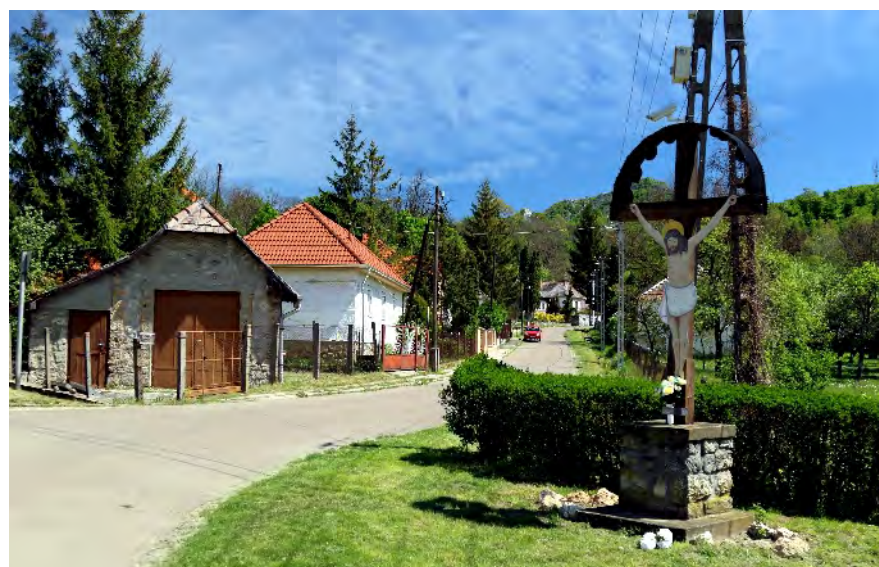
A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Gyümölcsöskert; Nyári panoráma; Mónosbél régi képeslapokon; Templomunk kívül-belül; Feszület; Őszi látkép; Könyvtár és tájház.

MÓNO SBÉL

MÓNOSBÉL

MÓNOSBÉL

The village is situated on the South-Eastern slope of the Bükk, at the border of the Bükk National Park, in the valley of the Eger stream. The forest covered mountains by the village – mt János 543 m, Hársas-top 548 m, Kiszoros-top 570 m – give the settlement an almost alpine atmosphere and climate.

The first mention of the village was in 1261 in a certificate, where it is called Beel, while in the 1332-37 papal tithe certificate it was referred to as Molnosbeel. It was the estate of the Bél clan, and it was named Molnosbél after the mills, but it was also called Albél. The memory of the Bél tribe is carried on by two other settlements as well. The settlement once known as Középbél is now BÉlapátfalva and Felbél is now Bükkszentmárton.

In 1552 during the siege of Eger the Turkish completely destroyed the village. In the 17th century only a few families lived here, by the end of the century it became the estate of the Béky family, but in 1687 when the Turkish forces were chased out of the country it got destroyed again, and for two centuries it remained as a barren steppe. The estate with its fields, forests and mills from the Turkish era was rented to farmers of BÉlapátfalva by the gentry.

At the beginning of the 18th century it was the estate of the Szabó family and it was known as Monosbél-puszta, its inhabitants were the servants of the lord. The graveyard of the family can still be found in the cemetery of the settlement. The valley part of MÓnosbél is miocene, the Southern slope is sand-stone, flint limestone with rich springs. The water flows through the rocks of the Bükk, passing through underground springs, and then pass through the village as tiny streams eventually flowing into the Eger brook. This, once called MÓnos stream, used to be an important source of energy. It ran mills, grinders and hempbreakers as well. After World War II the old mills closed down one after another. An important

source of employment and building material was the limestone. The used to mine it in the stone-pit just above the settlement, in the place which now is called the Eagle mountain. Water played a large role in ending the mining business, as there is a lot of it under and around the mountain making explosions rather risky. This area provides the settlement with water. The wateryield of the basin's springs is 1200 liter/minutes on average.

The limestone – or as locals call it: waspstone- is easy to work with, can be an excellent heat insulating material for construction, its only drawback is that it can't take plaster. In MÓnosbél and in nearby settlements there are still many houses built using this material. The MÓnosbél Béke street is such a place, and it used to be called stonerow.

The local Roman Catholic church was also made of this material in 1785 in Louis XVI style by the Servite Order. The order had an estate here since the 18th century. They built guest-houses for the priests visiting the village and even ran fruit-gardens as well. The building (9 Dózsa György street) and the orchard can still be seen even today.

At the beginning of the 20th century the area of the settlement was nothing but plains. Through the investment of baron Károly Wessely the Eger-Putnok railroad got started. Along with it the BÉlapátfalva cement factory, the coal-mine of Egercseh, and the Tardos stone-pit. With these, work opportunities appeared. These facilities provided the locals with employment. Earlier the part of the village which didn't work in the industry, did farming. By now the stone-pit, the coal classifier and the cement factory have all been discontinued. The face of the village has changed as well as the new buildings followed the trends of the time.

Whoever may visit MÓnosbél these days will find a real gem of a settlement here at the foot of the Bükk: alpine climate, peace, quiet, various wildlife and hospitable people.

NAGYFÜGED

Nagyfüged Heves megye déli részének a közepén, a gyöngyösi síkon, Hevestől és Gyöngyöstől megközelítőleg egyformán 20 km távolságra helyezkedik el.

A község lakóinak száma jelenleg meghaladja az 1700 főt.

A település jó talajadottsága kedvező feltételeket biztosít a szántóföldi növénytermesztéshez, éppen ezért Nagyfüged hagyományaihoz szorosan hozzátartozik a földművelés, azon belül is a gabonatermesztés.

Az első okleveles forrás az 1301-1302. évben Fybug névalakban említi.

1427-ben kerül Fyged a jászkunok birtokába. A középkorban a település Kis és Nagy-Figed nevű falurészekre különült el. A török hódoltság kezdetén az 1549. évi adóösszeírásban Nagy- és Kis-Figed névvel találkozunk. Ekkorra már mindkét helység elhagyatottan áll, lakosaik elmenekültek. Hasonlóképpen emlékszik meg róla az 1554. évi és az 1564. évi adóösszeírás is. 1635-ben azonban Nagy-Figed három portája már portális adót fizető, telkes gazdák által lakott jobbágyfalu. 1672-ig a falu újra benépesül, portális adótól mentesített településsé válik.

Almásy János Heves megyei alispán 1698-ban megvásárolta a települést, amelyre 1700-ban királyi adománylevelet is szerzett rá I. Lipóttól. 1707-től 1712-ig ismét néptelen volt a falu, az új népesség ismeretlen helyekről 1713 után költözött be. 1734-ben Nagyfügeden is felállították az önálló plébániát Tarnaszadány leányegyházzal. Nagyfügednek 1771-től a Mária Terézia úrbéri rendelete után 32 telkes jobbágya és 20 zsellér családja volt.

1819-ben a romosodó templomkápolna helyreállítását, melyet Almásy János 1756 előtt állíttatott, Szász János kezdte meg. A plébános tehát 1821-ben kis toronnyal, haranggal, oltárral felszereltette a kápolnát. A paplakot 1838-tól 1840-ig Fischer Mihály és Hartmann Lipót gyöngyösi mesterek építették fel.

1848 utáni úrbéri község 1871 után nagyközség lett. Az 1874-es nagy árvíz a település gazdaságát tönkretette, 3 év kellett ahhoz, hogy a lakosság újra erőre kapjon.

Szent Erzsébet római katolikus plébániatemplom: 1696-ban egy kisebb méretű, régebbi „ecclesia deserta” állt a helyén. 1720-ban titulusát említik, nyilván az eredeti, még középkori. A Cassa Parochorum jelentése 1733-ból a templom rendbe hozását, felszereléssel való ellátását emeli ki. Akkor még mint Karácsondnak filiája szerepel. 1742-től kezdve önálló plébánia lett. Az 1746-os canonica visitatio még ezenkívül egy kápolnát említi, melyet Almásy János földesúr emelt. Mint ahogy a templombejárat feletti évszámok hirdetik, 1738-ban kezdték meg a régi kis templom átépítését, azaz bővítését, ez azonban csak a hatvanas években fejeződött be.

1766-ban fa haranglábról történik említés. Az 1810-es canonica visitatio már a befejezett templomot nagyjából mai alakjában írja le.

Római Katolikus temetőkápolna: Szász János plébános saját terve szerint és saját költségén épült 1821-ben. Jellege: szabadon álló, neogótikus stílusú kápolna. Homlokzattornyos, kisméretű épület. Arányaiban túlságosan nagy tornya szinte szétfeszíti a két-két ablakos, keresztboltozatos kápolnát. A homlokzat hármastagolású, oromfalakkal; a torony mindegyik oldalfalát aránytalanul nagy ablak töri át.

Oktatás: A község iskolájáról pontos írásos adatot az 1909-es évig visszamenően lehet találni. Abban az időben, a községben 3 iskola működött, melyek az elemi iskolák 6 osztályának adtak helyet. Az új tantermes emeletes iskola 1926. november 19-én nyitotta meg a kapuit, a község központjában. Ez az épület ad otthont jelenleg is a tanulóifjúságnak, átalakítva, kibővítve a kor elvárásainak megfelelően.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Köztéri alkotások; Utcarészlet; Nagyfüged címer; Díszkút; Szent Erzsébet római katolikus plébániatemplom; Kőkereszt; Római katolikus temetőkápolna; Látkép; Temető; Nagyfügedi aratónap; Székelykapu a parkban; Iskola.

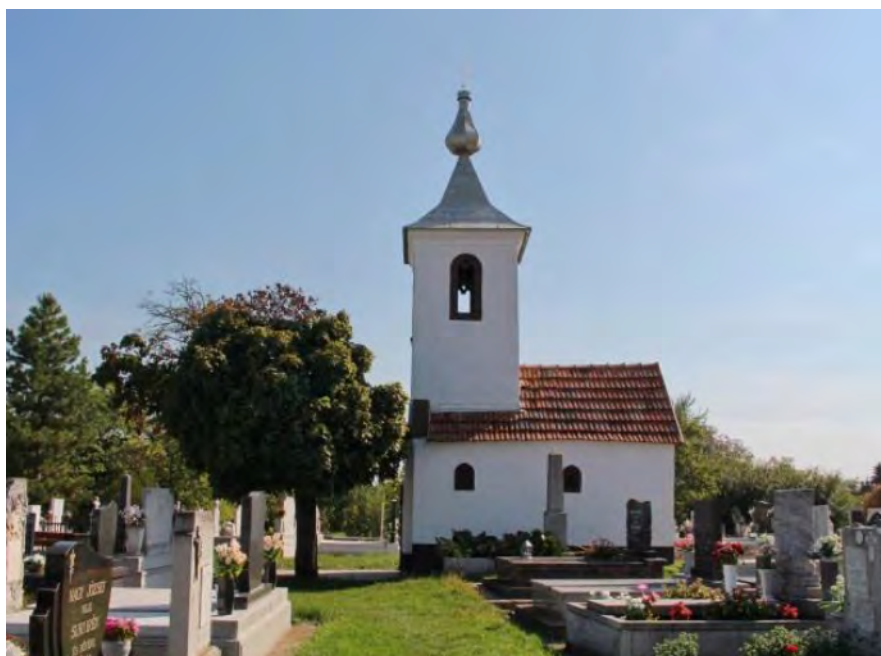
NAGYFÜGED

NAGYFÜGED

NAGYFÜGED

Nagyfüged is located in the middle of the southern part of Heves County, on the Gyöngyös plain, approximately 20 kms from both Heves and Gyöngyös. The population of the village currently exceeds 1,700.

The good soil quality of the settlement provides favorable conditions for arable crop production, which is why farming, including grain production, is closely related to the traditions of Nagyfüged.

Its first mention is from a 1301-1302 diploma with the name Fygyug.

In 1427, Fyged came into the possession of the Jászkuns. In the Middle Ages, the settlement was divided into two parts of the village called Little and Big Fyged. At the beginning of the Turkish occupation, in the tax census of 1549, we come across the names Big- and Little-Fyged. By this time both settlements were deserted, their inhabitants fled. The 1554 and 1564 tax censuses write similarly about the village. In 1635, however, the three houses of Big-Fyged constituted a serf village inhabited by landowners who were already paying portal taxes. By 1672, the village was repopulated and became exempt from portal tax.

János Almásy, the sub-prefect of Heves County, bought the settlement in 1698, for which he also received a royal donation letter from Lipót I in 1700. Between 1707 and 1712 the village was once again uninhabited, the new population arrived from unknown locations after 1713. In 1734, an independent parish was established in Nagyfüged with the Tarnzasadány filial church. After the 1771 lord's decree of Maria Theresa, Nagyfüged had 32 land owner serfs and 20 families without land ownership.

In 1819, the restoration of the ruined church chapel, erected by János Almásy before 1756, was started by János Szász. Thus, in 1821, the parish priest equipped the chapel with a small tower, a bell and an altar. From 1838 to 1840, the rectory was built by masters Mihály Fischer and Lipót

Hartmann from Gyöngyös. After 1848 it was a feudal village and it became a large village in 1871. The great flood of 1874 ruined the settlement's economy, it took three years for the population to regain strength.

St. Elizabeth Roman Catholic Parish Church: In 1696 a smaller, older "ecclesia deserta" stood in its place. In 1720 its title was mentioned, apparently the original, still from medieval times. The report of the Cassa Parochorum from 1733 emphasizes the restoration and equipment of the church. Then as a filial church of Karácsond. In 1742 it became an independent parish. The canonica visitatio of 1746 also mentions a chapel erected by landlord János Almásy. As the date above the church entrance proclaims, the reconstruction and expansion of the old small church began in 1738, but it was not completed until the 60s.

In 1766 a wooden belfry is mentioned. The canonica visitatio of 1810 already describes the completed church in roughly its present form.

Roman Catholic Cemetery Chapel: It was built in 1821 by the parish priest János Szász according to his own plan and at his own expense. It's a free-standing, neo-Gothic style chapel. It's a small building with a facade tower. Its tower, that is too large in proportion, almost stretches the two-windowed, cross-vaulted chapel. The facade is triple-segmented with pediments; each side wall of the tower is broken by a disproportionately large window.

Education: Accurate written information about the school of the village can be found dating back to 1909. At that time, there were 3 schools in the village, which housed 6 classes of elementary schools. The two-story school with new classrooms opened on November 19, 1926 in the center of the village. This building is still home to the student youth, remodeled and expanded to meet the expectations of the age.

NAGYKÖKÉNYES

A község a Cserhátalja egyik gyöngyszeme, jelentős régészeti leletekkel, premontrei múlttal és egy Dessewffy-kúriával. Pest, Nógrád és Heves megye határán található. Nagykökényes kedvelt kerékpáros útvonalon fekszik: a Mátrából a Cserhát irányába vagy a Gödöllői-dombság felé tartva is erre tekernek a sportos kikapcsolódást kedvelők. A néprajzi irodalom nem sorolja Nagykökényest a palóc falvak közé, idős lakossága azonban palócnak tekinti magát, hiszen nyelvjárása, népszokása, viselete a palóc eredetet igazolja.

1904 októberéig Kökényes volt a neve. Az első írásos emlékek szerint a Kökényes - Radnót nemzetség ősbirtoka, akik már a XII. század végén premontrei prépostságot alapítottak itt.

Római katolikus, Havas Boldogasszony templom: Barokk stílusú, a hajdani premontrei monostor helyén, annak megmaradt köveiből épült a hódoltság alatt. 1966-ban történt kisebb tatarozáskor megtalálták a barokk épületbe foglalt középkori falrészeket. A 2008-as műemléki kutatás során a déli oldalon három román kori, tölcserbélletű ablak került napvilágra, valamint faragott kövekből készült kapukeret vált láthatóvá. A templomnak ez a része átlagosan 100-120 cm hosszú kőhasábokból készült.

Plébánia: Kökényesnek már a XVI. században volt saját plébániája. 1714-től a szomszédos, jelenleg Pest megyei Verseghez csatolták. Az 1854-ben keltezett, önálló plébániává alakulásáról szóló jegyzőkönyv megtalálható a plébánián. Érdekessége, hogy a helyi egyházközségi vezetők közül senki sem tudott írni, a nevüket keresztrel jelölték csak. Az aláírások között megtalálható Dessewffy Jób, az akkori földbirtokos neve is.

I. világháborús emlékmű: Az emlékművet a Vámosgyörkön élő Birner Jenő, kőfaragó és szobrász készítette 1939-ben. A hősök nevei között olvasható az akkori földbirtokos Dessewffy Kamilla férjének, Bánó Miklósnak a neve is.

Alkotóház: A Dessewffy-kúriához tartozó istálló épületét alkotóházzá

alakították, hogy lehetőséget teremtsenek a későbbi képzőművészeti táboroknak. 2014 év elejétől könyvtári, információs és közösségi helyként funkcionál.

A Nagykökényes Tárgyi Emlékeinek Megóvásáért Kulturális Alapítvány segített megőrizni a múlt értékeit. Többek között támogatást nyújtottak a templom külső homlokzati felújításához, valamint a plébánia renoválásához. Elkészítették a műemlék istálló engedélyezési tervét (alkotóház). Felújították az I. világháborús hősi emlékművet.

1956-os emlékmű – Büszkeségpont: Laczik Attila, nagykökényesi lakos saját tervei alapján készült 100 cm magas bronz rügy, andezitkő alapon. A repedések közül előbújó rügy az új életet szimbolizálja.

Dessewffy-kúria: 1820-ban klasszicista stílusban épült. Dessewffy Imre az 1800-as évek elején költözött Nógrádba. Nagykökényesen emeltetett kúriát magának. A II. világháború után eleinte magtárként használták, 1961 őszétől termeiben iskola működött. 1965-től nyaranta képzőművészeti táboroknak, majd 1980 óta olvasótáboroknak adott helyet az épület. 1988-ban itt forgatta Magyar József „Parlament a fűvön” című dokumentumfilmjét. 1989-ben itt bonyolították le a határon túli magyar irodalmárok első találkozóját.

Az oktatási intézmény 2007 őszétől bezárta a kapuit. Az épület közösségi házként működött tovább. A Dessewffy család kúriáját körülvevő park ma is közösségi térként funkcionál.

Talán a hely szépsége vagy az itt oktató pedagógusok áldozatos munkája által, de Nagykökényesen nagyon sok művész él (zenészek, egy fiatal zeneszerző, szobrászok és restaurátorok, grafikusok, festők).

A kúria felújítása 2021 év elejére fejeződik be. A „Művészetek Kertjé”-ben bemutatásra kerülnek a régészeti leletek, az összegyűjtött néprajzi tárgyak és eszközök, kortárs képzőművészek művei, fotókiállítás és más időszakos kiállítások.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Alkotóház; A megáradt Bér-patak; Nagykökényes régi képeslap; Táncsics utca átadó ünnepség; Kökényesi Középkori Kavalkád; Koncert a Dessewffy-kúria parkjában; Dessewffy-kúria parkja ősszel; Fiatal pár kökényesi népviseletben; Szabadtéri koncert; Templom 900 éves évforduló; Büszkeségpont 56'-os emlékmű; A Plébánia rózsakertje.

Hősök emlékműve

Templom

Kastély

Szita-vendéglő

Nagykökényes

Hangya

NAGYKÖKÉNYES

NAGYKÖKÉNYES

The village is one of the pearls of Cserhátalja, with significant archaeological finds, a Premonstratensian past and the Dessewffy Mansion. It's located on the border of Pest, Nógrád and Heves Counties. Nagykökényes lies on a popular cycling route: from the Mátra Mountains in the direction of Cserhát or towards the Gödöllő hills, those who like active recreation ride on this route. Ethnographic literature does not classify Nagykökényes among the Palóc villages, but its elderly population considers itself to be Palóc, as its dialect, folk customs and traditional clothes prove the Palóc origin.

Until October 1904, its name was Kökényes. According to the first written records, it was originally the property of the Kökényes-Radnót family, who founded a Premonstratensian provostship here as early as the end of the 12th century.

Roman Catholic Church of Our Lady of the Snows: It was built in Baroque style on the site of the former Premonstratensian monastery, from its remaining stones during the Turkish occupation. During a minor renovation in 1966, the medieval walls of the Baroque building were found. During the 2008 monument research, three Romanesque period, funnel-lined windows were uncovered on the south side, and a gate frame made of carved stones became visible. This part of the church is made of stone blocks 100-120 cm long on average.

Parish: Kökényes already had its own parish in the 16th century. From 1714 it was attached to the neighboring Verseg, which is currently in Pest County. The record of its transformation into an independent parish, dated 1854, can be found in the parish. Interestingly, none of the local parish leaders could write; their names were marked with a cross only. The signatures also include the name of Jób Dessewffy, the landowner at the time.

World War I Memorial: The monument was made in 1939 by Jenő Birner, a stone carver and sculptor living in Vámosgyörk. The names of the heroes include Miklós Bánó, the husband of the then landowner Kamilla Dessewffy.

Creative House: The barn at the Dessewffy Mansion was converted into

a creative house to provide an opportunity for later art camps. Since the beginning of 2014, it has functioned as a library, information and community space.

The Cultural Foundation for the Preservation of Nagykökényes' Material Memories helped to preserve the values of the past. Among other things, they provided support for the renovation of the exterior facade of the church as well as the renovation of the parish. They prepared a permit plan for the monument barn building (creative house). They renovated the World War I heroic monument.

1956 Monument - Pride Point: The monument was made by Attila Laczik, a resident of Nagykökényes, based on his own plans, a 100 cm high bronze bud on andesite stone foundations. A bud emerging from the cracks symbolizes new life.

Dessewffy Mansion: It was built in 1820 in a classicist style. Imre Dessewffy moved to Nógrád in the early 1800s. He erectly erected a mansion for himself. After World War II it was first used as a granary, and from the autumn of 1961 a school operated within its halls.

From 1965, the building housed fine arts camps in the summer, and reading camps since 1980. In 1988, József Magyar shot his documentary film "Parliament on the Grass" here. In 1989, the first meeting of the Cross-border Hungarian writers was held here.

The educational institution closed its doors in the fall of 2007. The building continued to function as a community house. The park surrounding the Dessewffy family mansion still functions as a community space.

Maybe because of the beauty of the place or the hard work of the educators who teach here, but there are many artists living in Nagykökényes (musicians, a young composer, sculptors and restorers, graphic artists, painters).

The renovation of the mansion will be completed by the beginning of 2021. The "Garden of the Arts" will present the archeological finds, collected ethnographic objects and tools, works by contemporary artists, a photo exhibition and other temporary exhibitions.

NAGYTÁLYA

Nagytyálya – az Öreg-hegy és a Nagyszói-hegy közt elhelyezkedő 900 lelkes falu – az Egri Völgy kapuja. Heves megyében, Mezőkövesdtől nyugatra, Andornaktálya és Maklár között fekvő település. Első, írásos források által is nyomon követhető lakónépességét a ma Belgiumhoz tartozó Liège környékéről 1047-ben érkezett vallonok adták, akik e vidéken meg honosították a tőkés szőlőművelést, elterjesztették a bor fahordókban tárolásának módszerét, és fejlett kézműipart hoztak magukkal. Nagytyálya nevét 1332-1337 között a pápai tizedjegyzék említette először Talha minor és Talha major (Nagy- és Kis-Tálya) néven. Mindkét helység az egri püspökség birtoka volt. 1430-ban Kistályát az egri püspökség a szomszédos Novajjal együtt az újonnan alapított egri prépostságnak adományozta. A vallonok a XV. századig megtartották kötődésüket Vallóniához, megőrizték nyelvüket és kiváltságaikat. Ebben az időben épült fel a 39,7 méter hosszú templomuk, melynek 170 centiméteres falvastagsága arra utal, hogy az épület szakrális feladatok mellett erődítményként is szolgált. A középkori falu fejlettségét mutatja, hogy kétkerekű vízimalomban őrlték a gabonát, de jövedelmük jelentős része a bortermelésből származott: az Egri Völgy legnagyobb bortermelője volt a török hódoltság előtt Nagytyálya.

A korai polgárosodás jele, hogy 1526-ban a falu vásártartási jogot nyert, és mezővárosi rangot viselt. Nagytyálya lakosai részt vettek Eger 1552-es törökök fölött aratott győzelmében, ám a védtelen, síkságon elterülő faluhely a sorozatos katonai összecsapások nyomán 1596-ra elnéptelenedett. Helyén a XVIII. század utolsó harmadáig püspöki fácánkert működött. A faluhely újraneépítése 1772-ben kezdődött Ulrich János püspöki jószágkormányzó szervezésével: Rajna völgyi, elzászi, sziléziai német telepesek érkeznek a kétszáz éve lakatlan földre, akiket a környező magyar falvak lakosai összefoglalóan sváboknak neveztek. A katolikus vallású, többnyire földművesekből, kisebb részt iparosokból álló kolónia három

generáción át megőrizte anyanyelvét, ám a XIX. században megkezdődött fokozatosan elmagyarosodásuk, de építészetükben, szokásaikban, étkezésükben, szorgalmukban s nem melleleg a művelődés iránti igényükben a XX. századig őrizték német gyökereiket. A gyarapodó lélekszám és a falu szűk határa miatt kialakult földéhség azonban tömeges elvándorlást indított el az első világháború előtt. 1903-ban épült fel a község temploma. Hámán András plébános 1902-ben építési tervet és költségvetést készített ifj. Wind István okleveles építésszel. Az építési költség a felajánlott ingyen napszámokkal, fuvarokkal együtt 48 493 korona 96 fillér, a templombelső felszerelése 11 555 korona 27 fillérbe került. A templomot 1903. október 11-én áldották meg a Magyarok Nagyasszony tiszteletére. Tornyát 1944. november 16-án este 10 órakor robbantották fel a németek az Eger irányába előkészítendő katonai támadások megkönnyítése érdekében. A helyreállítás 1949-ben fejeződött be. Mai templomának érdekessége Szent Filoména egyedülálló ábrázolása. A helyben szervezett oktatás a XIX. század első felében indult. Népiskolája 1927-ben épült. A XX. században az Eger-patak vize két malmot, a Berkit és a Szentkeresztit működtette, majd vizét 1936-tól rétöntözésre az Öntözőtársulat hasznosította. A falu életében ekkorra ugyanis döntő gazdasági tevékenységgé vált az állattartás. A második világháború után a kitelepítésektől való félelem névmagyarosítási hullámot indított el: a község lakossága néhány év alatt döntő többségében megváltoztatta évszázadok óta viselt családnevét. Nagytyálya 1951-ben egy központi határozattal elvesztette nevét és önállóságát, s csak 1958-ban szűnt meg a falusorvadást eredményező Maklártálya időszaka. A község 1990-ig Maklár társközsége volt. 1990 után az önállóság feltételeinek megteremtése mellett kiépült a falu teljes infrastruktúrája. A csökkenő lakosság szám miatt megszűnt alsó tagozatos iskolát faluházzá alakították, melynek névadója Töröcsik Mari színművész lett.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Község háza; Emlékezés az 56-os emlékműnél; Kopjafa; Katolikus templom régen és ma; Kenyérszentelő mise; Nagytyálya és temploma; Szüreti felvonulás; Gulyásfesztivál; Patak Party Retro Party.

NAGYTÁLYA

NAGYTÁLYA

NAGYTÁLYA

Nagyfálya – a village of 900 inhabitants between the Old Hill and Nagyaszó Hill – is the gateway to the Eger Valley. It's a settlement in Heves County, west of Mezökövesd, between Andornaktálya and Maklár.

Its first resident population, which can be traced by written sources, were Walloons who arrived in 1047 from the area of Liège, now part of Belgium. They introduced viticulture in the area, spread the method of storing wine in wooden barrels and brought with them advanced crafts. The name of Nagyfálya was first mentioned in the papal tithe register between 1332 and 1337 as Talha minor and Talha major (Big and Little Tálya). Both places were the property of the Bishopric of Eger. In 1430, the Bishopric of Eger donated Kistálya and the neighboring Novaj to the newly established provostship of Eger. The Walloons maintained their connections to Wallonia up until the 15th century, preserving their language and privileges. It was at this time that their 39.7 meter-long church was built, with a wall thickness of 170 centimeters, suggesting that the building also served as a fortress in addition to sacred tasks. The development of the medieval village is shown by the fact that the grain was ground in a two-wheeled watermill, but a significant part of their income came from wine production: Nagyfálya was the largest wine producer in the Eger Valley before the Turkish conquest.

A sign of early embourgeoisement was that in 1526 the village gained the right to hold fairs and held the rank of a market town. The inhabitants of Nagyfálya took part in Eger's victory over the Turks in 1552, but the defenseless village on the plains became depopulated by 1596 as a result of a series of military clashes. In its place there was an episcopal pheasant garden until the last third of the 18th century. The repopulation of the village began in 1772 with the organization of Episcopal Goods Custodian János Ulrich: German settlers from the Rhine Valley, Alsace and Silesia arrived to the land that had been uninhabited for two hundred years. They were collectively called Swabians by the inhabitants of the surrounding Hungarian villages. The Catholic colony, mostly made up of farmers and to

a lesser extent craftsmen, preserved its mother tongue for three generations, but in the 19th century their gradual Hungarianization began, but in their architecture, customs, cuisine, diligence and, incidentally, in their need for culture, they preserved their German roots until the 20th century.

However, the growing hunger due to the growing population and the narrow boundaries of the village caused a mass exodus before the First World War. The village church was built in 1903. In 1902, the parish priest András Hámán commissioned a construction plan and budget from István Wind Jr. certified architect. The construction cost, including the free labor and transportation offered, was 48,493 crowns 96 fillérs, and the interior of the church was 11,555 crowns 27 fillérs. The church was consecrated on October 11, 1903 in honor of Our Lady of Hungary. Its tower was blown up by the Germans on November 16, 1944 at 10 o'clock in the evening in order to facilitate military attacks in the direction of Eger. The restoration was completed in 1949. The curiosity of today's church is the unique depiction of St. Philomena. Locally organized education started in the first half of the 19th century. Its public school was built in 1927. In the 20th century, the water of the Eger stream operated two mills, the Berki and the Szentkereszt mills, and from 1936 its water was used by the Irrigation Company for irrigation of the fields. By this time, animal husbandry had become a decisive economic activity in the life of the village. After the Second World War, the fear of deportations started a wave of name Hungarianization: over a few years, the vast majority of the village population changed their surnames, which had been worn for centuries. Nagyfálya lost its name and independence with a central decision in 1951, and it was not until 1958 that the period of Maklártálya, which resulted in village atrophy, ended. Until 1990, the village was a partner village of Maklár. After 1990, in addition to creating the conditions for independence, the entire infrastructure of the village was built. Due to the declining population, the closed primary school was transformed into a village house, named after actress Mari Töröcsik.

PARÁD

„Látott embereket és messzi tájakat, idegen kultúrákat és nagyvilági tolongásokat, amíg ráeszmélt, hogy Parád a legszebb hely a föld keresésén...” Krúdy Gyula

Az ország egyik legrégebbi gyógyhelye, a Palócföld gyöngyszeme Parád, Észak-Magyarország egyik leglátogatottabb idegenforgalmi helye, a palócok központjában. Földrajzilag és közigazgatásilag is több községből (Parád, Parádfürdő, Parádóhuta) egybeforrt település, gyógyvizeiről és népi kultúrájáról híres üdülőhely, mely Heves megye egyik legszebb részén, a Mátra északi lábánál, a Fehérkő, a Jámborhegy és a Kékes csúcsának tövében, a Tarna patak széles völgyében, erdők lombtengerében, hegyvonulatok oltalmában hosszan elnyúlva búvik meg, a 24-es számú főút mentén. Természeti látnivalói mellett történelmi múltjához kötődő értékei, épített és szellemi öröksége emeli ki a Mátra falvainak sokaságából.

Parád első írásos említése egy 1506-ban készült oklevélben volt olvasható Parád néven.

A települést több neves magyar család – Rákóczi, Grassalkovich, Orczy, Károlyi – is birtokolta, mely arisztokrata családoknak nagy szerepe volt a település sorsának alakításában.

A gyógyvizek történetében is fontos szerepet játszottak Parád egykori birtokosai. 1763-ban Mária Terézia elrendelte, hogy vegyék számba az ország hasznosítható ásványvizeit. Markhót Ferenc, Heves megye tisztiorvosa timsó tartalmú ásványvizet fedezett fel, melyet írása szerint a környékbeliek már akkor lábfájásra, lábdaganatra és fekély gyógyítására használtak. A víz kihasználásának következtében megszületik egy új településrész: Parádfürdő.

Parádfürdőn az Ilona-völgy szépségei csábítják sétára az ide érkezőket. Bejárataánál a hatalmas kocsányos tölgy, a Rákóczi fa maradványai láthatóak. A 2019-ben ünnepelt Rákóczi emlékévkapcsán 2020-ban, a Nemzeti összetartozás évében Rákóczi Emlékpark került kialakításra. A Rákóczi fa mellett tovább haladva, megpillanthatjuk a Károlyi kastélyt.

Az Ilona-völgyben futó patak – amely a völgy névadója – mentén található a geológiai tanösvény, amely az Ilona-völgy földtani érdekességeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be.

Megkóstolhatjuk a Szent István-forrás vizét, vagy ahogy a népnyelv nevezi, csevicét, amely természetes szénsavat tartalmaz.

Tovább haladva a vadregényes tájon, elérkezünk a völgy legszebb természeti csodájához, az Ilona-völgyi vízeséshez, amely vékony sugárban zúdul alá 10 méteres magasságból. A csodálatos erdei környezet, kristálytiszta levegő mellett az ide érkezők megismerhetik a mofetta (szén-dioxidos szárazfürdő) jótékony hatásait is.

Az Ybl Miklós tervezte Cifra istállóban ma a Kocsimúzeum működik, és az eklektikus stílusú, fagerendás, vörös téglás épület márvánnyal borított istállóiban ma is nemes paripák vannak.

A Parádfürdői Állami Kórház megalapozta a település gyógyászati hírnevét. Ma Magyarország egyik kedvelt rehabilitációs szakkórháza. Itt található a huszonöt országból származó több mint 350 palackból álló ásványvíz gyűjtemény.

Parádon járva feltétlenül érdemes felkeresni a település kiállítóhelyeit, a Palóc Házat, a Tájházat és Asztalos Johák népi fafaragó kiállítását. Itt betekintést nyerhetnek fennmaradó örökségeinken keresztül a palóc kultúra világába.

Parád műemlékei közül az egyik legrégebbi az 1768-ban felépített barokk stílusú, kőből épített katolikus templom.

Parádóhuta neves gyógyvize a Clarissa-forrásból fakad, mely a település délkeleti végében, az erdő szélén bújik meg.

A többnapos Palócnapok elnevezésű rendezvény településünk legnagyobb múltidéző, hagyományörző programja, amelynek célja a palóc kultúra hagyományörzésének – ének, néptánc és viseleti örökségének, valamint gasztronómiájának bemutatása, átörökítése.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Palóc Ház; Clarissa-forrás; Cifra istálló; Parád madártávlatból; Asztalos Johák kiállítóterem; Freskó rendezvényterem pannói; Szent István-forrás; Erzsébet Park Hotel Superior; Ilona-völgyi vízesés; Parádfürdői Állami Kórház; Három generáció a Tájházban; Palócnapok.

PARÁD

PARÁD

PARÁD

„They saw people and faraway lands, alien cultures and huge crowds, until they realised, Parád is the most beautiful place in the entire world...”
Gyula Krúdy

One of the oldest health resorts of the country, the gem of the Paloc land, Parád. It is one of the most visited spots in Northern-Hungary, in the center of the Paloc land. Geographically and administratively it is a settlement made up of multiple villages (Parád, Parádfürdő, Parádóhuta), it is famous for its thermal water, and its folk culture, it is situated in one of the most beautiful spots of Heves county, at the Northern foot of the Mátra, at the foot of the Fehérkő (whitestone), Jámborhegy and the Kékes-top, in the valley of the Tarna stream, within a forest hiding below the mountains right by main road 24. It stands out from the many many villages of the Mátra with its natural attractions and its historic relics and built intellectual heritages.

The first written reference of Parád was in a 1506 certificate where the name Parád can be found. The settlement was owned by a number of renowned Hungarian families – the Rákóczi, Grassalkovich, Orczy and Károlyi families – who played a major role in shaping the destiny of the village.

The old owners of Parád also played a role in the history of the thermal water. In 1763 Maria Theresa ordered the usable mineral waters of the country to be assessed. The doctor of Heves county, Ferenc Markhót found mineral water containing alum, which according to his records was used by the locals to treat leg injuries, tumours and ulcers. Using the water to its fullest a new part of the settlement was born: Parádfürdő.

In Parádfürdő the beautiful sights of the Ilona valley invite visitors for a walk. In its entrance the remains of the gigantic oak-tree, the Rákóczi tree, can be found. After the Rákóczi memorial year in 2019, in 2020, the year of National Affinity a Rákóczi memorial park has been created.

Past the Rákóczi tree we can see the Károlyi castle.

By the Ilona-valley's stream – which is the origin of the name of the valley – a geological track can be found, which showcases the geological attractions and the remnants of the once existing ore mining.

We can taste the water of the St Steven spring, or as the folks call it, csevice, which naturally contains carbon-dioxide.

Moving on in the wonderous landscape we arrive at the most beautiful natural treasure of the valley, the Ilona-valley waterfall, which flows down from 10 meters.

Besides the marvelous forest environment and the fresh air, visitors can also learn about the positive effects of the mofetta.

In the Miklós Ybl designed station today a Cartmuseum functions, and the eclectic, red brick building still houses horses in its marble covered stables.

The Parádfürdő National Hospital has established the fame of the health-care of the settlement. Nowadays it is one of the most popular rehabilitation hospitals of Hungary. This is where the over 350 bottle mineral water collection is, which was collected from 25 countries.

When visiting Parád, it is definitely worth finding the settlement's lookout spots, the Paloc house, the Country-house and the wooden exhibition of Johák Asztalos. Here we can get a glimpse of the culture of our past. The oldest monument of Parád is the baroque, stone, Roman Catholic church built in 1768.

The famous thermal water of Parádóhuta comes from the Clarissa-spring which is in the South-Eastern end of the settlement, at the edge of the forest.

The multi-day Paloc days event is the biggest traditionalist event of our settlement, and its goal is the conservation of the Paloc culture, songs, folk dances and even clothing and gastronomie.

PÉTERVÁSÁRA

Pétervására az ország egyik legkisebb városa, mely a Mátra északi előterében fekszik. A város és környéke ősidőktől lakott hely. A honfoglalás után is hamar megtelepedett itt a lakosság; legelső temploma már a 11. század elején állhatott, de a település első említése csak 1247-ből való, Peturwasara alakban. A 15. század közepén már vásártartási joggal rendelkező mezőváros volt. Mintegy 100 évvel később a törökök felégették, de a város nem pusztult ki. 1699-ben került a város a Keglevich család birtokába, akik 1945-ig voltak a mezőváros birtokosai. A szabadságharc idején Máriássy János honvéd alezredes alakulatával rátört a város főterén táborozó császáriakra. Erre emlékeztet a Petőfi út egyik házának falába fúródott ágyúgolyó. A történelem később sem kímélte a kisvárost: 1944 decemberében is hadszíntér volt. 1989-ben nyilvánították várossá.

Pétervására épített öröksége a Keglevich család nevéhez fűződik. A településen központi helyet foglal el a Keglevich-kastély, melyet 1760-ban Keglevich I. Gábor építtette itáliai mesterekkel. A kovácsoltvas korlátot és kaput az egri Fazola Henrik lakatosmester készítette. Az emeleti díszterem freskóin a kastély építésének jelenetei, a négy évszak és görög mitológiai alakok láthatóak. A Keglevich család birtokainak egyik fontos központja volt a pétervásárai uradalom.

A város felé érkezők már messziről láthatják a római katolikus templomot. A neogótikus stílusú épület a magyarországi romantika egyik legkorábbi emléke. A palóc vidék egyik legszebb kéttornyú temploma, Tours-i Szt. Márton tiszteletére állították. Szintén nagy jelentőséggel bír a Fájdalmas Anya-kápolna, melyet a Keglevich család építtetett 1722-ben temető-kápolnának. A belsőben az oltáron egy Piéta-szobor látható, a falakon klasszicista stílusú architektúra festés és két szent alakja ábrázolódik.

A város több ízben is megmutatta már azt, hogy milyen összetartó és vendégszerető emberek élnek itt. Ennek egyik iskolapéldája volt a 2019-es esztendő, amikor várossá nyilvánításának 30. évfordulójára alkalmából egész

évet felkaroló rendezvénysorozatot tartottak „Pétervására 30” címmel. Hagyományos programok, melyek minden esztendőben megrendezésre kerülnek: a városi gyermeknap, nyaranta a Térünnep, ahol egésznapos szórakoztató műsorok mellett koncertekkel várják az érdeklődőket és a Karácsonyi Vásár.

Pétervására 2012-ben visszakapta járásközponti címét, amely új távlatokat nyitott meg a város fejlődésében. Az egyébként is erős központi szerep tovább fejlődött. Pétervására az észak-hevesi térség centrumaként nemcsak a város, hanem a környékbeli települések lakóinak is gazdasági, kereskedelmi, közigazgatási, oktatási szolgáltatásokat nyújt. Ezen területek az utóbbi időszakban technikailag és színvonalban is erőteljesen fejlődtek, a régiót ellátó gazdasági, infrastrukturális, egészségügyi szféra mind megújultak, és számos új intézmény létesült a városban.

A város meghatározott koncepció és stratégia mentén halad, és ezen keretek között irányozta elő rövid, közép és hosszú távú céljait. Kistérségi központként a meglévő szolgáltatások mellé a város jelenleg azon dolgozik, hogy gazdasági életét megerősítse, amihez jó alapot fog nyújtani a 23. sz. főút teljes megújítása, hiszen az úthálózat egész rekonstrukciója új távlatokat nyithat Pétervására életében. Ezt a lehetőséget felismerve a város egy ipari park megépítését tervezi, ahová a környékbeli közepes vállalkozások betelepülését várja, segíti, illetve a helyszínnel lehetőséget fog biztosítani a különböző cégek számára.

A környék speciális adottságai közé tartozik az, hogy sok az apró település, a cégek inkább kis- és közepes méretűek. A turisztikai látványosságok – bár számszerűleg soknak mondhatóak, de ezek – különböző helyszíneken, elaprózódva találhatóak, ezért a város koncepciója az, hogy hosszú távon mindezen értékeket összegyűrve, a gazdasági és turisztikai lehetőségeket és pályázatokat kihasználva, a környékbeli településeket összefogva, a következő években együtt tervezi megvalósítani.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Keglevich kastély; Mindenszentek napján; Pétervására madártávtól; Templombelső; Római katolikus templom; 1956-os emlékmű; Főtér a kőoroszlánokkal; Városháza és a főtér; Rendezvény Pétervásárán; Mogyoróskai Kilátó; Fájdalmas Szűzanya kápolna; Egészségügyi Központ és környezete.

PÉTERVÁSÁRA

PÉTERVÁSÁRA

PÉTERVÁSÁRA

Pétervására is one of the smallest cities in the country, located in the northern foothills of the Mátra. The city and its surroundings have been inhabited since ancient times. After the conquest of the Hungarians, the population settled here soon; its very first temple may have stood as early as the 11th century, but the first mention of the settlement dates back to 1247, in the form of Peturwasara. By the middle of the 15th century, it was already a market town with the right to hold fairs. About 100 years later it was burned by the Turks, but the city did not perish. In 1699 the town became the property of the Keglevich family, who until 1945 were the owners of the market town. During the war of independence, the corps of Lieutenant Colonel János Máriássy attacked the imperial army camping in the main square of the city. A cannonball drilled into the wall of one of the houses on Petőfi Street reminds us of this. History later did not spare the small town: in December 1944 it was also a battlefield. It was declared a city in 1989.

The built heritage of Pétervására is associated with the Keglevich family. The Keglevich Castle, built in 1760 by Gábor I Keglevich with Italian masters, occupies a central place in the settlement. The wrought iron railing and gate were made by locksmith Henrik Fazola from Eger. The frescoes in the upstairs ballroom show scenes from the construction of the castle, the four seasons and Greek mythological figures. One of the important centers of the estates of the Keglevich family was the manor of Pétervására.

Those coming to the city can see the Roman Catholic Church from afar. The neo-Gothic style building is one of the earliest monuments of Hungarian romanticism. It was erected in honor of St. Martin of Tours, one of the most beautiful two-tower churches in the Palóc region.

Also of great importance is the Painful Mother Chapel, built by the Keglevich family in 1722 as a cemetery chapel. Inside, the altar features a statue of Pieta, the walls depict classicist-style architectural painting and two sacred figures.

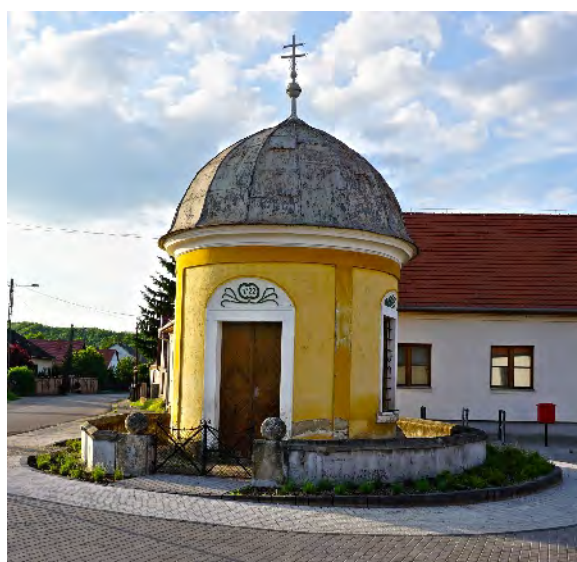
The city has shown on several occasions how cohesive and hospitable people live here. One example of this was the year 2019, when a series of

events entitled “Pétervására 30” was held on the occasion of the 30th anniversary of its declaration as a city. Traditional programs that take place every year: the city children's day, the summer festival, where in addition to all-day entertainment programs, concerts await those interested and the Christmas market.

In 2012, Pétervására regained its district center title, which opened new perspectives in the development of the city. Its already strong central role has further developed. As the center of the North Heves region, Pétervására provides economic, commercial, administrative and educational services not only to the city, but also to the inhabitants of the surrounding settlements. These areas have developed strongly in terms of technology and quality in recent times, the economic, infrastructural and health spheres supplying the region have all been renewed, and many new institutions have been established in the city.

The city is moving along a defined concept and strategy and has set short-, medium- and long-term goals within this framework. As a micro-regional center, in addition to the existing services, the city is currently working to strengthen its economic life, for which the complete renovation of main road No 23 will provide a good basis for, as the whole reconstruction of the road network can open new perspectives in the life of Pétervára. Recognizing this opportunity, the city plans to build an industrial park, where it expects and will help the establishment of medium-sized businesses from the area, and the city will provide opportunities for various companies with the location.

One of the special features of the area is that there are many small settlements, the companies are rather small and medium-sized. Tourist attractions, although many in number, are fragmented around many locations. Therefore, the concept of the city is that in the long run, by combining all these values, taking advantage of the economic and tourist opportunities and tenders, and by bringing together the surrounding settlements, it plans to present them together in the coming years.

PETŐFIBÁNYA

“Tüzesen süt le a nyári Nap sugára, az ég tetejéről”... Petőfibányára.

Sok különleges elnevezésű település van Magyarországon, ezek egyike Petőfibánya. Lehetne mondákat mesélni, kitalálni nagy ívű történeteket, például, hogy éppen itt állt meg Petőfi Sándor a szabadságharc idején a harcba menet, de ennél sokkal prózaibb a névadás története. Az akkoriban szomszédos nagyközséghez tartozó pusztaság 1945-ig a Pernyepusztá nevet viselte, melyet a bánya megnyitása után előbb Pernyebányára, majd 1949-ben – a Petőfi altáró után – Petőfibányára módosítottak.

A község, melyet a lakosok inkább településként vagy csak telepként neveznek, Heves megye nyugati részén, a Zagyva aszimmetrikus völgyében helyezkedik el, Hatvantól 16 kilométerre északra. A Mátraalján fekvő település területe 1124 hektár, lakossága 2618 fő. A település külterületén található a Kopasz-hegy, amelyen 267 hobbikert tulajdonosa élvezzi a hegytetőről elé táruló csodálatos kilátást és a kertek adta gyümölcsöket.

A 2019-ben 70. születésnapját és önállóságának 30. évfordulóját ünneplő község Magyarországon szinte egyedülálló módon jött létre. Pernyepusztá a 20. század elején a Schlossberger család lőrinci uradalmának része volt. Képzése, dinamikus fejlődése az 1940-es években indult a mélyművelésű szénbányászatra alapozva. Bár nem valószínű, hogy Petőfi járt volna nálunk, azért a helyi költőket is megihlette a település szépsége. Urschitz József Kossuth-díjas petőfibányai bányamérnök Zagyvavölgye című versében a leghitelesebben vetette papírra mindazt, amit prózában olvashatnánk településünk múltjáról.

A lignitnek köszönhetően rohamosan fejlődő településen 1954-ben hatalmas művelődési ház épült színházteremmel, zenekari árokkal, erkéllyel, könyvtárral, tárgyalóteremmel és klubhelyiségekkel. Megnyitotta kapuit a fürdő és a strand, a sportcsarnok, valamint a tekepálya. 1961-ben készült el a község büszkesége, az alagút. A jelképpé vált közlekedési objektum a ma-

ga 200 méteres hosszával az ország egyik leghosszabb és legkülönlegesebb alagútja. Petőfibánya rohamos fejlődése a bányának köszönhetően szinte megállíthatatlan volt, a néhány év alatt 4000 fős településrészé gyarapodó egykori pusztá csaknem várossá fejlődött. A sikertörténet 1969-ben szakadt meg, miután a Tröszt Gyöngyösre költözött. Nehéz időszak volt ez a település életében, jobb nem emlékezni a fájdalokra, így Sándor György humorista szavaival jellemezve erről a korszakról csak a következőket érdemes megemlíteni: „Megnyertük a szén csatáját, a szén alulmaradt!”

A bányászok nagy része elköltözött, akik viszont maradtak, utólag nem bánták meg. A település új irányt keresett magának, mára már újra virágzik, és anyagiakban egyáltalán nem szűkölködve épül és szépül. Temploma ugyan nincs, de kárpótolja ezért a városias jelleget mutató 72 társasház, a modern játszótér, a saját mentőállomás és a teljesen felújított közintézmények. Petőfibánya nemcsak közlekedés-földrajzi szempontból jelentős, de valódi természeti csoda is azzal, hogy a Nyugati-Mátraalja és a Zagyvavölgy művészien tökéletes találkozásánál jött létre, amely egyedülálló nemcsak a természeti szépségekben, de bányász hagyományokban és kulturális értékekben is gazdag. A művelődési ház ma is a Selypi-medence kulturális centruma. A minden évben megtartott Bányász-emléknap, a Kopasz-hegyaljai Vigadalom és a Rocknap mellett jelentősek a közösségformáló kulturális rendezvények. Szintén elbűvölő a 11 hektár kiterjedésű horgásztó, melyet az egykori bányatóból alakítottak ki. Noha Petőfibánya már 1989. május 1-jén önálló községgé alakult, a magyar történelemben példátlan módon ez eredetileg csak a belterületére vonatkozott. A 977 hektár kiterjedésű, értékekben és látványosságokban bővelkedő külterületét csak 2005-ben – peres úton – nyerte el.

A település lakói között még ma is jellemző köszönéssel kívánunk mindenkinek „Jó Szerencsét!”

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Művelődési Ház; Petőfibánya felülről; Képviselő-testület 2019.; Kotrógép; Szabadtéri színpad; Szent Borbála; Ravatalozó; Játszótér; Horgásztó; Petőfi szobor; Alagút a Tárna utca felől; Üdvözlő csille.

PETŐFIBÁNYA

PETŐFIBÁNYA

PETŐFIBÁNYA

„With burning rays shines the sun, from the sky, down upon”...
Petőfibánya.

There are many settlements in Hungary with unique names, one of these is Petőfibánya. Legends could be made up about how for example this is where Sándor Petőfi stopped during the war of 1848-49, but the origin of the name is not so legendary. Originally the steppe near the neighbouring town was called Pernyepuszta until 1945, which changed with the opening of the mine to Pernyebánya, then in 1949 – after the Petőfi altar – it was changed to Petőfibánya. The village, which the locals mostly call settlement, is on the Western part of Heves county in the valley of river Zagyva, 16 kms from Hatvan. The size of the settlement of the Mátraalja is 1124 acres, its population is 2618. In the outskirts of the settlement is the Kopasz-hill, on which the owners of 267 gardens can enjoy the view from the mountain and the fruits of the gardens.

The settlement which celebrated its 70th anniversary and the 30th anniversary of its independence is one whose creation is almost completely unique to it in Hungary. Perenyepuszta in the 20th century was a part of the Lőrinc estate of the Schlossberger family. Its construction and dynamic development started in the 1940s based on its coal-mining. Despite the fact that Petőfi likely never visited this place, many local poets were inspired by the beauty of this settlement. József Urschitz a Kossuth prize winning Petőfibánya mining engineer wrote down everything which could be told about the past of this settlement in his poem the Zagyvavölgye, with incredible authenticity.

In the rapidly improving settlement in 1954 a gigantic community center was built, with a theater room, an orchestra pit, a balcony, a library, a conference room and with club rooms. The swimming pool, the sports hall and the bowling alley were all opened later. In 1961 the pride of the village,

the tunnel was finished. The now emblematic transportation object with its 200 meter length is one of the longest and most special tunnels of Hungary. The rapid development of Petőfibánya thanks to the mine was almost unstoppable, as in only a few years it became a 4000 people settlement, and the once steppe had almost grown into a town. The success story ended in 1969 after the trust moved to Gyöngyös. It was a very difficult time for the settlement, and it is better not to even think about the pains of that era, the only thing worth mentioning about this time is the quote from comedian György Sándor: „We won the battle of coal, the coal has been defeated!”

Most of the miners moved away however those who didn't do so in retrospect did not regret it. The settlement found a new direction for its improvements and by today it once again flourishes and with proper funds it is still improving. It may not have a church but it is made up for by the 72 condominiums, the modern playground, the ambulance station and the completely renovated public facilities. Petőfibánya isn't only significant for its transportation geography but it is a real natural miracle being situated in the perfectly scenic West Mátraalja and the Zagyva-valley, and it is unique not only in its beauty but in its miner traditions and cultural heritages. Its cultural center is still the cultural center of the Selyp basin. Besides the yearly Miner memorial day, the Kopasz-hegyalja Party and the Rock day, there are many community and cultural events. There is also a marvelous 11 acre fishing lake which was formed where the old mine used to be. Despite the fact that on the 1st of May 1989 Petőfibánya became a completely independent village, this was only the case with its interior, which is unprecedented in Hungarian history, it only managed to get its 977 acre outskirts, filled with sights and treasures, back in 2005 in a courtroom.

In the settlement we still greet each-other by wishing „Good luck!”

POROSZLÓ

Poroszló ősi település, a Tisza jobb partján fekszik. Már Anonymus is említést tesz arról, hogy Árpád honfoglaló seregei itt, a poroszlói Földvár alatt táboroztak. A község 1445-ben mezővárosi rangot kapott.

A török időkben elpusztult a község monostora, elbontották az Árpád-kori templomot, utóbbi helyett viszont később megépült a ma is használt és megcsodálható református (1793) és katolikus templom (1797).

A községháza szintén műemlék-jellegű épület, a falu központjában helyezkedik el. A Graefl család kastélyát, mely szintén községünk éke, felújították, így már vendégfogadásra is alkalmas. 2012-ben megépült a Tisza-tavi Ökocentrum Látogatóközpont, mely helyet ad Európa legnagyobb édesvizű – közel 1 millió literes – akváriumrendszerének, és a hazai állatvilágot ismerteti meg az érdeklődőkkel. A tájház, a falusi élet egy-egy pillanatát mutatja be egy eredeti nádtetős parasztházban. Poroszlón látható néhány az ezeréves tölgyfákból.

A község egyik legfőbb vonzereje a 127 km 2-es Tisza-tó, amely a vízi sportok kedvelőinek; a fürdőzni, strandolni vágyóknak; horgászoknak,

vadászoknak, vízitúrázóknak is kiváló kikapcsolódási lehetőséget nyújt. A 2020-ban átadott kerékpárút igazi színfoltja lett a tónak. A Tisza-tavat körülvevő, hidakon átívelő, árvízvédelmi töltésen – gátkoronán – aszfaltburkolatú, hosszabb és rövidebb körökből álló pálya fut végig, amelyen biztonságosan körbe kerékpározható a tó teljes területe. A Tisza-tavi Madárrezervátum, mely a Világörökség része, a kikötőből szervezett túrákon keresztül látogatható. A poroszlói ősszikeken a mai napig fennmaradt a lovaglási lehetőség, miközben megfigyelhető a ritkaságszámba menő tűzokkólonia. Az üdülni és pihenni vágyók kényelmét egyre több színvonalas vendégház, panziók, nívós éttermek, cukrászdák, kikötők szolgálják. Poroszló a téli kikapcsolódásnak is kedvez. Lehet korcsolyázni, szánkózni, s ami nagyon lényeges, lékről horgászni. A település megközelíthető észak felől az M3-as autópályáról a 33-as főközlekedési úton, Miskolc felől Mezőkövesden át Borsodivánka felől vagy délről a 4. számú főútról, Karcagnál Tiszafüred felé fordulva, és a végállomás minden esetben Poroszló.

Tourinform Iroda 3388 Poroszló, Fő u. 5. +36-36553095 poroszló@tourinform.hu

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Poroszló település a magasból; Tisza-tavi Ökocentrum ünnepélyes átadása 2012-ben; Tisza-tavi Ökocentrum óriás akváriuma; Kikötő; Gazdák napi rendezvény; Kerékpárút; Madaras hétvége; Tisza-tavi Ökocentrum; Település éjjel; Naplemente a Tisza-tavon; Akadálymentes horgászhelyek; Koncert.

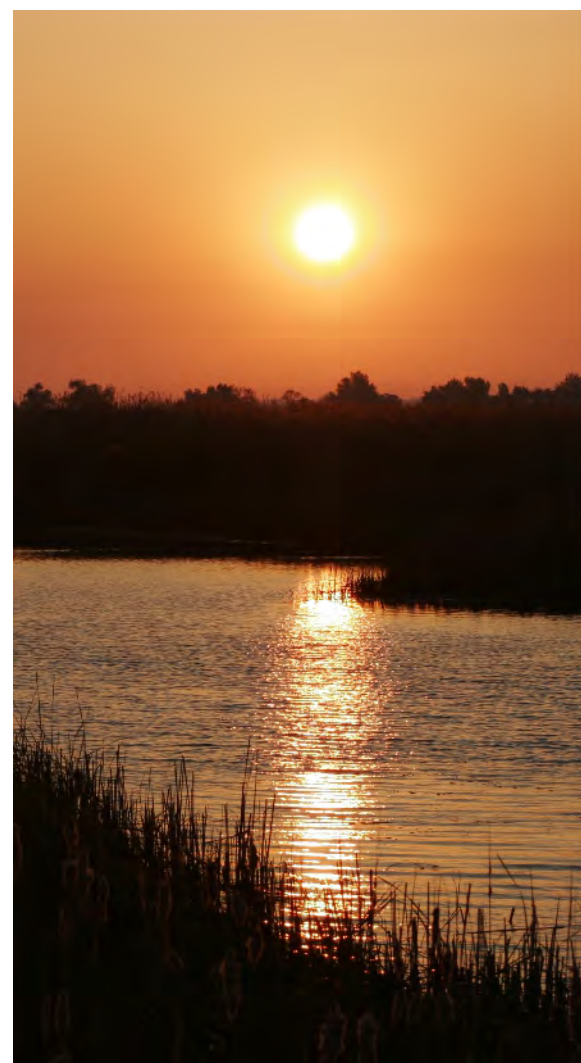

POROSZLÓ

POROSZLÓ

POROSZLÓ

Poroszló is an ancient settlement lying on the right bank of river Tisza. Even Anonymus mentioned that the conquering troops of Árpád set up camp here by the Poroszló hillfort. The parish gained the field-town rank in 1445.

In the Turkish era the monastery of the settlement was destroyed and the Árpád-era church was demolished, however to replace it the still functioning Reformed (1793) and Roman Catholic (1797) churches were built.

The parish hall is also a relic building, it is situated in the center of the village. The castle of the Graefl family, which is another gem of our settlement, has been renovated and so now it can accommodate guests. In 2012 the lake Tisza Ecocentrum Visitor center was built, which gives place to the largest – 1 million liter- sweet water aquarium-system of Europe, and it also provides knowledge about Hungarian wildlife. The Country-house showcases the village life in an original thatched roof farmhouse. In Poroszló some of the thousand year old oak-trees can be seen. One of the main draws of the parish is the 127 km² lake Tisza which offers the

opportunity for recreation to fishermen, hunters, water sport-lovers, tourists and just about anyone. The bike road, opened to the public in 2020, has become a significant part of the lake. The completely covered, bikeroad goes all around the lake, but there are also shorter roads as well, and it offers people the opportunity to safely cycle around the whole lake.

The lake Tisza bird reserve, which is a world heritage, can be visited via tours organised at the port. In Poroszló the opportunity to ride horses is still alive and while one does ride a horse they can see the bustard colony, which is a rarity in today's world. The comfort of the people who desire some peace is provided by the high-quality guest houses, pensions, the good restaurants, confectioneries and ports.

Poroszló also enables recreation during the Winter season. People can skate, sled and even go fishing. The settlement can be reached from North through the M3 motorway thru main road 33, from Miskolc through Mezőkövesd from Borsodivánka or from the South on main road 4, at Karcag turn to Tiszafüred and the final stop should be Poroszló in all cases.

Tourinform Bureau 3388 Poroszló, Fő u. 5. +36-36553095 poroszló@tourinform.hu

RECSK

Recsk Heves megye Parád-Recski medencéjében, Gyöngyöstől 34 km-re, Egertől 25 km-re fekvő nagyközség. Az első hiteles említés a településről az Anjouk korában keletkezett, a XIV. sz. elején Recsky Demeter volt a tulajdonosa. A település nevét 1329-ben Rexy alakban rögzítették. A község neve 1478-ban Rekch névalakban szerepel. Az 1554-es években 4 portát számoltak, de a török dúlások után is a Recsky család maradt a birtokos, habár a kuruc és a császári seregek rablásai miatt nagyon elnéptelenedett.

1700-ban Almásy János a hűtlenség büntette miatt kapott elkobzott recski Békény-javak egy részére királyi adományt szerzett, 1701-ben pedig Vay Ádám egyes Recsky-családtagok birtokát vásárolta meg. Ennek következtében még az 1720-as években is csak 13 jobbágy család lakott ezen a területen. A terület birtokosai az Orczay, Recsky, Kubinyi, Liptay, Boronkai, Tahy család voltak, akik helyére a későbbiekben Károlyiak és Barkóczyak kerültek. 1771-ben a Recsky, Balogh és a vele rokon Tihanyi, meg a Békény családok kezén volt a falu birtokjoga. A XIX. század közepén a Fehér és a Bayjuszt öröklő Ternyai Eszter és férje, Repeczky Ferenc birtokában volt a falu kétharmada, a többi birtokjog kismemesek kezén darabolódott szét. A lakosság száma bevándorlásokkal növekedett, főleg az ércbánya művelése miatt. Sok volt a nem magyar anyanyelvű személy is. 1696-ban már temploma van, a mai templom 1891-ben épült.

Megközelíthető a 24-es számú főúton. A megyén belül a Pétervásárai kistérséghez tartozik, mely kistérségen belül a déli településcsoport, illetve mikro körzet (Parádsasvár, Parád, Bodony, Mátraballa, Mátraderecske, Sirok) térségszervező települése. Recsk közigazgatási területe: 45 km². Közvetlen földrajzi környezetét a Mátra hegységgel való szoros kapcsolat jellemzi. A település infrastruktúrája látványosan fejlődött az 1990-es években, kiépült a vezetékes földgáz- és szennyvízhálózat, bekapcsolódott az országos és nemzetközi távhívásba. Úthálózata megközelítőleg 90%-ban szilárd burkolatú. Kereskedelmi ellátottsága jónak mondható, egy hazai

élelmiszer-üzletlánc működtet egységet a településen, valamint hús, zöldség-gyümölcs szaküzletek is jelen vannak. Az élelmiszerüzleteken kívül megtalálható a vegyipar, műszaki, ruházati, fém és építőipari cikket árusító egységek is. A gazdasági szférát több Rt., Kft. és közel száz vállalkozás alkotja. A településen az OTP tart fenn fiókot. A nagyközségben OMSZ Állomás és Egészségügyi Központ, valamint 45 fő befogadására alkalmas idősok magán szociális otthona, védőnői szolgálat és gyógyszertár működik. Az idős, illetve hátrányos helyzetű lakosok igénybe vehetik az idősok napközi otthona szolgáltatásait, valamint a házi szociális gondoskodást és gyermekjóléti szolgáltatást. A kiskorú gyermekek neveléséről, alapfokú oktatásáról 100 férőhelyes óvoda, 8 férőhelyes mini bölcsőde, valamint 280 férőhelyes általános iskola gondoskodik. A művelődni vágyókat a 15 ezer kötetes községi könyvtár várja, sportolási lehetőséget tornacsarnok és a környéken egyedülálló műfüves sportpálya nyújt.

A nagyközség turisztikai adottságai kiválóak a természeti és épített környezet tekintetében egyaránt. Látnivalókban nem szűkölködik, a Nemzeti Emlékpark (kényszermunkatábor), a művelődési ház és bányászati kiállítóhely, a tájház betekintést nyújt a község történelmébe, népművészetébe. Itt található a Jámbor Vilmos Arborétum, a Búzásvölgyi-tó horgászparadicsom, a túrázásra alkalmas erdők a természetbarátok számára nyújtanak kikapcsolódási lehetőséget. Vendéglátó egységek, szálláslehetőségek szolgálják az ide látogatókat. A településen az elmúlt 5 év során – európai uniós támogatással – több fejlesztés valósult meg. Az ide látogatók számos szálláshelyen megpihenhetnek itt, a településen, illetve a környező településeken is.

Recsk gazdasági-földrajzi helyzete, adottságai infrastrukturális kiépítettsége alapján a környező hat település központjává válhat. A település erőssége a viszonylag magas és stabil népességszám, valamint a központi elhelyezkedés a kistérségben.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Recski Nemzeti Emlékpark; Recsk településrészi látkép; Búzásvölgyi víztározó; Búzásvölgyi panoráma; Közművelődési színtér; Tájház; Római Katolikus templom; Polgármesteri Hivatal; Recsk település légi felvétel.

RECSK

RECSK

RECSK

Recsk is a large village located in the Parád-Recsk basin of Heves County, 34 kms from Gyöngyös and 25 kms from Eger. The first authentic mention of the settlement dates back to the Anjou era, it was owned by Demeter Recsky in the early 14th century. The name of the settlement was recorded in 1329 in the form of Rexy. The name of the village appears in 1478 under the name Rekch. In 1554, four houses were counted, but even after the Turkish wars, the Recsky family remained the landlord, although it was very depopulated due to the robberies of the Kuruc and Imperial armies. In 1700, János Almásy obtained a royal donation for a part of the Békény property of Recsk, confiscated for the crime of treason, and in 1701 Ádám Vay bought the property of some members of the Recsky family. As a result of this, even in the 1720s, only 13 serf families lived in the area. The owners of the area were the Orczay, Recsky, Kubinyi, Liptay, Boronkai, Tahy families, who were later replaced by Károlyis and Barkóczys. In 1771, the Recsky, Balogh and the related Tihanyi and Békény families owned the village. In the middle of the 19th century, Eszter Ternyai and her husband, Ferenc Repeczky, who inherited the of Fehér and Bay properties, owned two thirds of the village. The other property rights were divided in the hands of small nobles. The population increased with immigration, mainly due to the ore mine. There were many non-Hungarian native speakers. The village already had a church in 1696, today's church was built in 1891.

It can be reached on main road No. 24. Within the county, it belongs to the Pétervásárai sub-region, within which it's the regional organizing settlement of the southern settlement group and the micro-district (Parásasvár, Parád, Bodony, Mátraballa, Mátraderecske, Sirok). Administrative area of Recsk is 45 square kms. Its immediate geographical environment is characterized by a close connection with the Mátra Mountains. The infrastructure of the settlement developed spectacularly in the 1990s, the pipeline natural gas and sewage network was built, and it joined the national and international long distance network. Approximately 90% of its

road network is paved. Its commercial supply can be said to be good, a Hungarian food store chain operates a unit in the settlement, as well as meat and vegetable and fruit stores. In addition to grocery stores, there are also units selling chemical, technical, clothing, metal and construction products. The economic sphere consists of several joined stock companies, Ltds and nearly a hundred enterprises. OTP Bank has a branch in the settlement. There is a National Meteorological Service station and health center, a nurse service, a pharmacy, as well as a private social home for the elderly, which can accommodate 45 people. The elderly and disadvantaged residents can use the services of a daycare home for the elderly, as well as home social care and child welfare services. The teaching and primary education of minor children is provided by a kindergarten for 100, a mini nursery for 8, and a primary school for 280 children. Those wishing to study are welcomed by the 15,000-volume municipal library, with a gymnasium and a unique artificial grass sports field in the area.

The tourist facilities of the village are excellent in terms of both the natural and the built environment. The National Memorial Park (forced labor camp), the house of culture, and mining exhibition are not short of sights. The country house provides an insight into the history and folk art of the village. Here is the Vilmos Jámber Arboretum, the Búzásvölgy Lake fishing paradise. The forests are suitable for hiking, and provide opportunities for nature lovers to relax. Restaurants and accommodation services serve the visitors. During the last 5 years, several developments have been implemented in the settlement - with the support of the European Union. Visitors can relax in many accommodations, in the village and in the surrounding settlements.

Based on the economic and geographical situation of Recsk and the infrastructural development of its facilities, it can become the center of the six surrounding settlements. The strength of the settlement is the relatively high and stable population and the central location in the micro-region.

SARUD

A falu nevének első írásos említése 1261-ben történt IV. Béla oklevelében foglalva, de valószínű, hogy már a honfoglalás időszakában és az azt megelőző évszázadokban is lakott volt, hiszen a legelők, a Tisza közelségének köszönhető vízgazdagság kedvező adottságot teremtett az állattartó emberek életfeltételeihez. A nevet a legismertebb névetimológia szerint államalapító Szent István királyunk édesanyja, Sarolt fejedelemasszony nevéből származtatják. A település lakosai mezőgazdasággal, állattartással és a folyó adottságait kihasználva halászzal foglalkoztak, melynek használati eszközeit ma is sokan őrzik. Az emberek életvitelében jelentős változást az 1973-ban megépült, öntözési céllal létrehozott víztározó hozott. Az ország harmadik legnagyobb, 127 km² vízfelülete a Tisza-tó, mely napjainkra meghatározó turisztikai régióvá fejlődött. Ennek hatására Sarudon is kialakítottak egy önálló településrészt, ahol a teljes közművesítést követően üdülő ingatlanokat lehetett építeni. Rövid időn belül gyorsan emelkedett, és számuk a napjainkban is növekszik azon családoknak, akik üdültetéssel, falusi turizmussal foglalkoznak, vagy a turisztika háttérét biztosító ágazatokban dolgoznak. Az új stílusú építészet és mai életforma mellett még inkább szembetűnő, és fokozottan védelemre szorul, a falu múltjának épített öröksége, a régi szokások, eszközök, hagyományok, események megőrzése, melyek jól illeszkednek a turisztikában érdeklődésre számot tartó attrakciókhoz. Szép példája ennek a törekvésünknek a falumúzeum létrehozása. 1901-ben épült, és a közelben magasodó 1795-1801 között Erdődy püspök által barokk stílusban újjáépített templom mindenkor harangozói tisztségét ellátó család lakott benne. Az ámbitusos parasztház a benne lévő eredeti bútorokkal, eszközökkel használati tárgyakkal – mint múzeum – látogatható, de némely hagyományőrző rendezvény élő helyszíne is. Ilyen a felújított, de eredeti forgatókönyv alapján megrendezésre kerülő Sarudi lakodalmas. Természetesen a szereplők ruhája, a vőfély mondókája, a felszolgált

étkek és azok sorrendje, hűen követi a nagyanyáink korabeli menyegzői szokásait. Negyedszázados hagyományra tekint vissza, de évszázados értékeket őrizünk a Péter-Pál napi aratóverseny megrendezésével, ahol a résztvevők viseletétől a használt eszközökig, az aratóébédhez használt bicskáig, minden a régmúlt aratási munka nehéz de fennkölt hangulatát idézi. A fiatalokra is hagytak elődeink szokásokat. Sarudon az iskolás korú gyerekek „lucáznak”, azaz Luca napján csörgő botokkal végigjárják a portákat, és dió, mogyoró, édesség ellenében jó egészséget, bő termést és minden jót kívánó rigmusokkal teszik hangulatossá a karácsonyi készülődést. Hagyományaink őrzése mellett vigyázunk, hogy elődeink tetteiről se feledkezzünk meg. Két park őrzi emléküket. Az egyik Barócs János (1826-1905) nevet viseli. Mérnök volt, és munkássága nagy részét a Tisza jobb parti lakott részének vízrendezésére szentelte. A település fennállásának 750. évfordulója alkalmából alakította ki az önkormányzat. Festői egy Tisza parti naplemente, de kegyetlen tud lenni, ha megárad. 1888-ban volt az évszázad árvize. Az alaktalanul elhelyezett keresztet az árvízben sodródó lelkek szenvedését jelképezi. A másik emlékmű politikai indíttatású, és arra figyelmezteti az erre járókat, hogy soha többé nem fordulhat elő, hogy az emberek szabadságvágyát, életét lánctalpak szakíthassák szét, mint ahogy az alkotáson lévő harckocsi lánctalp széthasítja a hét tonnás riolit sziklát. Jelenünk és jövőnk is a vízhez, a Tisza-tóhoz köt, hisz a vendégeink a víz és napfény vonzásának engedve jönnek rövidebb, hosszabb időre hozzánk. A sarudi kikötőben biztonsággal horgonyozhatnak a csónakok, vitorlások, és ha segítség kell a vízrebocsátáshoz vagy javításhoz, szakértő személyzet áll a rendelkezésükre. Ha a víztől kicsit eltávolodnak, a faluban megtekinthetik a helyi kis állatkerttet, ahol a gyerekek nagy örömeire néhány szelíd jószágot meg is simogathatnak. Ha lovagolni szeretnének, Sarudon erre is találnak lehetőséget.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Életkép; Szentháromság római katolikus templom; Templom oltár augusztus 20-án; Szent Vendel szobor; Mini ZOO; Sarudi lakodalmas; 56-os emlékpark; Felújított rendőri iroda átadása; Tiszai árvizek áldozatainak emlékére; Falumúzeum; Peter-Pál napi arató verseny; Hajnal a sarudi kikötőben.

SARUD

The name of the village was first written down in 1261 in a certificate of Béla IV, but it is likely that people lived here even before the conquest as the pastures and the proximity of Tisza provides the area with ample water, and so it has always been a perfect place to keep animals. Its name is most commonly originated from the name of the mother of our first king St Steven, Sarolt. The locals used to work in agriculture, keep animals and did fishing completely using what the river granted them, the tools for this line of work are still kept by many. A significant change was brought to the lives of the locals by the reservoir built in 1973 for watering purposes. The third largest body of water of our country (127 km²) is lake Tisza which by today has grown into a touristic region. Because of this the people of Sarud developed a part of the settlement where holiday houses could be built. The number of people working in village tourism quickly began rising, and it still is rising to this day, as more and more people pick up this line of work. Because of the modern architectural trends and modern lifestyle it has become more evident that the past, and constructed heritages, traditions, events, tools and old habits need to be preserved as they can play a role in tourism as attractions. A nice example for this is the opening of the village museum. It was built in 1901 and the bell ringers of the nearby church, rebuilt between 1795-1801 in the baroque style by bishop Erődy, lived here. The farmer house and the furniture, tools and items can be visited and seen –as a museum- but it also gives place to some traditionalist events. An example would be the renewed but still original Sarud banquet. Naturally the clothing, the thymes of the best man, the meals and their order perfectly represent the wedding banquets of our grandparents. The Peter-Paul day

harvest competition has a tradition of a quarter century, but it represents the values of hundreds of years, here everything from the participants' clothes to the knife used at lunch revokes the atmosphere of the harvests of the old days. Our ancestors have left the young people some fun traditions as well. In Sarud the school age children „do the luca”, or in other words, on the day of Luca they go from door to door with rattle sticks and in exchange for nuts and sweets they wish for good health and harvest, making the preparation for Christmas all the more atmospheric. Besides conserving traditions we also make sure not to forget what our ancestors have done for us. Two parks commemorate them. One bears the name of János Barócs (1826-1905). He was an engineer and spent most of his life regulating water on the right bank of Tisza. The council created this park on the 750th anniversary of the settlement. A sunset by the Tisza is scenic but it is merciless when it floods. In 1888 was the flood of the century. The randomly placed crosses represent the suffering of the souls lost to the floods. The other monument has political motivation and warns us that never again can the people's wish for freedom be trampled by tank tracks, as on the monument a tank track tears the 7 tonne rhyolite rock apart. Our past and present is connected to the water, as our visitors come because of the allure of the water and the sunshine. In the port of Sarud boats can safely stop and if they need help getting the boat on water, or fixing it, the staff is always ready to help. If you leave the lake you can see the local little zoo, where some of the tame animals can even be pet. If you want to ride horses in Sarud you have the chance to do so.

SIROK

Egy felmérés szerint Sirok Heves megye második legszebb települése. A Mátra és Bükk lankái között megbúvó falu valóban csodálatos természeti környezetet mondhat magáénak. Alig egy kilométerre, a Mátra belsejében bújik meg a Nyírjes-tó. A tőzegmoha láp ritka növények otthona. Közép-Európában mindössze még egy hasonló található. A legfőbb turisztikai vonzerő természetesen a vár, mely 296 m-rel magasodik a tengerszint fölé. A tatárjárás után emelt erősséget az Abákon, Kompolthyakon, a Tari és Ország családokon túl a török is uralta 91 évig, miután bevette Eger várát. Az erősség utoljára a Rákóczy-szabadságharcban kapott szerepet, majd a bukás után 2 évvel (1713-ban) Doria császári tábornok leromboltatta. A 2000-es években hatalmas építkezés kezdődik, hogy felújítsák az ország egyetlen barlangvárát. Napjainkban a munkálatok harmadik ütemének megkezdése előtt állunk, mely a felső vár rekonstrukcióját foglalja magában. A látogatók így is gyönyörködhetnek a környező hegyek panorámájában, felfedezhetik az erősség zezugait, bástyáit, a rejtett járatokat és a kiállítás török kori gyűjteményét.

A falu központjában áll az olasz kőművesek által 1903-ban épített, palóc motívumokkal díszített tájház. A tornácot dór oszlopok tartják. Szoba – konyha – szoba – kamra szerkezetű. A bútortatot a helybéli lakosoktól gyűjtötték össze.

A római katolikus templomot 1743-ban kezdték el építeni. A fatornyot 1787-ben kőtorony váltja fel. Az épület bal oldalához romantikus ízlésű sekrestye épült. A paplak épületét a hívek 1774-ben építették saját költségükön. Ez a falu legidősebb lakóháza. Udvari homlokzata előtt hat kosárral nyíló mellvédés pilléres tornác található. Az épület jelenleg könyvtárként működik, mely helyet ad Borics Pál szobrászművész állandó kiállításának, ki a falu szülötte. Kortársai a „kő gyermekének” nevezték. Sikeres tanösvény pályázat keretén belül teljes rekonstrukción fog átesni az épület, a sirokiak nagy öröme. A múlt emlékei közé tartoznak a barlanglakások, melyet a tufába vágtak lakóik valamikor a XIX. század elején. Az általában egy helyiségből álló díszmentes lakásokat szegény családok lakták. Mára elnéptelenedtek, jó részük életveszélyessé vált. Azonban van köztük olyan, amelyek már szálláshelyként működnek, és igazi kuriózumként varázsolják az ide érkező turistákat. Az állandó rendezvények sorában legfontosabb a siroki Várnap, mely az utóbbi években pünkösdi vasárnapjához kapcsolódik. Az egésznapos színpompás rendezvény során a várban lovagi tornákat tekinthet meg a közönség. A motoros-találkozó július második felében nyújt országos érdeklődésre számot tartó programokat. Kút-völgy egy héten keresztül ad otthont a vasparipák szerelmeseinek. Természetesen a park családi, céges és egyéb rendezvényeknek is otthon ad. Ez is egy kis gyöngyszem Sirok igen gazdag ékszeres dobozában.

A községhez tartozik egy kisebb településrész, Sirok-Kőkútpuszta, ahol a takaros kisházak a szépen rendben tartott kápolna és a nyugalom családtagként él együtt a lakosokkal.

A két településrész között a hegy tövében helyezkedik el Liszkó-völgy. A területen az '50-es években megalakult Mátravidéki Fémművek. Annak idején 37 település lakóinak, közel 3000 főnek biztosított munkát és megélhetést. Ma több kisebb-nagyobb cég vetette meg a lábát. Ezek közül több kiemelkedő jelentőségű van a megyei, de országos viszonylatban is. A megyeszékhely, Eger közelsége ellenére több felújított intézménynek is otthont ad a település. A Kölyökvár Óvoda és a Siroki Szociális és Alapszolgáltatási központ teljes energetikai felújításon esett át az elmúlt évek alatt. A Mátra Művelődési Ház elnevezésű közösségi színtér korszerűsítését pedig a Darányi Ignác program tette lehetővé, már több mint 7 éve. Az Ország Kristóf Általános Iskola napközije is megújulva várja a gyereket. Mindezen fejlesztéseket az önkormányzat sikeres pályázati tettek elérhetővé. A község háza a korábbi vezetés sikeres gazdálkodása „jutalmaként” a 2017-es évben teljesen megújult, így színvonalas környezetben tudják az ott dolgozók segíteni a község lakosságának életét.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Vár a naplementében; Sirok és vára; Hajnal; Éjjeli felvétel Sirokról; Katolikus kápolna; Könyvtár télen; Barlanglakás 1939-ben; Régi barlanglakások; Község háza; Siroki temető; Őszi hangulatok.

SIROK

SIROK

SIROK

According to a survey Sirok is the second most beautiful settlement of Heves county. The small village hiding between the Mátra and the Bükk has a truly marvelous environment. Barely a kilometer away, in the Mátra lies lake Nyirjes. The bog moss swamp is home to many rare plants. In Central-Europe there is only one other like it. The main attraction of course is the castle which is 296 meters above sea level. The fort raised after the Mongolian raids was controlled by the Aba, Kompolthy, Tari and Ország families and after the Turkish took over the castle of Eger they also controlled this fort for 91 years. The fort last played a role in the Rákóczy freedom fight, but 2 years after its failure royal general Doria had it demolished. In the 2000s massive constructions started to renovate the only cave castle of the country. Currently we are about to enter the third phase of the constructions which entails the reconstruction of the upper castle. Visitors can already marvel at the view of the nearby mountains, and explore the bastions and pathways of the fort and the Turkish era exhibition.

In the center of the village stands the Country-house built in 1903 by Italian masons, and decorated with Paloc motives. The porch is held up by Doric pillars. It has a room – kitchen – room – pantry structure. The furniture was supplied by the locals.

The Roman Catholic church was built around 1743 and its wooden tower was replaced by a stone one in 1787. To the left side of the building a romantic style sacristy was built. The parsonage was built by the faithful in 1774 on their own funds. This is the oldest house of the village. There is a highly decorated porch in front of its yard elevation. The building currently functions as a library and gives home to the exhibition of Pál Borics, sculptor, who was born in the village. His nickname was the child of the stone. The educational trail will be completely overhauled through contract, which the locals are very happy about. The cave-houses cut into

tuff some time in the early 19 century belong to the heritages of the past. The usually single room undecorated houses were used by the poor. By now most of them are not used, and many of them are dangerous. However there are a few which function as accomodation and draw visitors in very easily. The most important event here is the Sirok Castle-day which in recent years has been connected to whitsun. Throughout the whole-day event people can witness tournaments in the castle. The biker meetup provides several significant events in the second half of July. Kút-valley provides accomodation to the lovers of steel steeds for a whole week. Naturally the park also gives place to the family, company, and other events as well. It is just another tiny gem in the very rich jewelery of Sirok.

A smaller settlement segment belongs to the village, Sirok Kőkútpuszta, where the nice little houses and the neatly organised chapel offer the locals peace and quiet.

Between the two settlement segments lies the Liszkó valley. In the 50s the Mátravidék Metalworks has been organised. Back in the days, it provided 37 settlements and nearly 3000 people with employment. Nowadays many bigger, smaller companies aim to work here. Among these are several ones of tje county, but even in the country in its proportions. Despite the close proximity of Eger the settlement is home to a number of renewed facilities. The Kids' Castle Kindergarten and the Sirok Social Services were completely modernised in recent years. The renovation of the Mátra Cultural Center was made possible, as a part of the Ignác Darányi programme, 7 years ago. The Kristóf Ország Primary School awaits the students with a renewed afternoon classes. All these improvements were made possible through council contracts. The village hall was completely renovated as a reward for the good job the previous leadership has done and in 2017 it completely changed and so this way workers can do their job in the perfect environment.

SZARVASKŐ

Szarvaskő az Eger-patak völgyében, Egertől 10 km-re, a Bükk és Mátra találkozásánál, a Bükki Nemzeti Park nyugati szélén, a hegyek ölelésében fekszik, legnagyobb kincse az a féltve őrzött páratlan szépségű táj, ahol „a természet minden ház küszöbéig ér”, ahol minden évszak nyújt örömet, szépséget, felfedezést.

Szarvaskő létrejöttét természeti adottságain felül már a legkorábbi időktől fogva meghatározta Eger közelsége. A Szarvaskői vár alatti falut 1295-ben egy határjáró oklevél említi először. Az elsősorban az egri püspökvár védelmének erősítésére, az újabb tatártámadásoktól tartó óvintézkedések részeként a Keselyű-hegy északkeleti nyúlványán, egy meredek sziklás hegy tetejére emelt vár építése 1271-1295 közötti időszakra fejeződhetett be. Eger várának fontos előváráként szerepe mindig is az ellenség megtorpanásra készítésében, késleltetésében állt.

Szarvaskő várába Dobótól Szalkay Balázs várnagy kapott kinevezést, aki azután helytállt Eger 1552-es ostroma idején is. Dobó kémei, Vas Miklós és Varsányi Imre török ruhában, leveleket és híreket szállítva Szarvaskőn keresztül folyamatosan ki-beszöknek a törökök által szorosan körbevont egri várba. A 19. századra a Szarvaskői vár rommá vált, de a több mint 700 éves várrom kulturális örökségünk fontos tárgyi bizonyítéka.

A Keresztelő Szent János születése-templom az oklevelek tanúsága szerint Szarvaskőnek Felsőtárkány filiájaként 1732-ben már fatemploma volt. A falu Eszterházy Károly egri püspök engedélyével 1767-ben ismét fából épített templomot emelt, amely azonban nemsokára szűkössé s állapota 1838-ra már életveszélyessé is vált.

A ma is látható klasszicista stílusú kőtemplom 1840-1845 között épült, Keresztelő Szt. János tiszteletére szentelték fel 1845-ben. A kőfaragó munka Benkovics Mihály és Ledek Antal, míg a főoltárkép Balkay Ferenc nevéhez fűződik.

A Szarvaskői Geológiai Tanösvény a település központjából induló, 9 km hosszúságú körúton földtani és felszínalaktani érdekességekkel, jura korú palából, valamint tenger alatti vulkáni kitörések bazaltjából és az egykori tengerfenék üledékeiben megrekedt gabbróból felépülő terület szép feltárásaival találkozhatunk.

A tanösvény állomásai: Miocén kagylós homok, Kilátópont – Hegyeskő, Denevér-táró, Tó-bérc bánya – földtani bemutatóhely, Pala és diabáz érintkezés, Mangángumós pala, Pala-feltárások, Tenger alatti bazalt pánalávák, Szarvaskői vár és panorámája, Kilátópont – Akasztó-hegy.

A túrázók éjszakai pihenőre találhatnak a volt MÁV üdülőben, mely mára az önkormányzat tulajdona, amit 2020-ban korszerűsítettünk.

A Szarvaskői Csipkebogyó Fesztivál a 350 lelkes apró, hegyi falu legnagyobb, ma már országos hírnévre szert tett, minden év október harmadik hétvégéjén megrendezésre kerülő hagyományörző ünnepe, a falusi közösség népi hagyományainak megőrzését, a népi szokások és hagyományos tevékenységek újraélesztését s a gyakorlásba minden generáció bevonását tűzte ki célul.

Szarvaskőnek soha nem volt, s ma sincs jelentős mezőgazdasága, az erdei emberek az erdő gyümölcseit hasznosították. Az erdő adta növényeket évszázadok óta fáradságos munkával dolgozzák fel a völgyben élő emberek. A műveletek sora és módja napjainkra sem változott, a nehézségek dacára az újraélesztett hagyományok ápolását a kései leszármazottak közül mégis évről évre egyre többen magukénak érzik és mutatják be a rendezvénynek helyet adó, 2020-ban megújult Állomáskerti Szabadidőközpontban.

A fesztivál ráirányítja a figyelmet arra, mennyire fontos, hogy természeti kincseinket megőrizzük, homályba vesző szokásainkat felkutassuk, felelevenítsük. Ne rejtjük el, ne irtsuk ki a természetben megtalálható ún. „csodanövényeket”, de tegyünk meg mindent, hogy ne felejtsek el az emberek hasznosságukat és gyógyító hatásukat.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Természeti adottságaink önmagukért beszélnek, fotóinkon jól látszik, hogy Szarvaskő minden évszakban csodálatos. Gyönyörű templomunk, közttereink, rendezvényeik mind érdemesek arra, hogy megmutassuk az érdeklődők előtt.

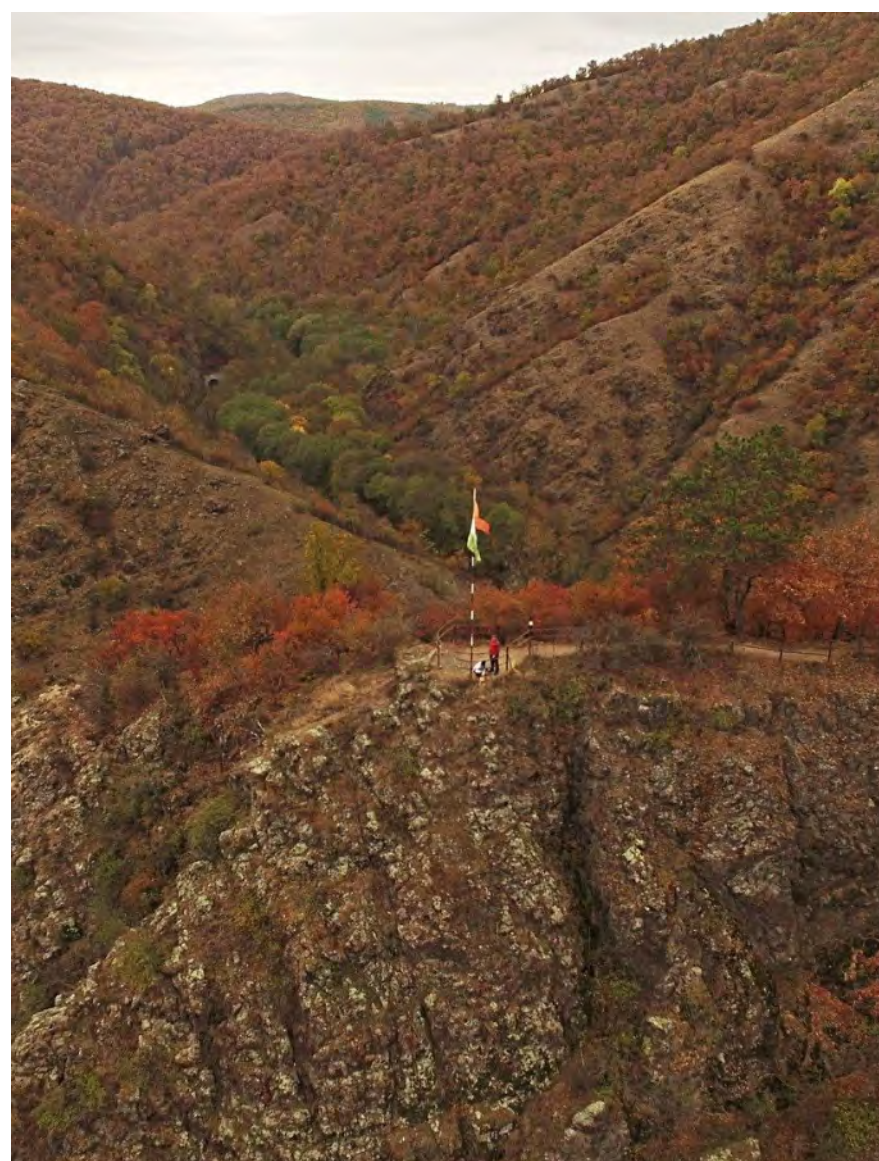

SZARVASKŐ

SZARVASKŐ

SZARVASKŐ

Szarvaskő lies in the valley of the Eger stream, 10 kms from Eger, at the confluence of the Bükk and Mátra rivers, on the western edge of the Bükk National Park, in the embrace of the mountains. Its greatest treasure is the treasured landscape of unparalleled beauty, where nature reaches the threshold of every house”, where all seasons offer joy, beauty and discovery.

In addition to its natural endowments, the formation of Szarvaskő has been determined by the proximity of the city of Eger since the earliest times. The village under the Szarvaskő Castle was first mentioned in 1295 by a charter. As part of the precautionary measures to strengthen the protection of the Bishop's Castle in Eger, the construction of a castle built on top of a steep rocky hill on the northeastern outcrop of Keselyű Hill may have been completed between 1271 and 1295. As an important fore-castle of the castle of Eger, its role has always been to stop and delay the enemy.

Balázs Szalkay was appointed to castellan of Szarvaskő Castle by István Dobó, for his steadfastness at the siege of Eger in 1552. Dobó's spies, Miklós Vas and Imre Varsányi were delivering letters and news in Turkish clothes through Szarvaskő, they constantly ran in and out of the castle of Eger, which was closely surrounded by the Turks.

By the 19th century, Szarvaskő Castle had become ruined, but the more than 700-year-old castle ruins are important material evidence of our cultural heritage.

According to the charters, the Church of the Nativity of St. John the Baptist was already a wooden church in 1732 as a filial church of Felsőtárkány. With the permission of Károly Eszterházy, Bishop of Eger, the village built a wooden church again in 1767, which soon became scarce and by 1838 its condition became life-threatening.

The classicist-style stone church that can still be seen today was built between 1840 and 1845, and was dedicated in 1845 in honor of St. John the Baptist. The stone carving work is by Mihály Benkovics and Antal Ledek, while the main altarpiece is the work of Ferenc Balkay.

The Szarvaskő Geological Study Trail is a 9 km long circuit starting from the center of the settlement. Here you can find geological and topographical curiosities, beautiful excavations of an area made up of Jurassic slate, basalt from underwater volcanic eruptions and gabbros trapped in the sediments of the former seabed.

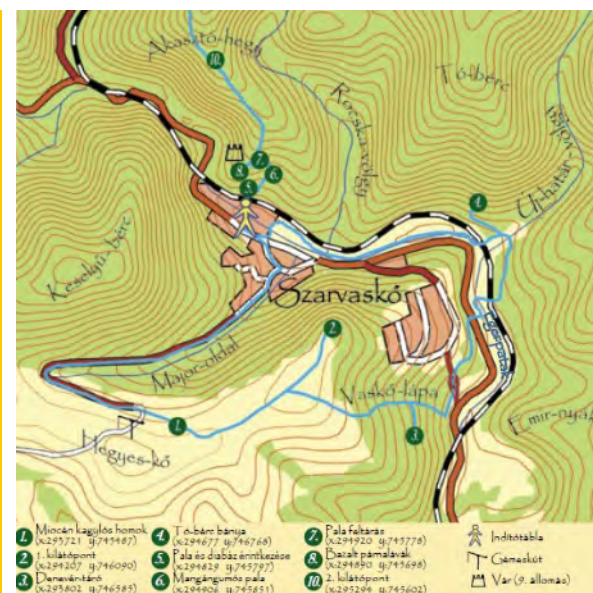
Stations of the study trail: Miocene shell sand, Lookout point – Hegyeskő, Bat reservoir, Tó-buttné mine – geological demonstration site, Slate and diabase contact, Manganese tuber shale, Slate excavations, Underwater basalt cushion lava, Szarvaskő castle and panorama, Lookout point at Akasztó Hill.

Hikers can find a night's rest in the former Hungarian State Railways resort, which is now owned by the municipality, which we modernized in 2020.

The Szarvaskő Rosehip Festival is the largest, now nationally famous celebration of 350 enthusiastic small mountain villages, held on the third weekend of October every year. The aim was to preserve the folk traditions of the village community, to revive folk customs and traditional activities, and to involve all generations in the practice.

Szarvaskő never had, and still does not have, significant agriculture, the forest people utilized the fruits of the forest. The plants given by the forest have been processed with hard work for centuries by the people living in the valley. The series and manner of operations have not changed to this day. Despite the difficulties, more and more people from the late descendants consider the revived traditions as their own and nurture these traditions in the Station Garden Leisure Center, which was renovated in 2020.

The festival draws attention to the importance of preserving our natural treasures, searching for and reviving our obscure customs. Do not hide, do not eradicate the so-called “Miracle plants,” from nature, but let's do everything we can to keep people from forgetting their usefulness and healing effects.

SZIHALOM

Szihalom községünk kedvező földrajzi adottságú, kiemelkedően szép épített- és természeti környezetben fekvő település, Heves megye Füzesabonyi járásában, a Rima-patak (más néven Eger-patak) mellett fekszik, sík vidéken, termékeny, kötött talajon. Az Alföld északi peremén, Egertől 20 kilométerre, délre helyezkedik el. A 3-as főút és a Budapest - Hatvan - Miskolc - Szerencs - Sátoraljaújhely/Nyíregyháza-vasútvonal is átszeli a települést.

A szihalmiak nagyon büszkék arra, hogy településük története a honfoglalás koráig nyúlik vissza. Bár a község keletkezésének ideje nem bizonyított, Borsod vármegye monográfiája szerint – mely Anonymus történeti művére hivatkozik – már a honfoglalás idejében megvolt. Az azelőtti időben valószínűleg szlávok lakták.

„Árpád vezér az Eger vize felé tartván, itt megpihent, s övéivel több napig e tájon tartózkodott. Azt a halmot, amelyen számára leveles színt készítettek, Zenuhalmunak (vagyis Szín-halomnak) nevezték”. Árpád a tábort erre a halomra építette, a többi törzs pedig körülötte telepedett le. Emlékmű jelzi a helyet, Árpádvár-Földvár elnevezéssel. A nagy történelmi „viharok többször” megtépták, volt, hogy pusztán állt, majd a XVIII. század elején benépesül. A XVIII-XIX. század idején az egri főkáptalanhoz tartozó, hasonló jobbágyfalvak életét élte. Nyomot hagyott a településen az első- és a második világháború is. Az első iskola 1758-ban épült, 1959-től önálló községi könyvtár is működik.

Műemlékei, nevezetességei:

– Templom: 1759-ben a falu főútvonalában épült szabadon álló, egyhajós, nagyméretű, keletelt – barokk templom. A maga nemében ritka szép látványosság.

– Árpádvár vagy Földvár: kora- és középbronzkori képződmény

– Kálvária: XIX. századi zarándokhely

– Zsóri üdülő: Szihalom-Mezőkövesd határában található gyógyvízű hőforrásra épülő gyógyfürdő

– Magyar-Tár-Ház Interaktív Éléményközpont

– Kemencés rendezvényudvar 7 db épített kemencével, rakott-tűzhelylyel, kemenceszínnel, fedett színpaddal.

– Hősök tere: parkosított emlékhely, melyen 1. világháborús és trianoni emlékmű, valamint '56-os Emlékmű található

– A jelenlegi önkormányzat által felújított több (7) út menti kereszt és szobor

– Temetőben 2. világháborús emlékmű

– 2019-ben átadott Sport-park

Szihalom mottója: „Minden évszakban egy korty hagyomány” Minden évben sokrétű hagyományörző programokkal várjuk az ideérkezőket, az érdeklődőket. Autentikus, csodálatos helyszínek biztosítják rendezvényeinkhez a megfelelő környezetet.

A tavasz első ünnepe a Kálvária dombon, 2011-ben az Önkormányzat által állított '48-as Emlékműnél március 15 –ével, veszi kezdetét. Azért ez a

helyszín, mert a dombon álló kálvária fogadalomból épült az 1848-1849-es forradalom és szabadságharchoz köthetően.

Húsvéthoz közeledve minden évben közös húsvétozásra kerül sor a Magyar-Tár-Ház Interaktív Éléményközpont-ban.

Szihalmi Tájház ad otthont a hagyományörző csigacsinalásnak valamint a szihalmi népi lakodalmasnak.

Több mint 10 éve idegenforgalmi szempontból is kiemelt rendezvénye Szihalomnak a magyarság népi kultúráját bemutató gasztronómiai kemencés fesztivál melyben van családi nap, majd a kemencében készülő ételek versenyén dől el, hogy ki nyeri el a szihalmi vándorkemence díjat határon innen és túl! A színpadon, népi együttesek színvonalas műsorát kora délután és este a Hagyományörző lakodalom zárja, ahol a vendégek igazi falusi lagziban vehetnek részt. Augusztusban Szent István napi Kemencés kenyér ünnepe és gasztronómiai rendezvény, melyen állami ünnepünkhöz kapcsolódóan keressük a kemencés kenyérsütés nagymesterét, megtanulhatók a kemencés ételkészítési technikák. Advent kezdetén Hagyományörző disznóvágáson vehetnek részt a látogatók, majd a másnapi disznótoros ebéden a település legidősebb lakóival közösen elköltött disznótoros ebéden, kántálással színesítve elevenítjük fel a falusi disznótorok hangulatát.

A TOBÁN Hagyományörző Népművészeti Egyesület és Néptáncscsoport. 2002. évben alakult, tevékenysége a népi hagyományok, szokások felkutatásával és összegyűjtésével indult, melynek eredményeként jött létre az összegyűjtött hagyományokat hagyományörző programok keretében feldolgozó hagyományörző együttes.

A Szihalmi Fúvósok csapata több mint két évtizedes múltra tekint vissza: 1997-ben a helyi zeneiskola kamaracsoportjainak összevonásával alakult meg, és azóta egyesületi formában működik. A zenekar aktív résztvevője Heves megye illetve a régió kulturális, sport és egyházi rendezvényeinek.

Kulturális életünk színesítője a barokk műemlék magtárból kialakított Magyar-Tár-Ház Interaktív Éléményközpont

A falu rendelkezik olyan vonzerővel, ami a hagyományörzésre épülő, értékes kultúrához köthető élményt biztosít, úgy az ide látogatóknak és az itt lakóknak egyaránt.

„Kedves vendég tiszteltesség”

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kálvária; Hősök tere - '56-os emlékmű; Hősök tere - Turul emlékmű; Kereszt; Árpád Vár; Magyar-Tár-Ház; Templom oltára; Szihalom eszenciája; Templom; Tájház; Kemencés Gasztronómiai és Kulturális Fesztivál; Kemencés udvar.

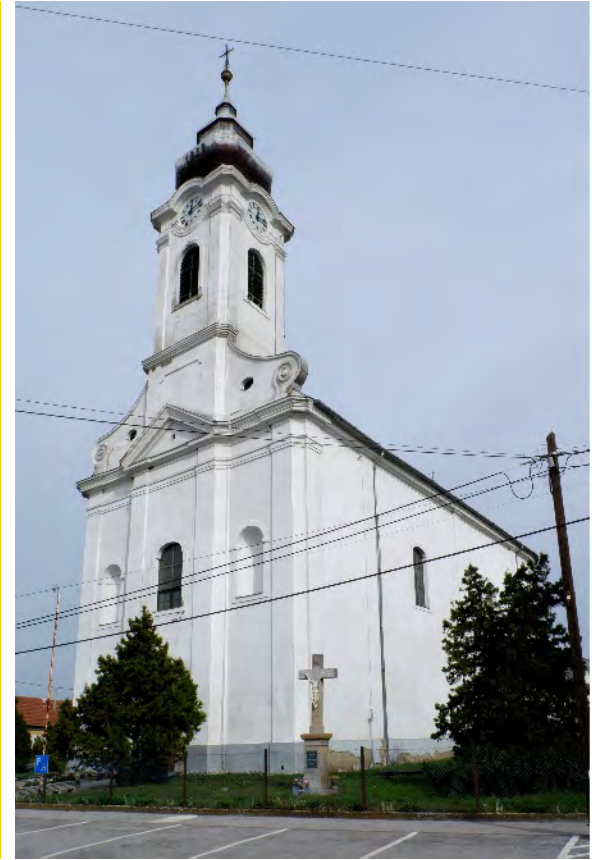

SZIHALOM

SZIHALOM

SZIHALOM

Our village of Szihalom is a settlement with favorable geographical conditions, in an outstandingly beautiful built and natural environment, in the Füzesabony district of Heves County, next to the Rima stream (also known as the Eger stream), in a flat countryside, on fertile, bound soil. It is located on the northern edge of the Great Plain, 20 kms south of Eger. Main road No 3 and the Budapest-Hatvan-Miskolc-Szerencs-Sátoraljaúj-hely/Nyíregyháza railway line both cross the settlement.

The people of Szihalom are very proud that the history of their settlement dates back to the time of the Hungarian conquest. Although the time of the formation of the village has not been proved, according to the monograph of Borsod County – which refers to the historical work of Anonymus – it already existed at the time of the Hungarian conquest. It was probably inhabited by Slavs before that time.

“Heading to the waters of Eger, Great Prince Árpád had a rest here and stayed in this land for several days with his people. The mound on which a leaf covered hut was made for him was called Zenuhalmu (i.e., Színhalom).” Árpád built his camp on this mound, and the other tribes settled around him. A monument marks the place called Árpádvár-Földvár. It was battered by the „great storms of history” several times. For some time, it was abandoned and then repopulated in the early 18th century. During the 18th and 19th centuries, it lived a life like other serf villages belonging to the Chapter of Eger. The First and Second World Wars also left their mark on the settlement. The first school was built in 1758, and since 1959 there has been an independent municipal library.

Monuments, sights:

- Church: a free-standing, single-nave, large, East facing baroque church built in 1759 on the main road of the village. It is a rare, beautiful attraction of its kind.

- Árpádvár or Földvár: Early and Middle Bronze Age formation

- Calvary: 19th century pilgrimage site

- Zsóri resort: a spa based on a thermal water source on the border of Szihalom-Mezőkövesd

- Magyar-Tár-Ház Interactive Experience Center

- Kemencés event yard with 7 built-in ovens, cooking-stove, and a covered stage.

- Heroes' Square is a landscaped memorial site with a World War I and a Trianon Memorial and Memorial to the revolution of 1956.

- Several (7) roadside crosses and statues renovated by the current municipality

- World War II memorial in the cemetery

- Sports park opened in 2019

The motto of Szihalom is *“A sip of tradition in every season”* Every year, we await those who come here with a variety of traditional programs. Authentic, wonderful venues provide the right environment for our events.

The first celebration of spring on Calvary Hill begins on March 15, at the memorial for 1848, erected by the municipality in 2011. This is the location, because the calvary standing on the hill was built to honor a vow relating to the 1848-1849 revolution and war of independence.

As Easter approaches, a joint Easter celebration takes place every year at the Magyar-Tár-Ház Interactive Experience Center.

The Szihalom Country House is home to the traditional roll-making and the Szihalom folk wedding.

For more than 10 years, Szihalom's gastronomic oven festival, which presents the folk culture of the Hungarians has been a prominent event from the point of view of tourism. It involves a family day, and then in the competition for oven-prepared food, it's decided who wins the Szihalom Traveling Oven award from here or from beyond the border!

On the stage, the high-quality programs of folk bands in the early afternoon and evening are closed with the Traditional Wedding, where guests can take part in a real village wedding celebration.

In August, there is the St. Stephen's Day Oven Bread Festival and a gastronomic event, in connection to our state holiday where we are looking for the grandmaster of oven baking. We can learn the techniques of oven cooking. At the beginning of Advent, visitors can take part in a traditional pig slaughter. Then, at a joint lunch with the oldest inhabitants of the settlement, we enliven the atmosphere of the village pork suppers by singing.

The TOBÁN Traditional Folk-Art Association and Folk Dance Group was founded in 2002. Its activity began with the search for and collection of folk traditions and customs, as a result of which an ensemble was formed to process the collected traditions within the framework of tradition-preservation programs.

The Szihalom Brass Band dates back more than two decades: it was formed in 1997 by merging the chamber groups of the local music school, and has been operating in the form of an association ever since. The band is an active participant in cultural, sports and church events in Heves County and the region.

The Magyar-Tár-Ház Interactive Experience Center converted from a monument baroque granary building brings color to our cultural life.

The village has an appeal that provides a valuable cultural experience based on the preservation of traditions, both for visitors and residents.

“Let the dear guest be honored”

SZŰCSI

Szűcsi történelme a honfoglalásig visszanyúlik, a település mellett késő bronzkori régészeti szórványleletek kerültek elő. Első okleveles említése 1267-ben Swch alakban történt, 1412-ben Zeuch, 1413-ban Zewchy, 1416-ban Zwchy néven írják le. Ez időkből a falu birtokosa a Szücsy család volt, majd a Pálócziaknak adományozta Zsigmond király. A család kihalása után 1527-ben Ráskay Zsigmond, 1626-tól Földváry György tulajdonába került, ettől kezdve ők és a beházasult rokon családok birtokolták két évszázadon keresztül. A 19. században a Wagner, Bajza, Orosz, Sipos, Rutkay és Tóth család tulajdonolta Szűcsit, a 20. század első felében pedig Schilchler Sidor számított a legnagyobb birtokosnak. Az I. világháborúban 220-an vettek részt a falu lakosai közül, és 56-an haltak hősi halált. A II. világháború idején a község 2 hétig tartó álló harc után 1944. december 6-án szabadult fel. A községházát találat érte, így az iratok nagy része elpusztult.

1951-ben nagyarányú bányafeltárási munkálatok kezdődtek meg a környéken, két lignitbánya és egy altáró is nyílt a község határában. A szép széntermelési eredmények mellé olykor súlyos tragédiák társultak. A Mátravidéki Szénbányászati Tröszt Szűcsi X. aknájában 1959. november 25-én éjszakáján tűz keletkezett, a lent dolgozó 175 bányász közül 31 már nem láthatta meg a napvilágot. A bányaszerencsétlenség emlékére kopjafát állítottak, ahol minden évben koszorúzással emlékeznek meg az elhunytakról. A '60-as években a külszíni fejtés térnyerése a szűcsi aknáknak végleges bezárásához vezetett.

A település 1983-ig a Gyöngyösi járáshoz, a járások megszűnése után pedig 1984-1990 között a Gyöngyösi városkörnyékhez tartozott. 1990 óta önkormányzattal rendelkezik, 2019-ben Hatvan járáshoz került.

A falu élén a 2019 októberi választások óta új polgármester áll: Hordósné Kovács Krisztina. A képviselő-testülettel együtt elkötelezett a hagyományörzés, a fiatalok településen megtartása, a község fejlesztése

mellett, élve számos pályázati lehetőséggel, összefogva a helyi egyesületekkel és együttműködve az egyházzal is.

Látnivalók:

Szűcsi klasszicista stílusú templomát 1825-1828 között építette Rábi Károly. Szabadon álló, egyhajós, homlokzattornyos épület. A templomkertben található Nepomuki Szent János kőből faragott, színes szobra, a világháborús hősöknek állított emlékmű, valamint egy faragott harangláb is, melyen két, 1920-ból származó, kézzel vésett, díszített, a lakosság összefogásának köszönhetően megmentett, felújított, vasharang van felfüggesztve. A község szülötte Bajza József, a magyar műkritika megeremtője, Kossuth Hírlapjának és az Athenaeumnak szerkesztője, a Nemzeti Színház első igazgatója. A település általános iskolája a költő nevét viseli, mellészobra is megtalálható a faluban.

A környék adottságai igen kedvezőek szőlőtermesztésre, melynek hosszú évtizedekre visszanyúló hagyománya van a községben. A Táncsics Mihály u. 4. sz. alatt található gazdasági épület az egykori Pálos-rendi szerzetes kolostor romja, terméskőből álló XV. századbéli falai alatt ma is pince helyezkedik el. Napjainkban már igen kevesen foglalkoznak kifejezetten borászattal a faluban, ugyanakkor a hagyományos szőlészet és a biogazdálkodás is neves borokkal büszkélkedhet Szűcsiben. Hagyományörző szüreti felvonulással és falunappal minden ősszel ünnepel a lakosság.

A község északi határában andezittufába vájt pincesor található. A többszáz éves pincék közül sok már az enyészeté, de számos szépen karbantartott pince ma is használatban van: a helyi gazdák itt tartják boraikat, mások kikapcsolódás vagy családi összejövetelek helyszínéül használják azokat. Az árnyas, ódon miliő, a kopott, öreg pinceajtók, az itt eredő Bajza-forrás hűs, tiszta vize és az erdei csend sajátos hangulatot kölcsönöznek a helynek, mely megmentésre váró öröksége a falunak.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szűcsi V. gáti tó; Pincesor; Falu lát képe télen; Falu lát képe nyáron; Bányász kopjafa; Hordósné Kovács Krisztina polgármester - Hubay József Bertalan c. kanonok – Szabó Zsolt országgyűlési képviselő; Nepomuki szobor; Harangláb; Harangláb közeli; Bajza Ház; Községháza.

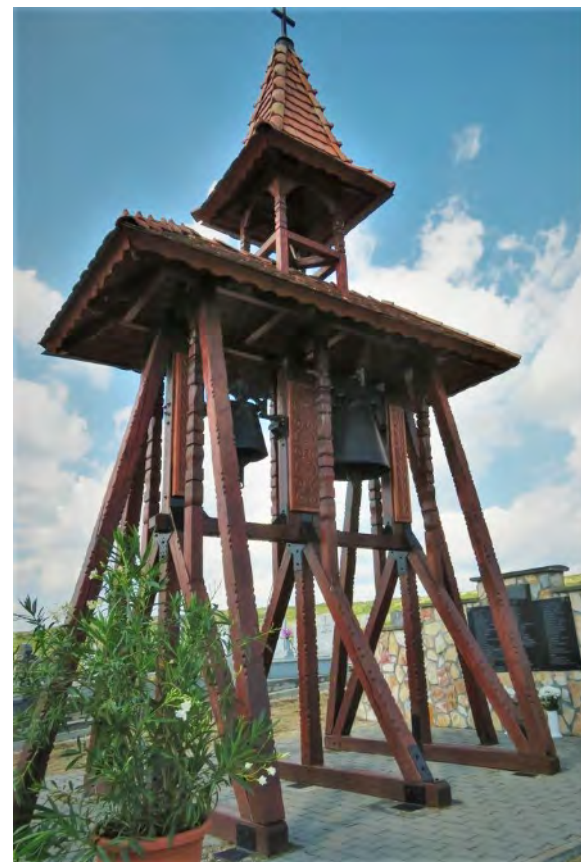

SZŰCSI

SZŰCSI

SZŰCSI

The history of Szűcsi goes back all the way to the conquest, and near the settlement late Bronze Age archeological relics were found. Its name was first recorded in 1267 as Swch, then in 1412 as Zeuch, then in 1413 as Zewchy, and in 1416 as Zwchy. Back then the owner of the village was the Szűcsy family, then King Zsigmond granted ownership to the Pálóczi family. After the family died out in 1527 Zsigmond Ráskay, then from 1626 György Földváry took possession of the village, and starting from then they and their relatives owned the place for two-hundred centuries. In the 19th century Szűcsi was owned by the Wagner, Bajza, Orosz, Sipos, Rutkay and Tóth families, then in the first half of the 20th century Szidor Schilchter was the most important owner of the village. 220 people from the settlement took part in World War I and from them 56 died heroic deaths. During World War II. after 2 weeks of struggling the parish was freed on the 6th of December 1944. The Parish Hall was hit so most of the documents there were destroyed.

In 1951 major mining explorations took place in the nearby area, opening up two lignite mines and a sub-mine in the outskirts of the village. Along with the nice coal producing successes tragedies struck at times as well. In the X. Szűcsi tunnel of the Martvidék Coal-mining Trust on the night of the 25th of november 1959 a fire started, and from the 175 miners working there at the time 31 could not make it. To commemorate the tragedy a headboard was stood, where each year the victims of the accident are remembered by placing wreaths by the memorial. In the 60s the increased surface mining lead to the closing of the Szűcsi tunnels.

The settlement belonged to the Gyöngyös walk until 1983, and after the abolishment of the walks between 1984-1990 it belonged to the Gyöngyös agglomeration. It has had a council since 1990, and in 2019 it was added to the Hatvan walk.

A new mayor governs the village since the 2019 elections: Krisztina Hordósné Kovács. The body of representatives is set on getting the young people to stay, to protect traditions, and to keep developing the village, using contract funds and cooperating with local associations and even the church.

Attractions:

The classicistic church of Szűcsi was built between 1825-1828 by Károly Rábi. It is a single body building with facade. In the churchyard there is the coloured stone statue of St John of Nepomuk, the memorial of the victims of the World Wars on which there are two decorative, hand-made bells, which was made by public effort.

A famous person of the village is József Bajka, the creator of Hungarian art criticism, editor of the Kossuth Paper and the Athenaeum, as well as the first director of the National Theater. The Primary School of the settlement bears the name of the poet, and his bust can be found in the village.

The geography of the area is perfect for grape cultivation, which is a, decades old, tradition in the parish. In 4 Táncsics Mihály street we can find a farm building, which is the remains of the once existing monastery of the Order of Paul, bellow whose 15th century stone walls still is a cellar. Nowadays oenology is a less popular profession in the village, but Szűcsi can still boast about the famous wines of the traditional winery. The locals celebrate the Village-day and the traditional harvest march each year.

North of the village is a row of cave-cellars. Many of the hundreds of years old cellars are now ruined but there are still a couple of well maintained cellars, where the local farmers keep their wines, while others use them for recreational purposes or for reunions. The shaded environment, the old, aged cellar-doors, and the clean water of the Bajza spring lends the place a unique forest atmosphere which the village holds dear.

TARNASZENTMIKLÓS

A település lélekszáma 852 fő, belterülete 163 ha, külterülete 3337 ha, irányítószáma 3382. A falu Heves megye délkeleti részén, a hevesi-ártéren, Hevestől 13 km-re délkeletre fekvő település. A 31-es számú útról a Heves-nél leágazó mellékútról érhető el, a Kápolna-Kisújszállás közötti vasútvonalon megállóhellyel rendelkezik. Tisza folyó és Tisza-tó közeli település, 15 km-re fekszik Kiskörétől, csendes, nyugodt helyen.

Az éves csapadék 550-560 mm, az évi középhőmérséklet 9,9-10 Celsius-fok, az évi napsütéses órák száma 1950-2000 közötti. A falu területe ártéri síkság, a tengerszint feletti magasság nem éri el a 100 métert. Száraz, gyér lefolyású terület. A falut nyugatról érintve folyik el a Hanyi-ér, egyéb vizeit csatornák vezetik a Tiszába. Határában még ma is található mocsaras területek. Természetes növényzetét fűzligetek, törpekásás és iszaptársulások, szikes puszták jellemzik. Állatvilága kisvadakból és madárfajokból áll. Erdőterülete 6%, talaja réti talajok. Kölelőhellyel rendelkezik.

A XX. század elején mint kisközséget tartották számon a hevesi járásban. Hozzá tartozott a Káptalan-tanya, a Mihály-tanya, a Pap-tanya. Lakóházainak száma 410 volt, amelyek vályogból készültek, csupán 45 darab ház rendelkezett kő alappal. A lélekszám 1920-ban 2014 fő. Az 1930-as adatok szerint a lakosság oktatását a római katolikus elemi iskola, a gazdasági továbbképző iskola és egy községi nyári menedékház biztosította. Működött a községben Önkéntes Tűzoltó Egylet, Önkéntes Olvasókör, Levente Egylet, Polgári Lövészegylet. 1951-ben a közös gazdálkodás megszervezése során 7

termelőszövetkezeti csoport alakult. 1964-ben ezekből jött létre a Béke Mgtsz., amely 1975-ben beolvadt a pélyi Tisza-mente Szövetkezetbe. A falu mezőgazdasági nagyüzeme az 1950-es évek első felében szervezett gépállomás volt, ahol 1955-ben 197-en dolgoztak.

Tarnaszentmiklós 1895-től önálló anyakönyvi kerület, 1950-ig hozzátartozott Hevesvezekény, mellyel körjegyzőséget alkotott. 1950-től önálló tanácsú község a hevesi járásban. 1984. január 1-jétől Heves városkörnyéki községe. Jelenleg a hivatal közös fenntartású Pély- Tarnaszentmiklós Közös Önkormányzati Hivatalként működik a 3382. Tarnaszentmiklós, Fő út 29. címen.

Jelenleg a település lakásainak száma 314 darab, ebből önkormányzati 5 darab. A vezetékes ivóvízzel ellátott lakások aránya 85 százalékos, a vezetékes gázzal való ellátottság 65 %, elérhető szélessávú internet. A burkolt (portalanított) utak aránya a településen 95 százalék fölötti.

A településen működik óvoda, alsó tagozatos iskola, művelődési ház, könyvtár, idősek klubja, polgárörtség, sportegyesület.

A település külterületén találhatóak tájvédelmi körzetek, tanösvények, a Bükki Nemzeti Park állattartó telepe, ahol szürke marhákat tartanak, A településen továbbá található struccfarm, pulykafarm és szarvasmarhatelep, napelempark. Külterületén őshonos magyar búzafajt, alakor búzát is termesztenek.

A település polgármestere Oláh Tamás.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Légifelvétel; Gyönyörű templomunk; Köztéri alkotások-emlékhelyek; Életképek; Szürkemarha telep; Strucc farm; Madártávlatból a község.

TARNASZENTMIKLÓS

TARNASZENTMIKLÓS

TARNASZENTMIKLÓS

The population of the settlement is 852 people, its built-up area is 163 hectares, its periphery is 3337 hectares, and its area code is 3382. The village is located in the southeastern part of Heves County, on the Heves floodplain, 13 kms southeast of the city of Heves. It can be reached from road No. 31 on the branch road at Heves, it has a train stop on the railway line between Kápolna and Kisújszállás. It is close to the river Tisza and Lake Tisza, 15 kms from Kisköre, in a quiet, peaceful place.

The annual rainfall is 550-560 mm, the average annual temperature is 9.9-10 degrees Celsius, and the number of hours of sunshine per year is between 1950 and 2000. The area of the village is a floodplain, its altitude does not reach 100 meters above sea level. It's a dry, sparsely drained area. The Hanyi Brook touches the village from the west, its other waters are led by canals into the Tisza River. There are still swampy areas outside the village today. Its natural vegetation is characterized by willow groves, dwarf meadows and muddy plant communities, saline steppes. Its fauna consists of small game and bird species. Its forest area is 6%, its soil consists of meadow soils. It has a nesting place.

At the beginning of the 20th century, it was considered a small village in the district of Heves. Káptalan-farm, Mihály-farm, the Pap-farm belonged to the village. The number of dwellings was 410, which were made of adobe. Only 45 houses had stone foundations. The population in 1920 was 2014 people. According to data from 1930, the education of the inhabitants was provided by the Roman Catholic Elementary School, the Economic Education School, and a municipal summer shelter. A Voluntary Fire Brigade Association, a Volunteer Reading Circle, a Levente Youth Association,

and a Civil Shooting Association operated in the village. In 1951, during the organization of collective farming, 7 cooperative groups were formed. In 1964, the Peace Agricultural Cooperative was established from these, which was merged into the Pély-based Tisza Cooperative in 1975. The large agricultural factory in the village was a machine station organized in the first half of the 1950s. In 1955, 197 people worked there.

Tarnaszentmiklós has been an independent registry district since 1895, Hevesvezekény belonged to it until 1950, with which it formed a notary district. From 1950 it was a village with independent council in the Heves District. From January 1, 1984, it became a suburban village of Heves. At present, the office operates as the jointly maintained Pély-Tarnaszentmiklós Joint Municipal Office at 3382. Tarnaszentmiklós, 29 Main Street.

Currently, the number of dwellings in the settlement is 314, of which 5 are municipal. The proportion of dwellings with piped drinking water is 85%, the supply of piped gas is 65%, broadband internet is available in the village. The proportion of paved roads in the settlement is over 95 percent.

There is a kindergarten, a lower grade primary school, a house of culture, a library, a club for the elderly, a civil guard and a sports association in the settlement.

On the outskirts of the settlement there are landscape protection areas, educational trails, the animal farm of the Bükk National Park, where gray cattle are kept. The settlement also has an ostrich farm, a turkey farm and cattle farm, and a solar park. In its outskirts, a native Hungarian wheat species, the alakor wheat is grown.

The mayor of the settlement is Tamás Oláh.

TENK

Tenk község Heves megye déli részén található. Köszönhetően földrajzi elhelyezkedésének, az elmúlt években történt közútfejlesztéseknek, munkahelyteremtő beruházásoknak, intézményfejlesztéseknek, egyre népszerűbb a nyugodt, virágos, kényelmes lakóhelyet keresők körében.

Az 1200 lakosú településen áthaladó 31. számú főút és az M3 autópálya közelsége jelentős mértékű forgalomnövekedést hozott.

Az első írásos emlékek szerint már több mint 700 évvel ezelőtt is laktak ezen a vidéken. A történelem évszázadai során volt, hogy elnéptelenedett a falu, de a 18. századtól egyre többen éltek itt. A 19. században itt élő nemesek – a Csoma, a Gyulay, a Soldos, a Papp-Szász és a Pazonyi Elek családok – középbirtokai és a hozzájuk kapcsolódó kastélyok meghatározó épületei ma is a településnek. A legdíszesebb az 1870 körül készült klasszicista stílusban épült Papp-Szász kúria, ami jelenleg a községháza épülete, itt működik az önkormányzati hivatal, itt kapott helyet a díszterem, és itt van a posta helyi kirendeltsége is. 2019-ben teljes külső felújítás történt az épületen, mely során teljes mértékben sikerült megőrizni az épület stílusát. A település központjának ékszerékként fogadja a településre érkezőket

Az egykori Gyulai kastélyban működik az óvoda és a konyha, amit az elmúlt években szintén felújítottunk, ebben az évben fejeződött be az óvoda bővítése, mely során csoportszobával, tornaszobával, irodával bővült a régi épület. A Szent Imre Katolikus Általános Iskola épülete is felújításra került az elmúlt években, köszönhetően az intézményfenntartó Egri Főegyházmegyének is. Az évszázados tölgyfáknak otthont adó park méltó éke az iskola épületének, ahol a 8 osztályos általános iskolában minden évben 150-160 gyermek tanul.

Az iskola és az óvoda között fog felépülni a bölcsőde, melyre nagy az igény. A gyermeket vállaló szülőknek nagy segítség lesz, hogy helyben tudja fogadni az intézmény a kisgyermekeket, így az édesanyák hamarabb visszamehetnek dolgozni. Terveink szerint 2021-ben már elkészül az új épület.

Római katolikus templomunk 1986-ban épült, stílusában a modern jegyeket hordozza magán szépen beleilleszkedve a környezetébe.

A központban épült fel az egészségügyi központ, ahol a háziorvosi szolgálat mellett működik a védőnői szolgálat, és itt kapott helyet a gyógyszerár is. Az épület emeleti részén szolgálati lakások segítik a lakosságért dolgozók lakhatását.

Nagy örömünkre szolgál, hogy a települést egyre több vállalkozás választja székhelyéül. Nyílászáró üzem, baromfivágóhid, optikai üzem működik itt, épül egy asztalos üzem is.

Az értékes földterületeken a valamikori TSZ megszűnését követően családi gazdaságok foglalkoznak növénytermesztéssel.

A településről autóval egy óra alatt Budapestre lehet jutni, 30 percre a Tisza-tó, 25 perc Eger, 25 perc Mezőkövesd, egy óra Miskolc, 90 perc Tokaj.

Annak ellenére, hogy turisztikai látványosságokat, gyógyfürdőket tekintve a település elhelyezkedése szerencsés, turisztikai fejlesztések eddig elmaradtak. A jövőt tekintve a kerékpáros turizmus látszik jó lehetőségeként. A kerékpárút-hálózat a tervek szerint érinti a települést, a Mátrából a Tiszta-tóig lehet majd kerekézni biztonságos körülmények között. Ez a lehetőség vélhetően turisztikai fejlesztéseket fog eredményezni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Naperőmű park Tenk határában; Községháza; Csicsergő óvoda bővítésének átadása - 2020.; Szent Imre Katolikus Általános Iskola; Papp-Szász Kúria - a Hivatal épülete; Adventi hangverseny St. Martin közreműködésével; 31. sz. főút; Római katolikus templom; Megemlékezés a doni hősökre a II. világháború áldozatai tiszteletére állított emlékműnél; Tenk központ madártávlatból; Templom madártávlatból; Schmidt és Bender Kft.

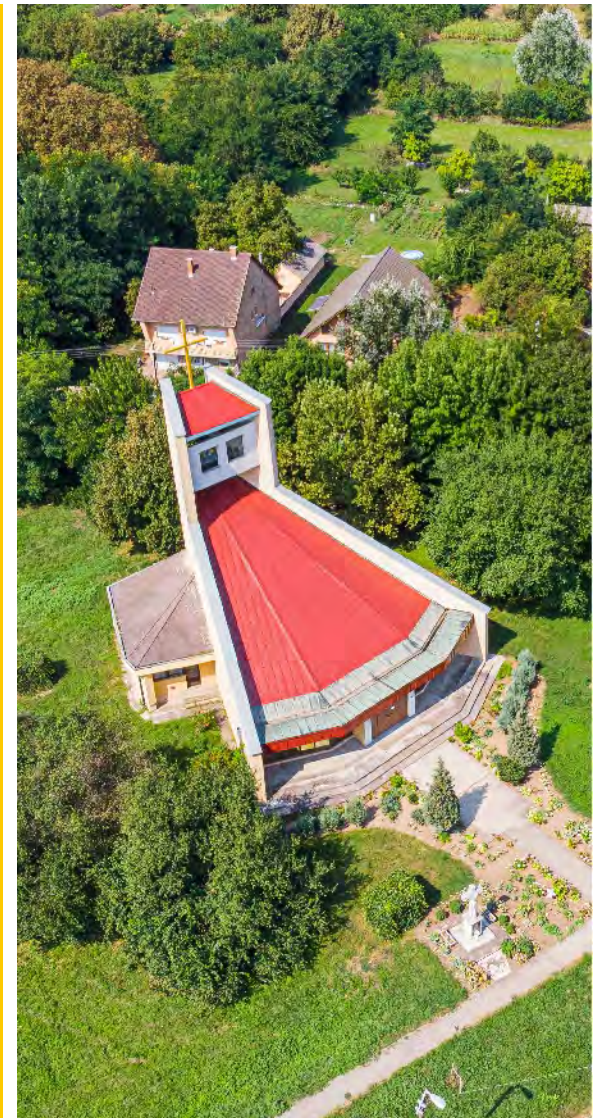

TENK

TENK

TENK

The village of Tenk is located in the southern part of Heves County. Due to its geographical location, road developments, job-creating investments, and institutional developments in recent years, it is becoming increasingly popular among those looking for a quiet, flowery, comfortable place to live. Main road No. 31 crossing the settlement and the proximity of the M3 motorway have brought a significant increase in traffic to the village of 1,200 inhabitants.

According to the first written records, the area was inhabited more than 700 years ago. Over its centuries of history, there have been times when the village was depopulated, but since the 18th century, more and more people have lived here. The mid-size estates and the associated castles of the nobles living here in the 19th century – such as the Csoma, Gyulay, Soldos, Papp-Szász and Pazonyi Elek families – are still the defining buildings of the settlement. The most ornate one is the Papp-Szász mansion, built in late Classicist style around 1870, is currently the building of the village hall. The municipal office, the ceremonial hall and the post office is also located here. In 2019, the building underwent a complete exterior renovation, during which the style of the building was fully preserved. It welcomes visitors as the jewel of the village center.

The kindergarten and the kitchen operate in the former Gyula castle, which was also renovated in recent years, this year the expansion of the kindergarten was completed, during which the old building was expanded with a classroom, a gym and an office. The building of the St. Imre Catholic Primary School has also been renovated in recent years, thanks to the Eger Archdiocese, which maintains the institution. The park, home to centuries-old oak trees, is a worthy jewel of the school building, where 150-160 children study in the 8-grade elementary school each year.

A nursery, which is in great demand, will be built between the school and the kindergarten. It will be of great help to parents who have children that the institution will be able to receive young children locally so that mothers can return to work sooner. According to our plans, the new building will be completed in 2021.

Our Roman Catholic church was built in 1986 and carries modern features in its style, blending in nicely with its surroundings.

A health center was built in the center, where the nurse service operates in addition to the general practitioner services, and the pharmacy is also located here. On the first floor of the building, service apartments help with the housing of those working for the inhabitants.

We are very pleased that more and more companies are choosing the settlement as their headquarters. A window plant, a poultry slaughterhouse, an optical plant operate here, and a carpentry plant is also being built.

On the valuable lands, family farms are engaged in crop production following the termination of collective farming.

From the settlement you can reach Budapest by car in one hour, Lake Tisza in 30 minutes, Eger in 25 minutes, Mezőkövesd in 25 minutes, Miskolc in one hour, Tokaj in 90 minutes.

Despite the fact that the location of the settlement is lucky in terms of tourist attractions and spas, tourism developments have so far lagged behind. In terms of the future, cycling tourism seems to be a good option. The cycle path network is planned to reach the settlement. It will be possible to cycle from Mátra to Lake Tisza in safe conditions. This potential is likely to result in tourism developments.

TISZANÁNA

Tiszanána Heves megye ezer éves földjén, a szőke Tisza partján található. Keleten Saruddal, északon Kömlővel, nyugaton Kiskörével határos. A Tiszától néhány kilométerre északra eső, szabályos alaprajzú, út menti falu, déli és északkeleti részén egy-egy templommal. Kisköre, Poroszló és Füzesabony irányában vezető útjai révén az országúti közlekedés kisebb jelentőségű gócpontja.

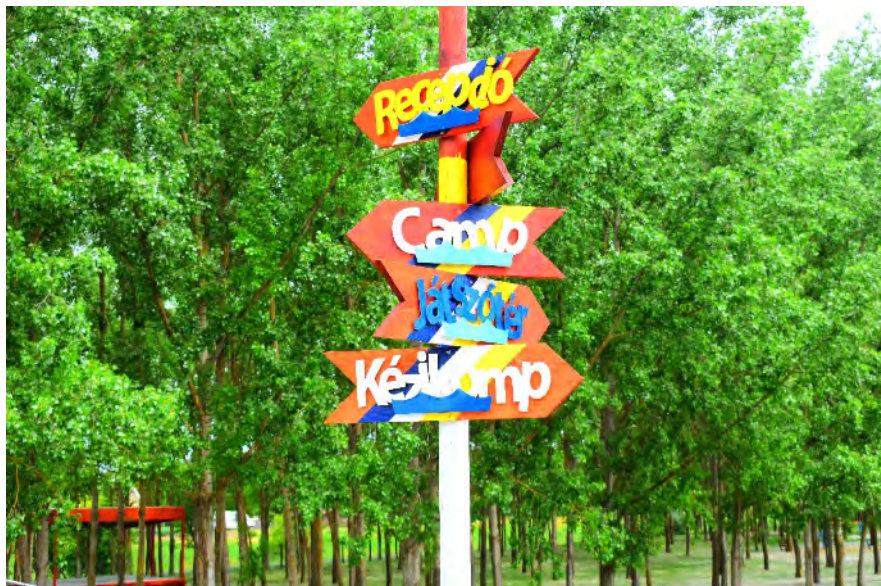
Tiszanána – a név első fele a Tisza közelségére utal, a Nána pedig eredetileg puszta személynév volt. A mintegy 2500 lelket számláló faluban számos, az önkormányzat által működtetett intézmény, civil szervezetek és gazdasági vállalkozások működnek. Gyönyörűen felújított középületeinket az ideérkező kedves vendégek és az átutazók is láthatják. Nagy hangsúlyt fektetünk a település esztétikai látványára, a virágosítás, a fásítás minden évben elmaradhatatlan program. Az intézményekben folyó tartalmas munka, az aktív közösségi élet, a „cselekvő civilek” és a folyamatos fejlődés településünk kulcsszavai. Egész évben közösségi programokkal, civil megmozdulásokkal építjük Tiszanána közösségét. Hagyományos rendezvényeink minden évben megrendezésre kerülnek: Tiszanána két keréken, Senior Sportnap, Polgárőr és Tűzoltó Egyesületek Találkozója, Tiszanána napja, Nyugdíjas karácsony, Falumikulás, Horgász- és főzőversenyek. A katolikus és református egyház közösségei is számos programmal készülnek a búzaszentelésen, a Szent Flórián-napi közösségi programon vagy éppen a reformáció napján, a karácsonyi koncerteken minden alkalommal megtelnek a templomaink. A Fekete István Könyvtár és Művelődési Ház dolgozói egész évben tartalmas és nyitott rendezvényekkel várják a helyieket és a vakációjukat itt töltő szállóvendégeket. A nyári olvasótáborok résztvevői már nemcsak helyi kisdíjakot, hanem a Dinnyésháton nyaraló családok gyermekei

is. A középiskolásokat Értékkör tábor várja – ahol a települési értékek megismerésére, felkutatására, feldolgozására és filmkészítésre helyezzük a fókuszot. A „Rád hagyományozom” programjaink nagyon népszerűek, elfeledett falusi ételek főzése mellett (református tekercsleves – mint helyi érték) a „csigacsinalás”, a csigatészta készítése és a mézeskalácssütés és díszítés közkedvelt közösségépítő esemény. Települési Értéktárunkat folyamatosan bővítjük, hiszen a múltunk, értékeink megőrzése segíti megmaradásunkat ebben a kusza világban. Ezeket az értékeket igyekszünk átadni a jövő generációjának, játékos feladatokkal, tematikus falusétákkal, előadásokkal, közösségi beszélgetésekkel. Fontos, hogy a fiatalok is magukénak érezzék a települést, tegyenek érte, és szeressenek itt élni! Valljuk, hogy a közösségért való felelős gondolkodás, a közös programok szoros kapcsolatot alakítanak ki az itt élőkkel.

A településhez tartozik a Tisza mellett fekvő üdülőterület, Dinnyéshát, mely valódi ékszerdoboz. A falutól 5 km-re eső üdülőterület csendes környezetben várja a pihenni vágyókat. A gát felé felfutó füves pihenőterületével ez a leglátványosabb tiszai strand. A hely szépségét az élő és Holt-Tisza találkozása, a kis szigetek, félszigetek váltakozása adja. A nyugodt vízű, fokozatosan mélyülő, homokos partszakaszon kisgyermekes családok is biztonságosan strandolhatnak. A füves területen a kihelyezett nyugágyakon lehet hűsölni a fák vagy a napernyők árnyékában. A dinnyésháti strand területén horgászcsónak és kerékpár mellett immár kajak és vízi bicikli kölcsönzésére is van lehetőség. A strand mellett egy nagy területű kikötő várja az aktív kikapcsolódás kedvelőit, a romantikára vágyókat pedig kézzel húzható átkelő-komp viszi át a szomszédos apró szigetre. A fák mellett az újonnan kihelyezett napvitorlák adnak árnyékot a vízparton pihenőknek.

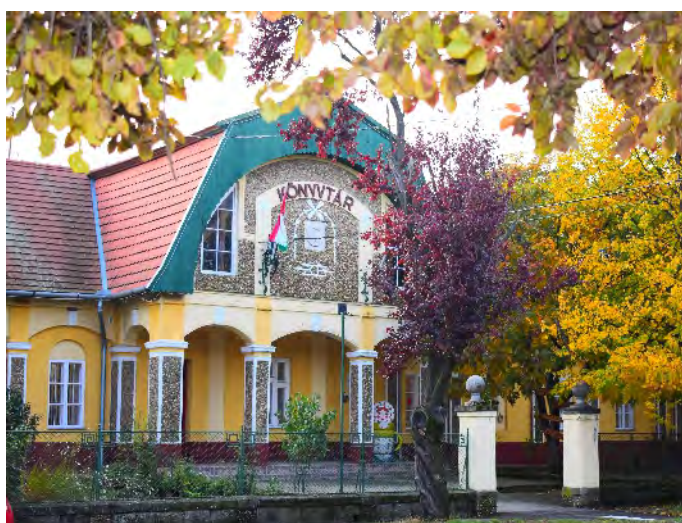
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Strand útbaigazító táblái; Hattyúk a strandon; Tiszanána – déli oldal; Könyvtár épülete; Kálvin tér a Református Templommal és emlékművek; 56-osok emlékműve; Gólyáink; Mézes termékeink; Gyerektábor; Habparti; Tiszanána két keréken; Pirkadat Tiszanánán.

TISZANÁNA

TISZANÁNA

Tiszanána is located on the thousand-year-old land of Heves County, on the banks of the blonde Tisza. It borders Sarud to the east, Kömlő to the north and Kisköre to the west. A roadside village with a regular floor plan, a few kilometers north of the Tisza River, with churches in the south and northeast. Through its roads leading to Kisköre, Poroszló and Füzesabony, it is a minor hub for road transport.

Tiszanána - the first half of the name refers to the proximity of the Tisza River, and Nána was originally a mere personal name. The village of about 2,500 people has a number of institutions, non-governmental organizations and economic enterprises run by the municipality. Our beautifully renovated public buildings can be seen by our dear guests and passers-by. We put great emphasis on the aesthetics of the settlement: flowering and afforestation are an indispensable program every year. Meaningful work in institutions, active community life, “acting civilians” and continuous development are the keywords of our settlement. Throughout the year, we build the community of Tiszanána with community programs and civic movements. Our traditional events are held every year: Tiszanána on two wheels, Senior Sports Day, meeting of the Civil Guard and Fire Brigade Associations, Day of Tiszanána, Pensioner Christmas, Village Santa, Fishing and Cooking Competitions. The communities of the Catholic and Reformed Churches also prepare a number of programs - every year our churches are filled at the Blessing of the wheat, the St. Florian's Day community program, the day of Reformation, or at the Christmas concerts. The employees of the István Fekete Library and Cultural House await the locals and hotel guests spending their holidays here with meaningful and public events throughout the year. The participants of the summer reading camps are no

longer just local students, but also children of families vacationing in Dinnyéshát. High schoolers are welcomed by the Value Camp - where we focus on getting to know, searching for, processing and filming the values of the village. Our “I Pass Down the Tradition To You” programs are very popular, in addition to cooking forgotten foods of the village (Reformed roll soup - as a local value) “snail making”, making snail dough, gingerbread baking and decorating are popular community building events. We are constantly expanding our Municipal Value Register, as the preservation of our past and values helps us to survive in this tangled world. We try to pass on these values to the next generation, with playful tasks, thematic village walks, lectures, community discussions. It is important that young people feel like they own the settlement, that they do something for it and that they love to live here! We believe that responsible thinking for the community, joint programs, form a close relationship with those who live here.

The resort area next to the Tisza, known as Dinnyéshát belongs to the settlement, which is a real jewelry box. The resort, 5 kms from the village, awaits those wishing to relax in a quiet environment. It's the most spectacular beach on the Tisza with its grassy rest area rising towards the embankment. The beauty of the place is due to the meeting of the living and the Dead Tisza, the alternation of the small islands and peninsulas. Families with small children can swim safely at the calm, gradually deepening, sandy shores. In the grassy areas, one can cool off on the sun loungers in the shade of the trees or parasols. In addition to fishing boats and bicycles, now kayaks and pedal boats can also be rented at the Dinnyéshát beach. Next to the beach, a large port awaits those who like active recreation, and those who want romance can be transported to the neighboring small island by a manually drawn ferry boat. Newly placed sun sails protect against sunburn.

TÓFALU

Tófalu a Debrői-völgyben a Tarna folyó mentén fekszik. A lejegyzett népszámlálási adatok alapján a falu sohasem rendelkezett rengetek lakóval, sohasem volt hatalmas területű, mégis állta a történelem viharait.

1352-ben egy oklevél említi Tóthfalun néven a községet. Az évszázadok alatt sok család birtokaként szerepelt a különböző dokumentumokon. Eleinte az Aba származású Debrei család, majd Kompolti István, illetve a Rozgonyi család birtokában is volt. Az 1570-es években Ungrád Kristóf egri várkapitány zálogbirtoka lett. A század végén Forgách Zsigmond gróf, az ország nádorának fennhatósága alá került. Az 1600-as évek elején Rákóczi Zsigmond, a korabeli Magyarország egyik leggazdagabb főura, a Rákóczi család vagyonának és hatalmának megalapozója megvásárolja az egész debrői-ónodi uradalmat, ezáltal a Rákóczi-birodalom része lesz.

A török hódoltság idején sokszor elnéptelenedett a település. 1701-ben a szinte üres faluba, a környékről, a közvetlen falvakból, illetve a ma már Szlovákiához tartozó területekről érkezők telepedtek le. A 18. században Tófalu fejlődött, a lakosság száma folyamatosan emelkedett. 1740 körül Grassalkovich Antal, királyi személynök, Mária Terézia bizalmasa és a Radvánszky család birtoka volt.

Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc sem a környéket, sem Tófalut nem kímélte. 1849. február 26-27-én zajlott a kápolnai csata, ahol a magyar és a császári királyi seregek csaptak össze. A szabadságharc kezdeti szakaszában kiadott törvény alapján Batthyány Lajos miniszterelnök utasította a törvényhatóságokat a nemzetőri szolgálatra kötelezett személyek összeírására. A községben május és október között 53 fő teljesítette nemzetőri kötelességeit. Az ország akkori lakosságának nagyjából 1%-át tette ki a nemzetőrség.

A második világháború szörnyűségei ezt a kis falut is elérték. A rette-

netes eseményeknek szemtanúi még a mai napig is elborzadva gondolnak vissza. Az 1944 novemberében a hazánkon átvonuló front jelenlétét Tófalun is megsínylette. Pillanatok alatt ment híre, hogy Tófaluban a németek felrobbantják a templomot. A helyiek mindent megtettek, hogy robbantás esetén a templom kegytárgyai biztonságban legyenek. Sajnos bekövetkezett a legrosszabb. A templom mellett az iskolát, jónéhány házat és a Tarna hidat is felrobbantották, felgyújtották a kivonuló német katonák. A falu közepe szerencsére megmaradt, valamint a hangya szövetkezet és a községháza épülete. Számos lakónak kellett elhagynia szülőfaluját. Sokan a környező falvakban vagy a földeken kerestek menedéket, szekerekkel, gyalog indultak útnak a faluból. Félelem, rettegés – ezek a szavak jellemezték a napokat, heteket. A német pusztítás valószínűleg az oroszok feltartóztatására irányult, de mindez sikertelenséget eredményezett és egy lerombolt, kietlen falut.

A háború utáni évtizedekben megkezdődött a helyreállítás. Felépült az új iskola, a helyiek újjáépítették a templomot, elkészült az új Tarna híd, az ártézi kút. A községet teljesen villamosították, járdát építettek, kőburkolattal látták el a községi utakat.

1950-ben Tófalun és a szomszédos település, Aldebrő, egyesült Tódebrő néven, azonban 1958-ban ismét különváltak. 1977-ben községi közös tanácsot rendeltek el, így a két település társközség lett. A mai napig is közös fenntartású az általános iskola és az orvosi rendelő.

A település határában található a honvédhalmi kiskút, mely vize gyógyító hatással bír. A környező községekből szép időben, vasárnapokon, főleg Mária-ünnepeken kijártak ájtatoskodni egy oszlopra szerelt Mária-kép előtt, amit a forrás fölé állítottak. Szokás volt a vízből meríteni, betegeket ápoltak vele. Vize még aszályos időkben sem apadt el.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Fő út; Római katolikus templom; Világháborús emlékmű; Község Önkormányzata; Temetői kőkereszt; Római katolikus templom; Paduai Szent Antal; Római katolikus templom madártávtlatból; 1956-os kopjafa; Pieta; Millecentenáriumi emlékmű „Emese álma”; Tófalun légi felvételen.

TÓFALU

TÓFALU

TÓFALU

Tófalu is located in the Debrő Valley along the Tarna River. According to the census data recorded, the village never had a large population, it was never a huge area, yet it withstood the storms of history.

In 1352, a diploma mentions the village as Tóthfalu. Over the centuries, it has been the property of many families according to various documents. At first it was owned by the Debrei family of Aba origin, then by István Kompolti and by the Rozgonyi family. In the 1570s, Kristóf Ungrád, the captain of Eger Castle became the owner of the village. At the end of the century, it came under the rule of Count Zsigmond Forgách, the country's palatine. At the beginning of the 1600s, Zsigmond Rákóczi, one of the richest lords of Hungary at the time, the founder of the wealth and power of the Rákóczi family, bought the entire Debrecen-Ónod estate, thus it becoming part of the Rákóczi Empire.

During the Turkish occupation, the settlement depopulated many times. In 1701, people came to the almost empty village, from the surrounding area, from the nearby villages, and from the areas that now belong to Slovakia. In the 18th century, Tófalu developed and the population grew steadily. Around 1740 it was owned by Antal Grassalkovich, a royal staff member, confidant of Maria Theresa and the Radvánszky family.

The revolution of 1848-1849 and the war of independence spared neither the area nor Tófalu. On February 26-27, 1849, the battle of the Kápolna took place, where the Hungarian and imperial armies clashed. Based on a law issued in the initial phase of the war of independence, Prime Minister Lajos Batthyány instructed the law enforcement authorities to list the persons obliged to serve in the National Guard. Between May and October, 53 people in the village performed their duties as national guards. The national guard accounted for roughly 1% of the country's population at that time.

The horrors of World War II reached this small village as well. Witnesses to the horrific events still look back in horror today. In November 1944, Tófalu also suffered from the front passing through Hungary. Word spread that the Germans were about to blow up the church in Tófalu. The locals did their best to keep the relics safe in the event of an explosion. Unfortunately, the worst happened. In addition to the church, the school, quite a few houses, and the Tarna Bridge were also blown up and set on fire by retreating German soldiers. Fortunately, the center of the village has survived, as has the Hangya Cooperative and the village hall building. Many residents had to leave their home village. Many sought refuge in the surrounding villages or lands. They set out on foot or by carts from the village. Fear, dread - these words characterized these days and weeks. The German devastation was probably aimed at holding back the Russians, but all this resulted in failure and a ruined, barren village.

Recovery began in the decades after the war. The new school was built, the locals rebuilt the church, the new bridge on the Tarna, an artesian well was completed. The village was completely electrified, sidewalks were built, and the village roads were paved.

In 1950, Tófalu and the neighboring settlement, Aldebrő, merged as Tódebrő, but in 1958 they were separated again. In 1977, a joint municipal council was formed, so the two settlements became co-municipalities. To this day, the primary school and the doctor's office are jointly maintained.

On the outskirts of the settlement there is a small well in Honvédhalom, the water of which has a healing effect. From the surrounding villages, in fine weather, on Sundays, especially on the feasts of Mary, people went out to worship in front of a column-mounted image of Mary, which was erected above the spring. It was customary to draw from the water, to treat patients with it. Its water did not subside even in droughty times.

ÚJLŐRINCFAI

Újlőrincfalva Tisza folyó jobb partján, Poroszló és Sarud között fekvő település.

Nevét Schlauch Lőrincz püspök után kapta, aki az 1876-os árvíz után saját birtokán adott helyet Tisza-halász egész lakosságának áttelepítésére.

Újlőrincfalva régen nem mai helyén, hanem a „Cserőközben”, a Tisza egyik morotvájában (szigetében) feküdt. A falu az egri püspökség ősi birtokai közé tartozott.

Az 1546. évi összeírás szerint az egri püspökség földesúri hatósága alá tartozott, 11 portával, ebből 7 adóköteles és 4 adómentes volt. 1549-ben 6, 1552-ben 5 portát írtak itt össze. Az 1554. évi adóösszeírásban pedig már az elpusztult helységek között tartották számon. 1564-ben már újra mint lakott hely szerepelt, ekkor 6 portával vették fel az összeírásba.

1612-ben Mező János és Török Bálint birtoka volt, akik a nádortól nyerték adományba, mikor az 1609 évi 10. törvénycikk értelmében a püspöki birtokokat a kincstár kezelésébe vették és Ónod és Szendrő szükségleteire rendelték fordítani. Az 1670-es évek közepén a falut a rablóktól való félelem következtében lakosai elhagyták. 1693-ban az egri püspök pusztájaként szerepelt az összeírásban.

Az 1876. évi nagy árvíz után Schlauch Lőrinc szatmári püspök volt a falu birtokosa, aki a községet a pusztahidvégi pusztára telepítette és a kitelepítő püspök nevével elsőre Lőrincfalvának, majd Újlőrincfalvának nevezték el.

1804-ben a szatmári püspökség birtokába került. Jelenlegi nevét az 1903 évi 23.197 számú belügyminiszteri rendelet állapította meg.

1910-ben 429 magyar lakosa volt. Ebből 276 római katolikus, 149 református volt.

A község területének több mint 2/3 része, így a régi Tiszahalász helye is víz alatt áll az 1970-es években megépült (akkor még Kiskörei-víztározónak nevezett) Tisza-tó megépítése miatt.

A település a rendszerváltás előtt társközségként működött Poroszló községgel közös tanácsi rendszerben.

A település polgármestere 2010 óta Zsebe Zsolt.

Újlőrincfalva látványai a Római katolikus templom, amelyet Kisboldogasszony tiszteletére szenteltek fel, a Református templom, az Életfa szobor, és a népszerű jóléti tó, mely piknikezési és sátorozási lehetőséget biztosít.

Testvértelepülései: az erdélyi Lőrincfalva és a lengyel Leka Opatowska.

Az önkormányzat, lehetőségeinek határai között törekszik a még élhetőbb, biztonságosabb, komfortosabb életkörülmények kialakítására, a közszolgáltatások minél szélesebb körű biztosítására. Az önkormányzat és intézményei, a mindenkori képviselő-testületek elkötelezettek, a település fejlesztése, a lakosság életkörülményeinek javítása a nyugodt, rendezett, tiszta település presztízisének megőrzése, javítása iránt.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Tájház; Községháza; Emlékművek – emlékhelyek; Hagyományörzők; Közkút; Újlőrincfalva madártávlatból; Kikötő; Játsszótér; A csodálatos Tisza-tó.

ÚJLŐRINCFAVA

ÚJLŐRINCFAVA

ÚJLŐRINCFAALVA

Újlőrincfalva is a settlement on the right bank of the River Tisza, between Poroszló and Sarud.

It was named after Bishop Lőrincz Schlauch, who, after the flood of 1876, gave a place on his own property to relocate the entire population of the Tisza-halász.

Újlőrinczfalva used to lie not in its present place, but in the "Cserőköz", in one of the islands of the Tisza. The village was one of the ancient estates of the bishopric of Eger.

According to the census of 1546, its landlord was the diocese of Eger, with 11 households, of which 7 were taxable and 4 were tax-free. In 1549 six and in 1552 five households were registered here. In the tax census of 1554, it was counted among the destroyed localities. It was listed again as an inhabited place in 1564, when it was included in the census with 6 houses.

In 1612 it was the property of János Mező and Bálint Török, who won it from the palatine when, according to Article 10 of 1609, the episcopal estates were taken over by the treasury and ordered to be used for the needs of Ónod and Szendrő. In the mid-1670s, the village was abandoned by its inhabitants for fear of robbers. In 1693 he was included in the census as the plains of the bishop of Eger.

After the great flood of 1876, Lőrinc Schlauch, bishop of Szatmár was the owner of the settlement, who settled the village on the steppe of Pusztahídvég and it was named Lőrincfalva at first, and later Újlőrincfalva.

In 1804 it came into the possession of the bishopric of Szatmár. Its

current name was established by Decree No. 23,197 in 1903 by the Minister of the Interior.

In 1910, it had 429 Hungarian inhabitants. Of these, 276 were Roman Catholics and 149 were Reformed.

More than 2/3 of the area of the village, including the site of the old Tiszahalász, is under water due to the construction of Lake Tisza (then still called Kisköre Reservoir) built in the 1970s.

Before the change of the communist regime, the settlement operated as a co-municipality in a joint council system with the village of Poroszló.

Zsolt Zsebe has been the mayor of the settlement since 2010.

Attractions in Újlőrincfalva include the Roman Catholic Church, dedicated to the Assumption, the Reformed Church, the Tree of Life Statue, and the popular Jóléti Lake, which provides picnic and camping opportunities.

Its sister settlements are Lőrincfalva in Transylvania and Leka Opatowska in Poland.

Within the limits of its possibilities, the local government strives to create even more livable, safer and more comfortable living conditions, and to provide public services as widely as possible. The local government and its institutions, the respective representative bodies are committed to the development of the settlement, to the improvement of living conditions of the population, to the preservation and improvement of the prestige of a calm, cared for and clean settlement.

VÉCS

Vécs község Heves megye középső részén, a Mátra hegység déli lábánál a Dolina és a Tarnóca patakok összefolyásánál, hegyes-dombos vidéken, festői környezetben egy erdőtől körülvelt völgyben fekszik.

A falu neve elsőként 1332-37. évi pápai tizedjegyzékbe Weck alakban jelent meg, későbbi oklevelek Weche, Wech formában említik. 1438-ban Vécsi Lászlónak, a megye alispánjának volt a birtoka. A település határában előforduló, az újabb kőkorból, valamint a bronzkorból származó leletek igazolják az ember itteni korai megtelepedését. A török uralom alatt a falu elnéptelenedett, és csak a XVII. században népesült be újra. Ekkor már a kishánai uradalomhoz tartozott, 1715-ben kuriális község, 1848 előtt úrbéres község, míg 1871 után nagyközség.

A XIX. század első felében az Andrássy család volt a falu legnagyobb birtokosa. 1918-ig az egri járáshoz tartozott, ezt követően a gyöngösihez csatolták. A lakosság fő megélhetési forrása a XX. század első felében a búza, kukorica, zöldségtakarmány termesztése volt. Vécs katonailag 1944. november 19-én szabadult fel.

A falu központjában található a felújított emlékmű, melyen az I. és II. világháborúban elesett vécsi hősök nevei szerepelnek.

A községi pecsét 1773-ból maradt fenn: fektetett ekevasból kinövő 3 búzakalász, fölötté két W betű, mellette három csillag.

A falu középkori templomát Almássy János állíttatta helyre 1723-ban. A templomhoz Borsy Anna 1757-ben Szent Anna kápolnát építtetett. Az

1835. évi földrengés következtében az építmény megrongálódott, jelenlegi templomunk 1910-ben épült.

Az 1920-as évektől az 1960-as évekig az Országos Borminősítő Intézet dokumentumai szerint a VÉCSI Sáfrányosi dűlön termelt Magyarország, illetve Európa legjobb olaszrizling szőlője, ami 30-33 maligánfokos volt, és a belőle készített olaszrizling bor etalonnak számított Európában, de nyugodtan mondhatjuk, hogy az egész világon ismerték és elismerték.

Ugyanilyen népszerűségnek örvendhetett az úgynevezett „Vécsey kézigránát”, amit ugyan Vécsey Zoltán százados tervezett meg, de a feltalálásában és kifejlesztésében elengedhetetlen szerepet játszott Csordás István vécsi születésű mérnök úr, aki itt is élt a vécsi Vadászkastély építője és tulajdonosaként.

Jelenleg a község lakossága 658 fő, hasonlóan a többi mátraaljai településhez a foglalkoztatást a környező ipari létesítmények biztosítják.

Büszkék vagyunk arra, hogy településünk már a 14. században is lakott volt. Vécs és környéke számos természeti értékkel, kitűnő mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik, ezzel együtt pedig a kiemelt levegő tisztaságú területek közé tartozik.

Ha eljön Vécsre, nagyon csendes körülmények között tud pihenni, vendégszerető emberek között, kerékpározni, házi állatokat simogatni, túrázni, de horgászni és fürdeni sem kell messzire mennie!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mária szobor; Vécs központja; Emlékmű, az I. és II. világháborúban elesett vécsi hősök névsorával; Légi felvétel a központról; Kökereszt; Vécs régi pecsétje; Új kereszt; Felújított Önkormányzati épület; Vécs címere; Orvosi rendelő felújítás alatt; Vécsi panorámák;

VÉCS

VÉCS

VÉCS

The village of Vécs is located in the central part of Heves County, at the southern foot of the Mátra Mountains, at the confluence of the Dolina and Tarnóca streams, in a hilly and mountainous terrain, in a picturesque valley surrounded by forest.

The name of the village first appeared in the papal tithe register in 1332-37 in the form of Weck, later diplomas mention it in the form of Weche, Wech. In 1438 it was owned by László Vécsi, the county's deputy prefect. Finds from the later Stone Age and Bronze Age on the outskirts of the settlement confirm the early settlement of the people here. During the Turkish rule, the village was depopulated and it was only repopulated in the 17th century. At that time it belonged to the manor of Kismána, in 1715 it was a curial village, before 1848 it was a feudal village, and after 1871 it was a large village. In the first half of the 19th century, the Andrassy family was the biggest owner of the village.

Until 1918 it belonged to the district of Eger, after which it was annexed to the district of Gyöngyös. The main source of livelihood of the population in the first half of the 20th century was the cultivation of wheat, corn and fodder. Vécs was liberated militarily on November 19, 1944.

At the center of the village, there is a renovated monument, on which the names of fallen heroes of Vécs from World War I and II are listed.

The village seal has survived from 1773: Three ears of wheat growing out of a laid coulter, with two letters W's above it and three stars next to it.

The medieval church of the village was restored by János Almásy in

1723. Anna Borsy had St. Anne's Chapel built for the church in 1757. As a result of the earthquake of 1835, the building was damaged, our current church was built in 1910.

According to the documents of the National Wine Qualification Institute from the 1920s to the 1960s, the best Italian Riesling grapes in Hungary and Europe were grown on the Vécs Sáfrányos vineyard. It had 30-33 malignant degrees and the Italian Riesling wine made from it was that it was known and recognized all over the world.

The so-called "Vécsey hand grenade", designed by Captain Zoltán Vécsey, was equally popular. The Vécs-born engineer István Csordás, who lived here and was the builder and owner of the Hunting Castle of Vécs, played an essential role in the invention and development of the hand grenade.

Currently, the population of the village is 658 people, similarly to other settlements in the Mátraalja region, employment is provided by the surrounding industrial facilities.

We are proud that our settlement was already inhabited in the 14th century. Vécs and its surroundings have many natural beauties, excellent agricultural properties, and at the same time the area has an outstanding air quality.

If you come to Vécs, you can relax in very quiet conditions, among hospitable people, cycle, pet animals, hike, and you don't have to go far for fishing and swimming!

VISONTA

Visonta község a Mátra lábánál, a Bene-patak és az ezzel párhuzamosan futó Mátrai-patak mentén elterülő, 1200 lélekszámú település, párszáz méterre a 3-as számú főúttól és alig 10 km-re Gyöngyös városától. Közúton személygépkocsival, illetve autóbusszal könnyen megközelíthető.

Neve évszázadokkal ezelőtt összekapcsolódott a borral, s a gyöngyös-visontai borok kiváló minőséget jeleztek. Visonta országos hírű borgazdálkodásához minden időben megfelelő pincék kellettek. Ezért a falu fölött lévő homokdomb oldalában – a templomtól alig pár lépésre – az 1800-as évek közepén lyukpincék sorát alakították ki, melyet a mostani gazdák még napjainkban is használnak, és amik a 2. világháború idején óvóhelyként is szolgáltak.

Aki először látogat el a községbe, általában rácsodálkozik a tiszta, rendezett utcákra, a virágos parkokra és közterekre, a jól felszerelt játszóterekre, a felújított, tetszetős középületekre.

A felújított templomunk régészeti feltárása során előkerültek a településen elsőként emelt Árpád-kori templom alapjai, illetve számos értékes lelet – csontvázak, koporsók, de még több száz éves ruhamaradványok is –, melyek a restaurálás után visszakerülnek a községbe, hogy minden helybéli és ide látogató megcsodálhassa őket.

Ha jobban körülnézünk, felfedezhetjük a fejlett infrastruktúrát is. A víz-, gáz- és csatornahálózat az egész falut behálózza, a kiépített térfigyelő kamerarendszer a közbiztonságot erősíti. A megújult egészségházban a háziorvosi rendelő mellett helyet kapott a fogorvos, a védőnői szolgálat és a fiókgyógyszertár. Az épületben szőszoba és rekreációs szoba szolgálja a lakosok egészségének megőrzését.

A legkisebbeket szépen felújított óvodai csoportszobák és játszóudvar várja. Az általános iskolások a XXI. század követelményeit is kielégítő tantermekben, interaktív táblák segítségével, jól felkészült pedagógusoktól sajátíthatják el a tananyagot. Az újonnan vásárolt iskolabusz biztosítja a más településekről (Pálosvörösmart, Abasár, Mátrafüred) hozzánk beiratkozott tanulók biztonságos szállítását.

A szabadidő hasznos eltöltését szolgálja a művelődési ház, mely koordinálja a község különböző kulturális rendezvényeit (majális, falunap, adventi programok), az ifjúsági klub, ahol a település fiataljai jöhetnek össze és a nyugdíjas klub, mely a község idős korú lakóit várja.

Az uszodával, szaunával, szoláriummal és konditeremmel is rendelkező sportcsarnok délelőtt az általános iskolai testnevelés órák színtere, délután pedig a falu lakóinak biztosít lehetőséget a mozgásra. A községtől nyugatra a Mátraaljai Szénbányák régi külfejtésének helyén – a rekultivációnak köszönhetően – gyönyörű tó és pihenőerdő alakult ki. A felhagyott bánya területén kialakításra került egy motocross pálya a motorsport és a kvadozás kedvelőinek. A falutól délre fekvő úgynevezett Brezova-tanyán pedig egy nagyméretű gokartpálya várja az érdeklődőket.

A település életét teszik színesebbé a különböző civil szervezetek, melyek a kultúra, a sport és a közbiztonság területén igyekeznek minél több helybélit maguk köré vonzani.

Népdalkörünk, labdarúgó csapatunk, lövészeink és asztaliteniszezőink számos kulturális és sporteseményen öregbítették községünk hírnevét.

Visonta fejlődése töretlen, vezetői elkötelezettek egy szép, biztonságos, élhető település megtartásában és fejlesztésben.

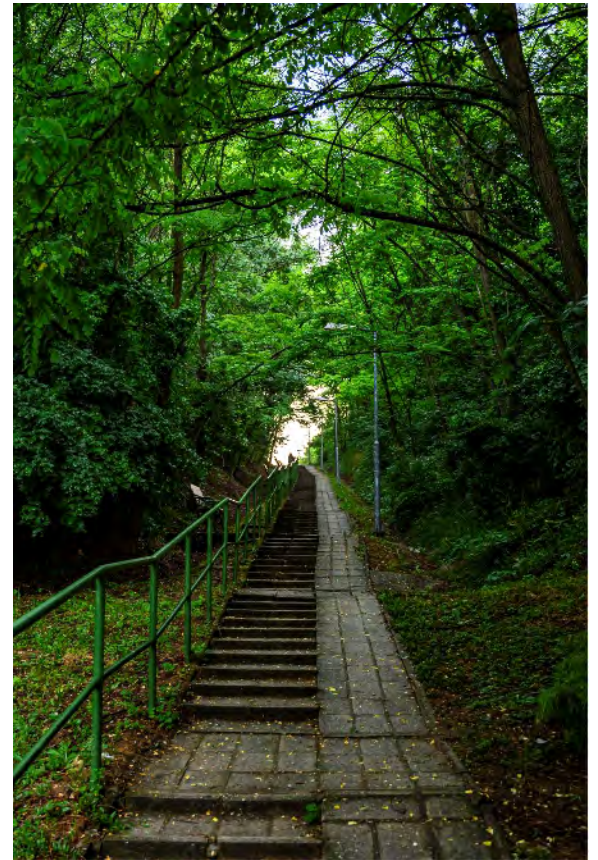
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Egészségház; Művelődési Ház; Köztéri alkotások, emlékhelyek és látnivalók; Községháza; Idősek Napközi Otthona; Székelykapu; Templom; Főtéri park; Pincesor.

VISONTA

VISONTA

VISONTA

The village of Visonta lies at the foot of the Mátra, by the Bene-brook and the Mátra-creek. It is a settlement of 1200 people only a few hundred meters from main road 3 and only 10 kms from Gyöngyös. It can be easily approached, by car or by bus.

Its name became connected to wine, and the Gyöngyös-Visonta wines came to signal high quality. For the famous winery of Visonta cellars, which could hold wine throughout the whole year, were necessary. For this reason in the middle of the 1800s rows of cellars were formed in the side of the hill –only a few steps away from the church- and they are still used by the local farmers, and they also served in World War II as shelters.

Those who come to Visonta for the first time are usually surprised by the clean, well organised streets, the flowery parks and public spaces, the well equipped playgrounds and the renovated, impressive public facilities.

During the archeological excavation of our renewed church the base of the first, Árpád era, church was found along with many valuable relics- skeletons, coffins and even hundreds of years old clothing as well-, which after restoration will be returned to the parish so that all the locals can see them.

If we take a better look, we can see a developed infrastructure as well. The water-, gas- and sewage-systems are present in the entire village and the surveillance cameras improve the security. In the local health center besides the GP, there is a dentist's office, a health consultancy, and a pharmacy. The nicely renovated kindergarten and play yard awaits the children. The primary school students, can learn in the modern, well

equipped classrooms, from well prepared teachers. The newly purchased school bus provides students from other settlements (Pálosvörösmart, Abasár, Mátrafüred) a safe commuting possibility.

Useful entertainment is provided by the cultural center, which coordinates the many events of the parish (majális, villageday, advent events), the youth club, where the youth of the settlement can gather and the pensioners' club, which awaits the elderly residents.

The sports hall with its swimming pool, sauna, solarium and gym in the mornings gives place for the Physical Education of the primary school students, while in the afternoon it allows the villagers the chance to work out.

West of the parish at the spot of the old Mátraalja Coal-Mines and strip-mine – thanks in large part to recultivation- a wonderful lake and leisure forest was developed.

At the spot of the abolished mine a motocross track has been opened for the lovers of motorsports and quad-biking. South of the village in the so called Brezova-farm a large go-kart track awaits its visitors.

The many associations, whose goals are to improve the cultural life, the sports, and the public safety in the village, make the settlement's life more colourful.

Our folk band, football team, marksmen and table-tennis players improve our settlement's image with cultural and sport events.

The development of Visonta is constant, and aims to make a beautiful, safe and liveable settlement of the village.

TARTALOM

AJÁNLÓ – DR. JUHÁSZ ATTILA SIMON / 5

ELŐSZÓ – SÁRI ANDREA / 7

TELEPÜLÉSEK / 8

ABASÁR / 9

ALDEBRŐ / 13

ANDORNAKTÁLYA / 17

ATKÁR / 21

BALATON / 25

BEKÖLCE / 29

CSÁNY / 33

DETK / 37

DOMOSZLÓ / 41

DORMÁND / 45

EGERFARMOS / 49

EGERSZALÓK / 53

ERDŐKÖVESD / 57

ERDŐTELEK / 61

ERK / 65

FÜZESABONY / 69

GYÖNGYÖS / 73

GYÖNGYÖSPATA / 77

HALMAJUGRA / 81

HERÉD / 85

HEVESVEZEKÉNY / 89

ISTENMEZEJE / 93

IVÁD / 97

KARÁCSOND / 101

KISKÖRE / 105

KÖMLŐ / 109

LŐRINCI / 113

LUDAS / 117

MARKAZ / 121

MÁTRADERECSKE / 125

MÁTRASZENTIMRE / 129

MEZŐSZEMERE / 133

MEZŐTÁRKÁNY / 137

MIKÓFALVA / 141

MÓNOSBÉL / 145

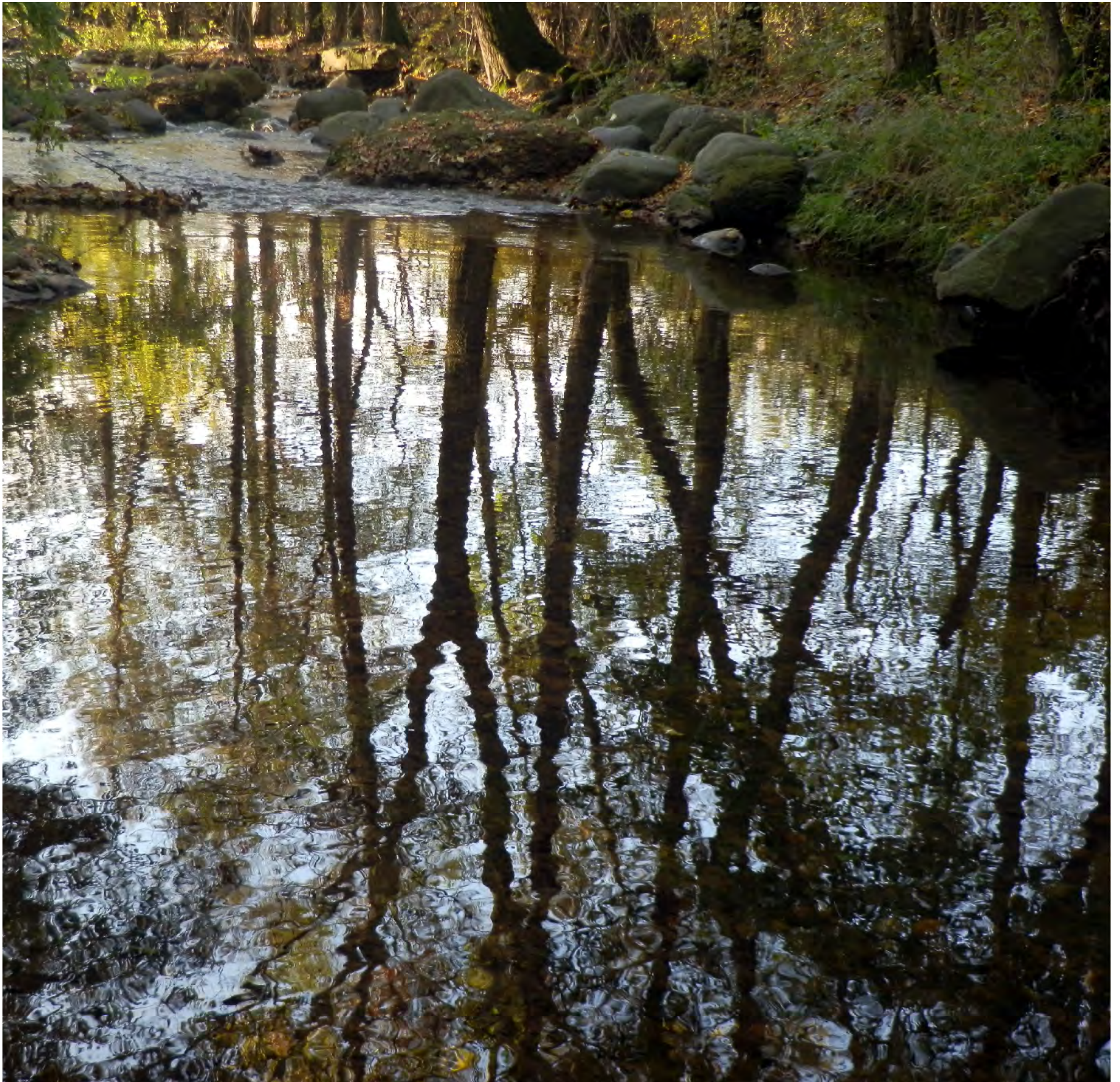
TARTALOM

NAGYFÜGED /	149
NAGYKÖKÉNYES /	153
NAGYTÁLYA /	157
PARÁD /	161
PÉTERVÁSÁRA /	165
PETŐFIBÁNYA /	169
POROSZLÓ /	173
RECSK /	177
SARUD /	181
SIROK /	185
SZARVASKÓ /	189
SZIHALOM /	193
SZŰCSI /	197
TARNASZENTMIKLÓS /	201
TENK /	205
TISZANÁNA /	209
TÓFALU /	213
ÚJLŐRINCFAVA /	217
VÉCS /	221
VISONTA /	225
TARTALOM /	229
IMPRESSZUM /	232

IMPRESSZUM

Felelős szerkesztő
Sári Andrea

Szöveg, fotók
A magyar nyelvű szöveget, és valamennyi fotót a kötetben szereplő települések önkormányzatai
bocsátották rendelkezésre.
A fotókat, az önkormányzatok hozzájárulásával szerkesztettük a kötetbe.

Magyar nyelvi lektor, korrektor
Ötvös-Varga Krisztina

Angol fordítás
Pályi Gergely, Viola Bence

Olvasószerkesztő:
Dr. Majoros Lajos

Grafika
Vincze László

A borítón szereplő fényképet alkotta:
Kazsu Attila
Abasár polgármestere

ISBN 978-615-81685-1-9

Készült a Dono Te Libro Kiadó gondozásában.
2020.

Nyomdai munka:
Center Print Nyomda, Debrecen.

„Vallom, hogy Heves megye nem más, mint a Kárpát-haza esszenciája, hiszen javarészt itt van nálunk minden, ami miatt a történelmi, illetve a mai Magyarország kedves a szívünknek.”

dr. Juhász Attila Simon

elnök

Heves Megyei Közgyűlés

9 786158 168519